

اَلَا اِنَّ اَفْضَلَ اَلرِّبَا اَلرَّحْمَةُ عَلٰى سَائِرِهَا
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَخْتَارُونَ

نسب المہریدین

از تالیفات ستودہ صفات کبیل باغ شریعت گلشن بہار طریقت شجر گلزار حقیقت شجرہ شجرہ منت جامع کمالات
صوری و منوی حضرت مولانا خواجہ محمد حسن جان صاحب مجد دی نقشبندی (قدس اللہ سرہ)
ادام اللہ فیوضہم در سوانح و اوصاف و اطوار پر بزرگوار خود قدس سرار ہم

الآن أطلباء الإخوان عليّ صبراً لهم من نور

انيس المریدین

تالیف مصنف

زبدۃ السالکین عمدۃ العارفين محیی السنۃ ما حی البدعة ثانیۃ الألف ثانی
حضرت مولانا و مرشدنا خواجہ حاجی حافظ محمد حسن جان صاحب،
مجددی نقشبندی فاروقی قدس سرہ اللہ

حب حکم

عالی جناب حضرت بابرکت آغا حاجی عبدالحمید جان صاحب
مجددی فاروقی نقشبندی مدظلہ العالی سجادہ نشین درگاہ شہ سائیندو
ضلع حیدرآباد سندھ

بسعۃ الصرام

احکام کریم بخش جتوئی

نیو جتوئی، تحصیل مور و ضلع نواب شاہ سندھ

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَزِيزِ الْمَنَّانِ الْمَوْصُوفِ بِكُلِّ لِسَانِ الْمُعْبُودِ فِي كُلِّ مَكَانِ الَّذِي جَعَلَ
قُلُوبَ أَوْلِيَآئِهِ كُنُوزَ الْعِرْفَانِ وَنُورَ بَوَاطِنِهِمْ بِنُورِ الْإِيمَانِ وَالْإِيْقَانِ وَكَشَفَ
عَنْ أَبْصَارِ بَصِيرَتِهِمُ الْحُجُبَ فَشَاهَدُوا جَمِيعَ مَا فِي الْأَكْوَانِ مِنَ الْمَوْجُودَاتِ
وَمَا قَدْ كَانَ وَاجْلَسَهُمْ عَلَى سَائِطِ قُرْبِهِ وَتَخَلَّفَهُمْ بِأَخْلَاقِهِ سُبْحَانَ وَتَعَالَى
عَنْ أَوْهَامِ أَهْلِ الْبَعْثِ وَالْعُدْوَانِ هُوَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ وَعَلَّمَهُ الْبَيَانَ
هُوَ الَّذِي شَرَحَ الصُّدُورَ وَرَفَعَ السُّتُورَ وَخَلَقَ الظُّلْمَةَ وَالنُّورَ وَهَيَّأَ لِعِبَادِهِ
الْمُخْلِصِينَ الْحُورَ وَالْقُصُورَ وَالْجَنَّاتِ فَرَضَى بِفَضْلِهِ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
وَأَرْمَهُمْ بِبَشَرٍ فِي بَيْتِهِمْ رَحِمَةً مِنْهُ وَرِضْوَانًا وَاجْرَى الْيَكْمَلَ عَلَى
السِّنِّيْتِهِمْ لِيَقْتَدِيَ بِهِمْ فِي جَمِيعِ الْأَزْمَانِ وَجَعَلَهُمْ وَرَثَةً لِجَنَّتِهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدِ الْإِنْسِ وَالْجَانِّ فِي إِهْدَاكِ الْخَلَائِقِ إِلَيْهِ وَإِرْجَاعِهِمْ عَنْ مَسَالِكِ
الضَّلَالَةِ وَالطُّغْيَانِ فَاقْتَدِيَ بِهَوَايَا الْكَلَامِ الْأَعْيَانِ مَنْ كَانَ لَهُ سَابِقَةٌ وَالْأَزَلِ

مِنَ الرَّحِيمِ الرَّحْمَانِ وَأَعْرَضَ مِنْ كَانَ مَطْرُودًا أَنْزَلَ مِنَ الْخَيْرَاتِ وَالْإِحْسَانِ
 فَسَبَّحَانَهُ مِنَ اللَّهِ خَلَقَ خَلْقًا لِلْجَنَّةِ وَالْأَيَّامِ وَخَلَقَ خَلْقًا لِلسَّعِيرِ وَالنَّيِّرَانِ
 وَسَبَّحَانَهُ مِنْ عَمِّي مُطْلِقًا لَا يَنْفَعُهُ طَاعَةُ أَهْلِ السَّعَادَةِ مُنْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَرْدٍ
 وَلَا يَضُرُّهُ شِقَاؤُهُ أَهْلَ الْخُسْرَانِ أَحْمَدُ سَبَّحَانَهُ وَتَعَالَى وَاشْكُرْهُ وَاسْتَغْفِرْهُ
 وَالْوَيْبُ إِلَيْهِ فَإِنَّهُ تَوَّابٌ كَرِيمٌ ذُو الْعَفْوِ وَالْغَفْرَانِ وَأَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيَّ مِنْ خِصْرٍ
 بِالْخَلْقِ الْعَظِيمِ وَالْقُرْآنِ كَامِلِ الذَّاتِ وَالصِّفَاتِ الْمُبَعُوثِ إِلَى الْأَحْمَرِ وَالْأَسْوَدِ
 وَهُوَ سَيِّدٌ وَلِدٌ عَدْنَانٌ بَلْ هُوَ سَيِّدُ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ صَاحِبُ الشَّفَاعَةِ
 الْعَظْمَى وَالْفَخْرِ الْأَسْنَى وَاللَّوَاءِ الْمَعْقُودِ وَالْحَوْضِ الْمُرُودِ وَهُوَ الْوَسِيلَةُ عِنْدَ
 الْوَقُوفِ وَعِنْدَ الْحِسَابِ وَعِنْدَ الْمِيزَانِ خَاتَمُ الرُّسُلِ سَيِّدُنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٌ
المُصْطَفَى الَّذِي لَوْلَاكَ لَمَا أَظْهَرَ الرَّبُّ نَبِيَّهُ الْخَيْرُ سَبَّحَانَهُ وَمَا أَلْبَسَ الْأَشْيَاءَ خَلْقَهُ
 الْوُجُودَ وَمَا خَلَقَ الْحَجِيمِ وَلَا الْجِنَانَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا يَنْبَغِي لِعَظِيمِ
 شَانِهِ فِي كُلِّ حِينٍ وَإِنْ وَعَلَى إِلَهٍ الْكِرَامِ وَأَصْحَابِهِ الْفَخَامِ وَ
 تَابِعِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ وَالرَّحْمَةُ وَالْغَفْرَانُ
أَمَّا بَعْدُ يَكُونُ بَعْدَهُ نَهْبُكَ كَبْرَتَيْنِ فَاذْهَبْ أَوْلِيَاءَهُ وَكُتْرَيْنِ عَقِيدَتَيْنِ إِيثَانِ
 كَرَفَرِشِ نَشَائِبِ أَمْرٍ مِنْ أَوْدَاقِ اسْتِ أَمَا بِمِيدَانِكُمْ بَرَادِرِ أَوْ بِنِي رَاغِرِ مَطَاعَةِ
 ائِينَ كِتَابِ شَرِيفِ فَوْقِ خَوْشِ آيِدِ شَيْدِ مُحَمَّدِ حَسَنِ مَهْدِيِّ رَاهِدِ عَامِي حَسَنِ خَانَمِيَا دُشَادِ فَرَمَانِدِ
 وَهَرِ كَاهِ دَرِيغِينَ مَطَاعَةِ بَقِصُورِ انْشَائِيَا تَقْوِيَةِ مَعْنَى ااطْلَعِ يَا بَعْدُ بِرَجَبِ بَشَرِي وَهُوَ انْسَانِي ائِينَ قَلِيلِ الرِّضَا
 حَمَلِ نَمُودِهِ بِنُوكِ قَلَمِ قَعْدِ وَوُزِي ائِينَ پَرَا كُنْدِ كِي فَرَمَانِدِ كِي چُونِ دَرِيغِينَ آوَانِ آخِرِ الزَّمَانِ كِي
 سَنَدِ كِي هَزَارِ وَهْ صَدُودِ شَانِ زُودِ مَجْرِي مَقْدَسِ اسْتِ اِتْبَاعِ سُنَّتِ نَبَوِيَّةِ عَلِي صَاحِبِهَا

الف صلوٰة و سلام و تحیتہ رو با ستار آورده و پرده مفارقت در میان آویخته بدعا ت نامت
 بظہور آمدہ در اطراف و کثرت عالم سینات و تورات مختصر گشته او امر و نواہی خداوندی را
 جانشان تابع ہوائی نفسانی خود ساختہ از باعث بعد عہد بزمانہ شریفہ متبرکہ کہ انقلاب عظیم
 در عالم پیدا شدہ کہ نہ بران طریقہ مرصیہ را ہروی و نہ از ان شیوہ پسندیدہ اثری دیدہ می شود
 الا ما کنتما اللہ من عباده و آن ہم از سبب کثرت مخالفین و غلبہ دشمنان دین متین و محب
 رو پوشیدگی و استتار از نظر غیر و عوام خود را پوشانیدہ افسوس کہ با وجود کمال احتیاج و
 غلبہ تشنگی در این بیدار کسی از کمال چشمہ مذہب ایشان کام جان خود را سیراب نکرد و ازین
 آب خوشگوار و ربایہ مہاجر ت و فراق خود ^{میان} کتفی بسراب ساختند و از ان درناویہ نارفسانی
 بہلاک ابدی مبتلا گشتند و چون صفرویان علت جہان خود ندانستہ حکم تلخی عمل نمودند
 و از شامت بگرداری خود مناجرت این طایفہ علیہ گذارند در مخالفت کوشیدہ نتیجہ آن بر
 خود عقابت سردی حاصل نمودند **فَاِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاٰجِعُونَ** فہم کینیل و مصر ما
 المحبوبین و داء المحبوبین خواص بندگان حضرت الہی از کثرت تلامذہ امواج فتن و در زیو
 قبول نشدند و بظاہر خود را با عوام الناس مخلط ساختہ و در وطن از موطن ایشان جہول
 بر بستند و بہین حجاب باعث دوری و کوری ظاہر بینان گشتہ بقول ما انتم الا کثیر و شلنا
 سر رسیدہ اند الحق کہ دوست را دوست می شناسد انما یعرف ذالفضل من الناس ذوقا
 و غیار را درین چہ مدخل چنانچہ عزیزی فرمودہ شناسے او اگر خواهی از قرآن حدیثش جوہ
 شناسے حق اگر جونی ز اخمد جو ثنائی و غایتہ مافی الباب اہل سنت و جماعت کہ بفضل الہی
 از متقدرات فاسدہ ماسون مانده اند نسبت باہل ضلالت و عوایت اقل قلیل است بلکہ ^{عشر}
 آنہا ہم نمی تواند شرف بلکہ کسری بقدر عادت ازل خویش طالبین و متقیدین اولیاء اللہ ہستند

لیکن از دید بصیرت اکثر ایشان محروم هستند منظور مقصود قلبی خود را از اولیاء الهی و خوارق عادت
 و کرامات داشته اند اگر کسی ملاحظه این نیز نگماید کم و بیش نمایند از نهایت مراتب
 وصول می انگارند و در حقیقت کار عاقل مانده اند که کرامات و خوارق اولیاء الهی را در حق الله عز و جل
 فرع معجزات انبیاء است علیهم الصلوة والسلام عموماً و علی سیدهم و خاتمهم خصوصاً صلی الله علیه
 و آله و سلم و معجزات ایشان از هر قسم که باشد برای الزام مخالفین و تنبیه مشرکین و تمجید اعدایین
 می باشد نه برای زیادتی محبت اجداد اهل ایمان - مولوی رودمی چه خوش فرموده - سه
 موجب ایمان نباشند معجزات بومی صفت کند جذب صفات به معجزه از بهر قهر دشمن است
 بومی صفت پنی دل بدون است به کمال اولیاء الهی قدس الله تعالی اسرار هم خوارق
 و کرامات را در خود تقاضا می پذیرند و احیاناً اگر کسی سرزومی شود و وقت دیگر از آن
 پیشبان دستغری شوند حضرت شیخ الاسلام عبدالصمدی قدس سره فرموده اگر بآب
 روی خسی باشی و اگر بر چهارپای گسی باشی دل بدست آرد کسی باشی از مسکاتفات صوری
 جوگیان در بر بنیان مهندخلی و افروندنا ما از آن بجز بوند و حرمان چیزی دیگر حاصل نکرده اند -
 خوش گفت حضرت سعدی شیرازی سه این در میان طلبش بجز نماند با آنکه خبر شد خبرش باز نیامد
 نمی بینی که نهایت مراتب کمال و تعالی مناسب قرب و اتصال دایره عبودیت هر قدر است
 که شبل عوام الناس در ماکل و مشرب و لبس می گذرانند - حدیث شریف انما انابت سر
 اعضب كما یغضب البشیر فانا بدین مدعا است فیه در القائل سه پایه آخر آدم است و آدمی
 گشت محروم از مقام محمی چه گرنه گرد و باز مسکین زمین سفر چو نیست از وی یکس محروم تر
 سخن از کجا بجز رسید فلنرجع الی ما کننا بصدادیه - هر گاه احوال زمانه یونانیان و متزل است
 و سنت سینه شریفه علی مصدر الصلوة و التسلیات و التمجیه به بدعات سینه نامرضیه تملق شده

اکثر اهل زمان از غلبه جهل سنیات را در رنگ حسنت علانیه بطریق تفاخر عمل می آرند
 و از امتیاز حق و باطل قوت مدرکه شان باطل شده که نفوت علییه دارند که کتب احادیث و
 فروع و اصول فقه و رسال کلامیه و فنون سیه و اخلاق را دستور عمل خود نموده پیروی بکنند بیضا نامند
 و نه کشف قلبی نقد وقت شان است که بغیر آن امتیاز حق و باطل بتوانند لاجرم مضطرب الحال
 گشته بسا بدعات و سنیات را باسید ثواب اخروی عمل می آرند و بسا عقائد فاسده را بخوبی
 ضامنندی حضرت الهی در دلها می خود جا میدهند پس بعضی من العلماء و رتبه الانبیاء و بملوک
 علماء ائمتی کاتبی بنی امیر ایمن لازم آمد که احوال و اقوال و افعال شخصی را که عالم ربانی و مورد
 فیض رحمانی و مبدی اسرار الهی باشد مقتضای خود ساخته پیروی اینچنین کاملی را عین متابعت
 آن سرور برین دویا علییه و علی آله الصلوٰه و السلام دانسته نقد جان را در خریداری این متاع
 نفیس دریغ ندارد بنا برین مسکین بی تکلیف را قلم الحروف را بعضی از دوستان و برادران دینی و قلم
 الله تعالی التماس نمودند که درین اوقات که دوستان خدا جلشان عزیز الوجود و نیایاب شده هستند
 و احوال و اوضاع و الفاظ ایشان از قلوب اهل زمان رخت افتاست برتنه اند اگر بعضی از
 احوال و ملفوظات حضرت قطب الانطاب محبوب رب الارباب سند المحققین برین اهل تقنین
 بلجی المساکین و سلیة المحتاجین المجدد و للمائة الرابع عشر خلیفه حضرت سید البشر صلی الله علیه و سلم
 الفاروقی سجاد الحمدی حبا و المجدوی طریقه رباعی آنگاهش زبان بر زمین اولی است
 گرچه ذرات تم جمله بنامش گویاست و لیک آنگاهش زبان نیز سعادت غلبت او اگر این نام شریفش رسام ز جانت
 امام الاصفیاء حاتم الاولیا بیدری و مولائی و والدی و مرشدی و استادی و ولی نعمی نور الله تعالی
 ضریحه و افاض علینا و علی سائر المریدین فیوضاتیه و برکاتیه که درین اوراق از وجود شریفش تعبیر
 بحضرت ایشان میشود نظم سر با ظاهرش روح است و جان است و سپرس از باطنش کان بی نشان است

زبان و شرح و وصف او بود و لال قلم و دگر کز خوش بل زبان است چه عنایاتی که دارد بر سرین چه
 سر بر سر منی من در شکر آن است چه در قید تحریر دراری هر آینه موجب یادگاری تشنی مخلصان
 از حضار و غائبان خواند بود که بر که این احوالات و مضمونهای شریف را بعین اعتقاد مطالعه
 نماید گویند که عین صحبت شریف حاصل کرده باشد و هر احدی که فراخور صفاتی باطن خود حظهای
 وافر و نصیب آسانی بشکافد حاصل نماید موجب رضامندی حضرت الهی و خیر باقی خواهد بود و تفسیر خود
 لیاقت و استعداد این امر جلیل القدر ندیده استغفا نموده تعویض این امر پس بایشان کرد
 بار و روم بالخرج تمام تصدی این مدعا گشته شد مخالفت آرای دوستان صلح ندانسته بکلم
 ما لا یدعک کله لا یترک کله حسب الطاقه تحمل این مدعا بر خود لایق داشت و گرنه
 کجا و کجا زنجیر زلفش چه عجب دیوانگی کاند سر اقتاد چه بهر حال می بشری خود را مصروف ساخته
 کتاب شریف که سنی به امیس المریدین است مرتب بر یک مقدمه و چهار فصل و یکفاتی
فاندک باید دانست که راقم الحروف آنچه از مضمونهای شریف و خوارق و معارف صوری
 و معنوی حضرت ایشان درج این رسالهی نماید نه از ان قبیل است که صحت و سقم روایت را
 خیال ناکرده هر چه از رطب و یابس و ضعیف و قوی در شنیدن آمده داخل اوراق نموده و بان
 سبامات کن بلکه همان معارف درج می شوند که گوش خود از لسان حق ترجمان اصفا نموده یا از
 کسی سماع شده که صدق و امانت روایتش یقین پیوسته یا از دستخط شریف نقلش زینت
 اوراق گشته پس بیننده رساله شریف بر بصیرت و یقین تام باشد و شبهه و توقع و لا توقع بخاطر
 خوراهنده و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب. **مجموعه** آنچه از مضمونهای شریف
 حضرت ایشان در این کتاب نقل می شود یا در باب خرق عادات از مخلصان که نام نقلی امیر و میر و
 آنهمه بالمعنی است لا باللفظ باعث این دو امر است یکی آنکه احراز الفاظ مسوده و نقل آن بودیکه

از لسان شریف صادر شده است بطریق روایت حدیث غیر ممکن در حافظه خود یا حافظه رفته
 اینقدر اعتماد بود که لفظ بلفظ نقل آن در تحریر آید و الفاظ مترادف المعنی و صیغ کلمات امرعات شود
 اگر چه صحت المقدر در آن هم کوشش ننموده شده بهر حال بالمعنی باید دانست امانت الله روایت
 دیگر آنکه حضرت ایشان بلغات مختلفه بحسب اتفاق وقت تکلم میفرمودند چنانچه عربی و فارسی و هند
 و افغانی و بهندی و غیره پس اگر جمله لغات مختلف درج کتاب می شد البته اهل هر لغت از فهمیدن
 روایات و حکایات مخالف لغت خود محروم می ماندند علی الخصوص که اکثر تکلم حضرت ایشان بلسان
 افغانی می بود ازین سببها نقل بالمعنی مقرر گشت ۴ مقدمه در بیان نسب شریف و
 ذکر اسمای آبا می کرام علیهم الرحمة و الرضوان و بیان مشایخ و پیران حضرات طریقه علیه و ذکر
 اسمای ایشان نظماً و نثرأ **فصل اول** در ذکر بعضی از عقائد مرضیه و عادات سنییه در بیان بعضی
 از مکام اخلاق حضرت ایشان **فصل دوم** در بیان پایه علمیت ظاهری حضرت ایشان
 و آنچه بعضی اسوکه که از فضلائی وقت وارد می شدند **فصل سوم** در بیان بعضی از ادعیه یا توره
 که حضرت ایشان در اوقات مختلفه میخواندند و ذکر تعویذی که برای امراض می نوشتند و ذکر
 وظائف و ختمات حضرات متقدمین و طریقه تلقین مرید و مایاسب ذلک **فصل چهارم**
 در بیان ملفوظات شریفه و در ضمن آن بیان بعضی از کرامات و خوارق عادات که از حضرت
 ایشان صدوری یافت و همین فصل فی الحقیقه گویا علمت عائنی این جمع است و بیان بعض
 اشعار مدحیه که از شعرا و فضلائی وقت بخندست ایشان میرسیدند و بیان علیه شریفه
 خانمه بانجیر در بیان احوال انتقال صدوری حضرت ایشان از این دار فانی و
 وصول شان بجهار رحمت الهی و توارث و مرآت شعرا عصر که در فراق حضرت ایشان الما
 فرموده اند ۴ **وهو الموقوف اهله الی سبیل الرشاد ۴**

مُقَدِّمَةٌ

در بیان نسب شریف و ذکر اسمای آبا کرام علیهم الرحمة و الرضوان و بیان
 مشلخ و پیران طریقه حضرت ایشان و ذکر اسمای منته که ایشان نظماً و نثراً و
 اکثر این از کتاب عمدة المقامات که از تصانیف جناب حضرت جد بزرگوار است نقل می شود
 باید دانست که نسب صلبی حضرت ایشان بخلیفه ثانی امیر المؤمنین امام الاعلی بن الساطق با حق
 و الصواب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه و بعد از آن بحضرت ابوالشتر صفی الاموم
 علی نبیا و علیه الصلوة و السلام برین گونه میرسد که حضرت ایشان فرزند کبیر و خلف فرید حضرت
 قدوة العالمین زبدة العارفين خلاصته المحققین سلطان الاولیاء غوث الخلائق بحر الحقائق
 جناب حضرت شیخ حاجی عبدالقیوم سرسندی فاروقی نقشبندی قدس الله تعالی سره پسر ولد
 ایشان در قصبه لوگر من توابع کابل عمر شریفش پنجاه و سه سال انتقالش سنه کبیر از رود صد
 و هفتاد و یک مرقده مبارکش در بیرون شهر قندهار به راه والد و جد بزرگوار خود است و او شان فرزند
 کبیر و قائم مقام حضرت قطب الارشاد مرجع الانطباق والادما و منبج بحر عرفان منظر آیات رحمان
 جناب حضرت شیخ حاجی محمد فضل الله قدس الله تعالی سره والد حضرت ایشان خدمت جناب
 تاج الصالحات حضرت بی بی صاحبه کلان صبیبه حضرت شاه عطاء الله قدس سره که از سادات کبار
 دینی است می باشد ولد شریفش شهر کابل توطن در قندهار فرموده کتاب عمدة المقامات از تصانیف
 حضرت ایشان است عمر شریفش پنجاه و یک سال انتقالش سنه کبیر از رود صد و چهل مرقده مبارکش
 بیرون شهر قندهار و در جنب قبر والد خود و او شان فرزند کبیر و خلف بی نظیر منظر انوار ربانی مهبط اسرار
 سبحانی کاشف الحقائق قدوة العالمین زبدة العاشقین حضرت شیخ شاه غلام محی قدس الله تعالی

مشهور بحضرت میر صاحب والده ماجده ایشان نیز از سادات کرام است مولد ایشان شهر پشاور
 توطن بعضی در کابل و اکثر کفند با عمر شریفش پنجاه و شش سال انتقالش ماه جمادی الاول سنه
 یکبزار و نود و صد و بیست و شش هزار مبارکش بیرون شهر کفند با رفاصله سه صد قدم تخمیناً و ایشان فرزند
 تلحج الاولیاد وارث الانبیاء خازن کنوز الهدایه قاسم معادن الرحمة حضرت شاه غلام حسن قدس
 الله تعالی سره مشهور بحضرت جیو صاحب پشاور سی والده ماجده ایشان نیز از سادات کرام بوده
 از اولاد حضرت محبوب بحالی قدس الله تعالی سره مولد شریفش در شهر پشاور در مدین مبارکش نیز
 در انجا در جنب مقبره مبارک والده خود میباشند و ایشان فرزند دوم حضرت سید المحققین برهان الدین
 معراج الوصول منهلج القبول فخر العاشقین قدوة الاولیاد جناب حضرت شاه غلام محمد قدس
 الله تعالی سره مولد ایشان سرسند شریف انتقالش شب عید فطر سنه یکبزار و یکصد و بیست و شش
 مدین مبارکش بیرون شهر پشاور و ایشان فرزند کبری قطب الاقطاب واقف اسرار مشاهبات عالم
 رموز مقطعات المشرف بشرف الاصله وارث الانبیاء بالوراثه کاشف سر مکتوم جناب حضرت
 حاجی شاه غلام محمد معصوم قدس الله تعالی سره مولد ایشان در انجمنه سرسند شریف انتقالش
 پنجم ذی الحجه سنه یکبزار و یکصد و شصت و یک هزار مبارکش هم در انجا در قبزه صغیر مغربی متصل قبزه
 حضرت عروه الوثقی رضی الله عنه میباشند عمر شریفش از تسعین تا دوازده نصد زبیده انتقالش
 و ایشان فرزند ثانی امام العائین قدوة الواصلین تیسره الاولیاد سلالة الاصغیرا جناب حضرت شیخ
 محمد اسماعیل قدس الله تعالی سره مولد ایشان سرسند شریف مقبره شورش نیز در انجا در قبزه خور مغربی
 قبزه حضرت عروه الوثقی بهره فرزند خود قطب الاقطاب مذکور رضی الله تعالی عنهم ایام حیاتش از صد
 سبعین تا دوازده شصت زبیده انتقال فرمود و ایشان فرزند دوم تلحج الاولیاد اربعین الزمان حقیق
 با سر در الحیة و المجویبة الذائبة المستعد لمنصب الخلافة والقیومیة نور حدیقة الانس و البان تسبیح

و دخول الجنان قیوم الزمان حضرت شیخ محمد صبغة السدر رضی اللہ تعالیٰ عنہ مولد ایشان فی شهر ربیع الثانی
 انتقالش نهم ربیع الثانی سنه یکہزار و یکصد و بیست و دو مرقم مبارکش نیز در انجا ہجرت و الدیر بزرگوار خود
 خواجہ عروۃ الوثقی رحمہما اللہ تعالیٰ ایام زندگانی در دنیا ہشتاد و دو سال بود و در مجموع نهم ربیع الثانی
 انتقال نمود و ایشان فرزند کبیر و سجادہ نشین و قائم مقام والد بزرگوار خویش الامام الہمام قبلہ العالی
 والاوقاد و مرجع الاقطاب والاقراد سلطان العارفين عین العابدین بران الملتی والدين ملاذ العالمین
 مجد الیوم عروۃ الوثقی حضرت شیخ امام محمد مصدوم رضی اللہ تعالیٰ عنہ مولد ایشان نیز در انجا خلافت و نیز ہجرت
 ایام حیات مبارکاتش ہشتاد و دو سال و فاتش تاریخ بیست و نهم ربیع الاول سنه یکہزار و ہشتاد و
 رخنو و مزار مبارکش در سر نہد شریف در قبہ عظیمہ کہ مشہور بر قبہ حضرت عروۃ الوثقی است میباشند
 طوبی لمن زار تلك القبۃ فیتھامن الجواہر المدخونۃ ما لا یجد محاسنھا ولا یحصى مکارھا
 و ایشان فرزند ثالث حضرت غوث الحقائق غوص الحقایق مطلع الرموز والاشارات منبع الکنوز
 والاشارات بران السلف سلطان الخلف وارث سید البشر منور المائۃ الحاوی عشر امام ربانی
 محبوب سبحانی مجد الف ثانی حضرت خواجہ شیخ احمد فاروقی رضی اللہ تعالیٰ عنہ و اندام باغیضاً
 آمین مولد شریف ایشان شہ مبارک سر نہد نشو و نما ہم در انجا بنین عمر مبارکش موافق سنت
 شصت و دو سال تاریخ بیست و نهم صفر سنه یکہزار و سی و چہار زاین و اربفانی رخت قامت
 پرستہ روز اول ربیع الاول مضعع مبارک خود مستغرق بحمار انوار الہی شدند قبہ شریفی اش در
 سر نہد شریف قریب سجد ایشان جدا از قبہ حضرت عروۃ الوثقی است شوق بیان قدری از حال ایشان
 حضرت مدوح و اولاد ذکرش و انگیزہ شد اما چونکہ تفصیل احوال ایشان تطویل میخورد کہ احصائی
 آن در وفات مستعد و متعسر بود و لاجرم در این رسالہ مختصرہ بر این قدر اکتفا رفت کہ موضوع
 این رسالہ مقصد دیگر است فقط بزرگوار اسماء متبرکہ ایشان اکتفا رفت اگر زیادہ تفصیل مطلوب باشد

رجوع بکتاب مستطاب عمدة القامات حضرت جد بزرگوار قدس سره باید کرد که او بهترین و
 جامع ترین مصنفات این فن است ایشان فرزند کبیر حضرت مخدوم شیخ عبد الله احد قدس سره
 میباشند ایشان ولد حضرت شیخ زین العابدین قدس سره میباشند و ایشان ولد شیخ عبد الحق
 قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ محمد قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ حبیب الله میباشند
 ایشان ولد قطب الاقطاب غوث العالمین حضرت امام رفیع الدین قدس سره میباشند ایشان ولد
 شیخ نصیر الدین قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ سلیمان قدس سره میباشند ایشان ولد
 شیخ یوسف قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ اسحاق قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ عبد
 قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ شیب قدس سره میباشند ایشان ولد شیخ یوسف قدس
 سره میباشند ایشان ولد شیخ شهاب الدین علی المعروف بفرغ شاه کابلی فاروقی قدس سره میباشند
 ایشان ولد خواجه نصیر الدین قدس سره میباشند ایشان ولد خواجه محمود قدس سره میباشند ایشان
 ولد خواجه سلیمان قدس سره میباشند ایشان ولد خواجه مسعود قدس سره میباشند ایشان ولد خواجه
 عبد الله الواعظ الاصبغ قدس سره میباشند ایشان ولد خواجه عبد الله الواعظ الکبر قدس سره میباشند
 ایشان ولد خواجه ابو الفتح قدس سره میباشند ایشان ولد خواجه اسحاق قدس سره میباشند ایشان
 ولد خواجه ابراهیم قدس سره میباشند ایشان ولد حضرت سالم قدس سره میباشند ایشان ولد حضرت
 عبد الله رضی الله عنه میباشند ایشان ولد امیر المؤمنین امام الاعلیین حضرت عمر بن الخطاب
 رضی الله تعالی عنهم اجمعین میباشند. اما آن شبی که فوق حضرت امیر المؤمنین است پس بن
 ترتیب که حضرت امیر المؤمنین عمر بن الخطاب بن فضیل بن عبد العزی ابن بایح بن عبد
 ابن قریب ابن فریح ابن عدی ابن کعب و در اینجا به نسیب مطهر حضرت خیر البشر علیه الصلوٰة
 والسلام می پیوندد و چنانچه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روز جزا خیر الوری صلی الله علیه و آله و سلم

ابن عبد الله ابن عبد المطلب ابن اشم ابن عبد مناف ابن قصى ابن كلاب ابن مره ابن كعب
 المذكور و جواد بن ابوشی ابن غالب ابن فخر ابن مالک ابن نصر ابن کنانه ابن خزیمه ابن مدرکه
 ابن ایاس ابن مضر ابن نزار ابن معد بن عدنان ابن اد ابن اود ابن حمل ابن قینار ابن
 سیدنا اسماعیل علیه الصلوٰۃ والسلام ابن سیدنا ابراهیم الخلیل علیه الصلوٰۃ والسلام ابن تارخ ابن
 ناخور ابن بشرع ابن ارمو ابن عامر ابن تلخ ابن رزقنده ابن سام ابن سیدنا نوح علیه الصلوٰۃ
 والسلام ابن ملک ابن متوشخ ابن اخونج و هوسیدنا ادریس علیه السلام ابن برو ابن هبلا بیل
 ابن قینان ابن انوش ابن شیدت علیه السلام ابن سیدنا ابوالبشر توم علیه الصلوٰۃ والسلام همین
 ترتیب در عمده المقامات و غیره کتب معتبره علم انساب مذکور شده است اگر چه بعد عدنان در
 تعیین اسما اختلاف است بیان پیران کرام و مشایخ عظام تا حضرت سید المرسلین
 علیه الصلوٰۃ والسلام بدین طریق که جناب حضرت ایشا زلفیض امانت طریقت و تاج وراثت
 و خلافت این طریقه شریفه متبرکه که حضرات خواجگان نقشبندیه احزاب یا از جناب مطربان
 غوث و دوران خلیفه رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی الانام و الاله شریف حضرت ایشا
 جناب حضرت شاه حاجی عبدالقیوم قدس سره الاقدس رسیده اگر چه هم مبارکش سابقا
 سلک آبابی کرام نیز زینت افزائی اوراق شده بود بلکه سار متبرکه که حضرات متقدمین کرام پیران
 و مشایخ یکدیگر اندر سلک با تقدم تفصیل منظم شده باز هم کمترین تاوتبیه کا در همین سلک مشایخ
 و پیران قدس الله تعالی اسرار هم منسلک و منظم می شوند **فَالَّذِي يُزَادُ حَسَنًا وَهُوَ مُنْتَظَمٌ**
وَلَيْسَ بِمَقْصُودٍ قَدْرًا وَهُوَ غَيْرُ مُنْتَظَمٍ فَإِنَّ عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ تَنْزِيلَ الرَّحْمَةِ
 و او شانرا از الدماجد خویش بحر الحقائق خواص الدقائق شد المحققین بران الواصلین جناب
 حضرت حاجی محمد فضل الله قدس سره الاقدس رسیده و او شانرا از جناب حضرت

قیوم جهان غوث زمان نورالوعالمین دلیل التجرین نتیجتہ الاسلاف وسیلۃ الاخلاف جناب
 حضرت حاجی محمد صفی اللہ قدس اللہ تعالیٰ بسرہ الاقدس وفاضلہ سبحانہ علیینا من فیوضاتہ
 آمین رسیدہ وادواتنا از برادر کلان خود قدوة الاولیاء عمدة الاصفیاء زبدة العفلا جناب حضرت
 شہ غلام محمد قدس اللہ تعالیٰ سرہ رسیدہ وادواتنا از والد شریف خود قطب الاقطاب غوث الجہان
 سلطان العرفاد امام الاولیاء بران البدل جناب حضرت شہ غلام محمد معصوم قدس اللہ تعالیٰ
 بسرہ الاقدس رسیدہ وادواتنا از والد مبارک خویش مظہر انوار ربانی ہبوط اسرار سبحانی کاشف
 الحقائق امام العارفین حضرت شیخ محمد ہمایل قدس اللہ تعالیٰ سرہ رسیدہ وادواتنا از والد
 بزرگوار خویش تلج الاولیاء وارث الانبیاء خازن کنوز الہدایۃ قاسم معادن الرحمة قیوم الزمان
 حضرت شیخ محمد صبغتہ اللہ قدس اللہ تعالیٰ سرہ رسیدہ وادواتنا از والد بزرگوار خویش الامام
 الہمام ہادی الامم قبلۃ الابدال والادنا و مرجع الاقطاب والافراد و قف اسرار مشاہبات
 مظہر رموز المقطعات تیخانہ مولانا عروة الوثقی جناب حضرت شیخ محمد معصوم قدس اللہ تعالیٰ بسرہ
 الاقدس رسیدہ وادواتنا از والد ماجد شہرک خویش جناب حضرت غوث الخلائق غوامس الحقائق
 مطلع الرموز والاشارات فرج الکنوز والبشارات بران السلف سلطان الخلف ملاح بحر الملاحات
 مصباح بیت الصباحتہ وارث سید البشر منواریۃ الحادی عشر امام ربانی محبوب سبحانی مجدد العرف
 ثانی حضرت شیخ احمد ابن حضرت شیخ عبد الاحد السہندی الفاروقی قدس اللہ تعالیٰ سرہ الاقدس
 رسیدہ وادواتنا از جناب ولایت پناہ حقیقہ آگاہ ہادی طریق اندراج النہایت فی البدایۃ مؤیدین
 الرضی خواجہ سیرنگ حضرت شیخ محمد الباقی نقشبندی قدس اللہ تعالیٰ سرہ رسیدہ ثمرہ از
 احوال این پیرومید بعض تحریری آید کہ ناخوان رسالہ شریفہ را سبب مریدی حضرت امام ربانی
 قدس سرہ بجناب حضرت خواجہ سیرنگ قدس سرہ معلوم شود حضرت خواجہ ایشان کی از

خلفای کبار این طریقۀ عالیہ نقشبندیہ قدس الله تعالی اسرار انالیها بوده اند چون نظر فیض انوار
 خواجہ عالیشان بر علو استعداد و قابلیت و کثرت علم و عبادت و وفور رعایت آداب طریقت
 حضرت ایشان افتاد و اطراف بسیار و اعطاف بیشمار فرمودند بعد از آن بجلوتی طلب فرمودند
 و بزرگواران این طریقۀ عالیہ نقشبندیہ قدس الله تعالی اسرار الیها دلالت فرمودند و توجهات عالیہ
 بجای بردند بعد از آن خلوت آرام و صلوات و التذات تمام فرمودند تا فائزاتی عالیہ و عوالم
 متعالیہ بظهور می پیوست با جمله آنچه بدت و در راه بعنایت حضرت الهی و بمن تربیت آن خواجہ
 باقی باقی و حقیق ایشان بظهور رسیده قلم زبان و زبان قلم از تخریر و تقریر آن قاصر است که سالک
 بساها سال بدست نیاید که آنحضرت را بسعرت محبوبی و مرادی بوصول پیوست و حضرت
 خواجہ و حقیق ایشان بشامات متعالیہ میفرمودند و آن این است که ایشان از محبوبان و مرادانند
 و این سعرت سیر ایشان از آن است روزی در خلوت آنحضرت را طلب فرمودند بدقتی که
 پیش از آن چند سال بجلوتی حال و احوال آن بدر الکمال مساینه نموده بودند زبان گشودند و فرمودند
 که چون حضرت مولانا بزرگ حضرت خواجہ المکنکی قدس سره مرا امر کردند که بهندوستان شوم این
 سلسلہ عالیہ را آنجا از توری و رمی پدید آید ما خود نشانایان این معنی ندیده تراض نمودم ایشان امر
 استخاره کردند و آن شماره دیدیم که گویا طوطی بر سر شامی نشسته و ما در دل خویشت کردیم که اگر این
 طوطی از آن شاخ پرواز نموده آمده بر دست ما نشیند ما را کثایتها و این سفر روی خواهد نمود
 بجز در این خلوت من طوطی از آن شاخ پرواز نموده آمده بر دست ما نشست و ما آب دمان خود را
 در دستقار او کردیم و آن طوطی در دمان من شکر ریخت فردای آن شب این واقعه را چون بروض حضرت
 مولانا المکنکی قدس سره رسانیدم فرمودند که شمار از و ز بهندوستان باید شد که طوطی جانور بندگی
 در هندوستان از دامن شما عزیز می بوجود آید که عالمی از روشن بسوزد شمارا نیز روزی بهره بد

و نیز حضرت خواجه قدس سره میفرمودند که چون در آن سفر بسر بندنهار رسیدم در واقعه نمودند که تو
 در جوار قطب فرو آمده و از حلیه آن قطب نیز آگاه گردانیدند. صبح آنروز بدریافت در پیشا
 و گوشه نشینان آن بلده رفتم جماعه را که دیدم زایشان از بران حلیه یافته و آثار و حالات تطبیقت
 از پیش کی سعاینه نمودیم گفتیم که شاید کسی از اهل این شهر قابلیت این محنی داشته باشد که بعد از
 بنظیر آید همان روز که شما دیدیم هم حلیه موافق یافتیم و هم آثار قابلیت در شما مشهود گشت و نیز
 میفرمودند که چون بنواحی سر بندنهار رسیدیم دشت و صحای آنجا را پراز مشعلها دیدیم و نیز میفرمودند
 که بعد از آن بلده دیده شد که با چراغ عظیم افزونیم و مشاهده می شد که ساعت بساعت نور آن
 چراغ افزون میگشت و نیز مشهود میگردد که مردم از آن چراغ افزونته با چراغهای کثیره افزونند
 و این را با عالمه شما میدانیم از اینجا است که آن خواجه عالیشان یکی از مخلصان مکتوبی نوشته اند
 و قلمی فرموده اند و آن این است - **ساقی** - شیخ احمد نام مروی است در سر بند کثیره العلم
 و قومی العمل روزی چند فقیر با او نشست و خواست کرد عجایبهای بسیار از روزگار و اوقات او
 مشاهده نمود بان ماند که چراغی شود که عالمها از روشن و منور گردد و الحمد لله تعالی که احوال کمال
 را بیقین پیوست و این شیخ مشارالیه باران و قریب آمد همه مردم صالح و از طبقه علما چندی با
 دعا و ملازمت کرده از جوایز عالمه دانسته استعدادی عجیب دارند و فرزندان شیخ که اطفال اند
 اسرار الهی اند با جمله شجره طیبه است **اَبْتَهُ اللهُ بِنَاتَانَا حَتَّى اَلِي اِخْرَمَكْتُوِيَه الشَّرِيفِ**
 و نیز در مذبحه المقامات آورده است که سیادت پناه میر محمد نعمان که یکی از خلفای کبار
 حضرت خواجه پیرنگ قدس سره بودند روزی باین نقیض نقل نمودند که حضرت خواجه قدس سره
 در حین حیات چون ایشانرا حضرت ارشاد فرمودند جمیع اصحاب را بخدمت ایشان سپردند
 و هر کدام را جدا جدا طلب داشته و واع فرمودند و بخدمت ایشان فرستادند و ایشانرا متکفل بر

خدمت آنها ساختند چنانچه پیوسته با صحاب خود میفرمودند که در خدمت و حضور ایشان تنظیر انگیزد
و توجه خود بچنانچه مانتامید و روان استاد باین فقیر محمد نعمان نیز فرمودند که خدمت ایشان از سعادت
خود و اوسته ملازم باش بعضی رسانیدم که قبله توجه من در گاه شماست هر چند ایشان بزرگ باشند
حضرت خواجہ از روی غضب فرمودند که میان شیخ احمد آفتابی است که مثل ماہر دستارگان در
او گم است بعدہ با عقدا و درست و نیاز تمام بخدمت ایشان رسیدم و نیز چون سفر سیم حضرت
ایشان بخدمت آنخواجہ عالیشان رسیدند و بہان سفر فرمودند کہ ضعف بسیار غالب است
امید حیات کم مانده از حال طفلان خبر داخواہی بود و فرزند آن خود خواجہ عبدالمد و خواجہ عبید
طلب فرمودند و از ایشان التماس و طلب توجه در حق آن دو فرمودید نمودند و ایشان در حضور
پیر بزرگوار توجہات عالیہ فرمودند چنانچہ اثر آن توجہ بحضرت خواجہ نیز ظاهر شد و نیز میفرمودند
کہ روزی از زبان گوہر بار آن خواجہ عالی مقدار قدس سرہ شنیدم کہ میفرمودند امروز زیر فلک
ازین طائفہ علیہ چون ایشان کسی نیست و وقتی دیگر بزبان درفتان خود راندند کہ بعد از صبح
و کسل تا بعین و مجتہدین چون ایشان و حیدر انصاف الخاص بنظر نمی آید و ما در این سہ چہار
سال شخی نکردیم چند روز بازی کردیم الحمد للہ البتہ کہ این بازی و این دوکان پر روزی میفایند
نشد کہ چون ایشان بروئی کار آمدند باجملاہ اینطور صحبت و معاملہ کہ در میان این پیروان مرید
بظہور رسیدہ کہ کسی شنیدہ و عجائب روزگار است و موجب حیرت ہم نشاہد این حال کلام
آن خواجہ بزرگوار ہم علوم مرتبہ ایشان دو گواہ حسن است نظم ای ناطقہ از کمال و کمال توکلید
بر حال تو ہم حال تو برمان و دلیل بہ فقرات مدحیہ کہ از زبان درفتان آن خواجہ عالیشان در حق
ایشان بظہور رسیدہ بیش از آن است کہ بتجر بگنجد۔ گر بگویم شرح این بچند شود ذوالی فصل
اللہ یؤتیہ من یشاء واللہ ذوالفضل العظیم۔ ولادت با سعادت حضرت خواجہ قدس سرہ
یعنی حضرت خواجہ میرزا

در بلده کابل در شهور سنه احدی و سبعین و تسعمائة بظهور پیوسته و تحصیل علوم ظاهری از خدمت
 مولانا محمد صادق حلوانی نموده عزیز می در حشر فرموده به قبله انفسی و آفاقی به نرم خاطرش و در اسباب
 خضر جان بخش راه مشتاقی به خواجده ماجده الباقی به چون بامر شریف مرشد خود سفر نمود و ستان
 اختیار نمود چنانچه تفصیلات مذکور شد سالی در بلده لاهور استقامت فرمودند و بسا خلق خدا
 از مستفیض شدند و از انجا متوجه دلی شدند و در آن بقعه متبرکه که سکونت اختیار فرمودند و تا
 زمان ارتحال آنجا اوقات عزیز خود گذرانیدند ثبوتیه امر ضعیفه آنحضرت قدس سره هگی تر احوال
 و احوال کمال و محمول و انزوار و تورع و اتقا بود و همیشه اعمال خورا متهم و ناکامی پنداشتند
 و تعظیم و تکریم سادات و علمای باطن بسیار می نمودند و در جزوی و کلی اعمال رجوع بفقها متوسل
 مینمودند و در آخر عمر خود این رباعی میفرمودند - رباعی صحو اشین زینل حذر کن که آستین به
 تر میکنم بگیریه و افشرده میروم نه کاهیم من زبان تو که یک نیم لطف به نشگفته ام بنه که پرتزده میگرد
 و صال آنحضرت روز شنبه بیستم جمادی الثانی سنه یک هزار و دوازده که سن مبارک ایشان از
 چهل تجاوز شده مشرف بقار آمدند و در مبارکش بیرون شهر دلی و جوار بقدم رسول الله
 صلی الله علیه و آله و سلم واقع شده قد طو لنا الکلام فی هذا المقام لکن لا یجوز عن قائله اذ
 فحاشا لک بر جعل مطلب رویم و گوئیم که ایشان از این نسبت طریقیه عملیه نقشندیه از خدمت کثیر الشان
 غوث الخلائق حضرت مولانا خواجده کنگلی قدس سره رسیده و ایشان مظهر آیات بنیات و مصدق
 فیوض و برکات بودند و تمامی عمر مبارک بذکر احادیث نبوی صلی الله علیه و سلم بسر برده اند و در
 آخر عمر خود اکثر این قطعه زبان خود میخواندند رباعی - زمان تا زمان یاد مرگ آیدم به
 ندانم کنون تا چه پیش آیدم به جدالی بسوا امر از خدا به در هر چه پیش آیدم شایدم به
 ولادت حضرت ایشان در سنه صد و هفده یا شانزده بوقوع پیوسته عمر مبارکش از خدمت

تسعیین تجاوزه نموده در سنه یکمیزار و هشتاد و نهم و از این دارقانی رحلت نموده بیرون شهر
 کابل مزار پر انوار ایشان می باشد و ایشان را این نسبت علییه از خدمت والد بزرگوار خود حضرت
 مولانا خواجه درویش محمد قدس سره رسیده حضرت مولانا قدس سره در علوم ظاهری پایه مولویت
 داشتند و جامع بودند در جمیع علوم عقلیه و نقلیه و در احادیث شغل بسیار میفرمودند و تمام عمر در تدریس
 بسر برده بودند و در آخر عمر زوایه جمول و عدالت گزیدند و ذکر تصرفات و خرق عادات ایشان اند
 التخریست خواهد فرماید پیر بزرگوار خود حضرت مولانا زاهد حوشی می باشد نین عمر مبارکش در مقبره
 مشهورش نزد فقیر تحقیق فرسیده و ایشان را این نسبت علییه از خدمت مولانا حضرت خواجه
 زاهد حوشی قدس سره رسیده ایشان از حوش اند و حوش موضعیت از توابع حصار و از اقطاب
 حضرت مولانا یعقوب چرمی اند و کراحوالات ایشان تفصیل طلب است و ایشان را این نسبت
 علییه متبرکه از خدمت قطب دایره وجود سلطان العارفین سرچشمه ابکار اسرار حضرت مولانا
 خواجه عبید الله احراق قدس سره رسیده و ایشان از طرف آبامی کرام فاروقی نسب اند و اولاد
 ماجده ایشان از اسادات حسنی است حضرت ایشان تحصیل علوم ظاهری با تمام رسانیده و در اولاد
 عمر فخر صوری بحمال داشتند و در واسط و او را از مظهر اسم الغنی شدند و مثل ایشان کم کسی در این
 طریق بنامی ظاهری رسیده باشد و جوهر شریف ایشان سرچشمه فیوض ظاهری و باطنی بودند
 بیان فیاضی ظاهر و باطن ایشان از قید تقریر و احاطه تحریر بیرون است وصال ایشان مست
 ربیع الاول سنه هشتصد و نود و چهار بود رحمه الله تعالی رحمة واسعة و ایشان را این نسبت شریف
 از خدمت حضرت مولانا خواجه یعقوب چرمی قدس سره رسیده ایشان از بلاد چرخ اند پس توابع
 کابل و بعد از انتقال حضرت خواجه بزرگ قدس سره بامر شریف او صحبتها بهمراه خواجه علاء الدین
 قدس سره نموده اند و در بلاد جناتیان میگذرانیدند و ایشان را این نسبت علییه از خدمت

حضرت خواجہ خواجگان پیر پیران و تکیه و رماندگان حضرت خواجہ بہار الدین محمد نقشبند بلگرامی
رضی اللہ عنہما و تعالیٰ عنہ رسیدہ نام مبارک ایشان محمد بن محمد البخاری است ابن سید محمد ابن
سید جلال الدین است در مساوۃ کرامت نسبت نیز پیش بحضرت امام حسن عسکری رضی اللہ عنہ سید
ولادت با سعادت ایشان در سنہ مقتصد و نوزوہ بود و شیوہ مرضیہ حضرت اتباع سنت
علی صاحبہ الصلوٰۃ والسلام و التجبہ می بود کہ سیر مؤخلفت را گناہ عظیم می پنداشت و عمل بر
میفرمود و از زحمتها و تعبها احتراز کلی می نمود و گویند کہ حضرت خواجہ را بہرگز غلام و کنیز نبودن
ازین سوال کردند فرمودند بندگی با خواجہ گی راست نمی آید میفرمودند کہ طریقیہ با عودۃ النعمی
است و چنگ و زویل متابعت مصطفی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم زدن است و ائمہ با آثار
اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم و در این طریق ما بانک عمل فتوح بسیار است اما رعایت سنت
سنت کار بزرگ است ہر کہ ازین طریقہ ماروی گردند خطر دین دارد و مقولات حضرت ایشان
و کرامات و خوارق عادات نہ بجہدی است کہ در این مختصر بگنجد و فرمودہ اند کہ پیش جنازہ من این
بیت بخوانید بیت مفلسانیم آمدہ در کوئتوہ شینا اللہ از جمال رؤتوہ و قات حضرت خواجہ
رضی اللہ عنہ روز دوشنبہ سوم ماہ ربیع الاول سنہ احدی و تسعین و سبعمائتہ بودہ است
قدس اللہ تعالیٰ سرہ و افاض علینا فیوضہ آمین مدت عمر شریف او بقضا و دو سال بود و
بیرون شہر بخارای شریف مقدم نورش برپا شدہ و ایشان از این نسبت شریف از خدمت
مولانا حضرت خواجہ امیر سید کلال قدس اللہ تعالیٰ سرہ رسیدہ و ایشان نیز از سادات کرام اند
علو احوال و مقامات ایشان زائد التحریر است و ایشان از این نسبت علیہ از خدمت حضرت
مولانا خواجہ بابا ساسی قدس سرہ رسیدہ و ایشان فرید عصر و حیدر بہر بودہ اند حضرت خواجہ
بہار الدین قدس سرہ را در صفر سنہ دریافتہ و او را بر زندگی خود قبول کردہ و در شناسش بشارت تھا

فرموده و بحضرت امیر سید کلال قدس سره فرمود که در حق فرزندم بهارالدین تربیت و شفقت
درین نزدی و ترا بعل کجتم اگر تقصیر کنی امیر فرمودند که مرد نباشم اگر در وصیتت خواهی تقصیر کنم
تا که وصیتت بجا آورد و امانت را با اهل آن سپردی و اینها را این نسبت از خدمت
حضرت خواجه مولانا علی مرتضیٰ قدس سره که ملقب بجزان است رسیده و ایشان از مقامات
عالیه و کرامات ظاهره بود و از مبارکاتش در خوارزم شهر است نیز از وی که بهر وقت المد علیّه حتمه داشته
و ایشان از این نسبت علیّه از خدمت مولانا خواجه محمود انجیر معنوی قدس سره رسیده اصل ایشان
در فخر بود و بعد با انجیر که قریه است از قرای بخا الشریف آورده مرجع و مقتضای اهل زمان بود
و ایشان از این نسبت علیّه از خدمت جناب حضرت خواجه عارف ریوگری قدس سره رسیده ایشان
صاحب حالات عالی و مناقب متعالی بوده در وقت خود مرجع کل بود و ایشان از این نسبت
علیه از خدمت خواجه جهان حضرت خواجه عبدالحق مجدوانی قدس سره رسیده و ایشان از
اولاد حضرت امام مالک اند و از طرف مادر پادشاه زاده ملاطیه بودند و در سن بیست و دو سالگی
بطلب خدا مشغول شدند و شیوه ایشان التزام و متابعت سنت سنیّه بوده و ایشان از اول سبقت
ذکر دل از حضرت خضر علی نبینا و علیه الصلوٰه و السلام بود و حضرت خضر علیه السلام او را بفرزندی
قبول کرده بود و ایشان ملقب بخواجه جهان بودند کرامات و خرق عادات و معارف حضرت خواجه
جهان زاهد التوحید است و ایشان از این نسبت علیّه از خدمت امام حقایق حضرت خواجه ابوبقیرو
یوسف بهدانی قدس سره رسیده و او از اولاد حضرت امام الائمه سراج الامم ابوحنیفه کوفی رضی الله
تعالی عنه میباشند و ولادت حضرت یعقوب یوسف بهدانی روز دوشنبه دویم صفر سنه چهارصد و سی
بود و علوم ظاهری را بنقطه آخر رسانیده و بعضی از مناقب او آنکه کسی در خدمت حج پیاده ننوده و بهر آن
ختم قرآن کرده اند و در هر رکعت نماز یک سپاره قرآن میخوانند و مقصد جزو کتاب از تفاسیر و احادیث

و نقد و اصول و فروع و در حفظ و استند و هفت هزارت پرست از مسلمانان نموده اند و برای قوت خود
 و هتانی وقت حاجت می نمودند و تا سن هفتاد و پنج سال متاثر نشدند و در آخر از سببان بهره مند
 آمده نزدیک نمودند و تیر خوب می انداختند و خط خوب می نوشتند عاشر فی الدنیا رحمه الله تعالی
 خمساً و تسعين سنة و كان وفاقه مسنة خميس و عشرين و خمساً مائة مزار شریفش در
 ظاهر شهر است یزار و یتبرک به و ایشان از این نسبت علیها از خدمت حضرت خواجہ مولانا
 شیخ ابوعلی فارمدی قدس سره رسیده نام ایشان فضل العبدین محمد است شیخ الشیوخ خراسان
 بوده اند و در تذکره و معظمت شاگرد امام ابو القاسم قشیری است و تفصیل علوم ظاہری و دینی
 کرده و دانش از طوس بوده خدمت مشایخ بسیار رسیده و اخذ فیوض نموده رحمة الله تعالی رحمة الواسعة
 و ایشان از این نسبت عالیہ از خدمت سلطان الشایخ حضرت مولانا خواجہ ابو الحسن خرقانی رضی الله
 تعالی عنہ رسیده نام مبارک ایشان علی بن جعفر است یگانہ و غوث وقت خویش بوده اند و کسب
 کمال از روحانیت حضرت سلطان العارفین نموده چه نسبت ولادت ایشان بعد از طریقت
 ظاہری حضرت سلطان العارفین بوده چنانچه خود حضرت سلطان العارفین از فرزند است ایشان
 و ارث نسبت معنوی خود ایشان را مقرر فرموده چنانچه مولوی ردوی قدس سره می فرماید -
 بعد چندین سال میزاید ششم: میزند بر آسمانها خرگه: پرورش از گلزار حق گلگون بود
 از من او اندر مقام افزون بود و چهیت نامش گفت نامش بگوین: علیہ تبارک و تعالی ابرو و حق
 مقامات و حالات ایشان در حوصله تحریر نمیگنجد ششم از ان نگارش میشود از مقوله ایشان است
 اندوه طلب کن که آب چشمت پیدا یابد که حق تعالی گریه بندگان دوست دارد و هم وی فرموده که
 اگر کسی سرودی بگوید و بان حق را بخواند بهتر از آن بود که قرآن بخواند و بدان حق را بخواند و هم
 وی فرموده که دارت رسول الله صلی الله علیه و سلم آنکس بود که بفعل می آید و کند نشان بود

که روی کاغذ سیاه کند و هم روی فرموده که چهل سال است هم یک شربت آب سرد بخورد یا شربت
 دوغ ترش بنه و پیرانزاده ام و هم از ایشان منقول است که اگر یکی از مردان من در مهبی صد بار
 بگوید یا شیخ ابو الحسن خرقانی و بعد تمام صد بگوید فلان کار من از خدا بخواه البته حاجت او بر آید
 و من صبر نکنم از مسلت بجناب احدیت تا مشکل او حل نشود و بعضی از مردان برات توجیه
 کرده و صحیح یافته وفات ایشان سنه شصت و هشتمین و اربعه مائه واقع شده رحمه الله تعالی رحمته و استقامت
 و ایشان را این نسبت عملیه از خدمت سلطان العارفين لجهاد العالمين حضرت ابانید البسطامی
 قدس سره بطریق روحانیت چنانچه مذکور شد رسیده نام ایشان طیفور بن عیسی است لهذا
 این طریقه را متقدمین طیفوریه نامند و ایشان مقتداى اهل تصوف و پیشواى ارباب
 توحیدند و لقب بر سلطان العارفين است اکثر کلام شریف ایشان سکر آمیز است بهیئت
 الهی بجدی بروی مستولی بود که چون نماز میکرد تعقیقه از استخوان سینه او بیرون می آمد و
 می شنیدى و در حالت رحلت فرمود الهی ما ذکرناک الا یمن غفلة و ما اخذتک
 الا یمن فخریة تفصیل حالات ایشان تطویل طلب است ایشان از اجداد وفات و خواب
 دیدند گفتند حال تو چیست فرمود که مرا گفتند که چه آوردی گفتم در روشی بدرگاه ملک نشود
 و برانگویند چه آوردی گویند چه خواهی بر این قصه عجیب یاد آمدی گویند که در نیشاپور عبود بن
 عاقبه نام که ازده های مردم سوال نفقه میکردی از دنیا رحلت نمود و خوابش دیدند پرسیدند حال تو
 چیست گفت مرا گفتند که چه آوردی گفتم آه همه عمر ما بدین در حواله میکردند که خدا را و اکنون اینجا
 هم میگویند که چه آوردی حکم در رسید که راست میگویند از زبان شوید - در مدفن مبارک حضرت
 سلطان العارفين اختلاف است اکثر بر آن است که در بسطام که ولادتش هم آنجا بود واقع
 شده است و در توابع ملخ نیز زیارت گاه ایشان است مشهور بر سلطان العارفين خدمت

حضرت جد شریف راقم قدس سره در عمده المقامات مینویسند که فقیر در وضعی قریب عسک
 من توابع بلخ بنزیدت ایشان مستعد گردیده ام فیوض و برکات و بیدت و رقت بسیار
 مشاهده نمودم و العِلمُ عندَ اللهِ تَعَالَى و ایشان را این نسبت علیّه از خدمت حضرت امام
 الخلائق معدن الدقائق جناب حضرت امام جعفر صادق رضی الله تعالی عنه ایضا بطریق
 روحانیت رسیده لپیان نسب مطهر منزه کی از طهر من شمس است هر بنا و پیر را معلوم است و ایشان را
 این نسبت علیّه بدو طریق رسیده یکی از طرف آبائی کرام و دیگری از مشایخ عظام چنانچه بیان او
 خواهد آمد پس ذرات شریف ایشان هر صحیح البحرین یلتقیان بینهما بذر رخ (کیغیان
 دوی رضی الله تعالی عنه جامع ولایتین و تخرج طرفین گردیده و ازین اجتماع این طریق را تفکر
 بر سایر طرق است و پیش طاق این طریق مرفوع گردیده ذکر مناقب و آثار حضرت ایشان
 در قلب هر مسلمان راسخ و ثابت است بیان آن تحصیل حاصل و ایشان را این نسبت علیّه
 آنچه از طرف آبائی کرام رسیده بدین طریق است که ایشان را از والد ماجد خویش امام همام پیشوا
 اکابر حضرت امام محمد باقر رضی الله تعالی عنه و ایشان را از والد ماجد خود زین العباد امام السجاده حضرت
 امام زین العابدین رضی الله تعالی عنه و ایشان را از والد ماجد خویش قرة عینین رسول مقبول صلی
 علیه آله و سلم حضرت امام حسین رضی الله تعالی عنه و ایشان را از والد شریف خود امیر المؤمنین
 امام الاشجعین اسد الغالب سیدنا علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه و حضرت دیر از جناب
 رسالت انساب تفتیح یوم المبعوثه و الحساب صلی الله تعالی علیه و آله و سلم و آنچه از مشایخ عظام
 که مشهور و معروف است بدین طریق است که حضرت ایشان را این نسبت علیّه نقشبندی از
 خدمت حضرت جناب قاسم بن محمد بن ابی بکره الصدیق رضی الله تعالی عنهما رسیده
 و خدمت حضرت قاسم جد مادری امام مذکور است رضی الله تعالی عنهما لهذا حضرت امام سفیر

وَلَدَاتِي أَبُو بَكْرٍ مَرْتَبَتَيْنِ چو مراد از تولد مرتبین کجی ولادت صورتی است که نسبت والد و مادر
 رسیده و ثانی ولادت محضی است که با نسب ولایت فایض گردیده بیان زید و ورع و
 نفوس حضرت قاسم زائد البیان است رضی الله تعالی عنه و ایشان را این نسبت خاصه از خدمت
 جناب حضرت سلمان فارسی قدس سره در رضی الله تعالی عنه رسیده مناقب حضرت سلمان
 فارسی از کتب احادیث معلوم باید کرد و جلوه مرتبه ایشان از انجالی باید بر قطع نظر از بزرگوار
 حدیث نفیس سلمان مَنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَنَحْنُ أَهْلُ الْبَيْتِ نَزَّاهِينَ زبَّانُ رُفْشَانَ خَاتَمِ الرَّسْلِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
 و سلم آمده و او را از زمره المپیبت خود خوانده پس و کافی است کمال محبت حضرت رسول
 صلی الله علیه و سلم به اهل ایشان از اینجا معلوم باید کرد و فضائل و مناقب او بیشتر است
 و ایشان را این نسبت خاصه با وجود صحبت حضرت خیر البشر علیه الصلوة والسلام از خدمت حضرت
 خلیفه اول پیر بی مثل مقتدی صغار و کبار ثانی اثین اذ همما فی الغار مقدم جاده تحقیق
 امیر المؤمنین جناب حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه رسیده بیان شده از احادیث
 شریفش در طاعت این قلیل البصاعت است هر چه نوید از ان خجالت است نفوس موقطعه
 از آیات قرآنی و احادیث نبوی بران ناطق است ما بی سر و پایان را چه رسد بر همین حدیث
 شریف التفتا کتم فی نواد و الاصول و الکاتب الشریف لیل الامام الزبانی قدس سره
 کنت انا و ابوی بکر کفر ساریها ن لو سبقنی لامنت به و لکنی سبقته فامنت فی
 رواة القرظ مذی و بر این معنی عزیزی فرموده من و صدیق هر دو سهواً ان پسیدان نبوت است ان
 بر غیرت اسپان گوش با گوش و کنگر پیش تند انگوش بگین انبیانی من بودم به لوی صدق ابروی پسیدان
 رضی الله سبحانه و تعالی عنه و ایشان را این نسبت خاصه الحاص از خدمت حضرت خواجگانان مغرب
 رحمة للعالمین تشیع المذنبین حبیب رب العالمین خلاصه موجودات اشرف المخلوقات رسیده است

بانی اسلام و دین و ملت و خلیفہ و خلیفہ صالح و خلیفہ شہید و خلیفہ حسن و خلیفہ حسین و اہل بیت علیہم السلام

آفتاب شرع احمد فاضلہ حق پیر ما
وردکن اسمائی ایشان را میخوان ہر زمان

حضرت شہ عبدالرحمان بچو در از بہرست
تا بفضل حق تزا اسمای ایشان یا اورہست

ایضا شجرہ تبرکہ فرمودہ حضرت عبدالباقی کابلنی قدس سرہ فی مناجاتہ طویل بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بحق احمد و صدیق و بسان یارب
بایزید آنکہ بود خسر و خوبان یارب
حرمت خواجہ یوسف شہ خوبان یارب
حرمت عارف و محمود سخندان یارب
بحق خواجہ ساس خوش الحان یارب
توبہ کردم ز گنہ توبہ من ساز قبول
یا الہی بحق خواجہ بہاد الحق و دین
روشن از روی عبید است ہمہ دشمن زمین
خواجہ زابد کہ بود سرور صحابہ بین
اہل دل با ہمہ دم خواجہ باقی است معین
حرمت حضرت معصوم بطاعت ترین
توبہ کردم ز گنہ توبہ من ساز قبول
سرور اہل جہان حضرت قیوم نمان
شاہ معصوم ولی گوہر بحر عرفان
نائب احمد محمود شہ کون و مکان
بانی شرع شہین مادہ کفر و طغیان

قاسم و جعفر و آن خسر و نشان یارب
بحق بواحسن آن محدثان احسان یارب
عجد وائی کہ بود شمس و درختان یارب
بحق خواجہ علی خسر و دوران یارب
حرمت میر کلال من مہ تابان یارب
یا الہی تو بفضل و کرمت حق رسول
حرمت خواجہ یعقوب شہ مکہ نقین
حرمت حضرت درویش صلی اودی بین
خواجہ آکنہ کو بانی این شرع تین
بجدو کہ جہان زوشدہ چون غلہ برین
آنچہ صادر شدہ از من صمد قبل برین
یا الہی توبہ بفضل و کرمت حق رسول
بامام عرفا سعد بن جوہر احسان
حرمت آنکہ از او سپرد بارغ جنان
بمد فیض و کرامات ولی سبحان
پیر من والدین حضرت قیوم جہان

روح پاکش بشود طاهر باغ رضوان
توبه کردم ز گناه توبه من ساز قبول

من پر جرم و خطا از دل و اخلاص عیان
یا الهی تو بفضل و کرمت حق رسول

ایضا شجره تبرک که حرم افروند امید علی الهی در تاریخ غوث الزمان حضرت خواجہ قندمار قدس سرہ فرموده

المدد باعث ایجاد خلق

احمد آمد بهر نو آبا و خلق

امتیاز حق و باطل با عمر

انوار از نورش شده عثمان

ساز سلمان یافت ز تو با قبا

قاسم از وی در سرور و اتقا

بایزید از وی بسطانی رشد

آمد از نور بشیرش بو الحسن

یوسف از مصر بپوشش تبرک

عبد خالق را بتاعش پر تبرک

مویب محمود از نورش حبلی

عالم از علمش علی پرستی

محمود را بتیش میر کللال

از بیایش شد بهار الدین کمال

غنیب سیر او عبید المدحر

ز آمد از سر او محتایش بخوش

اتحادش داشت خواجہ امکنہ

افتخار باقی اندر از منہ

مقصوم معصوم سجانی ہم دست

ماہر ویش صبغتہ المدد رحیب

شاه معصوم از می او خورد و جا

آن محمد از دل و جانش غلام

ماند فضل المدد اور اصدف

نور باقی شد از و عبد قیوم

ہر سر مہر اعرا اند حساب

در شمر می مضطرب اضطراب

سال وصل حضرت غوث از

خاک پاک مرقدشان خفا

دیگر شجرہ خالدیہ است کہ انشاء اللہ تعالیٰ در فصل ثالث در ذکر اوراد حضرت ایشان قدس سرہ

بالاستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

باستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

باستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

باستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

باستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

باستیفانہ کور خواہد شد۔ اگر چه در این باب منظومات بسیار از حضرت کرام و مریدین ایشان

صدق با صدیق داد آن زمان

اشجع از دانش علی اندر حضور

جعفر از وی مجمع البحرین شد

بو علی از پر تو اول معرین

عارف از عرفان رہت شد ولی

با احمد ساس در وحدت غنی

یا و او یعقوب را کحل البصر

در دل درویش از خوشش خند

مرجد و احمد ثانی ہم اورت

ز شک ما عیلتشش را مطیب

صرف تیرش را صفی المدد بہ

یافت از فیض کلمات این نجوم

تا برون می آید از احمد اوان

با دو دم سر سرہ چشم سہا

اعلیٰ شده اند که ذکر جمیع شان بتطویل میکشد لاجرم بر این سه چهار نظم اکتفا رفت و فیہ الکفاية مقدمه
 بر ذکر فائده اجنبیه ختم کنیم و بیان سبب انتقال آبا می کرام حضرت امام ربانی محبوب سبحانی
 قدس سره از ملک بخارا و کابل به هندوستان بعرض تخریر در آریم و از تقریر حضرت ایشان
 و عمده المقامات و غیره منقول نمایم لیکون الناظر فیها علیٰ خیرة و منفیٰ مخفی نماید که از
 جمله اجداد کبار حضرت مجدد الف ثانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بعد از جناب حضرت عبدالعزیز بن عمر
 رضی اللہ تعالیٰ عنہما این دو بزرگوار اند که حضرت سلطان شهاب الدین علی دیگر حضرت امام
 رفیع الدین قدس سره و ایشان از جمله اولیا و حکمیین اند حضرت سلطان شهاب الدین علی
 ملقب بفرخ شاه است و ایشان قبل از سلوک صوفیه والی کابل بود از قتل سلاطین غزنویہ
 و قتل بعد از زوال سلطنت غزنویہ ایشان در کابل حکم ان شده اند و ایشان مرا با بهندوستان جتیه
 جها و کفار و توہین اصنام تشریف فرما شده اند و با فتح و فیروزی و غنائم بسیار بجابل مراجعت ننوده اند
 آخر الامر عنایت الہی شامل حال ایشان شده توجه ایشان از امور سلطنت گردانیده مشوق و
 ذوق خود را نصیب روزگار ایشان نمود و قبله توجه ایشان از ابلوک طریقہ حضرت چشتیہ مطہر
 داشت و از اکابر طریقہ علیہ مستفید گردیدند و بدرجات کمال رسیدند و عالمی از سرچشمہ ایشان
 کامیاب و میراب گردیدند ایشان بعد از ترک سلطنت در کوهستان کابل سکونت اختیار نمودند
 ما دام حیات بفیاضی خلق مشغول بودند و بعد از حیات در همان سرزمین آسودند امر و زمان موضع
 بوردہ فرخ شاه معروف و مشہور است **بِیْزَارٍ وَبِیْتِ بَرکٍ بِقَبْرِہِ الشَّرِیْفِ وَحَضْرَتِ اِمَامِ رَفِیْعِ الدِّیْنِ**
 رحمہ اللہ تعالیٰ کہ جد ششم حضرت مجدد الف ثانی قدس سره میباشد ایشان جامع بودند
 در علوم ظاہری و باطنی و اقباس انوار کمال از شیخ صحبت حضرت سید جلال الدین بخاری
 رضی اللہ عنہ کہ ملقب بجدوم جهانیان بودند و حضرت امام رفیع الدین داماد امام نماز

و خلیفه ایشان بودند آورده اند که چون حضرت مخدوم جهانیان از ولایت نجار بکابل شریف
 شدند حضرت امام رفیع الدین را همراه خود بپند وستان آوردند چون خدمت ایشان بقریه برگ
 که پنج شش کرده از سر نهادند و رسیدند مردم آن قریه از ایشان التماس آن داشتند که چون ایشان
 بدلی برسند بپادشاه وقت که میرید ایشان است بفرمایند که بپشت سر مندر شهر می آید و نماید
 که این بپشتی جوش مسکن شیر و سباع است رعایای اطراف آن سرزمین برسانیدن بلیه
 سلطان بر بلده سامانه که بعد مسافت و در عشر تمام میکشند خدمت ایشان قبول این استندعا
 نمودند و منوجه دار الحلقه شدند چون بکنور کمازولی دو منزل است رسیدند سلطان فیروز شاه که از سلاطین
 غلمانی بودند استقبال ایشان نمود بقریه مذکور آمد به شرف ملاقات ایشان مستعد گردید
 خدمت ایشان مسؤل آنجا آمد را سلطان رسانیدند سلطان فرموده ایشان را سعادت خود را
 قبول نمودند و حکم فرمود که در آن سرزمین شهر بنا کنند خواجی احمد را که برادر حضرت امام رفیع
 بودند و از قریبان سلطان تعیین نمود که با و هزار سوار رفته در آن سرزمین باشند و با انصرام آن مهم
 اقدام نماید چون خواجی احمد آمده منصرف در تعمیر قلعه کرد روز با تمام تمام آنچه بنامی یافت در شب
 منهدم می شد علی الصبح باز تعمیر می نمودند بدستور سابق منهدم می یافتند چون این مقدمه
 بعضی سلطان رسانیدند خلیفه علاج آنرا بحضرت مخدوم جهانیان حواله نمود خدمت ایشان
 حضرت امام رفیع الدین را فرمودند که شمارفته متوجه کیفیت واقعه شوید چنانچه برادر شما از طرف سلطان
 مامور تعمیر است از جانب ما شما مامور باشید خوشی از دست مبارک خود بایشان دادند و فرمودند که
 بدست خود در بنا گذارند چون خدمت ایشان با مردم شد خود بدان سرزمین شدند و خشت را در بنا قلعه
 گذاشتند و متوجه کیفیت حال شدند معلوم نمودند که حضرت شیخ شرف الدین ابوعلی قلندر قدس سره را
 از نادانستگی بر بیگار گرفته بودند چو ایشان خود را پوشیده بودند کسی ایشان را نمی شناخت و از غیرت پنهان

بنامی قلعه را شرب نہیم میساخت خدمت امام رفیع الدین شیخ مذکور را در یافته عند تقصیر برادر خود
خواست خدمت شیخ و نمود رفیع الدین بیاس خاطر تو این شهر چند روز آباد باشد و الا تا قیام قیامت
آبادی این را نیگذاشتم بعد از آن چون قلعه مذکور بانضمام رسید سلطان فرمود که این قلعه بتصرف امام
رفیع الدین آباد شده است خدمت ایشان آنجا سکونت واقامت نمایند و محصولات آنرا صرف فقرا
نمود کنند از آن روز سکونت اسلام مجدویہ در آن بلکہ سرمنہد مقرر شد ایشان مدت حیات خود
آنجا بوزند بعد حلت تربت ایشان بیرون شهر مذکور نمودند بر چند الحال از کثرت آبادی شهر
در بیان شهر در آمدہ بعدہ نسلا بعد نسل تا زمان حضرت مجدد الف ثانی قدس سرہ و در آنجا سکونت
مقرر شد و الْعِلْمُ عِنْدَ عَالِمِ الْخَيْرِ بِرَأْسِهِ حکایت ختم مقدمہ کردہ شروع در
مقصد کتاب نموده می آید وَهُوَ الْمَوْفِقُ لِلتَّسَادُكِ -

فصل اول

در ذکر بعضی از عقاید مرفیئہ و عادات سنیہ حضرت ایشان و بیان برخی از مکارم
اخلاق کہ او سجانه و تعالیٰ کمال عنایت خویش حضرت ایشان را بآن ممتاز گردانیدہ بود
عقیدہ مرفیئہ آنحضرت موافق آرای صحابہ اہلسنت و جماعت بود در مسائل مختلفہ باقیما بر این کتاب
و الماتریہ حضرت ایشان بر وفق حضرات متقدمین مقتبس از اجماع متبرکہ کہ مازیدی می شد
و شیوہ سنیہ حضرت ایشان قدس سرہ اتباع سنت حضرت خیر البشر علیہ صلوات اللہ علیک
الاکبر و اتباع شریعت مطہرہ کی بود مخالفت ذرہ ازان گناہ عظیم میدہستند و خوشنودی در رضای
حضرت الہی جلشاند و حضرت رسالت پناہی صلی اللہ علیہ وسلم منوط باین متابعت شریعت می باشد
و قول سعدی شیرازی ہم را بسیارہ زبان مبارک می آورند در محال است سعدی کہ راہ صفا

توان یافت جز در پی مصطفی که از بدیع محترمتی الامکان اقرار میفرمودند حتی در امور باطنه مجلس و مسکن
 و مطعم و مشرب که مخالف عادات سلف صالحین مروج اهل زمان شده آنرا نمی پسندیدند و اکثر بر طریقه
 متقدمین و سلف صالحین عمل میفرمودند چنانچه عنقریب در ذکر عادات ایشان واضح خواهد گشت و در
 فروع مسائل فقہیه پیروی و تقلید امام مہام صوفی صفائی سراج الانس حضرت امام اعظم ابوحنیفه کوفی
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ می نمودند و از قول مفتی بر ایشان مبروتجا و زروانی دانستند با وجود این تعصب مذہبی را گوی
 بخاطر مبارک خود راه ننیدند و تنظیم و تقویر مذہب تلمذاتہ بحد کمال می نمودند و اسما مبارک مجتہدین را کمال
 ادب یاد میفرمودند و حق را در اتر میان بین مذہب اربعی دانستند لیکن مذہب حضرت امام اعظم ایشان
 ابوحنیفه را افضل و اولی می دانستند و میفرمودند وَكَأَنَّ هَذِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مَقْتَسِبٌ بِهِ عَرَفَاتُ الْبَحْرِ
 أَوْ رُشْفَا مِنْ اللَّذِي يَجْرِي وَ مِيفِرُ مِوَنَدُ الْجَهْدِ يَحْطَى وَيُصِيبُ وَ صَوْرَتِ خَطَاهِمُ أَوْ جَوْرَتِ -
 و مناقب هر یکی فوق التخریر میان میفرمودند علی الخصوص در زبد و در تعقوسی حضرت امام احمد بن
 حنبل رحم حکایتهای عجیب و غریب بیان میفرمودند و بعضی مواضع که لفظ ظاهر حدیث شریف مخالف
 فتوی می دیدند عمل و فتوی بر حکم مذہب میفرمودند و بیان میفرمودند که احوال و اوضاع آن سرور علیه الصلو
 و السلام صحیح و مستقیم و مانع و منسوخ و مؤجل و محکم و مقدم و مؤخر حدیث بحضرت مجتہدین معہم اللہ تعالیٰ بہتر
 معلوم است و موارد و احادیث و اسباب آن بسبب و فوہر علم کمال تقوی و قرب زمان صححت ستم
 رواہ بحضرات ایشان نیک در روشن است و او نشان جزا ہم اللہ تعالیٰ عنایجان کوشیده اقسام احادیث
 و رواة آن و ذواتی که سبب روو احادیث شده هستند و احادیثی که مختلفه الحکم دارند و بسته اند بہ
 بہم سخیدہ بعون الہی مذہب خالص و لب لباب ما از ان منشی کرده کشیدہ هستند و بر ہی ما عاجزان کہ ستم
 بدان دور افتادگی بستیم و از تنقیح اقسام احادیث عاجز هستیم طراط مستقیم اہل و آسان نموده و کل
 این بارگران بر خود نوشتند بجز اھو اللہ تعالیٰ عَنَّا وَ عَنِ سَائِرِ الْمُقَلِّدِينَ أَحْسَنَ الْجَسْرِ

و میفرمودند کمال زبردور و تقوی ایشانرا نظر باید کرد و کثرت علم و قوت در کار استنباط جزئیات حضرت
 ایشانرا ملاحظه باید نمود و با چنین فضائل حمیده و اوصاف پسندیده که از طرف مبدا فیاض برایشان
 موهبت جماعت ظاهر و باطن فیض فتنه است آنچه عاقلی این دوسوره را بخاطر خود راهند هر که ایشان
 حق را دیده و با عمت اغوای شیطان و هوای نفسانی از ان چشم پوشی و تجاوز نموده رای خود را مقدم
 بر حدیث شریف نبوی صلی الله علیه و آله و سلم داشته باشد و کلماتن سوره را بخین اکار بر دین که هر یکی
 رکنی از ارکان شریعت است و قبه شریعت غرابهین چهار ارکان بر پا و قائم است باعث نخلان
 و سوره اعتقاد و تعظیم اصول دین متین است بجا نآلله سبحانه من هذا البکاء العظیم
 حضرت امام ابوحنیفه رضی الله تعالی عنده و عن سائر المجتهدین که جویت فکرش و وقت استنباطش
 باعث آن گشته که قاصد نهان ایشانرا و جماعتش را اصحاب الایمی گویند میفرماید اِذَا صَحَّ الْحَدِيثُ
 فَهُوَ مَذْهُوبٌ بِسِوَا بَدِيحَانٍ چو رسد علمای فابری اهل زمان که بدایع معتسم شده هستند و در امور
 مشتبیه فضلا عن البجاج والرخصة بل في الحرم القطعية منهبک میباشند سطرهای چند از
 کتب حدیث دیده بران مغرور گشته خود را بجهت قرار میدهند و از تقلید و اتباع سراج الامام امام ابو
 حنیفه و امام شافعی رضی الله تعالی عنهما و عن سائر المجتهدین غار میدارند و بقول هجر رجال و عن
 رجال می سرزند و نمیدانند که اگر چه بکلم شریعت شریک ما و طین هستند اما چه نسبت خاک را با عالم پاک
 خوش گفت آنکه گفت من کار پاک را از قیاس از خود بگیرم و اگر چه باشد در نوشتن شیر و شیرجه انقی کل
 الترفیف بالمعنی حضرت ایشان تعظیم علماء کرام بسیاری نمودند و طالب العلمان را بخواندن علم ترغیب
 بسیار میفرمودند حضرت ایشان توفیر و تعظیم سادات و اهل بیت آنسور دین و دنیا علیه الصلوة والسلام
 را بحد کمال می نمودند و توفیر علماء را حق خدای و نستاند تعظیم اهل بیت کرام را حق رسول اکرم صلی الله علیه
 و آله و سلم میفرمودند و محبت اهل بیت و حضرت امه اثنا عشریه رضوان الله علیهم اجمعین را فرمودند

و اما ن خود باعث نجات آخرت میدانستند و مضمون حدیث شریف را میفرمودند که اهل بیت
 علیه الصلوٰة والسلام چون سینه نوح است علیه الصلوٰة والسلام بر که در آن در آمد و تابش را و سوبه انزل
 خود قرار داد نجات یافت بر که از آن تکلف و تقاعد نمود بلاک شد و قصیده حضرت مولانا احمد جام
 قدس سره را گاه بگوشه تمام میخوانند و آن این است - **قصیده**

<p>از زپی حیدر حسن ما را امام دره نما است خاک نعلین حسین اندر دو چشمم تو تیا هست دین جعفر بر حق است و مذرب موشی روا است گرفتگی را دوست داری در همه مذرب روا است فوره از خاک قبرش درو مندان را شناخت همچو مهدی یک سپه سالار در عالم کجا است احمد جامی غلام خاص شاه اولیا است</p>	<p>است ز مهر حیدرم هر لحظه در دل صد صفات همچو کلب افتاده ام در آستان بو الحسن عابدین تلج سرو باقر دو چشم روشن است پیشوا می مومنان است ای مسلمانان تقی ای موالی و صفی سلطان خراسان راشنو عسکری نوبه دو چشم عالم است و آدم است شاعران از بهر سیم و زر سخنها گفته اند</p>
---	--

اوصاف و مناقب حضرت ایشان از جهت بسیار میفرمودند و هر کجا را در وقت خود قطب وقت میدانستند
 حضرت ایشان اصحاب کرام رضی الله عنهم را افضل الامة میدانستند و مرتبه ادنی صحابی را بر ولی کامل
 فوق میدانستند پس از اصحاب فضیلت هر حضرت تابعین را می پنداشتند و اختلاف اصحاب کرام را
 بر محال نیک فرد می آوردند و کسی از ایشان نسبت ناشایسته نیکو دند و سپهر یکی را بمضمون اصحاح
 کالجموع با یهم اقتلایم اهدنایم و بکرت صحبت حضرت خیر البشر محمدی دانستند و اگر از کسی
 بظاهر خطائی سر زوده باشد آنرا خطا و اجتهادی می دانستند و در جواب میفرمودند تفصیل بعضی از
 اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم بعضی بترتیب عقاید الهیست و جماعت میفرمودند که احوال علی بن ابی طالب
 اصحاب علی الاطلاق افضل الناس بعد الانبیاء رفیق رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی العسر و الیسر

وخلیفتم علی التقیق سیدنا ابی بکر الصدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ می باشد بعد از آن نفیست و کلمت
 ثابت است لمن اعز الله به الاسلام وكان رأيه موافقا للكتاب الناطق بالصواب
 امام الاعلیین و امیر المؤمنین سیدنا عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
 بعد از آن انضلیت ثابت است لمن استجبت منه ملكة الرحمن جامع سور القرآن
 امیر المؤمنین سیدنا عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه بعد از آن فصل حضرت جناب
 شمس المشرف و المغارب مظهر العجايب و الغرائب امیر المؤمنین سیدنا علی ابن
 ابی طالب کرم الله وجهه الشریف و رضی عنه را ثابت است و در مسائل مختلفه و مناقشات
 اصحاب کرام چون اختلاف حضرت امیر معاویہ رضی الله عنه با حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه
 حق را بجانب حضرت امیر میدانستند و طرف ثانی را مجتهد خطی فی اجتهاد میدانستند و در شان زید بن
 علیہ مایستحقه نیز سکوت می ورزیدند و من را بر او استمن نمی شمرند و از من اخراج بسیار میکردند و
 میفرمودند ثانی که از دین ظهور رسیده و وقایعی که او ترکب آنها گشته لائق هزار گونه طعن و توجیح است
 اما چونکه اهل لاله الا الله بود شاید که بر قبائح خود نادم شده تائب شده باشند پس حکم کریسان الله
 لا یغفران لشرک به و یغفر ما دون ذلك لمن یشاء احتمال است که توبه اش قبول شده
 باشد پس من باز رجوع بلا عن خواهد شد حدیث نفیس المؤمن لکین یلعان ملاحظه نموده و روشن
 که او بر کفر و ذمه قادر من غضن بر کافر کدام ثواب مرتب است هر گاه بر من ابی جهل و ابی لهب که بدست
 بر کفر و ذمه اند کدام فایده مرتب نیست پس در صورت عدم قبول توبه نیز بدینهم هیچ فایده بر من او
 مرتب نمی شود با وجود آنکه رحمت وسیع حضرت الهی تقاضای عفو از من صحیح کبار و درنگ صفار
 میکند اگر گنا مان کبار رجوع العفو از نشوند پس احتمال ما عاجزان که سر سره در گنا مان کبار و صفار
 مستغرق هستیم چگونه خواهد شد اگر کبیره و زبیر موجب لعنت شود و کبار دیگران چرا موجب آن نشود

و عقیده و اهل سنت و جماعت چنان است که صاحب کبار کافر نیست اگر چه گناهش بحدی رسیده
 فوق آن تصور نباشد و او امیکه فعل گناه بر وجه استخفاف نباشد و از زیر استخفاف اسماوات شنیده
 به ثبوت نرسیده و اگر موجب مفهوم بعضی روایات استخفاف گناه که موجب کفر است از دور وقتی
 صادر شده رجوعش در وقت دیگر اغلب است که اهل قبله بود و العلم عند الله سبحانه بهر حال تسلیم
 و تسلیم امور بحضرت حق تعالی است جلالت و سکوت اولی و سنجی است خوش گفت نکر گفت
 به تهدید اگر بر کشد تیغ حکم بهمانند که در بیان صم و کم و و اگر در دین یک صلای کرم به
 عزیز می گوید نصیبی برم به انتهی بالمعنی حضرت ایشان کرامات و خوارق عادات اولیا کرام
 قدس الله ارواحهم مکی قبول میکردند و بر کسی اعتراض نمیکردند تا که مخالفت شریعت مطهره
 از وی ظهور نرسیده و اگر از اولیا کمال معروفین کدام گفته بظواهر مخالف شرع و کتابی بنظرش می آید یا
 حسه میفرمودند در حالت سکر ایشان را میزدند و در میدان حضرت محبوب بحالی پیران و تکیه میکردان
 حضرت پیر صاحب الملقب به سید الجن و الانس می نمودند و او نشان را در شند خود میگفتند و زیارت
 اولیا کرام رضی الله عنهم از مسافت بید می رفتند یا دارم که در سنه یک هزار و دویست و نود حضرت ایشان
 از قندهار تشریف فرموده بودند و در مسافری ملک سنده بودند اراده زیارت حضرت شیخ حسین الدین
 چشتی قدس الله تعالی سره که در شهر اجمیر قدم با کفش مشهور و معروف است مصمم گشت از راه کوه
 بعد چند نفر فقاه و مخلصان در ریگستانهای بنود به کالیف در چپهای بسیار بنهبر حوده پور رسیدند
 و از آنجا با اجمیر تشریف بردند چند روز در آنجا توقف فرمودند باز از همین راه پس بسواری تودان
 چه عمر کوٹ رسیدند رفت و آمد تخمیناً در چهل روز واقع شد بنده را رقم الحروف را که بعد از نوزده سالگی بود نیز در آن
 سفر بهره خوب بوده بود زیارت تبر که سر سینه تشریف برار تشریف برده بنیاد است دلی و در وقت تشریف
 برده هستند در ولایت خراسان که سکونت میداشتند زیارت اولیا و آن بلاد خواهه دور خواه نزدیک

میرفتند زیارات اولیا اغری تشریف فرما شده بودند شوق زیارات اولیا سبب آن بسیار میباشند
در پس بیت خیرت ما و بخشیدن ثواب ختمات قرآن شریف میفرمودند و اعیان اولیا کرام مینمودند
و انقطاع روح که در پس میت معمول است مینمودند و تا کید تمام بدان امر میفرمودند و در همین سلوک
دینیه مطهره علی صاحبها العترة الطاهرة و تسلیم و تحیت با تشریف چون مسجد قبا و زیارت سید الشهدا
حضرت امیر حمزه رضی الله تعالی عنه بسیار تشریف میبردند حضرت ایشان خود را سر شتر هم و ناقص
می پنداشتند و اعمال خود را ناچیز مقصومی نمودند و از خوف الهی شب و روز ترسان و لرزان می
حضرت ایشان از صاحبنا جنس علی الخصوص از صحبت اهل ابواء و انساب مختلفه باطله چون اهل
و شیش و معتزلی و غیر ذلک من اصناف اهل البدع منع بسیار میفرمودند و این صحبت را زهر قاتل میدانستند
و میفرمودند که سخت بود عظمت پیر تمیز و ش این است که از صاحبنا جنس خضر کنیا
پنجمین از صحبت مردم بی دین و کسانیکه در شریعت تشریف تنها این میکنند منع کلی میفرمودند تا کید
بلخ و زجر شدیدی میکردند حضرت ایشان از صحبت سلاطین زمان منفرد کلی میداشتند در وقت
سکونت ولایت قندار که حکام وقت مسلمانان و معتقدین طایفه خریزیه بودند هم گاهی مجلس آنها
تشریف بفرمودند الا مرفه او در تنی فی مجمع عمره بضرورة لایحید عنها بانا و اگر کسی از آنها بخدمتش میرسد
لاچار بقصد ضرورت با او ملاقات مینمودند حضرت ایشان در کلام و تعظیم اصناف سی بیخ میفرمودند
و بذات تشریف خود با وجود کمال ضعف مقصدی خدمت اصنیاف می شدند و در عسرو و سوزن بیخ گاه
اجتماع اصنیاف بزجر و تشیل نمیدانستند و با او وقت اصنیاف در وقتی میرسیدند که تقسیم طعام بدو بگردان
شده میرفت آنچه برای خود از طعام حاضر می داشتند به همانها حاضر میفرمود و خود با دنی چیز کفایت
میفرمودند و حقوق بهماندگی هر کس به وفق حالت فقیری خویش از او اجبات نداشتند و او میفرمودند
حضرت ایشان در اجتماع کتب بجان مساعی می بودند هر وقت که کدام کتاب فروختنی میدیدند

حتی الامکان در خرید و میکوشیدند اگر چه همان نسخه کتاب بیشتر در کتب خطی موجود میباشند تا هم اکثر
 جمع میکنند و از قول حضرت دالید ماجد خود نقل میکردند اگر نسخه کتاب صحیح بدست آید بنگارند
 تا در اوج دور کتب خانه خود جمع نموده بودند روزی نقل میفرمودند که در سفر سوه که زیارت حرمین شیراز
 مشرف شده بودم انداز سه صد بیال یا قدری بیش در کم برای نماز و حاجت همراه مانده بود سه چهار نفر رفیق
 که مؤنت زاد و راه حل اش بهم بر ما بود و همراه داشتیم چون که به باب السلام که مغلقه زاد و استخر فاعظاک محل
 فروخت کتب آنجا است رسیدم و بدان شیخ یاقان که کتب فروش مشهور بود ششم و کتابهای عجیب و نادر
 دیدم که در مطبخ مصر در چهاپ آمده بودند بی اختیار شده آنچه در ششم از مبلغ همه را در قیمت کتابها صرف نمودم
 و در صندوق پریشان رفقا از باعث سختی سفر مجاز از دادن ببالغ منع نمودند و میگفتند که هنوز
 سفر مدینه مطهره علی ساکنها الصلوٰۃ و تسلیات در پیش است چنانکه شما دعوات زاد و راه حل آنجا
 صرف کردی ما چه خواهیم کرد و رفقا راه زدند که در کتابهای عجیب را دیدم بی اختیار شده و خریدند
 او سبحانه و تعالی بگناز کافی است انشاء الله بوجه خوب خواهد رسانید تا که بفضل او سبحانه و تعالی
 چنان کتایش غیبی رود که سفر مدینه مطهره هم بحکمال آسایش میسر شود و باز تا بند رسیده هم چسبیت
 رسیدیم با وجود کثرت حج آوری کتب چند کتابی که هنوز در قیاب نداشتند تناسی آن از صد داشتند
 چون تفسیر در غشور و تاریخ امام باقری و تاریخ الابرار و منشی و امثال آن اما تفسیر در غشور در آن وقت
 بجهت الهی بدست آوردند و در سنجیک هزار و صد و چهارم که در این ایام حضرت ایشان بستانم مطلقاً
 سکونت پذیر مدینه مطهره علی ساکنها الصلوٰۃ و السلام بوده اند در موسم حج که در نهایت شدت گرمی
 پیش آمد حضرت ایشان مجبوراً راه حج نمودند بنده اکثرین خادمان خود را نیز در خدمت خود داشتند
 در قافله مختصر احرام حج بسته بجزم آستانه لوسی جمع کنی روانه شدیم در آن سفر نقد شوق و ذوق حضرت
 ایشان بنسبت حرمین شیرازین در دیدن آمد که قلم از تحریر بیخی انسان عاجز است بهر حال ^{چو}

سختی راه و شدت گرمی حجاز که بر او قضین آغاج پوشیده نیست بندش راه از شدتش قطع الطریق
 بدوی بجد کمال بود اما حضرت ایشان با هزار شقاات کمال صبر و تحمل و شکر گذری میگذاشتند تا که
 با نخی و العافیه بشرف آستانه بوسی حرم محترم مکی مشرف شدیم بعد از ایستادن سناکب حج پس عازم طبره
 مطهره شدیم که مذکور گردیدیم در صین و داع گذر از باب السلام واقع شد بر در کعبه کتب فروش قدسی
 توقف فرمودند صاحب و کان تفسیر اتقان که در آن اوقات لوطیع شده بود بنظر ایشان در آورده حضرت
 کمال غبت خرید فرمودند و آن خیلی مسرور بودند تفسیر کاتب الحروف هم کجاوه بود در آشنای راه چونکه
 بنماز عشا پایان شده نماز را فرمودیم چنانچه عادت حضرت ایشان بود که نماز را در وقت خود بهر حال
 ادا میفرمودند و جمع صلوة چنانچه اهل حرمین بر آن فتوی در سفر بخرمید مینهاد ولی در احسن نمیدانستند
 پس از سواری اوجیه ماثوره خوانده بنده را فرمود که الحمد لله این تفسیر اتقان هم بدست رسید حال آشنا تقدیر
 جمله تفاسیر که زود موجود شده هستند مکن که ما اسمایش بر شما یاد کنم حضرت ایشان میفرمود و بنده تمام
 میکرد از بیست و پنج تفسیر زیاده در شمار آند از احادیث و فقه و علم آله چون حرف و نحو و منطق و علم
 کلام و معانی و ریاضی و هیت و اخلاق و سیر و سلوک و تاریخ و غیره از علوم نادره شرع و عبادت و متون و
 حواشی و تعلیقات نسخهای متعدد میداشتند حضرت ایشان شعری متقدمین را عافین کاملین میدانستند
 علی الخصوص حضرت مصلح الدین سعدی شیرازی قدس سره را از کمال اولیا میدانستند و میفرمودند
 بنزایات و سخنیات که مردم منسوب بحضرت سعدی می نمایند اکثر از اقراآت بعضی متأخرین است
 اینقدر بود که حضرت شیخ حسن الخلق و خوش طبع بودند کتاب خود حافظ شیرازی را بخیله دست
 داشتند و در لسان الغیب میفرمودند حضرت مولانا جامی را از اولیا میدانستند حضرت ایشان
 چهار کتبت مطلق که آنرا از نظر الجوه میخوانند بغیر حرمین الشریفین بطریق و وجوب میخوانند و بر منکرین
 آخر الظاهر بطریق تشدید انکار میکردند و میفرمودند که در کتب فقه شرع و طایفه که مقرر کرده هستند همان شرط

در مساوی سجدین مطهرین کئی و ملکی ز او بهاء الله تعالی شرفاً و عظماً غیر موجود است علی الخصوص در سلسله
 کفار تا از باعث آنکه نماز جمعه نشانه ایت از علامات اسلام ترک آن نباید کرد و بهر حال باید خود
 و بعد آن چهار رکعت مقیم را و در رکعت مسافر را و خوباً و فرضاً باید خواند نقل میفرمودند که در بندر جده
 که شهر عظیم است و بادشاه اسلام هم در آنجا نشو و افیج از نظر راجعاً بحث میخوانند و حراف فردی میخوانند
 مردم سفر و نادان دلیل میکنند که در یک وقت دو فرض چه طور جمع میشوند نمیدانند که اجتماع در
 فرض نیست بلکه اجتماع بدل و مبدل منه است زیرا که در مبدل منه تنگ واقع شد که آیا صحیح و قهر
 شد یا نه بلکه اغلب آنکه بسبب عدم موجودی شرط و طایفه صحیح واقع شد لاچار بدل در عرضش باید خوانند
 چنانچه اگر کسی وضو بکشد و تکلیف نماید بدش که تیمم است هم لازم که بجای آورد اهل ورع و تقوی را با
 که هیچ وجه درین تکامل کنند حضرت ایشان مدار اسلام و نجات اخروی را موقوف بر صفای عقیده
 و خلوص نیت میدانست اعمال ظاهری را در آن مدخل نمیدادند اگر کسی بسبب ظاهر نیز اگر گن
 تقوی دروغ خود را ظاهری ساخت و در عقیده اش زلیخه و کجی می فهمیدند یا از حالتش میل بندها
 اهل اهو امید استند آن تقوی را باعث خذلان و هسران او میدانستند و اگر مانواع منکرات مبتلا
 میدیدند اما عقیده اش صاف موافق مذہب اهل سنت و جماعه میدانستند امیدداری بسیار
 برایش میدانستند ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا و ان لنا ناک رحمة انک انت الوهاب
 حضرت ایشان تقاضای خیر را برسی نمود میدانستند اگر چه آن تقاضا نسبت کافر مطلق مساوی میشد
 زیرا که عواقب امور سنور است و لا یامن مکر الله الا القوم الخائرون حضرت ایشان قبول همه
 کافور و نتیجه او چنانچه معروف اهل زمان است که اشاره بدست نمودن است در امید است نسبت
 در آن خفت دین متین نباشد و اذ احببتم پیغمبره فیمو یا حسن منها اورد و هار و در جود آن
 دلیل میگفتند حضرت ایشان بلا رنده و بند را حکم در حرب یاد اسلام بسبب اختلاف علماء و دیگر

میفرمودند و سکوت میکردند و اگر کسی از اخذ مال کافر متوطن این دیار استغنا میکرد میفرمودند هذا
 بما یعلم وینکم حضرت ایشان نامی لفظ اسم مبارک الله را برسم خطا عربی مینوشتند و از نوشتن برسم
 خط فارسی مت میفرمودند و اگر همین لفظ مبارک در تحریر کدام کتاب نماند میدیدند محو میفرمودند و
 قلم بر آن میکشیدند بلکه در راه بر آن می نوشتند مراعاة للاداب همچنین در خواندن کتاب همین
 لفظ مبارک اگر مضاف لیه یا دخول حرف جر می افتاد در ترکیب نحو می بجای مجرور محمود میفرمودند
 بر گاه نام مبارک آنحضرت سرور دین و دنیا در تحریری آمد و در شریف بطریق رمز بر لفظ صلعم می نوشتند
 بلکه مفصل صلی الله علیه و آله و سلم می نوشتند حضرت ایشان وظیفه قرات کلام الله بسیار میکردند
 علی الخصوص در ماه مبارک رمضان یا در سفر کشتی اما در آخر اکثر اوقات مصروف بطلالعه تفسیر
 جلالین و نقل حواشی بل و دیگر تفاسیر بر نسخ جلالین قلمی نمود میداشتند نظمانت کلام الله را بنوع عمده
 ترتیب داده بودند و ادعیه یا نوره بسیار در آن معجم فرموده بودند و فصل ثالث انشاء الله در بحث
 او را حضرت ایشان بالاستیفان ذکر خواهد شد حضرت ایشان بر قرات دلائل الخیرات حسب الظاهر
 مدومت مینمودند و نسخ دلائل الخیرات که از دستخط خود محمد باقر ششم قومی سند بی در ملک میداشت
 قرات میفرمودند قرات حصن الحصین را اکثر بخود لازم میداشت علی الخصوص در سفر قسیده
 مبارکه برده را اکثر الاوقات در سفر و حضر میخواندند قسیده بانست معاد را هم در او را بومی خود مقرر
 میداشتند و آنرا بسبب شرف سماع آنحضرت علیه الصلوٰة والسلام بر دیگران شرف و فضیلت
 میدادند و شرف آن بسیار مطلق میفرمودند بلکه یک شری خاص به بخت عربی تالیف میفرمودند
 اما با تمام زبید در سنه کینار و در صد و سه که در جوار پراوند هم محترم منی علی صلواتنا من الصلوة
 افضلها و من السلام احملها سکونت میداشتند بر قرات در مشهور به شفا لامراض که از تالیف
 جناب حضرت خواجہ پیرنگ قدس سره میباشد و اغلب بسیار میکردند حتی که در تمام ایام جواران هم

محترم روضانه یک ختم او را میفرمودند و میفرمودند که برای علاج درض قلب میخوانم شاید که به بین حضور لادرس
 شفع بودم الحشر علیه صلوة الله الملك الاکبر این علاج قلبی صورت پذیر شود حضرت ایشان تصدیق کا
 یا مغرب بالغیب چنانچه بعضی متصوفه زمان بآن مبتلا هستند کفر سید انستند و نهایت مراتب کمال
 اتباع سنت سنیه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم سید هستند و میفرمودند که محال است
 سعدی که ماه صفاه توکان یافت جز در پی مصطفی: حضرت ایشان احترام حرم مطهره بی رعایت
 آداب آن بده مطهره نوعی میشود که فوق آن تصور نباشد و در روضه مشرفه حرم مدنی گاه گاهی نما
 می شدند اکثر و از روضه مشرفه توجه به روانی نشستند و در خود میخواندند می فرمودند
 هر چه باشی باش اما اندک که بیدار باش . با خدا و بپواند و با مصطفی بهتر باش
 از خدمت والد بزرگوار خود نقل می نمودند که در عین سکونت مدینه مطهره هر گاه که بحرم محترم می آمدند
 باب السلام دست بسته استاد می شدند و پیشتر آمدن لطافت نمیداشتند بی ساد و باجمیت
 از لطف الهی: بنه بر سر بر و بر چاکه خرابی: آبا بیان عادات حسنه و مکرام اخلاق که او سبحانه و تعالی
 حضرت ایشان را آن ممتاز فرموده بودند نه بحدی است که در حیطه تحریر و حوصله تقریر گنجد و از تفضیل اجاز
 ایشان این سخن بیچ پوشیده نیست بلکه بیان حسن خلق و نفع رسائی خلق الله حضرت ایشان بر هر کس
 کاشمیس فی رالعه النهار روشن و موبیهاست تفصیل آنها تحصیل حاصل است بهر دو قبول منکران
 کاری نیست و به تقویات متعصبان زمان غرضی نه مطلب سکین کاتب الحروف عرض احوال بحال
 و منصفان است اگر کسی بنظر انصاف بیند امید است که احوال ماسیاتی را بر محض مبالغه عنیه
 محل نخواهد بود بلکه با کتفارا تم بقطره از رویای محیط لب غوا بر شود فنقول و یا الله التوفیق
 آما آنچه قوت علییه حضرت ایشان است پس فضل تالی خاص برای ایضاح این مطلب موضوع شده
 از انجالی بحقیقت آن باید بود و حضرت ایشان اخذ علوم ظاهری و شهنقند اردوجیات حضرت تیرم

والد ماجد ایشان قدس سره بعضی از خدمت حضرت والد خود بعضی از فضیلتی وقت چون علامه
وقت اخوند حبیب الله قدس سره معصیت معتمد اصول و فرزند کبیرش شیخ عبدالرحیم اخوندزاده و غیره
نموده و اجازت ائمه احوایت در حریم مشرفین از علماء آن دیار مبارک نموده بعضی را از خدمت
جناب حضرت شیخ عبدالغنی مجددی ساکن مدینه مطهره علی ساکنها الف صلوٰۃ و تحیته برادر حضرت
شیخ احمد سعید مجددی و بلوی حاصل کرده و بعضی از خدمت شیخ عبدالسراج مفتی احناف حضرت
ایشان میفرمودند که در سالی که سید عیال بخدست حضرت قبله گاه خود زیارت حریم مشرفین
شده بودم حضرت قبله گاهم قدس سره را بحضور درس سید شیخ احمد و حلان را میفرمودند و میفرمودند
که تقریباً در نهایت فصاحت و بلاغت است و آن سنه که هزار دو صد و شصت و نه بود اقامت لوف
میگویی که این بنده بخدست حضرت ایشان در سنه که هزار و صد و یک که شرف زیارت حریم مشرفین
شرف شده بود بخدست شیخ احمد و حلان رسیده بود حضرت شیخ مجد کمال عمر و ضعیف بودند و در
حلقه او اعیان علمای که حلقه می نشستند و تبرکات چیزی از صحیح بخاری درس میکردند از کمال ضعف
تقریرش تجلیف در فهمیدن می آمد حضرت ایشان میفرمودند که سند و اجازت حدیث شریف
اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى رَسُوْلِكَ اَمَّا بَعْدُ فَاِنَّ فِي الْاَرْضِ يَدَّ حَكْمَتِكَ مَنْ فِي السَّمَاوٰتِ اَزْخَدَتْ
عبدالسراج مفتی احناف حاصل کرده ایم اما کمال توکل حضرت ایشان بر رحمت حضرت
الهی چنان بود که اگر در امور دنیوی بسی از مالک حضرت ایشان بلاک تلف می شدند از آن بخاطر شرف
و بیخ غبار که در تنی نمیرسد و در هیچ حال در عسر و یسر کسی از اهل دول قهر نکند و گویا آتش در دو عطا
نی نمودند روزی نقل فرمود که در سفر اولین حجاز که به خدمت حضرت قبله گاه خود بودم سرانجامی
امورات تمامی عیال و متعلقات متعلق باین فقیر بود چه که محتاج آن دیار خالی از تکلی نیست چنانچه
از و فقیرین آن بلادی نیست با بقدر کفایت کار میکردم حضرت قبله گاهم قدس سره روزی از این

مطلع شدند فرمودند که اینچنین نباید کرد و الشیطان بوجد کفر الفقر و یا مکره یا الخشایه و الله بعد
مخیره و مینه و فضلا تلاوت نمودند و فرمودند که بر این عمل باید کرد و بعد از آن این خوف از خاطر پاک
رفع گردید و عمل حضرت ایشان در این باب بمضمون کریمه لا تجعل یدک مغلوله لی عنقک و
لا تبسطها کل البسط فتقتل ملوما تخسورا می بود و از اسراف مال یعنی اجتناب می نمود و از انفاق
بهریگاه دل تنگ نمی شدند و از تلف مال برنجیده و پریشان نمی شدند و میفرمودند **لله ما اعطی**
و لله ما اخذ و در حال صابر و شاکرمی بودند بحکم آنکه این جهان دار الاهی است و استبدال
علی الانبیاء و الاولیاء مشهور است بقضای الهی تلف اموال بحضرت ایشان بسیار می نمود
بر این مدعا نقلی بخاطر رسید تمثیلا بیان آن می رود تا که ناخرین رساله شریفه باقی احوالات توکل حضرت
ایشان را بران قیاس نماید که شست نمونه خروار است و آن این است که در آیامی که حضرت
ایشان بجهت عیال و اطفال و متعلقات سکونت حرمین شریفین میسر شدند و مدت چهار سال
دوره ماه و کسری دوران ولایت شریف توقفت فرمودند بجهة بقضای الهی و اشاره حضرت رسالت
پناهی صلی الله علیه و آله و سلم عزم پس آمدن ملک سنده و فرسان بصرم شد برای فرج و مصارف
از ملک سنده انداز بکنه از پوریه در فرخ مخلصین بخدمتش ارسال داشته بودند این مبلغ بدست بیست
بصفر سندی که در بندر جده سکونت داشت رسید چونکه سیب مذکور از مخلصین حضرت بود و رضیه بخدمت
عرض داشت که اگر اجازت نشود همین مبلغ را در کار خود صرف نمایم که احتیاج قوی دارم باز وقت تشریف آید
حضرت حاضر خواهم ساختم چونکه طبع حضرت ایشان برین بود که سوال پنج سال درازت میفرمودند
برایش اجازت نوشتند اراده الله قبل از تشریف آوردی حضرت به بندر جده سیب مذکور انتقال نمود
و به پسر خود صالح نام وصیت نمود که این مبلغ را بشروط و در حضرت ایشان بخدمتش حاضر سازی چونکه
تشریف آوردی حضرت ایشان به بندر جده بعزم مساودت واقع شدند و از صلح مذکور بطلب مبلغ

نموده شد و از کم بختی و حسب دنیوی بر مبلغ مذکور در نگار در پیش آورد و ظاهر ساخت که سارا هیچ خبری نیست
 بعضی متعلقان و رفقای حضرت ایشان در نهایت تشویش شدند که در این چنین وقت تنگ که
 جهاز هم تیار است و احوال دیار عرب هم بیوعی است که دستگیری کردن مسافران کسی را عادت نیست
 رسیدن میان بچه نوع خواهد شد بهر حال بعضی از مریدین و مخلصین آنجا شخص سهو در حاضر ساختند
 و با او بنامی شدت و ترافیع و تحاکم کردند و در بند و بست تکلیف او شدند حضرت ایشان آنها را منع میفرمود
 و نصیحت میکردند و از طرف آن منکر عذر نامی فرمودند و از تکلیف داون منع کردند و فرمودند که مبادا
 او جزت بر قسم ناحق کند و متاع دنیوی زشتیای آن است که مسلمانی بر او نام ضامنند تعالی جنت از غیر
 حق شرعی گیرد و آخر الامر شخص مذکور را رأی داد و میفرمودند که کار سازی ما حق سبحانه و تعالی از جانبی
 دیگر خواهد کرد و وقوع کما اخیر قدس من حق سبحانه و تعالی در آن ایام انقدر فتوحات پیش آورد که
 بود احسن و وسعت تمام سفر با تمام رسید بلکه بقایای همان فتوحات در مصاف بسیار دستگیری نمودند
 وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَحَسْبُ
 وَتَمَّ عَلَى نَبَا. اما جو حضرت ایشان با وجود کثرت اتفاق بیوعی بود که هر جا که مستحق میدیدند یا کسی از
 اهل استحقاق چیزی طلب می نمود هیچ وجه در خطای آن اجدد الامکان تصور نمیفرمودند و به طیب نفس
 هر چه حاضر میداشتند میدادند و معذرت بسیار بر سائل پیش می آوردند و خود را در این باب مقصر میدانستند
 علی الخصوص استرسانای آقارب از همه مقدم میداشتند رعایت جوارح و کمال میفرمودند اگر کسی را
 در آن ضعیف الحال میدیدند سزا و علمایته در انداد او و بیان میکردند که اگر کسی از اهل عزت و خاندا
 ن از گردش ایام بیدت و پاشده در سراسیمه و پریشان حال بحضورش میرسد اگر چه پیشتر هیچ شناسائی از
 شخص نمیداشتند آنرا بهر نوع رضی و خوشنود میساختند بمضمون اگر مواعیر بر قدم دل خاطر خوبی
 درضا طلبی او میکند مردم و عرب که در دین این دیار است هر سیکه خدمت حضرت ایشان رسید
 آیندگان

در امداد از خود یا از غیر بواسطه کتابت دلالت خیر می نمودند تا حاصل بر نواب زمان و سوانح ایام
معین میبودند حضرت ایشان خدمت افضیای بحد کمال مینمودند و بذات خود مقصدی خدمت آنها
می شدند بفرق اوسا کین رحم بسیار می کردند علوهبت حضرت در آستانه پروردی و معاونت بر نواب
زمان نهی بود که فوق آن متصور نباشد شخصی از اهل عزت و شرافت بر سبب دوز زمان مضطرب
الحال شده بود و از تلقای خراج حاکم وقت خوف بتک حرمت بر او آید کسی را بخدمت حضرت
ایشان فرستاد و کیفیت واقعه خود عرض داشت بر او و در آن وقت وجهی که کفایت او کند نزد
خود حاضرند اشتند بهر حال در همان وقت چیزی از خود چیزی از جامی دیگر بدست آورده بر پشت
همان مبلغ بمه خط خود را وجهی فرستاد که کسی را از اعیان تا این وقت خبری نیفتاد و او امداد حیات تقاضا
آن بجای خود بلکه بر زبان آوردن آن نمودند ازین گونه حکایات اگر در تخریب و عطا ای مخفی حضرت
ایشان در شمار آورده شود کتاب علمیده باید نوشت حضرت ایشان در اطمینان پرورش ساکین و
ایتام کوشش مبلغ می نمودند در گاه حضرت از پرورش سه چهار نفر یتیم خواه از خویشان خواه از
مردم بیگانه گاهی خالی نمی بود در احوال یتیم تریم بسیار مینمودند اگر کسی از خادم و غیره زجر او میکرد
سب و تشدید بسیار میکردند و میفرمودند که حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم در باب یتیم و صیایا می
بیشتر فرموده نَحْمَدُكَ يَا كَافِلَ الْيَتِيمِ كَمَا أَتَيْنَا فِي الْجَنَّةِ وَأَمْتَارًا بِالسَّبَابَةِ وَالْوَصْطَى حَبِيبَتِ شَهْرٍ
بر در گاه حضرت ایشان در میان در ماندگان و زوی الحاجات افتاده می بودند و می آسودند و
حضرت ایشان بغضب خود و تفقد احوالش میکردند و هر کسی را موافق طبیعت او و او را و غدا انقراض
می نمودند از خادمان و فقر او هر کس بموجب مرضی خود مدتی کمی نشست خاطر جوئی او میفرمودند
و اگر میرفت بقدر لیاقت او مد و میفرمودند در گاه تشریفش لمجا و ماوسی ساکین و مضطرب بود
سلسله رحمی و عزیزی پروری بحد کمال میداشتند مال خود هیچ گونه از آنها دریغ نمیفرمودند بلکه در پنجه

امور خود را ممنون و در بر جان احسان ایشان میدانستند و تکفل امورات خانگی ایشان بطریق کمال
 میفرمودند و تکفل امور عزیزان و اقربا را بر امور خود مقدم میدانستند اگر کسی از اقربا سردین بفر
 می شد نذر مسافت بعبید برای اعاده و نذوی او سفر می نمودند و اوقات بسیار آنجا استقامت
 میفرمودند در مجلس حضرت ایشان و در حضرت و صاحبزادگان همه گاهی بطریق خفت نمی رفت
 اگر کسی از طبیعت حضرت ایشان ناواقف بر وفق عادت اهل زمان چیزی در این باب
 لب می کشد و حضرت ایشان بنوعی زجود منع مینمودند که او از گفته خود نام و پشیمان می گشت
 اما تواتر حضرت ایشان نهی بود که در این باب هر چه نوشته آید عشر عشر آنرا احصا نمیتواند کرد
 این معنی بر خاص و عام مظهر پوشیده نخواهد بود و بیان وصف حضرت ایشان متناز و وقت بودند
 از باعث کمال متابعت آن سرور صلی الله علیه و آله و سلم از خوان نعمت و آنکه اعلم الخلیف عظیم
 بهره وافر نصیب شان بود سه این سعادت بزور بازو نیست نه تان بخشند خدا می بخشند به
 در اکثر اوقات بد نفس نجس خود و امورات خانگی متصدی این چنین خدای می شدند که ادنی کسی از
 غلام و کنیز از آن غار میداشت و خور مسکین ابن المسکین میخواندند و گاه گاه این بیت بر زبان
 می آوردند زمین از خلق خورده چند چند می نه هنوز از کبر سر بر آسمان نه و بسا اوقات
 سر و پا بر بند سراسر می شدند و بجانده بسیار برای عبادت در پیش یاد یگام ترعی تشریف
 می بردند و با وجود حاضری خادمان در خدمت همچنان بذات خود به کوشش تمام رفت و آمد مینمودند
 و در لباس یا دیگر معاش و نیوی برای خود هیچ تکلیف مقرر نمیداشتند و از لباس ساده و کهنه هیچ
 نوع تخریف داشت بلکه زیاده پسند خاطرش همین قسم لباس می بود که ساده و بی قیمت می بود -
 در اینجا نقلی سخا طرم گذشت بر این مدعا ایرادش متعین مقرر - سالی در قندار که ملک خراسان
 است و هوای سرد دارد و در موسم زمستان او سر با بنای ساختن قبایلی گمانا در عرف آن دیار

رد می گویند فرمودند در آن اوقات نزد حضرت ایشان پاچه گزینی اعلا قیمتی که بسیار گرم میشود و موجود بود
 حیاط را طلب داشتند و برای دوختن قبا هم فرمودند و حیاط را فرمودند که استر آن که از پاچه ساهه است
 بطرف بالکن و پارچه کرکی را در بجای استر بسیار عرض کرد که چنمین نمی زید فرمودند که ما را با
 زیب کله می نیست در آن مجلس اخوندزاده ملا محمد صدیق حاضر بود درین باب با حضرت ایشان
 بسیار عرض کرد و آخر الام حضرت ایشان فرمودند که اگر مرد از پاچه گزینی اگر گرم آسایش بدن باشد
 تا در همین صورت است که بطرف بدن شود و اگر مقصود نشان دادن مردم است تا بدن را زود
 چه فائده پس اخوندزاده مذکور را جواب شده ساکت ماند قبا بر وفق طبیعت حضرت و در حقیقت
 و بسا اوقات می پوشیدند تا که در غزوه آخرین کفار فرنگ بعد دیگر اسباب بسیار برنهب رفت
 شهاب از قول جناب حضرت میان عبدالرحیم صاحب قندهاری یاد است که نقل میفرمودند در آنجا که
 حضرت ایشان بنای تزویج کتخدای فرزند خود بخانه ما میفرمودند به سبب بعضی امور است رسیه
 و در خاطر کم که در وقت بسیار نسبت حضرت ایشان پیدا شده بود کسی بسبح حضرت ایشان این ماجرا
 باز یادتی بسیار وقتش انگیزی بشمار چنانچه عادت رسم اهل زمان است رسانیده که صاحبزاده
 فلانی بنام حضرت چنین و چنان میگوید و بجای سکونت ما از شهر قندهار بسافت دو نیم کرده و
 بود روزی بر جای خود نشسته بودم می بینم که حضرت ایشان با یک خادم پا پیاده وقت ظهر از شهر
 روانه شده وقت عصر آنجا رسیدند از دیدن این حالت متعجب شده بعد متشنش شام فتم و آنچه در
 خاطر بود از آن استغفار و عذر نمودم حضرت ایشان فرمودند برای این آدم که بسا در خاطر
 دوست آزرده شده باشد شهاب حضرت ایشان از جای سکونت خود که در بیرون شهر قندهار
 بسافت بیست و پنج کرده است بسا اوقات سوار شده تنها بشهر میرفتند حکایت میفرمود
 که روزی در راه میرفتم یک شخص مسافر غریب جمال پراز گندم به خزی بار کرده میرفت اتفاقاً

بار از کعب بر زمین افتاد آن شخص تنها طاقت بدر کردن و برداشتن نداشت چونکه باز نزدیک سیم
 همان شخص در ناشناسائی باگفت که ای میان اگر بیاسی و در برداشتن جمال مدد کنی زهی مهربانی
 فرمودند که اسپ خود را بته کرم و با او دوران کار همراه شدم مگر ضعف ما هم بجدی بود که چه گفته شود
 هر چند هر دو سعی و کوشش کردیم بار بالا نشد آخر همان شخص گفت که بازوی ما بگیر چونکه بازویش
 گرفتیم تا هم طاقت بالا کردن نشد او گفت مگر شما چه درستی گفتم چپ و راست نیندازم گریه تو
 هستم گفتم بازوی ما بگیر نشانید که بالا شود او بازوی ما گرفت بشقت تمام بالا کرده بار کردیم او رو
 شد ما هم روانه شدیم مننها از فقیر عبد الله منقول است که روزی بر مهان خانه حضرت ایشان که
 بقدر یکصد قدم از دروازه حرم سر دور بود کدام مهانان اهل عزت متوقف بودند وقت نیر و زمان چاشت
 برایش کشیدند ما را ما مور بخودت شان کردند عرض کردم که حضرت آب سرد در مهان خانه ضرف
 شده است احتیاج آب دیگر هست فرمودند نان رسانیده زو بیاسی که دیگر سبوی آب از
 دروازه برداشته بروی چونکه نان رسانیدم بسرعت پس گشتم دیدم که حضرت ایشان و عین گری
 سبوی آب بردوش مبارک خود برداشته در میان راه ملاقی شدند عرض کردم که حضرت دیگر
 فقیر حاضر نبود که خود برداشتن فرمودند که ما خود فقیر هستیم خیال کردم بهادامه مهانان را احتیاج
 آب باشد و بهایر برسد از آن سبب خود برداشتم آخر با حاج بسیار سبوی از دروش ایشان برداشته
 بهمان خانه رسانیدم. اما کمال شجاعت حضرت ایشان جنوعی بود که در مهالک و محادف
 بکمال استقلال و سوغ قلب ثابت قدم می بودند و خطر و خوف و پناه ظاهری گرفتن بجا
 راه نمی یافت چنانچه در سنه یکمیز اردو و صد و نود و پنج که کفار فرنگ بر ولایت اسلامیة قندار و
 کابل مستولی شده بودند چهار پنج معرکه کلان بادشاهی در نواحی قندار بطور رسید در هر یک حضرت
 ایشان حاضر می بودند و از کمال جلالت و شجاعت حضرت ایشان کسانیکه بهر کاب بودند جزا

میدادند که عقل و حیرت می نافتند و در معرکه اخیر راقم الحروف را نیز با وجود حد و نشستن در خدمت
 خود بجهت دیدن اشتیاق بسیارم برداشته بودند و در جابجا سبکه ابطال زمان و کار از خود گذران وقت
 رازمه آب می شد و از شدت التهاب شعله های تیرتوپ و تفنگ و دلاوران لشکر زیر خرد
 خارپناه میگرفتند حضرت ایشان بکمال آرامی و ثبات قلب مشغول کارزاری بودند و دیگر آثار ترغیب
 و تحلیض جفا می نمودند چنانچه برخی از ان حکایات انشاء الله تعالی در فصل رابع در بیان خرق
 عادات حضرت ایشان مذکور خواهد شد در سنه یک هزار و سه صد و سه که در ان ایام سکونت
 در مدینه مطهره زادگاه ائمه شرفا و عظاما اعیال داشتند برای ادای حج خود مجرا و التشریف فرماتده
 بودند راقم الحروف را نیز در خدمت خود همراه داشت قافله حجاز که وقت طهر یا وقت عصر
 منزل می بردارند تمام شب رفته صبحی منزل گزین میشوند در این اثنا نماز عشا که در عین رفتن قافله
 پیش می آید و کسی را از خوف اعراب بدوی طاقت توقف نیباید چنانچه از تعیین آن دریا مخفی
 نیست شبی حضرت ایشان برای ادای نماز عشا پایان شدند بنده که هم کجاوه حضرت بود نیز
 پایان شده بر کنار راه مشغول ادای نماز شدیم و قافله در گذشت بعد سلام دیدیم که شخصی
 با شمشیر برهنه در پس مایان استاده است حضرت ایشان به ثبات و آرامی پرسید که چه کسی گفت
 مصفر جمال شنایم فرمودند برای چه استاده گفت برای محافظت شما یان در این موطن از قافله
 پس ماندن خود را و در بلاک انداختن است من بعد چنمین نباید کرد و معذک حضرت ایشان بخود
 بروقت خود بحال ثبات را می نمودند و بقوت یقین هیچ خطره بمخاطب راه نیبافت ذلک فضل الله یؤتی
 من یشاء **وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ** منها منقول از حضرت میان عبد القدوس صاحب کرامت
 مرحوم میان فلام قادر صاحب مجددی روایت میفرمود و مرحوم مذکور در جلالت و آزموده کا
 متازین القرآن و مشارالیه بالبتان بودند که در غرده اولین عند التهاب الحرب یان

زیر خرس و قاری پناه میگرفتیم حضرت ایشان را میدیدم که بحال آرامی و استقلال مرتبه
به سواری اسپ تفنگ نیز و یقینم شد که از قوت ایمان است نه کار آزموده کاری ۴

فصل ثانی

در بیان پایه علمیت ظاهری حضرت ایشان و جواب نامی بعضی سوالات
که از فضلای وقت نزد حضرت وارد میشدند - اما بیان تحصیل علوم که حضرت
ایشان در مغرب در ایام طالب علمی از علمای وقت نموده پس اثنا به آن در فصل اول گذشت
و اما جوابهای بعضی سوالات پس معلوم باد که حضرت ایشان حتی الامکان از نوشتن تخریر نامی
رسی که در میان علمای وقت مروج گشته و در اکثر تحقیق گذاشته هر کس بر اسمی الزام خصم رو یا
قویه و ضعیفه جمع نموده و نهایت مراتب کمال را آن مقرر کرده اند که بین العوام مشهور شود که فلان
بر فلان در بحث و تخریر غالب شد حضرت ایشان از این امر بغایت اجتناب می نمودند اگر سئوالی
در مسئله تحقیق طلب میکرد جواب آن زبانی با و بیان می نمودند و اگر بر آن جواب سائل تعلیم
منی شد و طلب تخریر می نمود حضرت ایشان عذراحوال خود می نمودند و استغفای خود را مستند باین
که امام عالمی که تیز و تقوی او یقین میدادند حواله می نمودند و در بعضی مواضع مخصوصه که حاجت
قوی می افتاد و یقین میدادند که مقصود سائل تحقیق سئوال است نه امری دیگر پس بقدر ضرورت
حرفی چند نگارش می نمودند چندی از آنکه بطلان این مسکین در آمده نقل آن تبرز کار ایراد می رود و با
منها - جناب حضرت میان عبدالعزیز صاحب مجددی ساکن کراچی در باب اختلافی که در میان
علمای آنجا در مسئله دفن زمان دیگر زن را در صورت عدم حضور مجرم میت خطی نوشته شد که
بهین صورت سئوالها واقع شده بود که مستوره فوت شده بود و اولیادش کسی حاضر نبود

فتویٰ داده بودند که دیگر زنان آمده اورادفن کنند حاضرین وقت برپین فتویٰ این سنوره را بزنان
دیگر بنون ساختند علمای دیگر بر روی کار این مسئله تفضیح و تومین علی ل برخواستند بودند برای استفتا از این مسئله
و بیان قول فاضل حضرت موصوف بخدمت حضرت ایشان جناب حضرت ایشان بدست خط
خود آنچه در جواب زشته نقل آن در تحریری آید و هو هذنا غمنا و فصلی ذکیر علی مسیب
السادات علیها افضل التسلیمات جانت طلب علی القاب حضرت اخوی صاحبی ام دام زنده همواره هم
از جبهندان معزز و مکرم بوده مامون و مسلم با و از فقیه عبدالرحمان مجدوی بعد از مضای او عبید و افیه
و اسلمه منکاره مکتوف خاطر فیض آثار آنکه بده تعالی الحمد لله مجاری اوضاع و انعقد و مستلزم
محامدات لائقه و لا تخصی است مشرکه متومندی ذات با برکات مستجع الحسانت مسؤل و مطلوب
رقت شریفه و قیمه ائمه که در خصوص مشاجرات فضیله ای آنطرف نگارش زنده بود مطالعه شد چنانکه محو
بر حتمندی خادان و الا نشان بود موجب کین خاطر گردید و بده الحمد لله افکار اما شکلی بدستبای
نیست و این که دخول نسوان در قبر میت رحیل باشد یا مرآة ممنوع است چنانچه ایامی نگارش فرمود
بودند لیکن باید دانست که درین واقعه مذکوره غیر از این فیه امر دیگر نامشروع هم بهوضوح پیوسته آن
احضار نسوان بر دفرین اموات و تسبیح جنازه است که مکره تحریمی بل محرم یقینی است چنانکه خاتون
جنت میدة النساء رضی الله تعالی عنهما زمی قبل از نزول آیه کریمه *ذَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ بِرَأْسِ تَغْزِيَةٍ*
از جیران انصاریان تشریف برده بودند آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم فرمودش که اگر تو میرفتی بهراه
شان تا مقبره از دخول جنت تا که اهل اعراف را رخصت می شد ممنوع می بودی قال فی الشرح الکبیر بالنیة
الصلیة و قدر وی عن علی رضی الله تعالی عنه قال حجج رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
فَاذْ اَنْسَوْا جُلُوسًا قَالَ مَا يَجْلِسُ قَلْبٌ نَنْظُرُ الْجَنَّةَ قَالَ هَلْ تَغْسِلُنَّ قَلْبًا لَا قَالَ هَلْ يَجْلِسُ
قَلْبًا لَا قَالَ هَلْ تَدْلِينُ يَمِينُ يَدِي قَلْبًا لَا قَالَ فَارْجِعِي مَا زُوْرِيَتْ غَيْرَ مَا جُوْرِيَتْ رَوَاهُ

بإسنادٍ ضعيفٍ لكن يعضده المعنى به حيد زيارت قبور ايشان عند الامن من الفتنة جائز
 است ليكن متبع الجنائز وحضار الدفن ممنوع است فقط. باقى آنچه روايات وخصوص منع
 دخول نسوان ورتبه است چندي از كتب معتبره ايرامى شود قال فى الفتاوى العالمكبرى ولا يَدْخُلُ
 أَحَدٌ مِنَ النِّسَاءِ الْقَبْرَ كَذَا فِي مَجْمُوعِ التَّحْقِيقِ اتهمى قال المحقق ابن الصمام فى شرح الهداية
 لا يَدْخُلُ خُلَّ أَحَدٌ مِنَ النِّسَاءِ وَلَا يُغْرَجُ مِنَ الْإِذَا رَجَالَ أَيْ لَا يُغْرَجُ الْجَائِزِينَ مِنَ الْبُيُوتِ وَالذُّرُ
 الْإِذَا رَجَالَ وَلَوْ كَانُوا أَجَانِبَ لِأَنَّ مَسْأَلَةَ الْجَنَابَةِ لَهَا بِعَائِلٌ عِنْدَ الصَّوْرَةِ جَائِزٌ فِيهَا قَدْ
 فَكَّدًا بَعْدَ مَوْتِهَا فَإِذَا مَاتَتْ وَلَا مُحْرَمٌ لَهَا دَفِنَهَا أَهْلُ الصَّلَاةِ مِنْ مَشَائِخِ جَدِيدِهَا
 فَإِنَّ لَهَا بَيُوتُوا فَالْشَّبَابُ الصَّلَاحُ أَمَا إِنْ كَانَ لَهَا مُحْرَمٌ وَلَوْ مِنْ رِضَاعٍ أَوْ صِهْرِيَّةٍ نَزَلَ
 وَالْحَدَّهَا وَفِي الْعَيْنِ شَرْحُ الْهَدَايَةِ وَلَا يَدْخُلُ الْقَبْرَ امْرَأَةٌ وَلَا كَافِرٌ وَإِنْ كَانَ قَرِيبِينَ
 ذَكَرَهُ الْقَدَوِيُّ وَالْعَتَابِيُّ فِي جَامِعِ الْفَقْهِ إِلَى آخِرِ مَا قَالَ وَحَرَّرَ قَالَ الطُّحْطَاوِيُّ فِي شَرْحِ
 الدَّرَجَاتِ قَوْلَ لِمَاتِنَ وَيَقُولُ وَأَضْعَعَهُ وَفِي إِفْرَادِ الْوَأَضْعَعِ اسْتِعْرَابًا نَ السَّفْعَ غَيْرُ
 لَا يَزِيمُ وَذَوِ الرَّحِمِ الْمُحْرَمِ أُولَى بِالْمَرْأَةِ وَعِنْدَ فَقْدِ الْمُحْرَمِ الشُّبُوحُ ثُمَّ الشَّبَابُ الصَّلَاحُ
 فَتَسْتَأْنِي وَلَا يَجْتَنِبُ إِلَى النِّسَاءِ فِي الْوَضْعِ بَعْضُ وَإِيضًا قَالَ فِي مَشْرَحِ الْكَبِيرِ لِلنَّبِيِّ أ
 وَذَوِ الرَّحِمِ الْمُحْرَمِ الْمَيْتِ أُولَى بِوَضْعِ الْمَرْأَةِ فَإِنْ كُنَّ لَيْسَ فَأَهْلُ الصَّلَاةِ مِنَ الْأَجَانِبِ
 ذَكَرَ فِي الْحَيْطِ وَفِي الْوَبْدِيِّ أَوِ الْمُحْرَمِ مِنْ غَيْرِ رَحِمِهِ وَلَا يَدْخُلُ الْقَبْرَ امْرَأَةٌ وَلَا كَافِرٌ
 وَإِنْ كَانَ قَرِيبِينَ ذَكَرَهُ الْقَدَوِيُّ فِي مَشْرَحِهِ لِلْعَتَابِيِّ وَفِي جَامِعِ الْفَقْهِ سِوَاهُ كَانَ
 الْمَيْتِ ذَكَرَ أَوْ أُنْشِيَ هَذَا كُلُّهَا فِي فُصُولِ دَفْنِ الْمَيْتِ مِنْ أَرَادَ التَّقْضِيلَ فَلْيُرْجِعْ هُنَا
 وَأَمَّا آنچه مولوى دامان فرموده که در وقتى نماز رديده ام فقير در مختار بتامل در اين بحث مطالبه نمود
 در مختار و بما آنکه هر چند تحقیقات بسیار هر طرف ذکر کرده اما در اين بحث هیچ لب نگشوده اند

بهر حال چونکه او بر سه خود مقرر شده پس عذرا و اقبول باید کرد الإنسان لا یخْلُو من الخطا
 وَالتَّسْبِیْکِ وَالْعُدْرُ عِنْدَ کَرَامِ النَّاسِ مَقْبُولٌ. والسلام منہا شخصی از اہل فضل
 عبارتی از کتاب حضرت شیخ یحییٰ منیری قدس سره که فرموده نزد فقہان نفی بعد اثبات است
 و نزد اہل لغت اثبات بعد نفی است و همین کتاب کسی بزبان سندی نقل نموده برای تحقیق و
 توضیح این معانی شخص مذکور بعضی رسانید حضرت ایشان در همان مجلس تحقیقات عالیہ بیان
 فرمودند پس آن سائل مذکور بعضی رسانید تا کہ بقید تحریر آورده زمین نشین مانع شود
 پس حضرت ایشان برایش نوشتند و هو هذا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ وَعَلَيْهِ
 چو کہ در وقت کلمه چند از کتاب مستطاب حضرت شیخ یحییٰ منیری قدس سره العزیز عزیز می
 بزبان سندی نقل نموده و در حل معانی او اشتباهی بنظرش آمده و فرمود رسانید باران چند
 کلمه در شرح و حل اشتباه آن نوشته شد باید داشت کہ این تحقیق در میان بعضی بزرگان صوفیہ
 شهرت تمام دارد و اما کمال محققین در میان آن سپرداخته اند گویا از کمال فطرت خود این نکات
 تحقیق معتد به ندانسته اند و اما علم نوشته بودند کہ نزد فقہان نفی بعد اثبات است و نزد اہل لغت
 اثبات بعد نفی است. اقول. این بر دو استعمال نزو اہل فصاحت و بلاغت صحیح و جاری است
 اما چونکہ استعمال اول مناسب قانون فقہا است رحمہم اللہ تعالیٰ اگر ایشان این طریق را ذکر
 مواضع محمول نموده باشند چه باک است و لا مشاخرة فی الاصل مطلق و لا تکرار فیما یعشرون
 لیکن قاعدہ اہل بلاغت آن است کہ اگر او مقصود اصلی شخص جانب نفی باشد از اثبات
 می آرد چنانچہ ان الانسان کنفی خیر الا الذین امنوا و غیرہ مگر مقصود اصلی قائل جانب
 اثبات باشد پس اثبات را بعد نفی می آرد چنانچہ در کلمہ طیبہ و غیرہ باز نوشته اند کہ حضرت شیخ منیر
 اما نفی اثبات عارفان را ترک میشود زیرا کہ در اثبات سر چیز ثابت میشود اقول این مقدمات

صحيح است یعنی لابد است که قائل اول در ذم خود این سه چیز تصور نماید بعد از آن حکم نفسی و اثبات جاری خواهد نمود و لافلا کما هو المقرر فی العلم العقول باز تفصیل آن سه چیز نوشته که یکی مثبت و دوم ثابت مبیوم مثبت و قول الصحيح یکی اثبات و دوم مثبت بفتح با سوم مثبت بکسر با کما لا یخفی علی من له أد فی درایت و رأیة فی العلم العربیة قال و همچنین اگر در نفسی نظر کنی هم سه چیز پیدا میشود نفسی زمانی و منشی بـ مشرک آن است که قائل بدو چیز باشد اقول یعنی در اصطلاح خاصه اهل تصوف نه در هر اصطلاح زیرا که در اصطلاح اهل شریعت مشرک از آگوست که قائل بدو چیز شود بطریق مجبودیت و الوهیت یا لوازم الوهیت یعنی کسیکه در دنیا و آخرت حکم مشرک بر او مترتب می شود در عرف مشرک این کس است و بس قال پس هر یک که هر شش چیز را قائل باشد آنرا موعود موعود چه طور خواهند گفت اقول یعنی موعود بتوحید اصطلاحی اهل تصوف گفته نمیشود و در دنیا چنین بیان کرده که هر گاه غیر او جودی نباشد پس نفسی که کرده است و کسیکه خود اصلانیت آن ثبات چه طور میکند اقول هر چند این دلیل بعبارت دیگر بهتر و ضمیمی می یافت حاصلش آنکه کسیکه در مقام نفسی ماسومی استراق کلی یافته بحدی که نه خود را تصور تواند کرد و دیگر آشتیا را پس آنکس این آشتیا را که تصور آن در نفسی و اثبات ضروری است چگونه خواهد نمود و جهش خود ظاهر است زیرا که هر یک که بدین مقام شگرف بسبب فنا اتم و بقای اکمل برسد و در ملاحظه موجود مطلق چنان استغرق خواهد بود که هرگز نفسی و اثبات که در سبب این مقام بوده حاجت نداشته باشد

آنرا که در سراسر نگار است فارغ است از باغ و بوستان و تاشائے لاله زار چه دریا که ملاحظه نفسی و اثبات این مقام عالی را بیش از سعادت نبود چنانچه منشی اقدام که سعادت است برای دخول مسجد پس کسیکه منشی اقدام نموده در مسجد داخل شود همان خطوات سابقه را چه بکار آید اگر فرضاً بر همان خطوات باز بروی تیک نجدی از مسجد حاصل خواهد نمود همچنان و وصل بالصد

در مرتبه کائنات تدریجاً کائن است که تقدم مرتبه احسان است مگر بالفرض باز ملاحظه نفی اثبات کند
 در حجاب و بعد خواب و افتادوبی شبهه این ملاحظه را بموجب حسانت الانبیا سیئات المقربین ^{اعلم ان} شرک
 طریقت خواهد دانست از شرک شریعت العیاض باسد و بیشک محتاج استغفار بود و تنبیه
 این فناییکه بزرگواران را حاصل شده با اعتبار نفی شعور و نبود است که عبارت از نیان ماسوی است
 نه نفی حقیقت وجود غلی ماسوی که آن مذیب عنایه یوسفطاید است ^{فانهم} فاقصم میکرون حقا
 الانشیاء و یذعمون انما اوهام و خیالات باطله لا وجود لها فی نفس الامر و لا یعتبر فون
 یا الله تعالی و انبیا ائمه علیهم السلام و این بزرگواران خود مستغرق باسد اند باذکواته نظری
 و باره ایشان این خیال کند فائده جلیله باید دانست که این مقام شگرف هر چند پس مقام
 عالیه است اما کمل اولیا محققین و اکابر اصفیاء را مخیر بحق سبحانه و تعالی بسبب کمال متابعت
 نبوی صلی الله علیه و سلم بمقام اشرف و علی میرساند درجات بعضیها فوق بعضی که آن مقام
 رجوع من المدالی امد است و آن مرتبه نیات نبوت است علی صاحبها الصلوٰة و التحیة که
 رجوع فیهتری بسوی عالم نموده اند و جلالت عظمی که عبارت از مرتبه اتقی جاعل فی الارض خلیفه
 است مشرف میگردند و بکلمه انما انا بشر مثلکم مترجم گردیده اند که دران نیز ملاحظه انشیاء
 نموده است و این مقام بالا صاله مقام سید البشر است صلی الله علیه و سلم پس چگونه شرک باشد
 و این اولیا کرام نامباران او است صلی الله علیه و اله و وجه و سلم تا برای هدایت عالم وسیله عظیم است
 باشد و درین مرتبه نیز ترقیات بلانها بایات بمقدار متابعت سیدالساوات علیه السلام الصلوٰة
 حاصل مینمایند لاجرم از مقام اول که آنرا عروج می نامند خطیه دانسته و این را نزول از برود
 استغفار میکنند و بزبان حال باین ابیات گویایم باشند سه پایه آخر آدم است قادری
 گشت محروم از مقام محمی پگر نگر دوبار مسکین زمین سفره نیست از وی یکپس محرومتر

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ رِزْقًا لَّا يُحَاسِبُونَ إِنَّ نَسِيبَنَا وَآوَاخُنَا وَالسَّلَامُ
منها تر و حضرت ایشان از بعض اکابر زمان سوازی رسیده بود باین عبارت. لاتعین در تعین
چه طور آمد و تعریف تعین و لاتعین نزد اهل تصوف چیست جوابش حضرت ایشان نوشته اند
و هو هذا آرنما حقائق الامثبات و کماهی باید دانست که اگر مراد از لاتعین ذات حضرت
واجب تعالی گرفته شود که آنجناب مقدس بیشک غیر متعین و غیر مشخص است پس آن ذات اند
روز اول که ازل نامند تا به ابد بر صراحت محض است لا تقیرونه الحوادث الان کما کان کثیر
کثرتیه شیبی و هو المبیح البصیر لا یدرک عقله ولا یکتب کف و لا زمان ولا مکان
لا یتغیر و لا یتبدل بیت ای بزرگ خیال و قیاس و گمان و وهم و دانه چه گفته اند و شنیدیم
خواجه ایم چه اقوال چه کلام در آن بارگاه هیچ اعتباری نباید در احسانا نشتر حاکمانا غایت
مانی الباب که آن ذات لاکیف را بیشک صفاتی است بعضی سلیمیه و بعضی ثبوتیه و انفعالی
و مابین این مراتب بزرگان بزرگ اوقات قدس است که آنرا شیونات و اعتبارات نامند و
این مراتب مقدسه را تجلیاتی است نورانی و ظلمانی و از انکسالات این تجلیات صور
حکمتات ارضیه و سماویه و حدیث یافته کل یوم هو فی شأن گاهی در شان تخلیق و گاهی
در شان تزیین گاهی در شان اجیا گاهی در امات علی هذا القیاس بر طور که اراده مقدس باشد
تجلی خاصی که موجب تسلیم انعکاس مخصوص باشد حرمت و فیض میفرماید پس بزرگان صوفیه
بعضی از این انعکاسات که ابتداء از مبدأ فیاض صادر شده است آنرا به تعینات تعبیر میکنند
و بعضی تنزلات میگویند و تنزلات را خمس مقرر فرموده اند مشهور و معروف است اما محققین
از اطلاق لفظ تنزل هم تماشای می نمایند از جهت احتیاط تام فقط بر بیان انعکاس یا انفعالی
یا شیونی و اعتباری اکتفا می نمایند و اگر از لاتعین غیر از ذات واجب تعالی که آنرا آنرا

باید دانست که در سخنین اصطلاحات صوفیه کسی را که مقام حال نباشد خوض نمودن باعث
 پریشانی او میشود و زیرا که در گنجایش قال می آید و فهمیدنش کما هو حقه برابر اهل حال متعسر ازین
 قبیل است مراتب حقایق اربعه که مراد حقیقه تزان مجید و حقیقه کعبه ربانی و حقیقه صلوة و تریقه
 حقیقه الحقایق است و مراتب لاهوت و جبروت که مقرر فرموده اند که در تفصیلات اشکالهای
 بسیار و احتمالاتهای بیشتر است هر سالکی بحسب اقتدا و خود چیزی بیان فرموده اگر از جناب سائل
 سئله تعیین و لاتعین کدام قول جامع باشد و رقیه و تخریر آنند که خالی از فوائد نخواهد بود و التلاکم
 اولاً و آخراً منزه حضرت ایشان برای بعضی از مخلصان تزیب اوائل معامله سلوک نوشته
 فرموده بودند از ان نقل ابرار میروید **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ** باید دانست که حق سبحانه و تعالی
 از کمال حکمت بالغه انسانا که عالم صغیر است مرکب از اجزا عشره نموده است پنج از ان از
 عالم خلق است که نفس و عناصر اربعه است و پنج از ان از عالم امر است که عالم امر عبارت از
 ما فوق العرش است و آن قلب و روح و سر و خنی و خنی است **الاله الخلق والامر و دلیل آنست**
 و مراد ازین اشیا در عالم مراتب انوار و تجلیات و صفات و شیونات و اعتبارات است بعضها
 فوق بعض کفی للقیقه گویا ظلال اسما و صفات اند غرض از ترکیب این اجزا لطیفه نورانی با این
 اجزا کثیفه ظلمانی آنکه اگر انسان بعنایت الهی تصفیه این لطائف نماید تا از کدورات و کنا
 بشریت مصقل گشته و ارباب بضمون سه کبری که در روانه از اصل خویش بیجا وجود روزگار اصل خویش
 ملک و اطمینان عالم قدس خواهد نمود بسبب تشوق که باصل خویش دارد و بلکه ملائک هر یک در
 مقامات و منازل خود مجوس اند و امکان ترقی ندارند و این لطائف چونکه اصل الاصل
 ذات انسان و صفات است **هل من عزیزک** گویان طالب ترقیات بلانهایات اندیم
 زمین زاده بر آسمان تاخته به زمین و زمان را پس انداخته به چونکه این تعقیل و تصفیه جز بکمال الهی
 محقق نشود

ممکن نیست کما قال سبحانه و تعالی الایدی کرا لله تظلمن القلوب - و اذکر و الله کثیرا
 لعلکم تفلحون الی غیر ذلک لهذا بزرگان طریقه ایفته حضرات نقشبندیه مجدییه قدس سره
 تعالی اسراریم برای سالکان طریق ایقان مقرر فرموده اند که لکوک لکوک عالم تجرید نموده اند و زوط
 شک سخن بیرون شده که در عرصه قلیل حسب استعدا و بقیه صدقه قضی رسیده اند گرا و لا چهار شرط
 مقرر فرموده اند - متابعت شریعت غرا و تخمین عقاید سوانق آراسی صاحبیه الهست و جماعت
 و دوم تقیه حلال - سوم ذکر کثیر - چهارم اجازه پیر صاحب سده عالی که به منبع فیوضات علیه
 و علی افضل الصلوٰه برسد اکنون شروع در مقصد نموده شود اول لطیفه قلب محل آن زیر
 پستان چپ بمفاصله دو انگشت نوغان سفید است فان بر بدم حضرت آدم علیه السلام است
 و هر کسی که ازین راه وصول یابد آنرا آدمی المشرک گویند باید که سالک ختم پوشیده برب گذار
 و ندان بر زبان زبانها بجام بچسپاند ساحت دل را از جمیع خیالات و خطرات صاف نموده بر آن
 و بر لحظه هوش کرده باشد تا دیگر خطره در دل نگذرد پس بحضور تمام لفظ مبارک الله بطریق
 تصور و خیال در دل که موضع آن ذکر شد تکرار نماید ثم ثم - در کثرت این ذکر چندان بگوشد تا که
 ذکر ملکه قلب گردد یعنی صفت را سخا آن شود که اگر شکفت بخوابد که ذکر نکند امر کلان نداشته باشد
 چنانچه سبب صفت ساسمه است و بصیر ملکه با صره و این حالت را فتای قلبی گویند و درین حالت
 نام بنده بام الهی در جریده اولیا را اندیشیت خواهد شد و این معنی جد شریف این فقیر بطریق کند
 در رباعی تعبیه فرموده اند رباعی - جام نوحید از کف ساقی وحدت نوش کن به سلک گوهر
 از پس سلسل محمد پوش کن به شاخ رجا استون سقف یا توئی نماید خردگزن بر گنسترن سر پوش کن به

باید دانست که حضرت ایشان قدس سره از اولاد اهل کف از جن مقرر فرموده اند که هر که از معنی نوحه قلبی سفید و نوروی بند
 و نوروی سرخ است و این بخلاف آنست که حضرت قیوم جهان در مرقا الالهیه مقرر فرموده است که گمانه نوحه قلبی ندهد و نوروی سرخ و نوروی سفید
 مقرر فرموده است و در توفیق آنکه شاید بزرگ را از اولاد اهل کف بزرگهای طایفه ظاهر شود و در مرقا الالهیه مقرر فرموده است

حضرت شہانہ نقشبند قدس سرہ میفرماید: لب بر بند و چشم بند و گوش بند پد
گرنہ بینی برتر حق بر ما بخند پد بعد لطیفہ روح است و موضع آن زیر پستان راست نور آن
زرد است و زیر قدم مبارک حضرت ابراہیم است علیہ السلام و ہر کہ ازین راہ وصول نماید
اور ابراہیمی المشرک گویند بطریق سابق در اینجا ذکر کند تا ملکہ شود و فنا فی روحی حاصل شود۔
بعد از ان لطیفہ سومی است و آن بالائی پستان راست بمفاصلہ دو انگشت نور آن سرخ است
و زیر قدم حضرت موسی است علیہ السلام باید کہ در ان موضع نیز ذکر کثیر بطریق سابق بتقدیم
تا کہ ذکر ملکہ او گرد و فنا فی سومی حاصل شود بعد از ان لطیفہ مخفی است و محل آن بالائی
پستان چپ است بمفاصلہ دو انگشت باید کہ در اینجا نیز ذکر کند تا کہ ذکر اللہ در اینجا ملکہ گرد
و فنا فی لطیفہ مخفی حاصل گردد و نور این لطیفہ سیاہ است و زیر قدم حضرت عیسیٰ علیہ السلام است
و ہر کہ ازین راہ وصول یابد اورا عیسوی المشرک گویند بعد از ان لطیفہ مخفی میباشد و محل آن وسط
سینہ است کہ فوق ہر میباشد و نور آن سبز است و آن زیر قدم مبارک حضرت محمد مصطفیٰ صلی
علیہ وآلہ وسلم است و ہر کہ ازین راہ وصول بدہ گاہ او تعالیٰ یابد اورا محمدی المشرک گویند۔
چونکہ بغض اللہی ہر پنج لطائف پختہ شد یعنی ذکر ملکہ گردید پس باید کہ یک تصور در ہر پنج جا ذکر
کند و در تمام بدن ذکر جاری کند و این را ذکر سلطان نامند چونکہ سینہ گنجینہ شود و بعد از ان
نقی و اثبات یعنی ذکر لا الہ الا اللہ است بعد از ان مراقبات عشرہ کہ مرجع آن در مراقبات
اربعہ گفتہ اند بہ ترتیب انتشار آمد و در کاغذ دیگر نوشته خواهد شد بحولہ و قوتہ۔ ناقص نہ چندان چند
کلماتی از محاورات قواعد بزرگان قدس ابراہیم عمالہ تحریر نمود و آمد اعلم بحقیقۃ الحال کتبہ
مکتوبہ المشرکین مکتوب طویل کی کہ یکی از بزرگان و مشاہیر علمائے سندہ تحریر فرمودہ بودند
لفظاً بلفظ از دستخط حضرت ایشان نقلش زیرت بخش این اوراق می شود و ہو هذا

بِسْمِ اللَّهِ خَيْرَ الْأَسْمَاءِ بَعْدَ الْحَمْدِ وَالصَّلَاةِ وَتَبْلِيغِ الدَّعَوَاتِ الْوَأَمَانِ وَالسَّلَامِ
 الرَّائِيَاتِ عَلَى الْمُصَلِّينَ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مُبَجَّاهَةً وَقَالَ فِي حَيْثُ خَمَّانِ بِاسْتِمَاعِ رَسِيدِهِ وَبُودِ مَخَاطِرِ فَاتْرَافِ
 آمد بود که در روز فطرت اظهار نموده شود اما چون که در کمال حسن فطرت آن سعادت نشان نتیجه السلف
 الصالحین نهایت تاوب و اختتام دیده شد صلاح آمد که بچند کلمه نامر بوط طریق الدین کنصیحة
 مصدق خاطر گردد چون که از زبان خدیجه صاحب سخنان دیگر شنیده شد و اعجب مذکور تازه تر گردید اول آنکه
 در بهر گدی از باقی بعض طالب علمان شنیده شد که آن اغزی فتویٰ نموده اند که بر جا سه پشتمین سجده
 کردن جایز نیست ای برادر حق سبحانه ز نام تجویز و تخریم ایشان را بدست ما و نشان سپرده است آن کس
 محمد رسول الله صلی الله علیه و سلم اگر فرودایم و گوئیم که آن جناب مکره گفته و لوتتر پیمانان مکره
 غیر جایز نقل میکنند تا هم در حدیث شریف در اقوال آنحضرت صلی الله علیه و سلم می آرد که کان لله صلی
 الله علیه و سلم فَرَوْا مَدْبُوعَةً يَصَلِّي عَلَيْكَ وَمَعْلُومٌ اسْتَكْبَرُ يَسْتِينُ رَامُومٌ صَلِّيَ
 جانب چرمین زیر میکنند و پشتمین را بالا اگر شمار پشتم بافیده و بنا بافیده فرق میکنند معلوم که
 حق تعالی در او این انظار خروج حضرت امام مهدی که آوان یاس است از مجتهدان مجتهد دیگر
 پیدا کرده و دیگر جایز اخلاق آنسرور علیه السلام می آرد که کان لله صلی الله علیه و سلم حَبَّانَ يَصَلِّي
 عَلَى خُرُوفٍ مِنْ أَدْمَاءٍ وَحَبِيبٍ مَجْدُوبٍ سَوَّلَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاكِدٌ وَكَعْتَنَ وَكَلْتَنَ نِيهَا أَمْرًا سَانِ
 دیگر جانشیده شد که فتویٰ داده اند که گرفتن قرض بعینه و بواجب است شاید برای محتاج فتویٰ
 داده باشند افضاف باید کرد اگر احتیاج نباشد کلام نا فهمی بی عقل مبلغ ده روپیه گرفته که در اندک
 فرصتی مضاعف آن خواهد و او این همه خسران ناشی از احتیاج است یا چیز دیگر پس مفاد و جزایات
 و احادیث کجا ماند همیشه در او راقی کهنه سیر نموده روایات ضعیف مجهوره متروکه عالم و عالمان را
 رواج دادن جرات در شریعت است تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَنْقَطَرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ

یعنی محرم قطعی که مانند کم خنجر است لا یقبل الله منه صرفاً ولا عدلاً و نشان او در دست
 بروایات ضعیفه پیش برود بسیار دشوار است و معلوم و مصرح است که معطلی و اخذ برودیک
 است صاحب تفسیر عیالیه اگر چه در حاطبی الملیل مشهور است مضطررا گفته شاید از اضطرار مخصه مراد
 داشته باشد چند روزی در قید فرنگی افتاد و یاکثریه نو که عالم میکشد نیافتن مخصه نیست چون این
 وطن بجناب شما تعلق میدارد فقیر از حق تعالی در سوال است که توفیق اصابت حق و علو درجات
 با ادب شریعت نصیب شما گرداند خداوند تعالی شایسته است که رفعت و عزت آن مساوت
 نشان را از خود میدانم چونکه محض برای خیر خواهی است شاید دلپذیر خواهد شد اما برای اطمینان
 قلب فقره چند از مکتوبات قدسی آیات حضرت امام ربانی قدس سره نوشته می شود -
 در مکتوب صد و دوم از جمله اول که بملا مظهر صد و بیافته کجا بعد تقریر بسیار میفرماید و نویسد
 صحیحاً هذیه الزیادیات پس احتیاج را بمخصه باید فرود آورد تا مخصص آن مکلم قطعی که در ربو وارد نشود
 کریر همن اضطرر فی مخصه باشد که مثل دوست در قوت بصیرت که تمام اکتفا بر خیرش است تمام
 و ایضا اگر از محتاج عامتر گرفته شود پس باید که مورد و از برای حکم حرمت ربو اسپدانشود چه هر که زیادت
 میکند علقش احتیاجی از احتیاجها خواهد بود پس احتیاج کس بضرر خود اقدام نخواهد نمود و فلا یفتی
 لهذا الحکم المنزل من الحکم الجید فانک لثقیل کتابه العزیز من هذ التوهم
 و نویسد عموم الاحتیاج و لو علی سبیل فرض المحال گوئیم که احتیاج از جمله ضروریات است
 و الضروریه تقدیر بقدرها پس طعام از آن مبلغ سودبخشتر و برودم خوردنیدن داخل احتیاج نیست
 و ضرورتی بان متعلق نه لهند او رز که بیت احتیاج نفس میت از قرضداران و غیره سستی است
 و از آن مقصود بر بعضی ساختن و طعامی بر رعایت او بخشیدن داخل احتیاج مذکوره اند با آنکه
 او محتاج تر است بصلفه الی ایچ ما قال لجدد و دیگر آنکه شیء و بیخوشی در کوزه آب سگی و لایق نمود

در رفع اییدی مواضع مستحبی را مانند ابتدا و انتها جماع و خلاء و وقت انزال میدانم که شاید نام غزالی
 و شیخ علی قاری نیز همین استشارا بجای استبجان اوقات و اوضاع محلل نموده اند پس فکر باید کرد
 که بعد فراغ صلوة کدام استبجان است اگر گویند که میت حیض است گوئیم که بعد تغسل و تکبیر طاهر
 گشت و لَئِن اَصَلَّ عَلَیْهِ رَوَّیْتُ مَنَعَ رَفْعَ اَیْدِی عِنْدَ حَضْرِ الْمِیْتِ رَأْسًا یَدِیْهِ وَ یَدِیْهِ بَاشِئِدًا مَا لَمْ يَحْضُرْ
 وقت و حیثیت و علت آنرا هم باید که در مصرع - هر سخن جامی و هر نکته مکانی وارد کند که **مَا كَلَّ**
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ لِكُلِّ مَقَالٍ مِصْدَقًا - اَوْ بِمَقَالٍ - اِی عَزِيزٌ مِّنْ تَحْصِبِ رَاوِدِ اَنْوَارِ
 و احکام شرع دور باید داشت و سخن انصاف را تسلیم باید نمود و مواضع منع رفع اییدی یا دعای مطلق
 و دعای تعزیه است فقط قبل التکفین و التجهیز لا غیر و لَافِی غَیْرِ ذَٰلِكَ الرَّقِیَّةَ لِعِلَّةِ اِسْتِغَاثِهِمْ
بِالتَّجْهِيزِ فَكَانَ الدَّعَاءُ لَهُمْ بِالتَّعْزِیَةِ اِسْتِغَاثًا لَهُمْ عَنِ رَظِیْفَتِهِمُ الْمَعْرُوضَةِ
عَلَيْهِمْ وَ هَذَا الْمَنْعُ وَاِنْ كَانَ غَیْرَ وَاوِدٍ عَنِ مَعْدَنِ الرَّسَالَةِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ
لِکِنَّهُمَا خَوْذٌ مِّنْ ذَٰلِكَ اِسْتِغَاثَاتٍ مُّسْتَنْبَطَةٌ مِّنْ تِلْكَ الْاَنْوَارِ وَ مَن قَالَ غَیْرَ
ذَٰلِكَ فَاِنَّهُ عَوَى بِالْغَیْثِ قَوَى بِهِ الرَّیْحُ فِی مَكَانٍ یَّحِیقُ فَلَا یَسُوغُ غَیْرَ اَحَدٍ مِّنَ
السَّیِّئِ التَّكَلُّمِ فِیْهِ لِانْ جَوَادَ الْاِحْتِمَادِ هَهُنَا عَرَجَانٌ عَجَبٌ اَسْتِغَاثَةٌ لِّمَا
 دغث و همین بنظر می آید از اور عالم اجرامی نمایند باعث چه و سبب کدام سه نه هر جامی کسب
 توان تا منتن چه که جا سپر باید انداختن چه حق سبحانه و تعالی علمای است را برای عوام
 کتوب انبیاء علیهم فضل الصلوة والسلام گردانیده چنانچه روز قیامت ازین سالاران
 عظام پرسان می نمایند علیهم السلام ازین بزرگان که تا بان اند نیز پرسان خواهد شد حق سبحان
 و تعالی ما و شما و جمیع علمای اسلام را توفیق اصابت و استقامت کرامت فرماید بجهت
الْمَسْئُومِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاللَّهُ اَلَا یُحْكِمُ بِرَبِّ الْعِبَادِ اَمِیْنٌ اَسْبَدَ كَقَطْرَةِ سَلْمَانَ سَبَّحَانَ

خلف صالح نیک مردان و فقه اعیان نشانه خود و نحو گوهری خواهد داد که این تاکیدات از غرض
 خالی محض نصیحت و خیر خواهی است بهر حال عالم را که رب العالمین جل سلطانۀ امر معروف
 و نهی منکر فرض گردانیده تبصره و احتیاط و تمیز روایات ضعیفه و قویه و مرعات و وقت و عوام
 فرض کرده است از اینجا است که در یک فرض چند فرایض دیگر برای صحت فرض اولی
 مقرر کرده حضرت امام ربانی که مجد الف ثانی است و جامع شریعت و حقیقت و معرفت است
 که ادنی پایه آن عبارت از کشف حقایق امور شرعیست من ادبها الی آخر حامی باشد
 میفرمایند که قدم در این راه نه نهادیم تا جمیع کتابهای کلامیه و فقهیه مذکور را اصولاً و
 در مدرسه شاهجهان آباد زیاده از ده بار مطالعه نمودم و در امر معروف و نهی منکر خود حجت کامله
 الهی بود برای زمانه الف ثانی گاهی منع طعام میت نه نموده و همیشه ادب و تر لطافت
 آن و کیفیت بخشیدن ثواب آن و استحصال وجهان در مکاتیب و رساله ها بار بار می نویسد
 و خود هم همیشه با روح اموات خود و پیران می بخشیدند و هلم جزا الی الان حضرت کرام
 که جامعین شریعت و طریقت بودند همیشه بروحانیت اموات و شایخ خود و اعراس طعام
 می بخشیدند من غیر نیکو لاجد فصل تراهم لم یطعموا علی ثلاث الروایات که بحکم
 تقادوا فی ادب من آداب الشریعه تعوذ بالله فان فی ذلک القطن خوف سلب الایمان
 بخانا الله سبحانه من ذلک القطن هؤلاء الاکابر فافهم فی هذه الامه بمنزله
 انبیاء بنی اسرائیل فقیر فعل ایشان را در حق خود و اجاب خود حجت قاطع میداند و هر گاه اطلاع
 عوام و اعیان بر حال ایشان بیاید و جب چه طغنها خواهد شد سه فریادها نظر اینها از هر چه
 هم قصه عجیب و حدیثی غریب هست پعمل اهل حریم را در بسیار مسائل علما حجت میگیرند
 بسیار از کار که متفقین منع کردند مانند طعام با روح موتی و اجتماع عند ختم القرآن و صحیح

البخاري والموالي الشريف وغير ذلك من تقسيم الطعام عند ذلك وعلما من حرمين بكر
 ورجع بلدان نه ورجع مال شائع است خلفا عن سلف من غير تكبير لاحد ولا ياكلون ياكلون
 للمرايات من زيدي وعمر ومهران هر از بر كات وفيوضات مشا به نووه اندر برگاه حضرت
 امام رباني قدس سره از اين طعاهما كسي راسع نفر موهه زيرا كه مشاع للغير راسع تعالى معتد
 گفته ما يانرا كجا شايه والضابطه فيه ان ما جاء ناه من رسول الله صلى الله عليه وآله
 وسلم فهو المقصد الاسنى والغاية القصوى وما جاء ناه من خلفائه الراشدين
 فهو مثله وما جاء ناه من ائمتنا الثلاثة وامنهم في الراس والعين وما ثبت في كتب
 الدراية والمنتون الموافقة لظاهر الرواية والفتاوى المختبرة فهو كذلك واما ما
 جاء ناه في بعض الفتاوى وكتب الفقه من فقهاء الصوف والمتصوفة المحضه الذين
 عندهم متنى قليل من الحديث وليس لهم من التحقيق والتدقيق حظ ولا من
 تحقيق الرواية وتفصيلها نصيب ولا من العلم باصطلاحات العالين من اصولها
 ولا فروعها احاطة فانهم وان كانوا من امثال المشكلم معك عني عندهم براتب فوق
 الفوق لكن المحققون من الشايخ الجامعين والعلماء الراشدين منكر الله سبحانه
 وافاض علينا من بركاتهم بغير ضون مرياً وهم على ما استحصلوا من الملكة بالتميز
 بين القبيح والنجيب فرزعا واصولافان وافقههم اجرها وشكرها والافلا
 خذ ما صفا دع ما كدر كتابي كه لا ياتي به الباطل الاية كتاب عزيز حيد است
 ولس الحق احق ان يتبع گفته انه في نجر العمال قوله عليه السلام سيكون في اخر
 الزمان ناس من ايتي يهدونكم بما لم تسموا انتم ولا اباكم فيا كبر واياهم
 بهر حال زر سومان مبطله صدقات ومانه ضيفات عالم بالمال است خصوصاً اوفا

سند و اسرافات محمدی این دیار جای دیگر نظر نیامده علمایا باید که اوضاع مبتدعه و کفر و نهه آنرا
 منع فرمایند و طرق جواز و شر و طوبولیت و آداب آن منکشف سازند نه آنکه سید این باب
 بالکلیه نمایند و محرم بایستی نوع کان حکم کننده تحریم انشاء و دلیل و وضع میطلبد و دلیل عقلی و نقلی
 که مانعین بیان کنند یکی تا بمنزل نبی رسد بلکه یکقدم پیش نمیرود عقلی را چنین فرموده اند
 لِإِنْفَاثِ رُوحٍ فِي الشُّرُورِ لَمْ يَهَيَّ كَمَا تَدْرِي بِأَيِّ طَلَّةٍ عَاطِلَةٌ تَحْرُجُ مِنْهَا كَمَا فَرَضَ يَا وَجِبَ خَلْقَهُ
 شده است و باز اگر العباد بالله کلام آیتی یافته تا چند سال خواب بود و چراسر و رسد باشد
 و سرور کجا منع است آنچه در کتاب آمده صبر و رضا است بلکه کافه اولیاء الله بسبب الموت
 جَسْرٌ يُؤْتِيهِمُ الْجَنَّةَ إِلَى الْجَنَّةِ مِمَّنْ مَاتَ رَاسِخًا فِي دِينِهِ أَوْ كَانَ يَخْلُقُهَا فَرَّطًا
 و دلیل نقلی حدیث موقوف که از عنوان آن آثار نسخ مانند روز روشن هویدا است و از مضمون
 و منطوق آن عنوان منو حیست پیدا و آنچه مرفوع است بیوت پیوسته که خود هم تناول
 میفرمودند و جماعه اصحاب کرام نیز وَاللَّهِ سُبْحَانَهُ أَعْلَمُ وَعِلْمُهُ أَحْكَمُ وَبِرَّكَاتِهِ تَنْبَغُ شَيْءٌ
 که بعضی از فضلاء می وقت گفته اند که من ترا شنیدم بدعت است شنیدم که از سمع آن غرضی
 نیز رسیده این کم فهم را گفته شود و آخر اینقدر فکر باید کرد که در دین و حجاز کبر و اصغر و همین و مضر
 و مضر و حلب و شام و روم و بغداد و کوفه و بصره و مغرب و دیار بکر و کردستان و خراسان و بلخ
 و بهرات و کشمیر و قنبره الاسلام چهارا و سمرقند و قبهقان و تاشقند و یارگندالی غیر فلک سن
 بلا و الله همه مبتدعه شدند با اینکه علماء و اولیاء و سنده و ملک و ادب و تهنه متسن شدند اگر از
 احوال و اتوال آن سر و علیه الصلوة والسلام ناواقف و معنی بدعت نمانندید باین عالم عالم
 مخلوق الله فکر میکرد و تَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشُّرُورِ لَفِينَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَسَمِعُوا عَجَبَ الْعَجَبِ بِالرَّأْيِ الْخَطَّاءِ رَبَّنَا لَا تَأْخُذْنَا إِنَّ لَنَا أَسْوَءَ مَا خَلَقْنَا

سخن بطویل رسید و اگر نہ نشاید این دو خطارامی نوشتہم بر بہین جا کتفا باید کرد
 اندکے پیش تو گفتم غم دل ترسیم : کہ دل آزرده شوی ورنہ سخن بسیار است
 اللَّهُمَّ ارِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا بِتَاعِهِ وَارِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ آمِينَ وَارِنَا
 تم مکتوبہ الشریف کسی از فضلائی وقت مکتوبی کہ مشتعل بر سوال چندی کہ در میان علما
 وقت اختلاف در آن جاری بود و ضد داشت سوالہائی مذکور و جوابہائی حضرت ایشان
 لفظ بلفظ ایراد میبرد - حضرت اور این اوقات در میان علماء در چند مسائل اختلافی واقع
 شدہ و دوبارہ آن از میان عبد الحادی صاحب فتوی واقع شدہ کہ برخلاف آن
 از میان حبیب اللہ صاحب و میان اسماعیل صاحب اظہار گردیدہ بنا بر آن عرض کہ
 حضرت ایشان از میل بکہ ام جانب است سوال اول - گھینہ کہ آلیہ ندارد و در این بلا سندہ
 مشہور است حکم و نہ دار و یا معز میان عبد الحادی حکم معز دادہ کہ شش ماہہ در ضمیمہ جاری
 نیست و دیگر علماء صد میفرمایند کہ شش ماہہ در ضمیمہ جائز است جواب حضرت
 ایشان اگر حکم دینہ کہ بعربی شاة گوید و انشی آراضان گویند دادہ شود و از زمرہ شاة نمرہ
 شود پس ضمیمہ آن ہرگز صحیح نیست زیرا کہ ناقص الخلقہ است و فتاوی ہندیہ و قاضیخان غیرہ
 مذکور است وَلَا اِنِّي لَآلِيَةٌ لَهَا خَلْقَةٌ و اگر حکم معز کہ آرا بکری گویند دادہ شود تا بعد از تقضا
 یک سال جائز می شود و مگر بشرطیکہ الحاق آن بمعز بیل صحیح ثابت شود سوال دوم -
 میان اسماعیل در بارہ شخصی کہ روزہ نیندرد و نماز ادا میکند میفرماید کہ فوج او حلال نیست
 احوالہ شجر بر میخندم محاشم میدہد و میان حبیب اللہ صاحب و میان عبد الحادی صاحب
 میفرمایند کہ تارک نماز و تارک صوم ہر دو برابر است ذبیحہ ہر دو حلال است جواب حضرت
 ایشان - اگر تارک صوم یعنی کل رمضان بخیر عذر ترک صوم بسبب تخلف و عدم ہلال

دبی پروائی کند پس سخن میان اسماعیل صحیح است و زنتش طلاق است جمله اش غیر جائز
 است و غیره. و اگر خوردانم در و سیاه بدانند تا فتوی میان عبدالمهادی صحیح است. **سوال سوم** - پرینیز کردن زنا را چه حکم دارد فرض است یا نه میان اسماعیل صاحب میان
 حبیب صاحب میفرمایند که کسیکه غنی است و بر پرینیز کنائیدن استطاعت دارد تا بر فرض است
 و اگر مسکین است دبی استطاعت تا بر فرض نیست جواب حضرت ایشان بر پرینیز
 زن نشاید بوجوب حکم آید که برید و لا یبذین زینکنن الایة بر کافه مومنات مسلمات فرض
 عین است بآیه شریفه عام و مطلق وارد است فی شخص دون شخص در اینجا گنجایش ندارد
 مگر بر پرینیز فرض این نیست که همیشه در سراوقات اختلافات باشد و در محمل هم کسی نمیبند
 آن ستر که مفروض است این است که بشره خواری اختیار پوشیده دارد الا ما ظهر منها
 و هی الکف و القدام و العین الواحدة كما یفهم من قوله تعالی و لیضرن من یمحون
 علی حیوین **سوال چهارم** در شادی زنان که می سرانید و غنایا میسر میکنند جائز
 است یا نه جواب حضرت ایشان با و از زنان عورت است باید که مردان نشوند و جاهل
 الشیطان از این سبب در شان ایشان وارد است و اگر فیما بین خود آواز بلند گفتند سرانید
 که مردان نشوند باکی نیست اما استعمال سر و دوم امیر خود حرام است مستعمل زن باشند یا مرد
سوال پنجم مولود شریف که در این بلاد سنده شهور است و در مجالس و مساجد بخوانند چه حکم
 دارد و جائز است یا نه جواب حضرت ایشان. **وَاللّٰهُ اَعْلَمُ وَالْاَطْهَرُ اَنْهَافِي بَعْضِ اَطْهَرِهَا**
وَنِيَّاتِ النَّاسِ عَلَى الْاِجْتِمَاعِ عِنْدَ هَاجَزَةَ وَفِي بَعْضِ الْاَطْوَارِ كَمَا نَشَاهِدُ فِي
اَكْثَرِ الْاَحْوَالِ مِنْ اَنْ نِيَّاتِهِمْ مُحْضًا سَتَرًا فَاجِ النَّفْسِ مِنْ اِسْتِمَاعِ الْاَبْيَاتِ وَمَطْلَبِ
اٰخَرٍ غَيْرِ تَرْغِيْبَةٍ فَلَا شَكَّ اَنَّهَا مِنْهِيَّةٌ وَفِي الْمَسْجِدِ اَشَدُّ قَبَاحَةً. فَقَطِّمُ مَكْتُوبَةِ الشَّرِيفِ

حضرت ایشان تقریظ و تصحیح بر رساله از رسائل مولف نقل شده است و در باب عقاید الهی و جماعه نوشته
نقل آن رسووه که بر تخط شریف موجود است ایراد می رود اللهم اننا الحق الحق الام بعد فيقول بعد
الضعيف الراجى رحمة ربه الطيف عبد الرحمن ابن شيخه و مرشدنا الشيخ العارف بالله المذنب
في سنة رسول الله الشيخ عبد القويم السرهندي الفاروقى انى قد طالعت هذا
الرساله و وقفت على مضامينها فوجدتها بحمد الله صحيحة موافقة للكتاب والسنة
و ماجرى عليه الصحابة و التابعين و ما اتفق عليه اهل السنة و الجماعة و اجمع عليه
السلف و الخلف الصالحون رضى الله عنهم اجمعين و لم نرا احدا من اهل الحق قد
خالفها الى يومنا هذا الا شذوذة قليلون بل اقل قليل مثل ابن القيم و ابن حزم من المتقدمين
و عبد الوهاب و الشوكاني من المتأخرين و من غنى نخوه من الطائفة المبتدعة
المستحدثة في المائة الثالثة عشر من اهل النجد الذى نطع فيه قرن الشيطان
و بعض اهل الهند خراسم الله و لا عبرة لمخالفهم لقوله عليه الصلوة و السلام
عليكم بالسوا و الاعظم و فى رواية فانما يأكل الذئب من الغنم القاصية و مما
ينبغي ان يعلم ان موضوع هذه الرسالة جواز الاستغاثة فى نصرها من غير الله و
هذا عن شائع لان الله تعالى هو المستعان الحقيقى و العباد الخشع هم الوسائل
قال الله تعالى و اتبغوا اليه الوسيلة و كالا سباب لذلك فصاروا مستعينين
بهم مجازا و اردوا الجزرى فى الحصن برمودا الكتب المعتبرة من الصحاح ما حاصله ان
رسول الله صلى الله عليه و سلم قال اذا ضل احدكم الطريق او جاءه بنتة فليناد
اعينون عباد الله و قد جرب ذلك كثير من امن بمحمد صلى الله عليه و سلم
و شريفه صدقا فوجدها حقا و الحمد لله اولوا و اخر اوفى هذا الحديث خلاصه من

کثیر مبتدأ عایتم کجوان الذند للعائب پو همین مقدار از سووه شریفه بخط شریف است
 آمده که نقلش از تاراگ کسی برالمقی نظر باید الحاق فرماید جزا که الله خیراً منہا کتاب
 رشحات مولانا علی بن حسین کاظمی که نسخه قلمی مکلف در ملک حضرت ایشان بوده برقول
 مصنف در که در باب وفات مولانا بران الدین قملانی میفرماید سی خراسانی در معالجه مولانا
 بران الدین و مولانا جعفر خطا کرده و خطبها زده رفته بی مجلس حضرت ایشان یعنی حضرت خواج
 صید احمد احرار قدس سره در آمد و بر اخصب کردند و تندخته عثمان درشت گفتند و فرمودند تو در
 کشته که در هر روی زمین شمیم خودند اشتند ایتهی کسی از مبتدع عایشه بخط شکسته نوشته باین
 عبارت ای کاظمی بی کشف و ای معنی بی صدا و ای قافل خوش اعتقاد این مهمل مور غیر واقع
 که بطریق کرامات و خوارق عادت از حضرت باعزت ایشان بعضی را بطریق مشاهده در جنی
 برنج سماع در این کتاب شریف خود نقل کرده و آن همه اعتقاد که نسبت بحضرت باربعث
 ایشان درست نموده انتشار المذکره که بصورت همان اعتقاد و بسوای کریمه یوم یغفر الصلوات
 فتاکون اقوا جاً بجزیره و آئی بایست که این مقدمه را خود نقل نکنی و در کتاب خود نیاردی چه
 این نقل تو بطل جمیع اقوال تست که از مقول اساطیر الاولین است زیرا که حضرت ایشان هر
 علاج خط طیبی غیر حادق نتواند و از اثر آن خط این همه متاثر باشند پس چگونه این همه مقدمات
 حقه صادق در کتاب خود سابقاً و لاحقاً درج نموده بل مقصود بالذات این کتاب آنها را
 ساخته که بعضی از آنها از باب حیا را موات و بعضی اغرب و اعجب از آنست صحیح باشد و
 اعتقاد و راستاید مقتضای العهد علی الراوی یوم الدین از عهد جواب این مقولات حق
 و اعتقادات صحیح خود بیرون آئی بتمثل که بعضی کم خردان بی محنی و بی بصیران لایحیی این فرزند
 ضاله و راهیات مضله ترا اعتقاد نموده از مقتضای شرع شریف و طریق نبی حضرت

سید المرسلین علیہ صلوات من رب العالمین انجرات و زیدہ بدانها معتقد شوند و تو باین تقدیر
 مفصله معنی شیطان بر حیم کرده باشی الی آخر ما قال من الواجبات انتهى کلام المبتدع
 حضرت ایشان بران روی باین عبارت بدستخط شریف نوشته نعوذ بالله من انکار
 اولیاء الله و کوننا قیوم نبدانم که محرر خط شکسته از دل شکسته خود چرا به نسبت اولیاء الهی
 اینقدر شکستگی دارد با وجودیکه دم از شریعت غرور دور و کرامت اولیاء که فی الحقیقه معجزات
 انبیاء است عظیم الصلوة والسلام خود در شریعت صریح آمده و کلمات اولیاء حق معتقد شهود
 اهل سنت و جماعه است و آنچه از خیال شکسته خود تو بوی اعتراض شکسته بر پا کرده که صاحب
 اینقدر کرامات چرا علاج خط طبعی نتوانست نمود اینقدر ندانست که کرامت اولیاء اقتضا
 و قدر حق سبحانه را دفع نمیتواند نمود بلکه در جائیکه تقدیر رفته باشد و عاید و یا کرامت را سبب
 ساخته همان قضای مقدس خود را جاری میکند سبحانه من لا یجری فی مملکة الا بآیة
 زیرا که عالم عالم اسباب است و الا آنچه کرامتی بل هیچ معجزه مزاحمت و مقابله با تقدیر نمیتواند
 پس معلوم شد که کرامت و دیگر اسبابات همه از تقدیر است لیکن بجهت عزت و کرامت
 بعضی بندگان خواص و استنان بر ایشان موافق تقدیر ازلی خود اجرائی و چنین خوارق
 عادات از ایشان صادر میکنند و لله تعالی فی اجراء کل تقدیر بمقارنہ سبب من
 الاسباب الظاهره جملا لا یفعل ولا یخصی و این هم از قضای الهی است تعالی نشانه کرامت
 انکار خواص بندگان خود و بیخ در پشته ایمان بعض اهل و غل را قطع می نماید بخانا الله سببنا
 و تعالی من مکرمه و غبیره اولیاءه از غایه عنان که باین خوانند ان عظام دارد و گاهی صنی بیچاره
 را سقط میگوید گاهی حضرت ایشان را بقلی یاد میکنند ترسم اینقوم که بروردگشان میخندند بر سره
 خرابات برند ایمان را گاهی احوالات صادره اولیاء را از حرفات و مومنات می نامد گاهی اورا

بر نسبت ضلالت قسم میازود و مصدقین آنرا بی تیزوبی بصری نامد و دیگر جای نسبت بر سر
 نوشته بی خبر از آنکه اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم سواى یوم یقوم الناس و رب العالمین
 از بارگاه الهی چون مدار حل و الیت تجلیاً او عادتین فی عدو قابر خیر و فرزند صفی کتا پنهان
 در بغل داشته باشد صاحب تخریض طاعتت همین تخریض است و درست گیر و تا دیده شود که از کارها
 غیرت حضرت الهی جلتان چه نظمو را بد و السلام علی من اتبع الهدی الآل ان اولیا الله
 لا خوف علیهم الا ان حزب الله هم الفلکون استخریر الشریف

فصل ثالث

در بیان بعض اوجیه مانوره که حضرت ایشان در سفر و حضر میخوانند و بیان بعض عزائم
 و تعویذ با ترتیب حزب البحر معمول حضرت ایشان و ترتیب تمامه کلام الصمد و طریق
 تلقین مریدان و بایناسب اولک - هرگاه حضرت ایشان از فضیله نماز فارغ میشوند
 این دعا میخوانند اللهم انت السلام و منک السلام و الیک یرجع السلام چنان
 ربنا بالسلام و ادخلنا برحمتک دار السلام بنا رکت ربنا و نقالیت یا ذا الجلال
 و الاکرام گااهی ذالجلال و الاکرام میفرمودند و چون از نماز فراغت می یافتند بعد حمد و رو
 بطرف جماعت کرده اگر امام می بودند دست بالا کرده و عا میخوانستند الحمد لله رب العالمین
 و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و نور عرشه سید محمد
 و علی اله و اصحابه و باریک و سلم اجمعین بعد از آن او عیبیه انبیه تمام میخوانند گاه بر
 بعض آن اکتفا میکنند لیکن در تقدیم و تاخیر ترتیب مقرر انداشتند و سفر اکثر اللهم استأجرکم

شده در فصل ادیه که حضرت ایشان مرتب کرده و بدو تعلق خود و بجهاد خود نوشته لحن گشته انما لفانده ما

كَتَمْنَا سِرًّا وَمَوَدُّوا مَخِيًّا اسْتَمْدُوا زَبْلَةً اَدْعِيهِ كَرِهْتَ اِيْتَانِ مَخْوَانِدِ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ عَفُوٌّ كَرِيْمٌ
 تَحِبُّ الْعَفْوَفا عَفِ عَنَّا اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ. اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ اسْتَرْزَا بِسُتْرِكَ الْجَمِيْلِ اَللّٰهُمَّ اسْتَرْعُورَا تَنَا وَ
 اَمِنْ رَوْعَاتِنَا اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ بِاَمْصِرْتِ الْقُلُوْبِ صَرَفْ قُلُوْبَنَا اِلَى طَاعَتِكَ
 وَيَا مَحْوُلِ الْاَحْوَالِ حَوْلِ اَحْوَالِنَا اِلَى اَحْسِنِهَا. اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَوَالِدِنَا
 وَلَا سْتَاذِنَا وَلَا جَدَدَنَا وَلَا جَدَاتِنَا وَلَا عَشَائِرِنَا وَلَا قَبَائِلَنَا وَامِنْ لَهُ حَقٌّ
 عَلَيْنَا وَامِنْ اَوْصَانَا بِاللّٰهِ عَاهِدْ وَجَمِيْعِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِيْنَ
 وَالْمُسْلِمَاتِ الْاَخْيَارِ مِنْهُمْ وَالْاَمْوَاتِ. اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ اشْغِلِ الظَّالِمِيْنَ
 بِالظَّالِمِيْنَ وَاَجْرِنَا مِنْهُمْ سَالِمِيْنَ عَامِنِيْنَ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ اَجْعَلْكَ فِيْ خَوْرِهِمْ
 وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ اَللّٰهُمَّ الْفِنَاءُ بِمَا نَشِئْتُ سَهَابًا تَكَرَّرَ مِغْمُومًا
 اَيْضًا اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هَذِهِ الصَّلَاةَ مَعَ جَمِيْعِ نَفْسَانَا تَنَا وَقَصِيْرَاتِنَا يَا اَرْحَمَ
 الرَّاحِمِيْنَ اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ اقْضِ حَوَائِجَنَا وَحَوَائِجَ مَنْ اَوْصَانَا بِاللّٰهِ عَاهِدْ وَجَمِيْلِ
 مَقَاصِدِنَا وَمَقَاصِدَ مَنْ اَوْصَانَا بِاللّٰهِ عَاهِدْ وَتَمِّمْ مَرَادَاتِنَا وَمَرَادَاتِ مَنْ اَوْصَا
 بِاللّٰهِ عَاهِدْ رَبِّ وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا الْكِبْرِيَّيَا وَلَا مَبْلَغَ عَلْمِنَا وَلَا تَسْلِطْ عَلَيْنَا يَدَ نُوْبِنَا
 مِنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَرْحَمُنَا وَكَفَّ اَيْدِيَ الظَّالِمِيْنَ عَنَّا يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ
 اَيْضًا. اَللّٰهُمَّ الْفِنَاءُ بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ
 وَبِفَضْلِكَ عَنْ مَنْ سِوَاكَ اَيْضًا اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ
 قَلْبٍ لَا يَجْتَمِعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَدَعَاءٍ لَا يَسْمَعُ وَمِنْ هَوْلٍ لَا يَرْبَحُ
 اَيْضًا رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ كُنَّا نَعْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخَاطِيْرِيْنَ وَمَنْ دَعَا

اللَّهُمَّ بِجَاهِ نَبِيِّكَ الْمُصْطَفَى وَرَسُولِكَ الْمُتَّقَى وَأَمِينِكَ عَلَى وَجْهِ السَّمَاءِ طَهَّرْ
 يَا إِلَهِي قُلُوبَنَا مِنْ كُلِّ وَصْفٍ يَبْأَدُنَا عَنْ تَحِبُّوتِكَ وَمُتَاهِدَتِكَ وَأَمْتِنَا عَلَى
 السُّنَّةِ وَالشُّوقِ إِلَى لِقَائِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ - وَمِنْ دَعَائِهِ - اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي
 حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَبْدِ يُقَرِّبُنِي إِلَى حُبِّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلَى
 حُبِّكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ وَاللُّعْطَشَانِ وَمِنْ عَائِدِهِ
 اللَّهُمَّ اقِمْنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا نَقُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ
 مَا تَبْلِغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمِنَ الْيَقِينِ مَا تَقُونَ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 وَجَنِّبْنَا اللَّهُمَّ الْحَرَامَ حَيْثُ كَانَ وَإِنِ كَانَ وَعِنْدَ مَنْ كَانَ وَحَلَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَ
 أَهْلِهَا وَمِنْ دَعَائِهِ اللَّهُمَّ خَرِّلِي وَاخْتَرِي وَلَا تَكَلِّبِي إِلَى اخْتِيَارِي يَا خَا
 الْعِبِيدَةَ لَا تَتْرُكِي أَحَدًا سُدِّي خَرِّلِي طَرِيقًا سَهْلًا مِنْ غَيْرِ تَعَبٍ وَلَا نَصَبٍ
 وَلَا مِئْتَةٍ وَجِنِّبْنَا اللَّهُمَّ الْحَرَامَ الْإِزْمِيلَ وَمِنْ دَعَائِهِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لَنَا يَا خَيْرَ
 وَاخْتِمْ لَنَا يَا خَيْرَ وَاجْعَلْ عَوَاقِبَ كُلِّ أَمْرٍ نَابًا لِحَيْرِ أَيْضًا اللَّهُمَّ سَلِّمْ دِينَنَا
 وَإِيمَانَنَا وَاخْتِمْ بِالصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا أَيْضًا اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضُدِي وَنَصِيرِي
 بِكَ أَعُوذُ بِكَ أَصُولٌ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ لَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ رَاعِدٍ ثَمْنَا
 اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ الْإِزْمِيلَ وَمِنْ دَعَائِهِ اللَّهُمَّ مَا مَنَنْتَ عَلَيْنَا
 مِنْ نِعْمَةٍ فَيَتِمِّمْهَا وَاسْتَرْتَهُ فَلَا تَقْتُلْهُ أَيْضًا اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي
 وَخَطَأِي وَعَمْدِي وَكُلَّ ذَلِكَ عِنْدِي لَعُوذُ بِكَ مِنْ وَسْوَيسِ الصَّدُورِ
 وَسُنَّتِكَ الْآيَةِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ أَيْضًا مِنْ دَعَائِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا
 قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَعْلَمْتُ بِمَنِّي أَنْتَ

المقدم وانت المؤخر لا اله الا انت ايها اللهم لا مهمل الا ما جعلته سهلاً
 وانت تجعل الحزن سهلاً اذا ما شئت اللهم ربنا اتينا في الدنيا حسنة
 وفي الآخرة حسنة وبقينا عذاب النار ومن دعائه اللهم لا تدع لنا في
 مقامنا هذا ذنباً الا عفرتة ولا هملاً الا فرجتة ولا كرباً الا نسنته ولا ديناً
 الا قضيتة ولا مريضاً الا شفيتة ولا مسافراً الا اردته ولا حاجة من حوائج
 الدنيا والآخرة الا قضيتها يا ارحم الراحمين ومن جملة دعواته اللهم اني
 ائتوك اليك ضعف قوتي وقلة حيلتي وهواني على الناس ارحم الراحمين الي
 من تكلمني الى عدو لي ويصلي بيحمني ام الي صديق قريب كلفته امرى ان
 لتكن ساخطاً على فلا ابالي غير ان عافيتك اوسع لي يا ارحم الراحمين
 اعوذ بنور وجهك الذي اضاءت به السموات وامرقت به الظلمات
 وصلحت به امر الدنيا والآخرة ان تنزل بنا غضبك او تغل بنا سخطك
 بك العيني ولا حول ولا قوة الا بالله ومن دعائه اللهم اذف وقلي
 رجائك واقطع رجائي عن من سواك حتى لا ارجو غيرك ولا ادعوا الا بك
 اللهم وما ضعفت عنه قوتي او قصر عنه املي ولم تنته اليه رغبتى ولم تبلغه
 مسئلتى ولم يجر على لساني مما اعطيت من الاولين والآخرين من اليقين فخصني
 به يا ارحم الراحمين ومن دعائه اللهم اني اعوذ بك من العجز والكسل
 واعوذ بك من الجبن والخل واعوذ بك من غلبة الدين وقهر الرجال وسيد
 الاستغفار ينو اندد وهو هذا اللهم انت ربي لا اله الا انت خلقتني وانا عبدك
 وانا على عهدك ووعدك ما استطعت اعوذ بك من قير ما صنعت ابوءك

بِعَمَلِكَ عَلَيَّ وَابْوَدَّ يَدِي ذَاغُرْلِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ أَيضًا أَمَنْتُ
بِاللَّهِ وَحَدَاةً وَكَفَرْتُ بِالطَّاغُوتِ أَوْ قَالَ بِمَا سِوَاكَ أَيضًا اللَّهُمَّ أَرِنِّي نَفْسِي تَقْرُبُكَ
وَرَكْعَاتِكَ خَيْرٌ مِنْ رَكَعَاتِكَ وَلَيْسَ بِهَا مَوْلَاهَا أَيضًا اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ
مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرْكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَتَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ اللَّهُمَّ عَظِيمُ
رَبِّي جَدِّي وَهَازِلِي وَخَطْرَانِي وَعَمْدِي وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي أَنْتَ الْمَقْدِمُ وَأَنْتَ الْمَوْجِبُ
وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَجُونُ بِيَارِنِ قَبْرِ تَشْرِيفِ مِي بَرُونْدَاوَلِ مَكِينَتِكَ السَّلَامُ
عَلَى هَلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْتُمْ السَّابِقُونَ وَإِنَّا إِنَّمَا نَسْتَأْذِنُكَ بِكُمْ لِأَحْقُونَ نَسْلُ
اللَّهِ لَنَا وَلكُمْ الْعَافِيَةَ أَسْأَلُ اللَّهَ وَحُشْتَكُمْ وَرَحِمَ غَرْبَتَكُمْ وَضَاعَفَ حَسَنَاتِكُمْ
وَبِحَا وَزَعَنَ سَيِّئَاتِكُمْ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَأَكْرِمْ نَدْلَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِي سَفَرِهِ
وَبُورْلَهُ فِي قَبْرِهِ وَأَبْدِلْ لَهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا
خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَقِهِ وَإِيَانًا عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطِيئَاتِي
بِمَاءِ التَّلْمِجِ وَالْبُرْدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَبَاعِدْ
بَيْنَهُ وَبَيْنَ خَطَايَاهُ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَكَهْ سُورَةٌ وَأَنْعَمُ وَكَهْ
سُورَةٌ تَبَارَكَ الْمَلَكُ مَجْوَانِدُ وَارْبُوسَهُ دَاوِدُ قَبْرِيَا عُنْأَرِيَا فَعَلِي كَهْ شَابَهُ تَعْبُدِي بُوْرْمِ
سِفْرُ مَوْنِدُ وَمِنْ دَعَائِهِ رَبِّ اعْنِي وَلَا تَعْنِي عَلَيَّ وَالصَّغْرِي وَلَا تَصْرَعِي عَلَيَّ وَامْكُرِي
وَلَا تَمْكُرِي عَلَيَّ وَاهْدِي فِي وِبِيرِ الْهَدْيِ لِي وَالصَّغْرِي عَلَيَّ مِنْ بَعِي عَلَيَّ رَبِّ اجْعَلِي لَكَ
ذَكَرًا لَكَ شَكَرًا لَكَ رَهَابًا لَكَ وَمَطْوَعًا لَكَ مُخْبِتًا لِيكَ أَوْ أَهَامُنِيَبًا
رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَاعْمَلْ حَوْبَتِي وَاجِبْ دَعْوَتِي وَتَبْتَ حَجَّتِي وَسَيِّدِ لِسَانِي
وَاهْدِ قَلْبِي وَسَلِّ سَخِيمَةَ صَدْرِي وَمِنْ دَعَائِهِ اللَّهُمَّ ارْتِمْنَا مِنْ حَشِيَّتِكَ

مَا غَوَّلَ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ وَمَنْ طَاعَكَ مَا تَبَلَّغْنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمَنْ يُفِرْ
 مَا فَتُونُ بِهِ صَلِينَا مَصَابِ الدُّنْيَا وَمَنْعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَابْصَارِنَا وَقَوْلِنَا مَا أَحْبَبْنَا
 وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ نَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا وَانْقِرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلْ
 مَصِيبَتِنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا الْكِبْرَهُمْنَا وَلَا مَبْلَغَ عَلَيْنَا وَلَا تَسْلُطْ عَلَيْنَا
 مِنْ لَابِرْحَمْنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَكِينِ
 وَإِنْ لَغَفِرْ لِي وَرَحِمْنِي وَإِذَا رَدَّتْ بِقَوْمٍ فَتَنَهُ فِتْنَتِي غَيْرَ مُفْتُونٍ اللَّهُمَّ احْرَمِ
 عَابَتِنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجْرِنَا مِنْ خَزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 مَوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَغَائِثَ مَعْصِيَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالْفُورَةَ
 بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا أَمْرًا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَ
 لَا دِينًا إِلَّا قَضَيْتَهُ وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ اعْنَا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعُيُونُ
 وَلَا تَخَالِطُهُ الظُّنُونُ وَلَا يَصِفُهُ الْوَاصِفُونَ وَلَا تُغَيِّرُهُ الْحَوَاكِمُ وَلَا يَخْتَمِلُهُ الدُّوَابُّ
 يَعْلَمُ مَتَابِعَ الْجِبَالِ وَمَكَائِلَ الْبِحَارِ وَعَدَدَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَعَدَدَ دُورِقِ الْأَشْجَارِ
 وَعَدَدَ مَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَأَتَمَّرَقَ عَلَيْهِ النَّهَارُ وَلَا تُؤَارِي مِنْهُ سَمَاءٌ سَمَاءً أَوْ أَرْضٌ
 أَرْضًا وَلَا بَحْرٌ مَائِي تَعْبِرُهُ وَلَا جَبَلٌ مَائِي وَعِزَّةٌ إِجْعَلْ خَيْرَ عَمْرِي آخِرُهُ وَخَيْرَ عَمَلِي حَوَائِجَهُ
 وَخَيْرَ أَيَّامِي يَوْمَ الْقَاكِ فِيهِ وَكَانَ مِنْ دَعَائِهِ يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَمِيلَ وَسَتَرَ الْقَيْمِ يَا مَنْ
 لَا يُؤَاخِذُ بِالْجَمْرِ بَرِيَّةً وَلَا يَبْتَرِكُ السَّزْيَا عَظِيمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ الْجَاوِزِ يَا وَاسِعَ الْغُفْرَةِ يَا بَاسِطَ
 الْيَدَيْنِ يَا رَحِيمَ يَا صَاحِبَ كُلِّ جَوْفٍ يَا مَنْتَحِي كُلَّ شَكْوَى يَا كَرِيمَ الصَّحْفِ يَا عَظِيمَ الْمَنِّ يَا
 مُبْتَدِءَ الْعِجْمِ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا يَا رَبَّنَا يَا سَيِّدَنَا يَا مَوْلَانَا يَا حَاطَةَ رَغْبَتِنَا أَسْأَلُكَ

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ أَنْ لَا تَسْوَى خَلْقِي بِالنَّارِ نَمْرُؤُورِكَ فَهَدَيْتَ فَلَاكَ الْبُحْرُومَ عَظِيمَ
 جَلْمَاكَ فَعَقُورَتَ فَلَاكَ الْحَمْدُ بَسَطَتْ يَدَكَ فَأَعْطَيْتَ فَلَاكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا وَجَلْمَاكَ
 الْكَرِيمَ الْوَجُورِ وَجَاهَاكَ أَعْظَمَ الْجَاهِ وَعَطَيْتَكَ أَفْضَلَ الْعَطِيَّةِ وَأَهْنَاهَا تَطَاعِمِ
 دَبْنَا فَشَكَرَ وَتَعَصَى رَبَّنَا فَتَغْفِرُ وَتُجِيبُ الْمُضْطَرِّ وَتُكْشِفُ الضَّرَّ وَتُنْفِى السُّقْمَ وَتَغْفِرُ الذَّنْبَ
 وَتَقْبَلُ التَّوْبَةَ وَلَا يَجْزِي بِالْأَلْمِ أَحَدٌ وَلَا يَبْلُغُ مَدْحَتَكَ قَوْلٌ قَائِلِ اللَّهُمَّ
 ارْزُقْنِي الْإِحْلَاصَ وَالْحُضُورَ فِي طَاعَتِكَ وَالشُّوقَ وَالذَّفْقَ فِي عِبَادَتِكَ وَالرِّزْقَ
 الْوَاسِعَ الطَّيِّبَ مَعَ التَّوْفِيقِ وَالْهُدَايَةَ وَالْأَمْنَ وَالْعَاقِبَةَ - ابن است بيان ربيع
 که از زبان حق ترجمان حضرت ایشان در حضور بسع کاتب الحروف در آمد و حضرت
 ایشان در مجمع امود استخاره و میفرمودند و الفاظ استخاره مطلقه باین طریق می فرمودند -
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَعِينُ بِكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ
 فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَتَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ
 اللَّهُمَّ أَنْتَ تَعْلَمُ أَنْ جَمِيعَ مَا أُرِيدُ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَفِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي هَذَا
 الشَّهْرِ وَفِي هَذِهِ السَّنَةِ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَعَاقِبَةِ أَمْرِي وَعَاجِلِهِ
 وَأَجَلِهِ فَأَقْدِرْ لِي وَبَسِّرْ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنْ جَمِيعَ مَا أُرِيدُ
 فِي هَذَا الْيَوْمِ وَفِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَفِي هَذَا الشَّهْرِ وَفِي هَذِهِ السَّنَةِ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَ
 دُنْيَايَ وَعَاقِبَةِ أَمْرِي وَعَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي وَأَصْرِفْهُ عَنِّي وَأَقْدِرْ
 لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ وَأَيْنَ كَانَ وَعِنْدَ مَنْ كَانَ ثُمَّ ارْضِنِي بِهِ بِرَحْمَتِكَ يَا
 أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ و اگر استخاره بر این کار می بین می فرمودند و وعظائم آن کار می آورند
 و سفر این دعا بسیار بخوانند اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَائِفَةُ فِي الْأَهْلِ

وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ نَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْتَائِ السَّفَرِ وَكَأْسَةِ الْمَنْظَرِ وَالخَوْسِ بَعْدَ الْكُوْبِ
وَدَعْوَى الْمَظْلُومِ وَسُوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْاَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ اَيْضاً سَفَرِ ابْنِ بَابِ
گاہ گاہ میخوانند - یارب بده تو درین فحمت سفره نزار نصرت و نشاوی نزار فتح و ظفره
سجرت سه محجیح چار علی بن بدو حسن بحین و بموسی و جعفره و این رباشی را وصیت از
زبان حضرت کلان یعنی جد بزرگوار را تم میفرمودند در اجبت از سفر و دخول بلد میفرمودند
أَوْ يَا أَوْبَالَيغَادِرْ عَلَيْنَا خَيْرًا يَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْبَلَدَةِ وَخَيْرَ مَا
فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَحِينَ مَآهِ رَامِيْدِيْنْدِ مِيْفِرْ مَوْنِدْ هِلَالِ خَيْرِ
وَرُمْتِدْ هِلَالِ خَيْرِ وَرُمْتِدْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَعَمَاتِ وَاسْتَنْدْ كَهْ اَزْ اَكْمَشْتَانِ دَسْتِ
راست صورت لفظ مبارک الله ساخته از مای آن ماه رامیدیند و میفرمودند که همین
طریقه اسلاف و متقدمین حضرت ماست و ساختن باینطور که خضر دست راست را
حلقه کرده بر ففصل میانه بصری چپانیدند پس ابهام را الف مقرر میکردند سبب و سطلی
و و لام بصر و خضر ایضا وقت رویت لیل این دعا میفرمودند اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا
يَا خَيْرُ وَالْعَاقِبَةُ وَالسَّلَامَةُ وَالْإِسْلَامُ رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكَ
وَ شَرِّ مَا خَلِقَ فِيكَ اَيْضاً مِيْفِرْ مَوْنِدْ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الشَّهْرِ وَخَيْرِ
الْقَدْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَأَسْأَلُكَ يَمْنَهَا وَبِرَكَّتْهَا وَإِنْ كَانَ رَجَبٌ أَوْ قَعْبَانُ
قال اللهم بارك لنا في رجبٍ ومنتعبان وبلغنا رمضان وچون از خوردن طعام
فارغ میشدند این دعا اکثر بزبان می آوردند الحمد لله الذي أطعمنا وسقانا وجعلنا
من المسلمين اَيْضاً اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِمَا حَبِلَ لَطْعَامٍ وَرَدَّ كَلِمَةٍ وَ لَبَّازِلِهِ وَ لِمَنْ سَعَى
فِيهِ بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ اَيْضاً الحمد لله الذي أطعمنا وسقانا وكفانا وآزرنا

وَكَرِهْتُمْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤَيِّبٌ لَهُ أَيْضًا الْحَمْدُ لِلَّهِ إِنْ كَانَ حَلَالًا وَاسْتَغْفِرُ اللَّهُ الْحَمْدُ
 حَرَامًا أَيْضًا اللَّهُمَّ زِدْ شَرَفِي وَزِدْ وَلَا تَقْصُصْ وَجْهِي مِنْ زَمَرِي خُوشْتُو وَبِشْتُو مِزْمَرِي
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَعَّرْتَهُ وَجَلَّالِهِ تَمَّ الصَّالِحَاتُ اللَّهُمَّ مَا مَنَنْتَ عَلَيْنَا مِنْ
 نِعْمَةٍ فَتَمِّمْهُ وَمَا سَتَرْتَهُ فَلَا تَفْتِكْهُ وَجْهِي بِعِبَارَةِ مَرِيضٍ مِيرْسِيْدِي مِيرْمُوْدِي لَابَسْ
 طَهْوَرَانُ شَاءَ اللَّهُ دِيَا سِهْ بَا تَكْر رَسِيْ كِرُوْدِي بَدَانَانِ دِسْتِ بَسَارِكِ بَرَسْرِي سِيْنِيْ مَرِيضِ
 دَا شْتِيْ اِيْنِ رَعَا سِيْفِر مِيرْمُوْدِي بِسْمِ اللَّهِ شَا فِي بِسْمِ اللَّهِ كَا فِي بِسْمِ اللَّهِ مَعَا فِي بِسْمِ اللَّهِ
 الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ أَيْضًا
 اللَّهُمَّ امْنُوْ عِبْدَكَ هَذَا يَكْفِيكَ لَكَ عَدُوٌّ أَوْ يَمِيْتِيْ لَكَ إِلَى جَانَةِ مُسْلِمٍ
 أَيْضًا أَذْهِبِ لِبَاسَ رَبِّ النَّاسِ أَنْتَ السَّافِي لَابْتِفَاءً لَابْتِفَاءً لَكَ تَنْفَاءً لَابْتِفَاءً
 مَقْتَمًا وَبِرَأْيِ الْكَثْرَةِ امْرَاضِ آيَاتِ شِفَاءٍ رَابِعُوْ شَتْنُوْ سَبَارِيَا مَقْتَمِ بَارُوْ تَابِيْدِ
 مِيرْمُوْدِي وَأَنْ اِيْنِ اسْتِ وَكَيْتِفِ صَدُّ وَرَقُوْمِ مُؤْمِنِيْنَ وَشِفَاءً لِمَا فِي
 الصَّدُوْرِ - يَخْرُجُ مِنْ بَطْنِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ
 وَنَزَلَ مِنَ الْقَدَانِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِيْنَ - وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ
 قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْمُوْهُدِيْ وَشِفَاءً - بِيَانِ تَعْوِيْدِيَا تِيْكَ حَضْرَتِ اِيْتَانِ
 بِرَأْيِ امْرَاضِ مُخْتَلَفَةِ نُوْشْتِيْ مِيْدَاوِنُوْ دِيَا امْرُوْ شَتْنُوْ مِيرْمُوْدِي أَنْقَدِرْ كِهْ
 بِمَطَالَعَةِ اِيْنِ بِنْدَةِ عَاجِزِ رَا مِدَهْ بِتَفْصِيْلِ دَرِ تَخْرِيْمِيْ آيِدِ اِتْمَا لَلْفَائِدَةِ
 آخِرِ بِمَطْلُقِ بِرَأْيِ بِمَرَضِ مِيُوْ شَتْنُوْ اِيْنِ بُوْدِيْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي
 لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ - اَعُوْذُ بِكَ يَا
 اللَّهُ التَّامَاتِ مِنْ مَقْرَمَا خَلَقَ اسْمَاءِ اصْحَابِ كِهْفِ كَا فِي بِمَرِضِ خَمِ مِيْ كِرُوْدِي

باین صیغه یلیخی - شکیبنا - کشتیبننا - مروتش - وبروش - بنازوش - کشتیطوش - قلمیر بعد از آن

۴	۳	۸
۹	۵	۱
۲	۷	۶

و اثره بود باین صورت در آخر و در پیشین با بنیطور می نوشتند و صلی الله علی

سیدنا محمد و آله و صحبه وسلم - و برای نیت هر قسم که باشد با تویذ مذکور می نوشتند قلنا یا ناکار

کونی بردا و سلاما علی براهمیم اعوذ بالله من شر کل عرق تعار و من شر حرائقنا

و برای در سوره له ماسکن فی الیل و النهار و هو السميع العليم - ایضا برای در سوره اسماء

فقها ابعده می نوشتند و رباعی که در آن اسماء مذکوره بنظم آورده هستند چنان میفرمودند -

الأکل من لم یفتدی بایمیه و قسمته ضیضی عن الحق خارجه فخذهم بأعبید الله

عروة قاصیم به سعید ابا بکر صلیم خارجه و برای در چشم ضم میگردند اللهم صل علی

سیدنا محمد طیب القلوب و دوائها و راحة الأبدان و شفا لها و قرة العیون

و جلا لها ایضا برای در چشم و م میگردند می نوشتند - إذا ما نهدت عنی فكلها

ترب مس نعل ابی تراب - هو البکاء فی الجراب لیلای هو الضحاک فی

یوم الجراب و برای در توکم و ناف ضم میگردند و کان فی المدینه تتعده رهه فیفید

ولا یفیکون و برای در و اعضا و پاهای می نوشتند محمد رسول الله و الذین معه اشهدوا

علی الکفار رحما بینهم الی اخر سوره الفتحه نوشته می داوند و برای وسعت رزق ضم

میگردند قل ان الفضل سید الله یؤتیه من یشاء والله واسع عليم یخص برحمته

من یشاء والله ذو الفضل العظیم ایضا - الله لطیف بعباده یرزق من یشاء و هو

القوی العزیز - و این و اثره را می نوشتند - ایضا برای وسعت رزق آیه الله لطیف الإبراج

هر کتوبه صد بار میگردند و برای اولاد و رب لا ظنر فی فردا و انت خیر الوارثین الخالق

کافی	معنی	قناح	رزاق
قناح	رزاق	کافی	معنی
رزاق	قناح	معنی	کافی
معنی	کافی	رزاق	قناح

لِيَقْبَلُوا حَقَّتْ أَلَهُمْ يَا خَالِقَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ وَيَا مَخْرُجَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ
 خَلِصْهَا مِنِّي فِي بَطْنِهَا بِالْخَيْرِ وَالْعَافِيَةِ يَا حَلِيمٌ يَا كَرِيمٌ يَا عَلِيُّ يَا عَظِيمٌ وَيَتِي كَرَمُوسُوب
 بحضرت خواجہ نقشبند قدس سرہ است ضم میگردند و آن بن است مرا جانشینم ازین جانشین
 نزن و بقران براید یا زاید و همین توفیر را برای بسنن و نوشتیدن مینوشتند و برای و با و
 طاعون بعد بسم الله و بسم الله الذي و اعوذ بكلمات الله كما ترين و تستند ان بيت
 لِي خَمْسَةَ أَطْفَى بِهِمْ حَرَّ الْوَبَاءِ الْحَلِيمِ : الْمَصْطَفَى وَالْقَضَى وَابْنَاهَا وَالْفَاطِمَةَ
 یا این رباعی مینوشتند - لَنَا الشُّفْعَاءُ الْكِرَامُ الثَّمَانِيَّةُ : نَطْفَى بِهِمْ حَرَّ الْوَبَاءِ النَّازِلَةِ
 الْمَصْطَفَى وَالْحَلْفَاءُ وَالْأَرْبَعَةُ الْحَسَنِينَ وَأَهْمَا الْفَاطِمَةَ بعد از ان مینوشتند الی
 بحضرت شیخ محمد صادق زیند حضرت شیخ احمد سر سندی قدس سرہ دارنده کلمات
 از اصابت و با و طاعون نگردد الامان الامان الامان یا حضرت شیخ عبد القیوم جابن
 بل اگر دان - و این توفیر بکرات و مرآت تجریده سیده اغلب خطاشده کما شود بر آرا -
 و برای محبت آیه شریفه وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ حُبَّةٌ مِنِّي وَلَتَنْصَعُ عَلَيَّ عَيْنِي إِذْ تَمْشِي أَخْبَا
 فَقَوْلُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُرُ و برای سحر و جادو و غیره مینوشتند و دوم میفرمودند -
 أَيْضًا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرَ إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصِيبُ عَمَلُ الْمُفْسِدِينَ
 و برای براسیر رَبِّ الْعَالَمِينَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّبِّ الْعَلِيِّ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَرَبِّ الرُّوحِ الْبَرِّينِ
 وَرَبِّ مَخْلُوقِي فِي الْأَوَّلِينَ وَمَدْبُرِ كُلِّ مَخْلُوقِي فِي الْآخِرِينَ وَهُوَ حَافِظُ حَلِيمِينَ
 قَادِرٌ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَخَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرٍ مُّعَيَّنٍ فِي مَمْلَكَةٍ وَهُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ الْأَزَلِيُّ الْبَاقِي
 فِي مَمْلَكَةٍ وَزَيْرُ وَلَا فِي سُلْطَانٍ عِزَّتِهِ نَصِيرٌ وَمَلَكَةُ الْآبِدِي اللَّهُمَّ يَا رَبَّاهُ وَيَا سَيِّدَاهُ
 وَيَا أَمْنَاهُ وَيَا مَفْرَعَاهُ وَيَا مُسْتَعَانَاهُ اسْأَلُكَ أَنْ تَشْفِيَنِي مِنْ هَذِهِ الْعِلَّةِ الْمَمْلُوكَةِ

اللَّهُمَّ لِي عَاجِزٌ عَنْ دَوَاءِ هَذِهِ الْعِلَّةِ وَاعْتَوَانَةٌ وَاعْتَوَانَةٌ وَاعْتَوَانَةٌ الْغِيَاثُ الْغِيَاثُ الْغِيَاثُ
 از حضرت قبله گاه ما دون گشتم برای بومی بسیار بخواند مجرب است ای هانتام ما هو اکتوب خط
 حضرتید و برای جس بول و مکیک رند با بن و عار ربنا الله الذی فی السماء تقدس اسمک
 امرک فی السماء و الارض کما رحمتک فی السماء فاجعل رحمتک فی الارض و اغفر لنا
 حوبنا و مخطایانا انت رب الطیبین فانزل ینفاه من شفاهک و رحمة من رحمتک علی
 هذا الوجع و برای اثر جن سه آیه از اول سوره بقره و آیه الکرسی و امن الرسول الی اخر البقرة
 و مودتین مینوشتمند و دم میفرمودند و حرز برای و جان مینوشتمند و آن این است **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
 مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ إِلَى مَنْ طَرَقَ الدَّارَ مِنَ التَّمَارِ وَالزُّقَارِ وَالْأَطَارِقِ يَطْرُقُ
 بَخِيرٍ يَا رَحْمَانُ أَمَا بَعْدُ فَإِنَّا لَنَاوَلِكُوفِي الْحَاقِ سَعَةً فَإِن يَكُ عَاشِقًا مُوَلِعًا أَوْ مُفْتِحِمًا
 مُؤَدِيًا فَهَذَا كِتَابُ اللَّهِ يَنْطِقُ عَلَيْنَا وَعَلَيْكُمْ يَا حَقُّ إِنَّا لَنَأَسْتَنْجِحُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
 وَرُسُلُنَا يَكْتُمُونَ مَا تَمْكُرُونَ اَتْرَكُوا صَاحِبَ كِتَابِي هَذَا وَاطْلُقُوا إِلَى عِبَادَةِ الْاَوْتَانِ وَالْمَنِ
 يَزْعُمُ اَنْ مَعَ اللَّهِ اِلْهًا اٰخَرَ اِنَّ اللَّهَ اَلْاَهْوَكُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وِجْهَهُ لَهُ اَلْحُكْمُ وَاِلَيْهِ نَرْجُو
 حَم لا يَنْصُرُونَ حَم تَفَرَّقْ اَعْدَاءُ اللَّهِ وَبَلَغَتْ حِجَّةُ اللَّهِ وَالْاَوْحَالَ وَالْاَوْقُوهُ اِلَّا بِاللَّهِ
 فَسَيَكْفِيكُمْ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 و برای جن و ام الصبیان این تعویذ را مینوشتمند و دم میفرمودند **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اِلَى اٰخِرَةِ آيَةِ الْكُرْسِيِّ اِلَى اٰخِرَةِ اَمِنَ الرَّسُولُ اِلَى اٰخِرِ الْبَقْرَةِ
 وَالصَّافَاتِ اِلَى الْاَزْبِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْلَمُونَ هَذَا كِتَابٌ
 مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اَلْهَاشِمِيُّ الْمَلِكِيُّ الْمَدَنِيُّ اَلْبَطْحِيُّ الرَّقْمِيُّ صَاحِبُ النَّبَاحِ

وَالصَّارِغَةَ وَالْقَصِيْبَ وَالنَّاقَةَ وَالْبُرْقِصَ صَاحِبِ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَى مَنْ طَرَقَ الْمَلَأَ
 مِنَ الْعَمَارِ وَالزُّوَارِ الْأَطَاقِ وَيَطْرُقُ بَحْرِ يَارْحَمَانَ أَمَا بَعْدُ فَإِن لَنَا دَلَمُكُمْ فِي الْخَلْقِ
 سَعَةً فَإِن يَكُ طَارِقًا مَوْلِعًا أَوْ دَاعِيًا مُبْطِلًا أَوْ مُفْتِحِمًا مُؤْذِيًا فَاتْرُكُوا حِمْلَةَ الْقُرْآنِ
 وَانظُرُوا إِلَى عِبَادَةِ الْأَوْتَانِ يَرْسُلُ عَلَيْكُمَا سُورًا مِنْ نَارٍ وَخَاسٍ فَلَا تَنْظُرَانِ
 بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَمِنَ اللَّهِ وَإِلَى اللَّهِ وَلَا غَالِبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا أَحَدٌ سِوَى اللَّهِ وَلَا حُدَّ
 مِثْلَ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ وَاسْتَنْفِمْ بِاللَّهِ وَأَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ صَاحِبِ هَذَا الْكِتَابِ وَ
 حَامِلِهِ فِي حِرْزِ اللَّهِ حَيْثُ مَا كَانَ وَمَا تَوَجَّهَ فَلَا تَقْرَبُوهُ وَلَا تَقْرَبُوهُ وَلَا تَنْصَرُّوا بِهِ
 قَاعِدًا وَلَا قَائِمًا وَلَا فِي أَكْلٍ وَلَا فِي شَرْبٍ وَلَا فِي إِعْتِسَالٍ وَلَا فِي نَوْمٍ وَلَا فِي
 سَهْمٍ وَلَا فِي جَبَلٍ وَلَا فِي أَيْلٍ وَلَا فِي النَّهْرِ وَلَا فِي الْغَمَارِ فَكَلِمًا سَمِعْتُمْ ذَكَرْنَا فِي هَذَا
 فَادْبُرُوا عَنْهُ إِلَّا اللَّهَ الْغَالِبَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَأَعَزُّ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ يَا رَبِّ أَعِيدْ حَامِلَ هَذَا الْكِتَابِ وَصَاحِبَهُ وَقَارِنَهُ وَكَاتِبَهُ
 بِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ عَلَى سُرُوقِ الْعَرْشِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْغَالِبُ الَّذِي لَا يُغَابَهُ
 شَيْءٌ وَلَا يَجُودُ مِنْهُ هَارِبٌ وَأَعِيدْ هُمَ يَا حَمِيَّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَبِالْفَيْتُومِ الَّذِي لَا يَمُوتُ
 وَبِالْكَرْمِيِّ الَّذِي لَا يَزُولُ وَبِالْعَرْشِ الَّذِي لَا يُضَامُ وَأَعِيدْ هُمَ بِالْإِسْمِ الْمَكْتُوبِ
 فِي الْأَوْحِ الْمَحْفُوظِ وَأَعِيدْ هُمَ بِمِثْلِ آيَاتِ الَّتِي نَزَلَتْ عَلَى مُوسَى بِطُورِ سَيْنَاءَ وَأَعِيدْ
 هُمَ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ نَافِظَةٍ وَأَذِنِ سَامِعِيَّةٍ وَالسِّنِّ نَاطِقَةٍ وَأَقْدِمِ مَا شِئِيَّةٍ
 وَقُلُوبٍ وَاعْيَةٍ وَصُدُورِ خَائِبِيَّةٍ وَالْفَيْسِ كَافِرِيَّةٍ وَبِيَمِينِ لَازِمِيَّةٍ ظَاهِرِيَّةٍ
 أَوْ بَاطِنِيَّةٍ وَأَعِيدْ هُمَ مَنْ يَعْمَلُ الْخَطَايَا وَيَهْتَمُّ بِهَا مِنْ ذِكْرِي وَأَنْتِي وَأَعِيدْ
 مَنْ شَرَّكَلَ عَقْلَهُمْ وَمَكْرَهُمْ وَعَدْرَهُمْ وَحَقْلَهُمْ وَسَلَّحَهُمْ وَبَيَّرَ عَيْنَهُمْ

وَحَرِّ اجْسَادِهِمْ وَمِنْ شَرِّ الْحِجْرِ وَالْإِنْسِ وَالشَّيَاطِينِ وَالنَّوَابِغِ وَالسَّحَرَةِ وَمِنْ شَرِّ
 مَنْ يَكُونُ فِي الْجِبَالِ وَالْغِيَاضِ وَالْحَرَابِ وَالْعِمْرَانِ وَمِنْ قَبْرِ مَنْ يَكُونُ فِي الْحَارِ وَ
 الْبَرَارِيِّ وَالْمَقَاوِرِ وَالْبُلْدَانِ وَمِنْ شَرِّ سَاكِنِ النَّوَابِغِ وَمِنْ شَرِّ سَاكِنِ الطُّيُورِ وَسَاكِنِ
 الطُّبُورِ وَسَاكِنِ الطَّرِيقِ وَسَاكِنِ الْبَحَارِ وَأَعْيِدْهُمْ مِنْ شَرِّ كُلِّ غُوبٍ وَغُوبَةٍ وَمَا حَرَّ
 وَمَا حَرَّقَ وَمِنْ قَبْرِ الطَّيَّارَاتِ وَأَعْيِدْهُمْ بِمَا أَيَّهَا أَتْرَاهِيَا اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ
 وَإِلَيْكَ الْمَشْتَكِي وَإِنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَإِنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ
 أَسْتَغِيثُ اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي مَشَارِقِي كُلَّهَا وَلَا تَكْلِفْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا
 إِلَى أَحَدٍ سِوَاكَ خَتَمْتُ هَذَا الْكِتَابَ بِحَافَتِهِ اللَّهُ الَّذِي خَتَمَ بِهِ أَقْطَارَ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَبِحَافَتِهِ الْمُنْبِيعِ وَبِحَافَتِهِ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ
 وَبِحَافَتِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْإِنِّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ
 عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحُرْمَةِ حَاضِرِي يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ
 أَنْ تُخْرِجَنِي مِنْ حَاةٍ حَقِيقَةٍ حَمْدِكَ حِرْزًا مَنِيعًا وَرَحْمَةً عَزِيزًا وَحِصْنًا
 حَصِينًا تَحْفَظُنِي بِهِ مَا يَتَّعِقُنِي وَمَا لَا بَدَاءَ لِي مِنْهُ فِي طَاعَتِكَ وَقُرْبَتِكَ
 وَمَجَابِلَتِكَ فِي أَمْرِي وَدِينِي وَدُنْيَايَ وَعَاقِبَةِ أَمْرِي بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِيمَ الرَّحِيمِينَ
 اللَّهُ الْبَرُّ اللَّهُ الْكَبِيرُ اللَّهُ الْأَبْرُ وَأَمْتُهُدَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَزَّ وَجَلَّ وَالْبَرُّ
 أَقْدَرُ مَا أَخَافُ وَأَحْذَرُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
 وَبِرَأْسِي كَمُتَدِّهِ ابْنِ عَمَارَةَ بَارِسْمُو أَنْتُمْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ
 إِنَّ الْأَرْضَ أَرْضُكَ وَالسَّمَاءَ سَمَاؤُكَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَكَ فَاجْعَلْ ذَلِكَ كَلِمَةً
 أَصْبَقَ عَلَى مَنْ ذَهَبَ بِهَا مِنْ كُلِّ ضَيْقٍ حَتَّى يَرُدَّهَا إِلَى اللَّهِ إِنَّكَ أَنْتَ رَبُّ

مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ مَنْ فِي الْأَرْضِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَوَالَهُ كُلُّ شَيْءٍ قَادِرٌ وَ
 قَاهِرٌ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ فَهَدِيْ مِنْ الضَّلَالَةِ وَتَزِدُ الضَّلَاةُ أَزْدَادًا عَلَيَّ صَلَاتِي
 بِعِزَّتِكَ وَسُلْطَانِكَ فَإِنَّمَا مِنْ عَطَائِكَ وَفَضْلِكَ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ
 وَصَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. واین رباعی سبخوانند. رباعی
 برگوش و دلم ز غیب آواز رسان. مرغ خسته را به پرواز رسان. دیار ب که بر عالمی مروان خدا به
 این گم شده مرا بمن باز رسان. چه اگر مال منقو و از شخص دیگر میدو و ضمرا را غائب سبخوانند
 چون البیه و غلبه و ضلالتت و در مصرعه اخیر باشی سبخوانند. این گم شده و ربوی باز رسان به
 و این رباعی مذکوره را منسوب بحضرت شیخ الاسلام عبداله الانصاری هروی قدس الله تعالی
 سره مینمودند و میفرمودند که حضرت شیخ الاسلام قدس سره فرموده است کبرس که پیش از سه روز
 از وقت گم شدن این رباعی را و این دعا را بخود در دل بخواند اگر پیدا نشود و فراموشی قیامت
 دست او در گریبان من باشد. و برای اکثر امراض بر آب سوره فاتحه هفت بار دم کرده
 میداوند. گاهی سوره الم نشرح هفت بار یا چهل بار دم میفرمودند. گاهی آیات شفا
 که سابق ازین ذکر یافت دم میفرمودند و برای استقاینی طلب بارش او عیبه ما توره
 سبخوانند چنانچه اللَّهُمَّ امْتِنْنَا الْغَيْثَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْقَائِلِينَ اللَّهُمَّ اسْقِنَا
 عَيْشًا مَغِيثًا مَرِيًّا مَرِيحًا نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ عَاجِلًا غَيْرَ آجِلٍ اللَّهُمَّ اسْتَوْعِبْنَا
 وَبِهَا نَمَكٌ وَانْتُرْ رَحْمَتَكَ وَاحِي بِلَدِّكَ الْمَيِّتِ اللَّهُمَّ أَنْزِلْ عَلَيَّ أَرْضِنَا
 زِينَتَهَا وَسُكْنَهَا اللَّهُمَّ ضَاحِتْ جِبَالَنَا وَغَبِرَتْ أَرْضَنَا وَهَامَتْ دَوَابُّنَا
 مَعْطَى الْخَيْرَاتِ مِنْ أَمَاكِنِهَا وَمُنْزِلَ الرَّحْمَةِ مِنْ مَعَادِيقِهَا وَمَجْرَى الْبَرَكَاتِ
 عَلَيَّ أَهْلَهَا بِالْغَيْثِ الْغَيْثِ أَنْتَ الْمُسْتَغْفَرُ الْغَفَّارُ فَاسْتَغْفِرْكَ لِلْحَامَاتِ مِنْ

طبیعی

ذُنُوبَنَا وَمَنْتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ عَوَامِ خَطَايَاَنَا اللَّهُمَّ فَارْسِلِ السَّمَاءَ مِدْرَارًا
وَأَصِلْ بِالغَيْثِ وَالْكَفِّ مِنَ تَحْتِ عَرْشِكَ حَيْثُ يَنْفَعُنَا وَيَعُودُ عَلَيْنَا
غَيْثًا عَامًا طَبَقًا غَبَقًا مَجْمَلًا غَدَقًا خَصْبًا رَائِعًا مَرِجَ النَّبَاتِ وَبَعْضُ وَقَاتِ
این رباعی میخوانند رباعی - یا رب بپ حیوة حیوان بفرست پ: و از خوان کر نعمت الموان بفرست
و از بهر تشنه اطفال نبات پ: از وایه ابر شیر باران بفرست پ: چون بارش غالب میشد
و خوف ضرر میدیدند این دعا میخوانند اللَّهُمَّ حَوِّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ
عَلَى الْأَكَامِ وَالْأَجَامِ وَالطَّرَافِ وَالْأَوْدِيَةِ وَمَنَايِبِ الشَّجَرِ وَرُكَبِ النَّخْلِ وَزَيْدِ
مِكَرْتِ اَيْنِ وَعَايِخِوَانِدِ اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تَقْلِبْ كُنَّا بَعْدَ آبَاكَ
اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رِيحًا وَاجْعَلْهَا رِيحًا اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً وَلَا تَجْعَلْهَا عَذَابًا
و چون آواز زعمی شنیدند این دعا میخوانند سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَرَكَعَاتُكَ مِنْ حَمْدِكَ وَرُكُوعُ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حَمْدِكَ
بعد صلوة شریف سه بار سینه خود مرتبه رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا باید خواند باز در آخر صلوة شریف
سه بار خوانده بر سینه خود دم کند و اگر ضیق معیشت عرض میکرد بوظیفه حبسنا الله و نعم
الوكيل چخصد بار یکصد صلوة در اول و یکصد در آخر میفرمودند که هر روز این وظیفه را
بلانا غه باید خواند و در آخر هر صد آیه شریف تمام باید کرد یعنی نِعْمَ الْكُوْنِي وَنِعْمَ التَّصْوِيْرُ
هم باید خواند بعضی کسان ابرائی همین مطلب آیه شریف و اَفْوَضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بَصِيْرٌ بِالْعِبَادِ بهمان ترتیب سابق میفرمودند و اگر کسی از کثرت مساوس
شیطان استغاثه میکرد بوظیفه لَأَحْوَلُ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ چخصد بار با صلوة شریف یکصد
در اول و یکصد در آخر و در آخر هر صد لفظ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ هم پیش ضم کردن میفرمودند.

و اگر کسی از غلبه اعدا و بی ودیوی بلکه اکثر حاجات مشکل طلب و طیفه سینود و بخواند
 حزب البحر میگردد ترتیب خواندنش و ترتیب زکاتش را قمری و قمری از نسخه که در تلاوت
 حضرت ایشان است انشاء الله تعالی نقل خواهد نمود. فائزده و برای حزب البحر مانع
 و خواص بیشتر نقل میفرمودند ایضا در فوج مہمات بر قرات حسن الحصین ترغیب ترغیب بسیار
 میفرمودند و برای ہوام موذیر چون ملخ و موش که زراعات را نقصان میکنند می نوشتند -

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّهُ شَیْءٌ فِی
 الْاَرْضِ وَلَا فِی السَّمَآءِ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ وَقَالَ رَجُلٌ مِّنَ الَّذِیْنَ یُحَافُونَ
 اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَیْهِمَا دَخَلُوا عَلَیْهِمُ الْبَابَ فَاِذَا دَخَلْتُمُوْا فَانكَبُوْا عَلَیْهِمْ
 وَعَلَى اللّٰهِ فَمَنْ كَفَرَ اِنَّکُمْ مُّؤْمِنِیْنَ یَا مَعْشَرَ الْهُوَامِ وَالْبَرَّاعِیْثِ وَاللَّیْدِیْنَ
 وَالْقَارِیْرِیْنَ وَخَفَا فَاَوْثَقَا وَجَاهِدُوا فِی سَبِیْلِ اللّٰهِ یَمِیْلُهَا اَسْمَا اَصْحَابِ الْكَهْفِ
 اِلٰی اٰخِرِهَا وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ و میفرمودند که توید را همچنین
 کتاده بروخت یا چوب بلند منصوب چپانیده شود و چون به مضع خود حضرت ایشان
 آرام میفرمودند این دعا بخواند یا سَمِّکَ رَبِّیْ وَضَعْتَ جَنِّیْ فَاغْفِرْ لِیْ ذَنْبِیْ مَا
 قَدَّمْتُ وَمَا اٰخَرْتُ وَمَا اَسْرَرْتُ وَمَا اَسْرَفْتُ وَمَا اَعْلَنْتُ وَمَا اَعْلَمْتُ بِهِ
 مِنْیْ اَنْتَ الْمَقْدِیْمُ وَاَنْتَ الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَللّٰهُمَّ یَا سَمِّکَ وَضَعْتَ
 جَنِّیْ وَبِکَ اَرْفَعُهُ اِنْ اَسْمَکَ رُوِّیْ فَاغْفِرْ لَهَا وَارْحَمْهَا وَاِنْ رَدَّتْهَا
 فَاَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَکَ الصَّالِحِیْنَ رَضِیْتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْاِسْلَامِ
 دِیْنًا وَبِسَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَبِیًّا وَرَسُوْلًا وَبِالْقُرْآنِ اِمَامًا
 عَدْلًا وَبِالْاِکْرَامِ الْکَاتِبِیْنَ سَهْمِیْدًا وَبِالْکُتُبِیْنَ قِبْلَةً وَبِالْمُسْلِمِیْنَ اِخْوَانًا -

ایضا امنتُ بالله تو کلتُ علی الله اِغْتَصَمْتُ بِاللَّهِ لِأَحْوَالٍ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ -
 ایضا گاه گاه چهار قل و آیه الکرسی و او اخر سورة البقرة بخوانند - ایضا بِسْمِ اللّٰهِ عَلٰی ذٰلِکَ
 وَعَلَىٰ نَفْسِي وَعَلَىٰ مَلِكِي وَعَلَىٰ أَوْلَادِي بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لَا يَضُرُّهُ مَعَ اسْمِهِ الْإِعْوَادُ
 بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ الثَّمَانِيَةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَ
 ذُرِّيَّةٍ وَبَرٍّ وَمِنْ شَرِّ مَا يَلْمُ فِي اللَّيْلِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَلْمُ فِي النَّهَارِ وَمِنْ شَرِّ مَا
 يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمِنْ شَرِّ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَمِنْ
 شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَإِذَا أَصْبَحَ قَالَ أَصْبَحْنَا
 وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بَاحِدٍ مِنْ
 خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ وَلِيَّ هَذَا الْيَوْمِ
 صَلَاحًا وَأَوْسَطَهُ فَلَاحًا وَآخِرَهُ بَاحًا أَسْئَلُ خَيْرَ كَلِمَاتٍ وَأَخْرَجَ
 (وَهَذَا مَا وَعَدْنَاكَ فِي الْفَصْلِ الْأَوَّلِ مِنْ ذِكْرِ أَدْعِيَةِ الثَّمَانَةِ وَتَرْتِيبِهِ)
 بر گاه که حضرت ایشان کلام الله شریف را ختم میکردند یا در تراویح از حافظ ختم می‌نمودند
 او غیره ختمانه که ترتیب داده بودند میخواندند و یا میخواندند و میخواندند - بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ اِلَىٰ اَحْسَنِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لَكَ
 الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِیْهِ اِلَىٰ قَوْلِهِ تَعَالَىٰ مَفْلُوحٌ - اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَىُّ
 الْقَیُّوْمُ اِلَىٰ اٰخِرَةِ الْكُرْسِيِّ - اللّٰهُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ اِلَّا اَخْلَسَتْ
 سَهْمًا لِلّٰهِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَالْمَلٰئِكَةُ وَالْوَالِیُّنَ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ
 الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ - يَا اَيُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَنَسْطَرُ لِنَفْسٍ مَا قَدْ مَتَّ
 لَعَدِ اِلَىٰ اٰخِرَةِ الْحَشْرِ - بر گاه باخر سورة میر سید زحکیم بن الذی میخوانند

تَقَدَّسَتْ عَنِ الْأَمْثَالِ ذَاتُهُ وَتَنَزَّهَتْ عَنِ مُشَابَهَةِ الْأَمْثَالِ صِفَاتُهُ
وَاحِدٌ لَا مِنْ قَلْبَةٍ مُوجُودٌ لَا مِنْ عِلَّةٍ بِالْبَرِّ مَعْرُوفٌ وَبِالْإِحْسَانِ مَوْصُوفٌ
أَوَّلُ قَدِيمٌ بِلَا أَيْتَادٍ وَآخِرٌ رَحِيمٌ بِلَا انْتِهَاءٍ لَا يَنْسَبُ إِلَيْهِ الْبَنَاتُ وَلَا
الْبُنُونَ وَلَا تَوْهْنُهُ تَدَاوُلُ الْأَوْقَاتِ وَالسَّنُونَ مِحْطٌ بِعِلِّ الْعَبْدِ سِرِّهِ وَجَهْرِهِ
وَكَفَيْلُ الْمُؤْمِنِينَ بِتَأْيِيدِهِ وَنَصْرِهِ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ
سُبْحَانَكَ مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ
عَلَى رَسُولِهِ الْمُخْصُوصِ بِأَنْوَاعِ الْكِرَامَاتِ وَالْمَبْعُوثِ بِأَصْنَافِ الْمُجْرِمَاتِ
وَالْقُرْآنِ سَيِّمًا وَعَلَى الْبَاحِثِينَ لَهُ وَأَصْحَابِهِ الْحَرَاتِ وَتَابِعِيهِ الْحَفَاطِ لَهُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدًا وَرَسُولَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ الْقُرْآنَ كِتَابُهُ الْقَدِيمُ
وَصِفَتُهُ الَّذِي لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ
تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
وَبَلَغَ رَسُولُهُ النَّبِيَّ الْكَرِيمُ وَخَنَّ عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ رَبَّنَا وَفِنَا عَلَيْهَا
مُسْلِمِينَ وَالْحَقْنَ بِالصَّالِحِينَ عَمِيرَ حُرَّيَاوَلَا مَفْتُونِينَ اللَّهُمَّ افْعَلْنَا وَارْفَعْنَا
بِالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَاهْدِنَا وَبَارِكْ لَنَا بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ وَجَنِّبْنَا مِنَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ وَاجْعَلْهُ لَنَا حِجَّةً يَا رَحِمَ الرَّحِيمِينَ وَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رَمِيحَ قُلُوبِنَا وَجِلَاءَ أَسْرَانِنَا وَذَهَابَ الْهَمِّ مِنَّا
وَعُمُومِنَا وَطَهَارَةَ قُلُوبِنَا وَقَرَّةَ لِعُيُونِنَا وَشِفَاءَ لِبُصُودِنَا وَرِزْقًا وَرِزْقًا لِنَفْسِنَا وَ

دَوِّعَلْرَضَانَا وَانْسَابِكَ وَانْقِطَاعًا مِنْ فَيْرِكَ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ
 الْعَلِيمُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارَكَ وَسَلَّمَ أَجْمَعِينَ
 اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا بِكُلِّ حَرْفٍ مِنَ الْقُرْآنِ حَلَاوَةً وَجِلْمًا وَبِكُلِّ كَلِمَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ
 كَرَامَةً وَكَمَالًا وَبِكُلِّ آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ أَمْنًا وَإِيمَانًا وَبِكُلِّ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ سَعَادَةً
 وَمُرُورًا وَبِكُلِّ جُزْءٍ مِنَ الْقُرْآنِ جِزَاءً أَوْجَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ
 لَنَا فِي الدُّنْيَا قَرِينًا وَعِنْدَ الْمَوْتِ نَصِيرًا وَفِي الْقَبْرِ مَوْسَى وَعِنْدَ الْبَعْثِ نَجَاتًا
 وَعِنْدَ الْحِسَابِ شَفِيعًا وَعَلَى الصِّرَاطِ طُورًا وَفِي الْجَنَّةِ رِيقًا وَمِنَ النَّارِ سِنْرًا
 وَجِجَابًا وَآوِيًا لِحَيْرَاتِكُمْ هَادِيًا اللَّهُمَّ نُوِّزْ قُلُوبَنَا بِتِلْكَ الْقُرْآنِ وَنَجِّنَا مِنَ
 النَّارِ بِالْقُرْآنِ وَادْخِلْنَا الْجَنَّةَ بِالْقُرْآنِ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِزْيِ وَالْفِضِيحَةِ
 فِي الدُّرَيْنِ بِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا وَقْرَأْنَا وَتَجَاوَزْنَا مَا كَانَ لَنَا
 فِي تِلَاوَتِهِ مِنْ نِسْيَانٍ أَوْ خَرِيفٍ عَنْ مَوْضِعِهَا أَوْ تَغْيِيرٍ حَرْفٍ أَوْ تَقْدِيمٍ
 أَوْ تَأْخِيرٍ أَوْ زِيَادَةٍ أَوْ نَقْصَانٍ أَوْ تَرْكٍ مَدٍّ أَوْ تَشْدِيدٍ أَوْ جُزْءٍ أَوْ عَرَابٍ
 بَغَيْرِ مَكَانٍ أَوْ دَعَاٍ بَغَيْرِ مَدْعٍ أَوْ أَظْهَارٍ بَغَيْرِ مَيَّانٍ فَالْتَسِبْهُ مِنَّا عَلَى التَّمَامِ
 وَالْكَمَالِ الْمَهْدَبِ مِنْ كُلِّ الْحَاكِنِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ فَإِذَا
 افْتَدَيْنَا بِالْعَوْنَةِ عَلَى تِلَاوَتِهِ وَسَمِعْتَ لَنَا جَوَاسِي السِّنِّتِ بِحَسَنِ عِبَارَتِهِ
 فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَدْعَاكَ حَقَّ رِعَايَتِهِ وَيَدِينُ لَكَ بِإِعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِحُكْمِ آيَاتِهِ
 وَيُفِزُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِعِهِ وَمَوْضِعَاتِ بَيِّنَاتِهِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَمْلًا وَالْهَمْنَةَ عِلْمًا مَعَانِيَهُ مَفْصَلًا وَفَهْمَ
 غَرَائِبِهِ وَعَجَائِبِهِ مُكَلَّدًا وَوَرْتِنًا عَلَيْهِ يَقْدِرُ اسْتِعْدَادًا تَنَا مَفْسَّرًا

وَفَضَّلْتَنَا عَلَى مَنْ جَهِلَ عِلْمَهُ وَحَرَّمَ قِرَائَتَهُ بِبَرَكَاتِهِ مَتَابَعْتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَفَضُّلاً فَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَطِيبِ يَهُودِ الْمُبْلِغِ لَهُ
 لِأَمْنِيَّتِهِ وَعَلَى آلِهِ الْخُرَّانِ لَهُ وَأَصْحَابِهِ الْكِرَامِ لَهُ وَتَابِعِيهِ لِحِفَاظِ لَهُ وَاجْعَلْنَا
 مِنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى لَا يَعَارِضَنَا الشُّكَّ فِي تَصَدِيقِهِ وَلَا
 يَجْتَلِبُنَا الزَّيْغَ عَنْ قَصْدِ طَرِيقِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَأَصْحَابِهِ وَاجْعَلْنَا مِنْ يَعْتَصِمُ بِحَبْلِهِ وَيَأْوِي مِنَ النَّشَابَةِ إِلَى مَعْقِلِهِ وَيَكُنُّ
 مِنَ الْحَكْمِ فِي جَنَاحِهِ وَيَهْتَدِي بِضَوْعِ صَاحِبِهِ وَلَا يَلْتَمِسُ الْهُدَى فِي غَيْرِ
 جَنَابِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاحْطُطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلِ الْأَوْزَانِ
 وَهَبْ لَنَا حَسَنَ سَمَائِلِ الْأَنْبَارِ وَأَقْبِ بِأَتَارِكِ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ أَنَا وَالْيَلِيَّ وَ
 أَطْرَافِ النَّهَارِ حَتَّى تُطَهِّرَنَا مِنْ كُلِّ دَسِيسٍ يَتَطَهَّرُ بِهَا وَتَقْفِرُ بِهَا أَتَارِكِ الَّذِينَ
 اسْتَضَاءُوا بِمُورِهِ وَلَمْ يَلْبَهُمُ الْأَمْلُ عَنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعَهُمْ بِجُدْعِ عَرُودِهِ
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ
 وَصَدَّقَ بِأَمْرِكَ وَنَصَرَ لِعِبَادِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ بَيْنَنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ اقْرَبَ
 النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا وَأَمْنَهُمْ مِنْكَ شَفَاعَةً وَاجْمَعْهُمْ عِنْدَكَ قَدْرًا
 وَأَوْجَهُمْ عِنْدَكَ جَاهًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَمَرِّفْ بَيْنَانَهُ وَعَظْمَ
 بَرَهَانَهُ وَثِقَلِ مِيزَانَهُ وَتَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَاجْعَلْنَا عَلَى سُنَّتِهِ
 وَتَوَقَّنَا عَلَى مِلَّتِهِ وَاجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ وَاحْتِرْنَا فِي زُرَّتِهِ وَأُورِدْنَا
 حَوْضَهُ وَسَقْنَا بِكَأْسِهِ آمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاجْعَلْنَا
 وَجَلِّ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظِلِّ اللَّيْلِ إِلَى مَوْنَسَا وَمِنْ نَزْعَاتِ الشَّيَاطِينِ وَخَطَرَاتِ

الْوَسْوَيسَ حَارِسًا وَلَا قَدْ أَمِنًا عَنْ قَلْبِهِ إِلَى الْعَاصِي حَابِسًا وَلَا لِسِنَتَا عَنِ الْخَوْضِ
 فِي الْبَاطِلِ مُخْرِسًا وَلَا طَوْتِ الْغَفْلَةِ عَنَّا مِنْ تَصَحُّهِ الْإِعْتِبَارِ نَاثِرًا حَتَّى تُوَصَّلَ
 إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبُهُ وَعِلْمُ مَرَارِهِ وَزُجْرَامَتَالِهِ الَّتِي ضَعَفَتِ الْجِبَالُ الرَّوَابِعَ
 عَلَى صَلَاتِنَا عَنِ أَحْيَالِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ لِقُلُوبِنَا ضِيَاءً وَلَا بُصْرَانَا
 جِلَاءً وَقَدْ دَفَعْنَا النِّقْمَ وَاجْعَلْنَا عِنْدَ جَزَاءِ مِنَ الْفَائِزِينَ وَعِنْدَ النِّعَاءِ مِنَ
 الشَّاكِرِينَ وَعِنْدَ الْبَلَاءِ مِنَ الصَّابِرِينَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ يُقْرَأُ الْقُرْآنَ وَالْقُرْآنُ
 يَلْعَنُهُ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلِ الْقُرْآنَ نِيَامًا وَخَدًّا وَلَا الصِّرَاطَ نِيَارًا أَوْ لَوْلَا سَيِّدَنَا
 مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنَّا فِي الْقِيَمَةِ مَعْزَمًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَاوِعًا
 وَمَشْفَعًا وَأُورِدْنَا حَوْضَهُ وَاسْتَفْنَا بِكَ سِبْهَ مَشْرِيقِ أَرْوَابِ سَائِلِنَا هِينًا
 لَا نُنْظَرُ بَعْدَهُ أَبَدًا اللَّهُمَّ انْفَعْنَا بِالْقُرْآنِ الَّذِي رَفَعْتَ مَكَانَهُ وَرَبَّتْ بَرَاهِنُهُ
 وَجَعَلْتَ الْعَرَبِيَّةَ الْفِيصِيحَةَ لِسَانَهُ اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَنَا بِهِ مُصَدِّقِينَ وَمِنَا
 فِيهِ مُحَقِّقِينَ فَاجْعَلْنَا بِرَأْيِهِ مُشْفَعِينَ وَإِلَى يَدَيْهِ خَطَابِيهِ مُسْتَمْعِينَ
 وَمِنَا فِيهِ مُتَعَبِّدِينَ وَإِلْحَاكِمِيهِ جَائِعِينَ وَإِلْدَارِ أَوَامِرِهِ وَكُوفَا هَيْدِهِ خَائِعِينَ
 وَعِنْدَ خَتْمِ قُرْآنِهِ مِنَ الْفَائِزِينَ وَنَوَائِبِهِ حَائِزِينَ وَلَكَ فِي جَمِيعِ شَهْرُونَكَ
 ذَاكِرِينَ وَإِلَيْكَ فِي جَمِيعِ أُمُورِنَا حِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ حَفِظُوا
 الْقُرْآنَ حَرَمَتَهُ لَمَّا حَفِظُوهُ وَعَظَمُوا مَنَزَلَتَهُ لَمَّا سَمِعُوهُ وَتَأَدَّبُوا بِأَدَابِهِ لَمَّا
 حَضَرُوهُ وَالتَزَمُوا حِكْمَهُ وَمَا فَارَقُوهُ وَاحْسَنُوا جَوَارِهِ لَمَّا جَاوَدُوهُ وَارَادُوا
 تِلَاوَتَهُ وَجَمَعَكَ وَالذَّارِ الْآخِرَةَ فَوَصَلُوا بِهِ إِلَى الْمَقَامَاتِ الْفَاجِرَةِ فِي الدُّنْيَا
 الْآخِرَةِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا فِي صَبِيحَتِنَا هَذَا وَفِي يَوْمِنَا هَذَا وَفِي لَيْلَتِنَا هَذِهِ

اَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ عَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ الْعَظِيمِ
 وَاسْتُرْنَا بِاسْتِزَارِكَ الْجَمِيلِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ كَرِيمٌ تَحِبُّ الْعَفْوَ فَاغْفِرْ عَنَّا
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذِهِ
 الْحَقْمَةَ الْمُبَارَكَةَ الْمَيْمُونَةَ مَبَارَكَةً مَيْمُونَةً عَلَى مَنْ قَرَأَهَا وَحَضَرَهَا وَسَمِعَهَا
 وَأَقْرَأَ عَلَى دَعَائِهَا وَأَنْزَلَ اللَّهُمَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ عَلَى أَهْلِ الدُّرِّي فِي دُورِهِ وَعَلَى
 أَهْلِ الشُّوْرِ فِي تَقْوِيرِهِ وَعَلَى أَهْلِ الْحَرَمِينَ فِي حَرَمِهِمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 اللَّهُمَّ وَأَنْزِلْ بَرَكَاتِهِ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ فِي ثُبُورِهِمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِنَا النُّورِ وَالضِّيَاءِ
 وَالْفَسْحَةِ وَالرَّحْمَةِ وَجَازِهِمْ بِالْإِحْسَانِ إِحْسَانًا وَبِالسَّيِّئَاتِ غُفْرَانًا
 وَارْحَمْنَا إِذَا حَضَرْنَا إِلَى مَا صَادَ إِلَيْهِ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ لَنْدَعُ
 لَنَا ذُنُوبَنَا الْإِعْفُوتَهُ وَلَا هُمْ إِلَّا الْفَرَجُوتَهُ وَلَا كَرِبًا إِلَّا الْإِنْفُسْتَهُ وَلَا حَاجَةَ إِلَّا قَبْضَتَهُمَا
 يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ بَلِّغْ قَوَابِلَ هَذِهِ الْحَقْمَةِ الْمُبَارَكَةِ الْعَظِيمَةَ الْمَشْرِفَةَ
 الْكَرِيمَةَ الْمَيْمُونَةَ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ إِلَى دُورِ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا وَمَلَاذِنَا وَ
 مَلْجَانَا وَسَفِيحِنَا سَيِّدِ رُسُلِكَ وَخَاتِمِ أَنْبِيَائِكَ جَبِيحِكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ
 الْأَرْحَمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَآلِي أَرْوَاحِ إِلَهٍ وَاصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ وَآلِي أَرْوَاحِ جَمِيعِ
 أَنْبِيَائِكَ وَرُسُلِكَ وَآلِ كُلِّ وَاصْحَابِ كُلِّ صَلَوةٍ اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ خُصُوصًا
 إِلَى أَرْوَاحِ خُلَفَائِهِ الرَّاشِدِينَ إِبْنِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَعُمَرَ الْفَارُوقِ وَعُثْمَانَ ذِي النُّورَيْنِ
 وَعَلِيَّ وَالرِّضَى وَبَاقِي الْعَتَرَةِ الْمُبَشَّرَةِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ وَآلِي أَرْوَاحِ النَّبِيِّينَ
 الشَّهِيدِينَ وَامْتَحِنَاتِ سَيِّدَةِ النَّسَاءِ وَعَائِشَةَ وَخَدِيجَةَ وَسَائِرِ امْتَحِنَاتِ الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْأَوْلَادِ وَبَاقِي الْبَنَاتِ وَالْعَيْنِ الشَّرِيفِينَ وَسَائِرِ امْتَحِنَاتِ بَدْرٍ وَاصْحَابِ أُحُدٍ

وَاصْحَابِ بَيْعَةِ الرِّضْوَانِ وَالْقَهَابَةِ وَالتَّالِعِينَ وَالْأَيِّمَةَ الْإِثْنَا عَشَرَ الْأَطْهَرَ
 وَالْأَيِّمَةَ الْمُجْتَهِدِينَ وَالرُّوحَ شَيْخِي الْعَالِمِينَ سُلْطَانَ الْعَارِفِينَ أَبَا يُزَيْدٍ الْقَطِبَ
 السُّطْرِيَّ وَالرُّوحَ قُطْبَ الرِّبَاطِيِّ الْعَوْتِ الصِّدْقِيَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ الْقَادِرِ
 الْجَيْلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَالرُّوحَ ذِي الْفَتْوحِ شَيْخَنَا وَمُرْتَبِدَنَا قُطْبَ
 الْعَالَمِينَ غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ شَيْخَ الطَّرِيقَةِ وَالْحَقِيقَةِ وَالشَّرِيعَةِ السَّيِّدِ
 بِهَاءِ الْحَقِّ وَالذِّينِ الْخَوَاجَةَ مُحَمَّدَ لُقَشْبَنْدًا وَالرُّوحَ الْإِمَامَ أَهْمَامَ قُطْبَ الرِّبَاطِيِّ
 الْمَحْبُوبَ السُّبْحَانِيَّ الْمَجْدُودَ لِلْأَلْفِ الثَّانِيِ السُّتَيْبِيَّ أَحْمَدَ سُرْهَنْدِيَّ قَدِ سَرَسَرَهُ
 الْأَقْدَسَ وَابْنَهِ الْإِمَامَ مُحَمَّدَ الْإِسْلَامِ الْخَوَاجَةَ مُحَمَّدَ مَعْصُومَ قَدِ سَرَسَرَهُ لَمَّا كُنَّا
 وَالرُّوحَ مَرْتَبِدِيَّ وَمُسْتَرْشِدِيَّ إِلَى يَوْمِنَا هَذَا أَجْمَعِينَ وَالرُّوحَ
 أَبَانَا وَأَجْدَانَا وَأَهْمَاتِنَا وَجَدَاتِنَا وَأَخَوَانَنَا وَسَائِرِينَ لَهُمْ حَقٌّ عَلَيْنَا
 وَمَنْ أَوْصَانَا بِالذُّعَاءِ وَالرُّوحَ الْحَاضِرِينَ مِنَّا وَالغَائِبِينَ وَالرُّوحَ سَائِرِ
 الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ يَا رَحْمَنَ
 الرَّحِيمِينَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدِنَا وَلَا تَعَاتِبْنَا وَلَا إِخْوَانَنَا وَلَا أَسْتَاذِينَ
 لِمَشَانِئِنَا وَلَا مَعْلَمِينَ وَلَا جِيرَانَنَا وَلَا عَشَائِرَنَا وَلَا قَبَائِلَنَا وَمَنْ لَهُ حَقٌّ عَلَيْنَا
 وَمَنْ أَوْصَانَا بِالذُّعَاءِ وَجَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ
 مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَكُتُبَ السَّلَامَةِ عَلَى عَبْدِكَ الْحَجَّاجِ وَالزُّوَارِ
 وَالْمَسَافِرِينَ فِي بَرِّكَ وَبَحْرِكَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بِالْإِيمَانِ
 الْقَدِيمِ وَكَالشُّكْرِ بِالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ نَبَهْنَا مِنَ الْخَطْرِ الْعَظِيمِ وَجَعَلْنَا مِنَ الْعَذَابِ
 الْأَلِيمِ وَأَرْزَقْنَا النَّظَرَ إِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَتَبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

وَأَقْضِ حَوَائِجَنَا وَحَوَائِجَ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ أَمِينَ وَنَسْئَلُكَ اللَّهُمَّ بِجَاهِهِ
 الْأَعْظَمِ وَبِقُرْبِهِ الْأَكْمَلِ وَالْأَخْرَجِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَقْضِيَ عَلَيْنَا حَيْجِمَ
 مَا نَحْبَهُ مِنَ الْخَيْرِ وَتَعِيدَنَا مِنْ جَمِيعِ مَا نَخَافُهُ مِنَ الشَّرِّ بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِيمَ
 الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالسَّلَامُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَبَارَكَ وَبَارَكْ وَسَلِّمْ أَجْمَعِينَ أَمِينَ أَمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ
وَهَذَا تَرْتِيبُ قِرَاءَةِ حَرْبِ الْبَحْرِ عَلَى النَّوَالِدِيِّ صَحِيحُهُ وَأَخْتَارُهُ وَيَأْذَنُ بِهِ أَقْبَانُ حَرْبِ الْبَحْرِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - صَلَوةٌ نَحْنُنَا إِلَى آخِرَةِ ثَلَاثًا
 الْفَاتِحَةَ ثَلَاثًا أَيُّدِ الْكُرْسِيِّ ثَلَاثًا ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نَحَاسًا
 يَخْتَضِعُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَفْئِسَتْهُمْ رِيْبُتُونَ بِاللَّهِ غَيْرِ
 الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنْ الْأَمْرُ لِلَّهِ
 يُجْفُونَ فِي الْأَنْبِيَاءِ مَا لَا يَبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ
 مَا قَاتَلْنَا هَهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كَتَبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلَ إِلَى
 مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُخَصَّ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ
 عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ - مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
 رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ نَزَاهُمْ كَمَا يَجْعَلُ يَنْتَعُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ
 فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ إِتْرَتِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَتْلَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَتْلَهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ
 كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطَاةً فَأَذْرَهُ فَاسْتَعْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سَوَابِهِ يَعْبُوبُ الزَّرْعَ
 لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً
 وَأَجْرًا عَظِيمًا يَا رَبِّ سَهْلٌ وَيَسِيرٌ وَلَا تُعْصِرْ عَلَيْنَا بِحَقِّ الْفَيْتَانِ تَا جَا حَا

ذرنا س ش ص ض طاطاع غ فاقك ل م ن و ا ه ا لام الف
 همزة يا - بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ - يَا عَلِيُّ يَا عَظِیْمُ يَا حَلِیْمُ
 يَا عَلِیْمُ اَنْتَ رَبِّیْ وَعِلْمُكَ حَسْبِیْ فِیْ عَمَلِ رَبِّیْ وَنِعْمَ الْحَسْبُ حَسْبِیْ
 تَنْصَرُّ مِنْ نَشَاءٍ وَاَنْتَ الْعِزُّ الْحَلِیْمُ نَسْتَلُكَ الْعِصْمَةَ فِی الْحَرَكَاتِ وَالتَّسْلِمَاتِ
 وَالتَّكَلِّمَاتِ وَالتَّارَادَاتِ وَالتَّحْطَرَاتِ مِنَ الشُّكُوْكِ وَالتَّظُنُوْبِ وَالتَّوْهَامِ السَّائِرَةِ
 لِلْقُلُوْبِ عَنِ مَطَالَعَةِ الْغُیُوْبِ فَقَدْ ابْتَلَى الْمُؤْمِنُوْنَ وَزَلُّوا زَلْزَلًا شَدِیْدًا وَاذِیْقُوْا
 الْمُنَافِقُوْنَ وَالتَّوْبٰنِیْنَ فِی قُلُوْبِهِمْ مَرَضًا مَّا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُ الْاَعْرَافَ وَرَافِئَتَهَا وَالتَّضَارِ
 وَتَحْرُكَاتِهَا هَذِهِ التَّحْرُكَاتُ سَخَّرَتْهَا لِرَسُولِیْ عَلِیْهِ السَّلَامُ وَتَحْرُكَةُ النَّارِ لِابْرَهِیْمَ عَلَیْهِ
 السَّلَامُ وَتَحْرُكَةُ الْجِبَالِ وَالتَّحْدِیْدِ لِلدَّوْدِ عَلَیْهِ السَّلَامُ وَتَحْرُكَةُ الرِّیَاحِ
 وَالتَّشْبَاهِیْنِ وَالتَّجَنُّوْبِ وَالتَّسْلِمَاتِ عَلَیْهِ السَّلَامُ وَتَحْرُكَةُ الْبَرَاقِ وَالتَّغْلِیْقِ
 لِسَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ وَتَحْرُكَةُ كُلِّ بَحْرِ هُوَ لَكَ فِی الْاَرْضِ
 وَالتَّمَاةِ وَالتَّمَلُّكِ وَالتَّمَلُّوْبِ وَتَحْرُكَةُ الْجَمْرِ الْاَخْرَجِ وَتَحْرُكَةُ كُلِّ شَیْءٍ یَا مَنِ
 یَبْدُءُ مَلَكُوْتِ كُلِّ شَیْءٍ كَمَنْعِیْهِ كَمَنْعِیْهِ كَمَنْعِیْهِ انْزَرْنَا فَاَنْتَ خَیْرُ
 النَّاصِرِیْنَ وَانْفِئْنَا فَاَنْتَ خَیْرُ الْفَاجِحِیْنَ وَارْزُقْنَا فَاَنْتَ خَیْرُ الرِّزْقِیْنَ وَاغْفِرْ
 فَاَنْتَ خَیْرُ الْغَافِرِیْنَ وَارْحَمْنَا فَاَنْتَ خَیْرُ الرَّاحِمِیْنَ وَاهْدِنَا وَنَجِّنَا مِنَ الْقَوْمِ
 الظَّالِمِیْنَ وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رِجَاطِیْبَةً كَرَّهَیْ فِی عَمَلِكَ وَانْشُرْهَا عَلَیْنَا
 مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِكَ وَاجْعَلْنَا بِهَا حَمَلَ الْكِرَامَةِ مَعَ السَّلَامَةِ وَالتَّعَافِیَةِ فِی الدُّنْیَا
 وَالتَّلَاوُفِ الْاٰخِرَةِ اِنَّكَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ اَللّٰهُمَّ یَسِّرْ لَنَا اُمُوْرَنَا مَعَ الرِّاحَةِ
 لِقُلُوْبِنَا وَابْدَانِنَا وَالتَّلَامَةِ وَالتَّعَافِیَةِ فِی دِیْنِنَا وَدُنْیَانَا وَكُنْ لَنَا صَاحِبًا

عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ (ثَلَاثًا) بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ
 اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (ثَلَاثًا) وَلَا حَوْلَ
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ (ثَلَاثًا) إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ط وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ **اختتام حرب البحر** يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا لَوْلَا
 يَا نُورَ يَا حَقُّ يَا مَبِينِ الْكُفْرِ يَا نُوْرِكَ وَعَلِمَتِي مِنْ عِلْمِكَ وَفَهْمَتِي
 عَنْكَ وَاسْمِعْنِي مِنْكَ وَالْبَصِيرُ فِي بَيْتِكَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَلَا حَوْلَ
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ يَا سَمِيعُ يَا عَلِيمُ يَا حَلِيمُ يَا عَظِيمُ اسْمِعْ
 دُعَائِي بِخَصَائِصِ لُطْفِكَ آمِينَ آمِينَ آمِينَ أَعُوذُ بِكَ يَا اللَّهُ يَا تَائِبُ
 مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ يَا عَظِيمُ السُّلْطَانِ يَا قَدِيمُ الْإِحْسَانِ يَا دَائِمُ النِّعَمِ يَا بَاسِطُ
 الرِّزْقِ يَا وَاسِعُ الْعَطَاءِ يَا دَافِعُ الْبُكَوِّ يَا سَامِعُ الدَّعَاءِ يَا حَاضِرُ الْغَيْبِ
 يَا مُوجِدُ مَا عِنْدَكَ لِشِدَائِدِي يَا حَفِيَّ اللَّطْفِ يَا لَطِيفَ الصَّنْعِ يَا جَمِيلَ
 السِّتْرِ يَا حَلِيمًا لَا يَعْجَلُ يَا جَوَادًا لَا يَجْجَلُ ائْتِضْ حَاجَتِي يَا مَنْ لَهُ الْأَمْرُ كُلُّهُ
 اسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ يَا مُجِيبُ أَحْبَبَ دُعَوَتِي
 بِرَحْمَتِكَ يَا رَحْمَ الرَّاحِمِينَ يَا زَكَاةَ حَرْبِ الْبَحْرِ بَيْنَ طَرِيقِ اسْتِ .

باید که دوازده روز روزه گیرد و از جلال و جمال پسر پسر دهر روز جانیکه از خلق فارغ باشد
 برود و چهار خط بطریق بنامی سجد بکشد و راه درون شدن بگذارد و در وقت خط کشیدن
 فاتحه و آیه الکرسی با بسم الله و در دو خوانده باشد و قدری خوشبختی هم حاضر نماید بهتر آنکه این
 خطوط همه بر تیغ جوهر دار بکشد بعد از آن در رکعت نماز بیست سرور کائنات صلی و علیه و آله

بگذار و بعد از آن دو رکعت نفل به نیت جمیع بسیار و اولیا بگذار و بعد از آن دو رکعت
 نفل به نیت مصنف حرب البحر شیخ ابوالحسن شاذلی رحمه الله تعالی بگذار و بعد از آن فاتحه
 و آیه الکرسی و اخلاص و معوذتین و کلمه تمجید و تهلیل سه سه بار بخواند و شروع در حزب البحر
 بدین طریق نماید که اول اعتصام بخواند سه بار بعد از آن حزب شروع کند سی بار بخواند بعد
 از آن سه بار استقام بخواند و سه سجده بنهد و از حق تعالی حاجت خود بخواند و بجات از شتر
 دشمنان انسی و حتی بخواند بعد از آن *بِسْمِ مَآئِنِ السَّمَوَاتِ مَا آخِرُ سُورَةِ خَوَانِدَه* از راه سبکه گذشت
 برآید و خطوط که کشیده بود و آنرا محو کند تا دو روز در روز هر روز سی بار بخواند زکوة تمام شد
 بعد از آن در وقت صبح یکبار با اعتصام و استقام بخواند و در شب نیز یکبار بخواند و گاهی در
 شبانگه از دو بار کم نکند و اگر سه بار شود بهتر است لیکن در هر خواندن خواه در زکوة باشد خواه
 در غیر آن مراعات اشارات باید کرد و آن این است که چون بلفظ *وَزَلْزَلُوا زُلْزَلًا شَدِيدًا*
 برسد با انگشت سبابه دست راست بر سر خود در چهار اثره بکشد سه بار تکرار نماید و چون به لفظ
الْأَعْوَجُ برسد مقصود خود در اول بگذراند و زبان هم از حق تعالی بخواند و در لفظ *هَذَا نَجْوَى*
 نیز مقصود در اول بگذراند و چون بلفظ *كُلِّ شَيْءٍ* برسد باز هر چه مقصود در اول دارد از حق تعالی
 سوال نماید و چون بلفظ *كَيْفِیض* برسد بر سر هر حرف آن انگشتی از دست راست و چپ خود
 قبض نماید که در وقت گفتن کاف انگشت خنصر هر دو دست را عقد کند و بر آن بصر و بر پای سطلی
 و بر عقین سبابه و بر صا و ابهام عقد نماید بعد از آن بر کبھیض ثانی حل نماید بر عکس اول یعنی
 بر کاف ابهام کشاید و بر آ سبابه و بر یا و سطلی و بر عقین بصر و بر صا و خنصر و در کبھیض ثانی
 باز بطریق مذکور عقد نماید و چون بلفظ *تَأْتِیْتُ* الوجه برسد سه بار بخواند و دشمنان دینی و دنیوی
 در اول گذراند و چون بلفظ *سَدَّ* اهر و در چهار برسد بضمه سین خواند و چون به تم عشق برسد انگشتان

برود دست همچنانکه عقد میداشت کما عمل نماید و چون بار دوم که بعضی دیگر برسد باز بترتیب
 عقد نماید و چون به محقق برسد باز عمل نماید. وَالسَّلَامُ عَلٰی مَنْ اَتْبَعَ اَهْلَهُ وَصَلَّى
 اللَّهُ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. الی ههنا ما وجدنا بخط حضرت زین العابدین ^{رضی}
 بیان طریق تلقین مریدان که حضرت ایشان معمول داشتند لفظ بلفظ از زبان گویند نشان
 نقل آن ایراد می رود. مرید را در روز اول تقرب خود از پیشستن میفرمودند بعد از آن تلقین میفرمودند
 اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُولِهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَبَارَكَ وَسَلَّمَ اَجْمَعِينَ. اسْتَغْفِرُ اللَّهُ اسْتَغْفِرُ اللَّهُ
 اسْتَغْفِرُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَالْوَبُّ إِلَيْهِ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ
 وَيَا حَضْرَتَ خَيْرِ النَّاصِحِينَ اِزَانِ رُزْئِكَ بِيَدَيْهِ امْرُؤٌ فُلِقَتْ نَسَانُ تَا اَللَّهِ نَحْوَهُ
 یا خواه بی یاد از هیچ گناهان صغیره و کبیره و حق الصدوق العباد و حقوق الوالدین و از شرک
 خفی و از شرک جلی و آنچه از من دانسته و ندانسته صادر شده است توبه کردم و توبه کردم و
 توبه کردم و از دل و جان بدرگاه تو رجوع آمدم و اَجِدُ دِيْمَانِي وَاِسْلَامِي وَاَقُولُ
 اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَاَشْهَدُ اَنْ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا عَبْدًا وَرَسُولَهُ
 و در طریق عالی شریفه متبرکه که حضرات خواجگان نقشبندیه قدس الله تعالی اسرار به سنم
 بجناب حضرت امام ربانی محبوب سبحانی فریزدانی کاشف اسرار السبع المثانی حضرت
 شیخ احمد سرسندی قدس الله تعالی سره در تلقین بعضی مریدان بر همین قدر اکتفا فرمودند
 و بعضی را سلسله تمامه اقامه میکردند و بجناب عروۃ الوثقی حضرت خواجه امام محمد معصوم
 قدس الله تعالی سره و بجناب قیوم الزمان حضرت خواجه محمد صیغه الله قدس الله تعالی سره

و بجناب امام العارفین حضرت خواجہ محمد ہمایل قدس اللہ تعالیٰ سرہ و بجناب قطب اللہ تظاہر
 حضرت خواجہ غلام محمد معصوم قدس اللہ تعالیٰ سرہ و بجناب مقبول بارگاہ احد حضرت خواجہ
 شاہ غلام محمد قدس اللہ تعالیٰ سرہ و بجناب تیوم جہان حضرت حاجی شاہ محمد مصطفیٰ اللہ
 قدس اللہ تعالیٰ سرہ و بجناب قطب العارفین حضرت حاجی محمد فضل اللہ قدس اللہ تعالیٰ سرہ
 و بجناب قطب دوران غوث زمان حضرت حاجی شاہ عبدالقیوم سرہندی فاروقی نقشبندی
 مجددی احراری معصومی قدس اللہ تعالیٰ سرہ مرید شدم و بجا گفتی مَنَّا اَنْتَ اَنْتَ
 السَّمِيعُ الْعَلِيمُ۔ و بعضی اوقات توسط خود را بیان لفظ می آوردند بنور سطرین شخص حاضر
 مرید شدم آماہ اکثر برہان سلسلہ کفایہ میفرمودند بعد از آن الحمد ساکت شدہ مرید را بلغتی کہ پیدا
 میفرمودند کہ مرید و داخل طریقہ شدی باید کہ بر نماز روزہ خود ساعی باشی و باہکل در نماز روزہ سستی
 و فتور نکنی حتی الامکان پنجوقت نماز بجاعت ادا باید کرد و نماز باہکل در بیچ حال قضا نباید کرد
 اتفاقاً اگر کدام نماز فوت شود بر آن پیشیمان و ناموشندہ بجلدی قضای او ادا باید نمود و اگر توفیق
 زاود حاصل باشد حج فرض است و ازارکان اسلام است ادا باید کرد و همچنین برای زکوٰۃ تا کی میفرمودند
 بعد از آن میفرمودند کہ ہر دم ما جنس مثل فاسق و مبتدع و رافضی و وہابی صحبت نکنی کہ صحبت
 ما جنس بدہر قائل است بعد از آن میفرمودند کہ عزت سادات اہلبیت و علمائی کرام کما ہو حقہ بجا آید
 آورد ہوش باید کرد کہ در عزت این دو عاقلہ تاریخی نقصان نہ پیدا شود کہ عزت عالم حق اللہ و عزت
 سادات حق الرسول است و باید کہ نزد علمائی صاحبین نشست و برخاست کردہ باشی و آنچه گوید
 بگوش دل باید شنید بعد از آن میفرمودند کہ حقوق والدین و دیگر ذمی الحقوق بجا باید آورد
 باہکل پاس خاطر ذمی الحقوق باید داشت و اگر حق کسی نزد تو باشد بجلدی ادا باید کرد و در بیچ امر
 از امور بشریہت محاسن و مسألت نہاید کرد و بعد از نماز صبح در جائیکہ نماز خواندہ شدہ است

مراقبه باید کرد و خیر نیب مراقبه این است که هر دو چشم چو پستان و دو مان بند کن و دندان دندان حکم دارد
 لب سبب باید گذاشت و زبان را بکام باید چسباند نفس را از راه بینی بر حال خود و گذار از دل خطا
 و دعای سبب بالکل باید کشید و متوجه شده زبان قلب نه زبان ظاهری و قلب بطریق خیال لفظ
 مبارک **اللَّهُ اللَّهُ** تکرار باید نمود و بر این مواظبت باید کرد تا که نچته شود و علامت نچته
 شدن آنست که در صحیح حالات خواه در کار باشد خواه در غیر آن قلب مشغول ذکر باشد و اگر
 بیخلف خواهد که دل غافل شود و نتواند درین وقت این ذکر صفت ذاتی قلب بگیرد و چنانچه
 سمع صفت سامعه در دیت صفت باصراه است در حالت سلامتی ز آفات سمع و بصیر خواه نخوا
 شنیدن و در بین میکنند همچنین قلب خواه خواه مشغول ذکر شود اگر بفضل الهی این حالت
 که آریا و داشت میگویند حاصل شد تا ذکر قلب نچته شد بعد از آن ذکر در لطیفه روحی بطریق
 معلوم خواهد شد بعد از آن در لطیفه سری همان طریق خواهد شد بعد از آن در لطیفه اخفی خواهد شد
 بعد از آن در خفی و در این وقت و در انگشت مبارک خود سبب و وسطی را بر محل قلب مرید میگذاشتند
 که آن بقدر دو انگشت از پستان چپ زیر واقع است و متوجه میشوند و او را بر هم مامور
 بنزد قلبی مینمودند و همچنین محلها کس لطائف دیگر هم در همان وقت نشان میدادند چنانچه
 روحی را زیر پستان راست بقدر دو انگشت و سری را بالای پستان راست بقدر دو انگشت
 و خفی را بالای پستان چپ و اخفی را در وسط سینه مقرر می نمودند اگر مرید از عوام میباشد و بر همین قدر
 اکتفا میکردند یا بقدریکه در فهم و استعداد او می بود میان میکردند و اگر کسی از اهل سلوک می بود او را
 بعد از این مذکور می نمودند هر گاه این هر پنج لطیفه بفضل الهی جاری نشدند بعد از آن شروع
 در ذکر سلطان خواهد شد و محل آن دماغ و تمامی بدن انسان است و آن نیز همین لفظ
 مبارک **اللَّهُ** است که بیک خیال در تمامی اجزای بدن ذکر جاری شود و بجدی که از برین سوز

ذکر جاری شود بعد از آن شرف ذکر نفسی و اثبات خواهد شد و آن کلمه طیبه **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** است
 و مطابق آن این است که لازماً زمان خود شرف کند و در خیال خود چنان تصور کند که این لازماً
 از نام کشف کرده و در میان لطائف شمس گذرانیده تا بفرق رساند و اله را از سر نیز آورده
 بکثرت راست رساند و **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** را از کثرت راست برداشته بر قلب منویری ضرب نماید بنده تیکه
 اثر آن در تمامی لطائف ظاهر گردد و صورت این خیال بشکل لامسکوس خواهد شد و درین ذکر
 جس نفس از شرط لازم است و تعیین عدد هم از شرط است اول نفس بنده که در خیال مذکور در کلمه
 طیبه جاری کند قناسه مرتبه مساوی تا پنج مرتبه هر گاه نفس تنگی کند و گذرد و باز بند کند و بر عدد و طاق
 گذاشته باشد تا که عدد ذکر به بست و یک مرتبه برسد اگر بحد رسیدن به بیست و یک و خود بخدا
 و شوق کثرت قبور غیره که برین ذکر مرتب میشود و بیست معلوم است که در کدام شرط عمل
 شده ذکر را باز به حایت شرط از سر گیرد و این ذکر را وقت عدوی نیز گویند بعد از آن شرف
 در مراقبات و در امر خواهد شد تا کدام صاحب سعادت را حق تعالی بجز فضل خویش بان رسانا
 سازد - **لَسْتُ كَلِمِي يُقَى تَلْقِيهِ** - بعضی مریدان از ساله موافق حال و فهم او در بیان او اهل عالم
 سلوک تفصیل نوشته میدارند چنانچه یکی از آنان بنده را قلم حروف از خط شریف در اخیر فضل
 نشان این کتاب نقل کرده - و اگر کسی را از مریدان در وقت مراقبه و توجه حالتی و جذبی پیشتر
 می آمد و لغوه یا ذکر بطریق بی اختیار می آید یا در لبند ظاهر میسر و از آن تحت متنفر میشود
 بنا کید از آن منع میفرمودند سکون و وقار استقامت و دوام ذکر طالب را پسندیدند بعد
 تمیقین و توجه ساعتی مراقبه میفرمودند بعد از آن سر مبارک بالا کرده و دعای خود استند اکثر درین
 وقت **يَا شَرِيفِ سُبْحَانَ رِيَاكِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ
 لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** یا در لبند میخوانند - **قَدْ طَوَّلْنَا الْكَلِمَةَ هَذَا لِكَيْ لَا يَجْلُو صِرْفًا نَكَلًا لِيُنْفِخَا**

صورت لامسکوس
 متن خنق
 بین

بیان ختمه حضرت خواجگان قدس اللہ تعالیٰ امر را بهم که حضرت ایشان همول داشتند
 و در سفر و حضر بران موافقت میفرمودند و آن این است که بعد از نماز عصر با جماعتی که حاضر
 می بودند بطریق مجلس حلقه میکردند جامه پاک را میگرددند خلطه که در آن سنگزیه های ختمه بود
 بران خالی میکردند و در آن یکصد و بیست و یک سنگزیه میداشتند از آن بیست و یک
 کم کرده یکصد را تقسیم جماعت کرده بعد فاتحه هفت مرتبه صلوة شریف یکصد بار میخوانند
 بعد از آن از سنگهای مذکور بیست و یک عدد دیگر هم کم کرده بقصد خواندن باره سورۃ الم نشرح
 میخوانند باز همان عدد را ضم کرده صد کمال کرده یکبار مرتبه سورۃ قل هو اللہ احد میخوانند
 باز دست بالا کرده هفت الحمد لله الی اخره خوانده صد بار از صلوة شریف میخوانند باز
 پنجاه بار لا حول و لا قوة الا بالله میخوانند و در آخر صد العلی العظیم میخوانند باز یکصد
 صلوة شریف خوانده پنجاه بار حسبنا اللہ و نعم الوکیل میخوانند و در آخر صد نعم المولی
 و نعم النصیر هم ضم میکنند بعد از آن یکصد صلوة خوانده پنجاه بار لا اله الا انت سبحانک
 اری کنت من الظالمین میخوانند باز یکصد صلوة خوانده اگر وقت می بود پنجاه
 یا حی یا قیوم میخوانند و در آخر صد برکت استخیرت هم ضم میکنند باز پنجاه بار و افوض
 امری الی اللہ ان اللہ بصیر العباد میخوانند باز یکصد صلوة شریف خوانده یا قاضی
 الحاجات صد بار یا کافی المهمات صد بار یا کاتف المشکلات صد بار یا دافع الهمات
 صد بار یا مجیب الدعوات صد بار یا تاشفی الامراض صد بار یا ارحم الراحمین صد بار خوانده
 پس بیکرند و دعا میخوانند و اگر روز جمعی بود بیست و یکصد و سنگزیه ها که اول کم کرده بودند
 شامل کرده صد شصت و سه بار صلوة تجتنبنا میخوانند پیش از آن هفت گانه یا قاضی
 الحاجات و خواستها بعد از آن دست بالا کرده ثواب ختمات را میبخشند باین طریق میفرمودند

الهی تو قبول بگردان ثواب ختمات مبارکات بروح پرفروش حضرت محمد مصطفیٰ احمد
 مجتبیٰ صلی الله علیه و سلم و ائمه ایشان و اصحاب خیار ایشان و تابعان کمل ایشان
 خصوصاً ثواب ختم اول بروحانیت حضرت خواجگان نقشبندیه قدس الله تعالی امرایم
 حضرت صدیق اکبر تا حضرت مرشدی و قبله گاهیم برسان ثواب ختم ثانی بروح پرفروش حضرت
 امام ربانی محبوب جهانی فروز دانی حضرت شیخ احمد زرنبدی قدس الله تعالی سره. ثواب ختم
 بروح پرفروش حضرت غوث الثقلین نجیب العرفین سید الجن والانس سیدنا و مولانا و مرشدنا
 الشیخ عبدالقادر جیلانی قدس الله تعالی سره. ثواب ختم سابع بروح پرفروش حضرت خواجگان
 حضرت خواجہ امام محمد معصوم قدس الله تعالی سره. ثواب ختم خامس بروح پرفروش حضرت
 خواجہ محمد باقی بالله قدس سره. ثواب ختم سادس بروح پرفروش خواجہ شکرکشا جناب حضرت
 خواجہ محمد نقشبند بلاگردان قدس سره برسان. و بروز جمعه که ختم صلوة یحییٰ میخوانند
 در نشین میگفتند ثواب ختم سابع بروح خاص الخاص حضرت شیخ الخلائق صلی الله علیه و سلم
 برسان. و صلوة یحییٰ را این صیغه میخوانند اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 وَعَلَىٰ آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلِّ عَلَىٰ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 لِنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتَطَهِّرْنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْاَهْوَالِ وَالْاَفَاتِ وَتَقْضِ
 لِنَا بِهَا جَمِيعَ الْقَضَىٰ وَتَطَهِّرْنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعْنَا بِهَا اَعْلَىٰ الدَّرَجَاتِ
 وَتَبَلِّغْنَا بِهَا اَقْصَىٰ الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيٰوةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ
 گاه گاه کلمه و تکشیف بها عن قلوبنا بحجاب الغفلة و الخطرات بعد اقصیٰ الخایات
 می افزودند و یحییٰ را بغیر تشدید میخوانند و میفرمودند که در نسخه مصحح از مصنف همین طور مخفف
 وارد است. و در دعایین الفاظ میخوانند. الهی ارواح متبرکه که ایشان بدرگاه تو شیخ آوردم
 وسیله ساختن حاجات دینی و دنیوی از تو میخواهم و گاهی در این موضع همین جنی الفاظ دیگر

هم میفرمودند بعد از آن این دعا میخوانند اللهم اقض حوائجنا و حوائج من اوصانا
 بالدعاء و حصل مقاصدنا و مقاصد من اوصانا بالدعاء و تمم مرادنا
 و مرادات من اوصانا بالدعاء و اقض ديوننا و ديون من اوصانا بالدعاء
 اللهم لا سهل الا ما جعلته سهلا و انت تجعل الحزن سهلا اذا ما شئت
 و این را سه بار تکرار میکنند باز در آخر صلوة خوانده دست مبارک بر زمین بایند و شجره مبارک
 خالیدیه را گاه گاه در دعای ختمانه حضرت خواجگان میخوانند و همچنین ایراد آن بالاستیفا
 چنانچه در مقدمه کتاب بران وعده رفته بود و آن این است بسم الله الرحمن الرحيم -

خداوند با بحق اسم اعظم
 سلمان و بقاسم پار دیگر
 نبوی فصل سده کارنامه
 بان شیخ شهبان فوت
 بان نوابه باغ رسالت
 سپاه لاری افواج شهیدان
 علی ابن الحسین آن نبی عبا
 که بودند قباب غر سنور
 بحق مجمع البحرین الزوار
 که این دو منصب داشتند
 بفرزندش علی آن کش سنانام
 بان و علی آن کوفتی بود

نور سید اولاد آدم
 بشاه صدر کرامت
 ز عزرائیل ضرب و انفقارش
 حسن که محض فضل خیر خوی
 بان کیانی سیدان بسات
 بان چشم و چراغ این منمش
 که بد از غیر ذات بخت آنزاد
 محمد باقر آن کوه مفاخر
 که شد از راز صدیق و علی یا
 بپوشی کش لقب گویند ظلم
 شده مشهور عالم خاص عام
 بپوشش عسکری نسبت حرم نام

بسوز سینه صدیق کبر
 که از تیروش داشتند با خیر
 بان سر و گلستان فوت
 فرو آمد ز تخت باد نشاهی
 حسین آن تیره که در جمع سیدان
 که بروی بد مدارت از منمش
 بان کان صفا و شیخ نورد
 که از خورشیدش گفتند باقر
 امام صادق و صدوق جعفر
 امام سنت صدر اعظم
 بولودش محمد کوفتی بود
 که روشن نمودنش چشم اسلام

بمهدی آن سپه سالار عالم کلان و خور و موزن بکیبار بان سرست صهبای محبت که درین ره و چون اگهی گم بمجتی بود علی آن قطب فائق امام پیشوایان ره دین - بمجتی خواجہ عارف کان معنی که بر برین روز از شرف کج امیر یکمال آن پیر کامل کز وند رنگ خلد از سارا بر پے نقشتی چو کردی سر بلندش خطابش خواجہ مشک کاشاند بان سپری که چرخ آمد متاخر کز زین در گرفت این کار مقام خواجہ بترانگان است از یک قطره از تاباهی بمجتی خواجہ گی کاغذ بدایت خاتم خواجگان نقشبندی بان نیار سیر پے نهایت	که منشور امانت راست فاتم که هر یک کشتی بحر نشین اند که بذر عواص و دریای محبت بشریج الحسن از جام شفقت بخواجہ یوسف آن غوث الخلائق که پاننهاد آن فرخنده اختر بمجد و آن نشه خمیر فغنی بمجتی خواجہ بابای سماسی که فکر غیر گمگشتیش در اول بیارالدین والد دنیا محمد نهادی نام شاه نقشبندش بقطب حق علام الدین عطا ازان یعقوب چرخ گشت مایل چه گویم من ز وصف آن گلای برون از حد تقریر و بیان است بخواجہ زهد آن پیر صفا کثیر نمودی مریح اسرار نهایت که صهبایی محبت است اساتی بان سرنگ ارباب طلیت	بمجتی جمله اهل بیت اطهار چو کشتی لنگ روی زمین آن رئیس عشق بازان قطب نظام که بدنشایسته اقداح عشقت بجد الخالق آن البز تکمین بمجتی اندر قدمگاه همیبر بتکمین عزیزان پیر نلاج بان خورشید بر ج حق ششای بمجتی پیر پیران بخارا کاین راه بدهی نشد مہمند ز بس کز روی گره از کار و اند که از عالم کسانے قفل اسرار بمجتی آبرودی پیر اسرار که در موش چنین سفت است دش بجزی است ناسر الہی بجان بازی مولانای درویش بان مہر سپهر چندی و در دریای عرفان خواجہ باقی بان نیبوع اسرار نہانی
--	---	--

<p>که کس آفرانید مانند تودانی بنور ویده فاروق احمد کز دسر بند شد وادی امین چراغ محفل باریک میان نگاه بچکس بافتش پایش</p>	<p>بان دریای رخا و معانی کز مشرع محمد شد مجدو چگونه از کمال آتش که چون است سپه سالار فرج پاک دینان بهر دو دیده آن غوث قیوم</p>	<p>بان شهباز اوج لاسکانی ز نورش شد سواد مهند روزگار ز صفش کند ششم قرون است نسب هر که داند از تقایش سعید و عوده الوقتی و مصومی</p>
<p>بدستخط حضرت قیوم زمان بر حاشیه عمده المقامات نوشته شده بود و منها قدس سرها حضرت</p>		
<p>شیخ عبدالاحد قدس سره و منه السید نور محمد السید وانی و منه مرزا شمس الدین حبیب السید جهان جانان بنظر و منه الشیخ عبدالمدلبوی المشهور بغلام علی شاه قدس السید اسرار هم و منه الشیخ خالد البغدادی الشامی صاحب هذا النظم المبارک رحمهم الله تعالی جمعین بعد به دستخط حضرت ایشان این چهار بیت مرقوم بود و نوشته بودند که باید دانست که مولانا خالد را اصل شیخ</p>		
<p>شیخ عبدالاحد آن خیم تاق شمس الدین حبیب ارشد نشد جز بندگی آرام گامش</p>	<p>نخواجده غایب و الا مناقب به پیر پاک بست اندرز نامش از آن شد نام عبدالمد شاعر</p>	<p>بسیف الدین سید نور محمد بدایت حصار انداخته پایش رضی الله عنهم اجمعین</p>
<p>و شجره ما که حضرت ایشان بخوانند این بقیوم الزمان صبغته الله</p>		
<p>بقطب اهل عرفان شاه محمد که با مصوم ثانی گشت سوم شاه کوز حق آگاه آمد نهنگ لجه عرفان و ایقان</p>	<p>کز اسماعیل نامش کامل آمد بشیخ کو محمد را غلام است از آن نامش صفی المد آمد بشاهی کویضای حق دین نو</p>	<p>بشیخ دین غلام شاه مصوم از آن خواجگی اور تمام است بفضل الچراغ اهل ایمان امام به نمایان یقین بود</p>
<p>ایضاً این ابیات بخط حضرت ایشان بر حاشیه مرقوم بود -</p>		

<p>و بجز معرفت در بیگانه مؤ با سواد باوصاف و کتبها بطبیعه و بکعبه عرش عظیم بحق غوث عظیم پیر پیران بعبد القادرش کردی مخفی فدای روح پاکش جسم و جانم</p>	<p>فروغ خاندان خواجه معصوم بفرقان و ملائک هم صحفها بجمله اولیا اغوات و قطاب امام الاولیا محبوب جهان چونور دیده احسن حسین است سگ درگاه او را من غلامم</p>	<p>خاتم الاولیا شنه عبد قیوم بسخیل انبیا شان عالم سعیدان و شهیدان جمله صحاب چون بجز و بر نمودش مسخر بزیر پاش قطب خاقین است رضی الله عنهم مجین بهر تقدیر</p>
<p>برجوع به بقیة نظم سولانا خالده میفرمودند در کتبشامی از خوشنودی خوان و دو عالم را نمی سجد بجای بر حمت نشسته هم بدول ما گنه زان سان که در گفتن نیاید چو بر خود بنیم از بس تن ساری به رسوائی نیز دانقمام ما چو می اندیشم از دیامی جودت تو خود فرموده امر زگارم</p>	<p>غریب و یکسرم بر سن بنعت بر این گشته بهجور دل ریش ز بجز کز فیوضت گشت ریزان بریزان و بکن حل مشکل ما ز اعمال بد خود شتر مسارم بدوزخ خوشترم از ریگاری اگر چه بس تنم بر خویش کردم خوشترم با این بر نقض عهدت و گاهی بجهت تنگی وقت بعضی از این ابیات اکتفا میفرمودند</p>	<p>چو کس مشکک گشتا نبود تو بختا بهر کس کز کرم کردی گنجایی ز عین مکرمت بر این عزیزان ز من هرگز نشد کاری که با نه طاعت فی زبان عذر دارم بیام ز تو سپرس از کار خاتم بقا صهای از حد پیش کردم به محض فضل تو امید دارم</p>

بیان او عجب که حضرت ایشان مرتب کرده و بدخط شریف خود در مجموعه او را در نوشته
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
 الْمُرْسَلِينَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ وَالنُّوبُ إِلَيْهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبُّ الْعَرْشِ

الْكِرَامِ اسئلكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمِ مَغْفِرَتِكَ وَالْغِنَمَةَ مِنْ كُلِّ بَدْرٍ
 وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ آتَمٍ وَالْعِصْمَةَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ لَأَنْدَعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ
 وَلَا هُمْ إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةَ إِلَّا قَضَيْتَهُمَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ
 عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مَقْبُولًا اللَّهُمَّ اهْدِنِي لِمَا لِي بِالصَّالِحِ الْأَعْمَالِ لَا يَبْعِدُنِي
 لِصَالِحِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَبْعِدُنِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ
 وَلَا يَصْرِفُ عَنْ سَبِّهَا إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ اعْفُ عَنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسْبِ عِبَادَتِكَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ
 سَمَّلْتَنَا مَالًا مَمْلُوكًا إِلَّا بِكَ فَأَعْطِنَا مِنْهَا مَا يَرْضِيكَ عَنَّا اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا
 شَهِيدٌ أَنَّكَ الرَّبُّ وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ مُحَمَّدًا
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ الْبِلَادَ كُلَّهَا
 إِخْوَةٌ لِلَّهِمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ اجْعَلْنِي مُخْلِصًا لَكَ وَاهْلِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ ذَا جَلَالٍ وَإِكْرَامٍ اسْمِعْ وَاسْتَجِبْ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا تُخْبِرُ اللَّهُ نُورُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا تُحْسِبُ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اللَّهُمَّ اصْبِرْ لِي
 دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةٌ أَمْرِي وَاصْبِرْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَايِشِي وَاصْبِرْ
 لِي آخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَنَقَلِي وَمَعَادِي وَأَجِينِي مَا كَانَتْ الْجَنَّةُ خَيْرًا لِي وَ
 تَوْفِيئِي إِذَا كَانَتْ الْوَفَاتُ خَيْرًا لِي وَاجْعَلْ حَيَاتِي زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ دَاخِلٍ
 الْمَوْتِ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ اللَّهُمَّ إِنِّي اسئلكَ صِحَّةً فِي إِيمَانٍ وَإِيمَانًا فِي
 حَسَنِ خَلْقٍ وَبِحَاجَةٍ يَتَّبِعُهَا فَلا كُفْرَ رَحْمَةً مِنْكَ وَعَافِيَةً وَمَغْفِرَةً مِنْكَ وَرِضْوَانًا
 اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَطَلَّتْ وَرَبَّ الْأَرْضَيْنِ وَمَا أَكَلَّتْ وَرَبَّ
 الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَّتْ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّ خَلْقِكَ أَجْمَعِينَ أَنْ يَفْطِنَ عَلَيَّ
 أَحَدٌ مِنْهُمْ فَإِنْ يَطْعَمَ عَزْجَارَكَ وَتَبَارَكَ سَمْعُكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ لَتَبِيكَ

اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَا تُثْرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ فِي يَدَيْكَ وَمِنْكَ
 وَاللَّيْكَ اللَّهُمَّ مَا قُلْتَ مِنْ قَوْلٍ أَوْ حَلَفْتَ مِنْ حَلْفٍ أَوْ نَذَرْتَ مِنْ نَذِيرٍ
 فَمَشِيَّتِكَ بَيْنَ يَدَيَّ ذَلِكَ كُلُّهُ مَا شِئْتَ كَانَ وَمَا لَمْ تَشَأْ لَا يَكُونُ وَلَا
 حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ مَا صَبَلْتُ مِنْ صَبَلَةٍ
 فَعَلَى مَنْ صَبَلْتِ وَمَا لَعَنْتِ مِنْ لَعْنٍ فَعَلَى مَنْ لَعَنْتِ أُمَّتٍ وَلِيٍّ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَحْسِنِي بِالصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ مِنْ بَطْرِ الْغَنِيِّ
 وَمَذَلَّةِ الْفَقِيرِ يَا مَنْ وَعَدَ فَوَفَّى وَأَوْعَدَ فَعَفَرَ غُفْرَانٍ ظَلَمَ وَأَسَاءَ يَا مَنْ لَا يَضُرُّهُ
 مَعْصِيَتِي وَلَا يَنْفَعُنِي هَبْلِي مَا يَسْرُكُ وَأَعْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَذِلَّ أَوْ أُذِلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ وَخَيْرَ الدُّعَاءِ وَخَيْرَ التَّجَامِعِ وَخَيْرَ الْعَمَلِ
 وَخَيْرَ الثَّوَابِ وَخَيْرَ الْحَيَاةِ وَخَيْرَ الْمَمَاتِ وَتَبَتَّنِي وَتَقَلَّ مَوَازِينِي وَحَقَّقَ أَمْرِي
 وَارْفَعَ دَرَجَتِي وَتَقَبَّلَ صَلَاتِي وَأَعْفِرْ خَطِيئَتِي وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى
 مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاحِشَ الْخَيْرِ وَخَوَاطِمَهُ وَجَوَامِعَهُ
 وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينُ اللَّهُمَّ
 وَيَخِّنِي مِنَ النَّارِ وَمَغْفِرَةً بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْمَنْزِلَ الصَّالِحَ مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينُ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَلَاصًا مِنَ النَّارِ سِرًّا وَأَنْ تُدْخِلَنِي الْجَنَّةَ أَمِنًا
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا نَى وَخَيْرَ مَا فَعَلَ وَخَيْرَ مَا أَعْمَلَ وَخَيْرَ مَا بَطَّنَ
 وَخَيْرَ مَا ظَهَرَ وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَهُ

وَأَسْأَلُكَ

له عن املمته رضي الله عنها بما سأل سيدنا محمد صلى الله عليه وآله وسلم من منقده من سورة

ذِكْرِي وَتَضَعُ وَزُرِّي وَتَصِلُ أَمْرِي وَتُطَهِّرُ قَلْبِي وَتُحْصِنُ فَرْجِي وَتُوَرِّثُنِي فِي قَبْرِي
وَتَغْفِرُ لِي ذَنْبِي وَاسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
أَنْ تَبَارِكَ لِي فِي سَمْعِي وَفِي بَصَرِي وَفِي رُوحِي وَفِي خَلْقِي وَفِي خَلْقِ وَفِي أَهْلِي وَفِي عَجَائِي
وَفِي مَمَاتِي وَفِي عَمَلِي اللَّهُمَّ وَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِي وَأَجْرِ سَيِّئَاتِي وَاسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ
الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ أَمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقَكَ عَلَيَّ عِنْدَ كِبَرِ سِنِّي وَأَنْقِطَاعِ
عَمْرِي يَا مَنْ لَا تَرَاهُ الْعَيُونُ وَلَا تَخْلُطُهُ الظُّنُونُ وَلَا يَصِفُهُ الْوَأَصْفُونَ وَلَا تَعْبُرُ
الْحَوَادِثُ وَلَا يَحْشَى الدَّاءُ وَيُرْبَعُ لِمَنْ تَقِيلُ الْجِبَالِ وَمَكَائِلُ الْبَحَارِ وَعَدَدُ
قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَعَدَدُ دُرِّ الْأَشْجَارِ وَعَدَدُ مَا أَظْلَمَ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَأَشْرَقَ عَلَيْهِ
النَّهَارُ وَلَا تَوَارِي مِنْهُ سَمَاءُ سَمَاءٍ وَلَا أَرْضُ أَرْضًا وَلَا جَرْمَانِي قَعْرًا وَلَا جَبَلٌ
مَا فِي وَعْهَاجِ خَيْرِ عَمْرِي آخِرُهُ وَخَيْرِ عَمَلِي خَوَاتِمُهُ وَخَيْرِ أَيَّامِي يَوْمَ الْقَاكِ فِيهِ
يَا وَرِي لِاسْلَمٍ وَأَهْلِهِ يُبْتَنِي بِهِ حَتَّى الْقَاكِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي صَبُورًا وَجَلِي
شُكُورًا وَاجْعَلْنِي فِي عَيْبِي صَغِيرًا وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ كَبِيرًا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
عِلْمًا نَافِعًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا وَرِزْقًا حَلَالًا طَيِّبًا يَا مَنْ أَظْهَرَ الْجَبَلِ وَسَتَرَ
الْقَبِيحِ يَا مَنْ لَا يُؤَاخِذُ بِالْجُرَيْرَةِ وَلَا يَهْتِكُ السِّتْرَ يَا عَظِيمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ
التَّجَاوُزِ يَا وَاسِعَ الْغُفْرَةِ يَا بَاسِطَ الْيَدَيْنِ بِالرَّحْمَةِ يَا صَاحِبَ كُلِّ مَجْجٍ
يَا مَنْ تَهَيَّأَ كُلُّ شَكْوَى يَا كَرِيمَ الصَّفْرِ يَا عَظِيمَ النِّمْنِ يَا مُبْتَدِيَ النِّعَمِ قَبْلَ اسْتِحْقَاقِهَا
يَا رَبَّنَا وَيَا سَيِّدَنَا وَيَا مَوْلَانَا وَيَا غَايَةَ رَغْبَتِنَا أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ
لَا تَشْتَوِي خَلْقِي بِالنَّارِ تَمَّ نُورُكَ فَهَدَيْتَ فَلَاكَ الْحَمْدُ عَظِيمَ حَمْدِكَ فَغَفَوْتَ
فَلَاكَ الْحَمْدُ بَسَطْتَ يَدَكَ فَأَعْطَيْتَ فَلَاكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا وَجْهَكَ الرَّمَّ الْوَجُودِ وَ

جَاهَكَ أَفْضَلَ لِحَاجَةٍ وَعَظِيمَتِكَ أَنْتَرَفِ الْعَظِيمَةِ وَاهْتِنَاهَا لِنَظَاعِ رَبَّنَا فَتَشْكُرُ
 تَعَصُّ رَبَّنَا مَتَعَفِرًا وَتَجِيبُ الْمَضْطَرَّ وَتَكْشِفُ الضَّرَّ وَتَشْفِي السَّقِيمَ وَلَا يَجْزِي
 بِأَلْسِنَتِكَ أَحَدٌ وَلَا يَبْلُغُ مَدْحَتِكَ قَوْلَ قَائِلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ
 فَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ فَإِنَّهُ لَا يَمِيلُ كَهَمًا إِلَّا آتَتْ رَبَّنَا لِأَنْزِعَ قُلُوبَنَا إِلَيْكَ اللَّهُمَّ عَصِمْنِي
 مِنْ تَبَرُّ الْفِتَنِ وَعَارِفِي مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرِ وَأَصْلِحْ مِنِّي مَا ظَهَرَ وَمَا بَطَنَ وَنِقِ قَلْبِي
 مِنَ الْحَقْدِ وَالْحَسَدِ وَالْعُجْبِ وَالْكَبْرِ وَالرِّيَاءِ وَالْغَفْلَةِ وَلَا تَجْعَلْ عَلَيَّ تَبَاغَةً
 لِأَحَدٍ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ لَزِمَ مِلَّةَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَظَمَ حُرْمَتَهُ وَأَعَزَّ كَلِمَتَهُ وَحَفِظَ عَهْدَهُ وَذَمَّتَهُ وَنَفَرَ حَزْبَهُ وَدَعَوْتَهُ وَ
 كَثُرَتْ تَابِعِيهِ وَفَرَّقَتْهُ وَوَأَى زَمَرَتَهُ وَلَمْ يَخَالَفْ سَيِّدَهُ وَسُنَّتَهُ اللَّهُمَّ
 إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلْتَ مِنْهُ سَيِّدَنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 نَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ تَبَرُّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ سَيِّدَنَا مُحَمَّدٌ نَبِيُّكَ
 وَرَسُولُكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي مِنْ زَمَانِي هَذَا وَإِحْدَاتِ
 الْفِتَنِ وَتَطَاوُلِ أَهْلِ الْجُبَّةِ عَلَيَّ وَأَسْتَضَعُ فِيهِمْ أَيَّامِي اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي
 مِنْكَ فِي عِيَادِ مَرْبِعٍ وَحِرْزِ حَصْبَيْنٍ مِنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ حَتَّى تَبْلُغَنِي أَجْرِي عَائِي
 اللَّهُمَّ جَعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ الْأَشْيَاءِ إِلَيَّ وَاجْعَلْ خَشْيَتِكَ أَخْوَفَ الْأَشْيَاءِ عِنْدِي
 وَأَقْطَعْ عَنِّي حَاجَاتِ الدُّنْيَا بِالسُّتُوقِ إِلَى لِقَائِكَ وَإِذَا اقْرَبْتَ أَعْيُنَ أَهْلِ
 الدُّنْيَا مِنْ دِيْنَاهُمْ فَاقْرُبْ عَيْنِي مِنْ عِبَادَتِكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ مَسَامِعُ قَلْبِي
 لِيذْكُرَكَ وَارْزُقْنِي طَاعَتَكَ وَطَاعَةَ رَسُولِكَ وَعَمَلًا بِكَلِمَاتِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
 فِي أَهْلِ وَالْوَالِيِّ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَدَّ عَوْعِي رَحِمَهُ قَطَعْتَهَا اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِمَّنْ

تَوَكَّلْ عَلَيْكَ فَلَغَيْتَهُ وَاسْتَمَدَكَ فَهَدَيْتَهُ وَاسْتَنْصَرِكَ فَصَصَّرْتَهُ اللَّهُمَّ
 اجْعَلْ وَسْوَاسَ صَدْرِي خَشِيَّتَكَ وَذِكْرَكَ وَاجْعَلْ هَمِّي وَهَوَايَ فِيهَا
 تَحِبَّتٌ وَتَرْضَى اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي الْمَوْتِ وَفِي مَا بَعْدَ الْمَوْتِ اللَّهُمَّ لَا تُؤَاْمِنَا
 مَكْرَكَ وَلَا تَنْسِنَا ذِكْرَكَ وَلَا تَهْتِكْ عَنَّا سِتْرَكَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْغَافِلِينَ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضَيْقِ الدُّنْيَا وَضَيْقِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَيْكَ رَبِّي تَحَبَّبَنِي
 وَفِي نَفْسِي لَكَ فَذَلِّلْنِي وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ فَعَظِّمْنِي وَمِنْ سَيِّئِ الْأَخْلَاقِ فَجَنِّبْنِي
 أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَمِعَافَاتِكَ مِنْ عِقَابِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ
 لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ
 إِلَّا إِلَيْكَ وَمِنَ الدُّلِّ إِلَّا لَكَ وَمِنَ الْخَوْفِ إِلَّا مِنْكَ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَقُولَ
 زُورًا أَوْ أَعْتَبَ جُورًا أَوْ أَكُونَ بِكَ مَعْرُورًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَمَائَةِ الْأَعْدَاءِ وَ
 عُضَائِلِ الدَّاءِ وَخَيْبَةِ الرَّجَاءِ وَزَوَالِ النِّعْمَةِ وَتَحَوُّلِ الْعَافِيَةِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
 الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْهَرَمِ وَالْمَعْرَمِ وَالْمَأْتَمِّ وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَ
 تَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي
 وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّ كَلْبِهِ وَأَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِكَ الْقَدِيمِ وَسَمْلِكَ
 الْعَظِيمِ وَذُرِّيَّتِكَ الْحَبِيبِ الرَّحِيمِ وَكَلِمَاتِكَ الْقَدِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذَنْبٍ تَهْتَمَّتْ
 بِهِ غَضَبُكَ وَأَعْرَاضُكَ وَفَهْرُكَ وَإِطْرَادُكَ يَا عَفُورُ يَا رَاطِفُ يَا رَحِيمُ
 بِجَاهِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِلَيْهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهُمْ اللَّهُمَّ كَمَا صَنَعْتَ وَجْهِي عَنْ سُبُوحٍ غَيْرِكَ فَصُنِّ وَجْهِي عَنْ مُسْأَلَةِ غَيْرِكَ

بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْافَ وَالْهُدَى وَالسُّقَى وَالنَّصِيحَةَ
 وَالغِنَى رَبِّ اعْنِي وَلَا تَعِنِّ عَلَيَّ وَالنُّصْرَةَ لِي وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ وَامْكُرْ لِي وَلَا تَمْكُرْ
 عَلَيَّ وَاهْدِنِي وَسِيرَ الْهُدَى لِي وَالنُّصْرَةَ عَلَيَّ مِنْ بَنِي عَلِيٍّ رَبِّ اجْعَلْنِي لَكَ
 ذَكَرًا لَكَ شَكَارًا لَكَ رَهَابًا لَكَ مَطْوَأًا عَالِكَ مُجْتَنِبًا إِلَيْكَ وَأَهْلًا مَيْتَابًا
 رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَاعْمَلْ حَوْبَتِي وَاجِبْ دَعْوَتِي وَثَبِّتْ حُجَّتِي وَسَدِّدْ لِسَانِي
 وَأَسْأَلُ بِخِيَمَةِ صَدْرِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ فِي الْقَضَاءِ وَنَزَلَ التَّهْلُوتُ
 وَعَيْشَ السُّعْدَاءِ وَمِرْقَةَ الْأَنْبِيَاءِ وَالنُّصْرَةَ عَلَى الْأَعْدَاءِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ
 وَدَرْكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ وَعُضَالِ الدَّاءِ وَخَيْبَةِ الرَّجَاءِ
 وَزَوَالِ النِّعْمَةِ وَتَحَوُّلِ الْعَافِيَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ
 الصُّدْرِ وَشَتَاتِ الْأَمْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ السَّائِلِينَ عَلَيْكَ فَإِنْ
 لِلْسَّائِلِ عَلَيْكَ حَقًّا إِمَّا عَبْدًا أَوْ أَمَةً مِنْ أَهْلِ الْبَرِّ وَالْبِحْرِ تَقَبَّلْتَ دَعْوَتَهُمْ
 وَاسْتَجَبْتَ دَعْوَاهُمْ أَنْ تَشْرِكُنِي فِي صَالِحِ مَا يَدْعُونَكَ فِيهِ وَإِنْ تَشْرِكُهُمْ
 فِي صَالِحِ مَا نَدْعُوكَ فِيهِ وَإِنْ تُعَافِينَا وَإِيَاهُمْ وَإِنْ تَقْبَلُ مِنَّا
 مِنْهُمْ وَإِنْ تَجَاوَزْنَا عَنْهُمْ فَإِنَّا آمِنًا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَالْتَبْنَا
 مَعَ الشَّاهِدِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا دَامًا وَقَلْبًا خَائِتَعًا وَبَقِيَّةً
 صَادِقًا وَأَسْأَلُكَ دِيًّا قِيمًا وَأَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ مِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ وَأَسْأَلُكَ
 دَوَامَ الْعَافِيَةِ وَأَسْأَلُكَ التَّنْفِكَ عَلَى الْعَافِيَةِ وَأَسْأَلُكَ الْغِنَى عَنِ النَّاسِ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا بَيَّتَ مِنْهُ ثُمَّ عَدَّ تَرْفِيهِ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا
 أَعْطَيْتَكَ مِنْ نَفْسِي ثُمَّ لَمْ أَوْفِ لَكَ بِهِ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِلذَّنْبِ الَّتِي تَقْوَيْتَ

عَلَى مَعْصِيَتِكَ وَاسْتَعْفِرُكَ لِكُلِّ خَيْرٍ ارْتَدَّتْ بِهِ وَجَهَكَ لِمَا لَطَمْتَ فِيهِ مَا لَيْسَ لَكَ
 وَاسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَائِي خَيْرًا وَأَسْأَلُكَ مَا قَضَيْتَ لِي مِنْ أَمْرٍ أَنْ يَجْعَلَ
 عَاقِبَتَهُ رِيسَالًا اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي تَمَامَ الْوُضُوءِ وَتَمَامَ الصَّلَاةِ وَتَمَامَ رِضْوَانِكَ
 اللَّهُمَّ ارْفَعْ عَنِّي نَقْلَ الْأَوْزَارِ وَالْأَحْمَالَ الَّتِي أَفْقَضَ ظَهْرِي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي إِخْلَاقَ
 وَالْحَضُورِ فِي طَاعَتِكَ وَالسُّتُوقِ وَالذَّقْنِ فِي عِبَادَتِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِينَ
 مُهْتَدِينَ غَيْرِ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ سَلَامًا لِأَوْلِيَاءِكَ وَحَرْبًا لِأَعْدَائِكَ نَحْبُ
 بِحَبِّكَ مِنْ أَحِبَّاءِكَ وَنَعَادِي بَعْدَكَ مِنْ خَالَفِكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ سِرِّي
 خَيْرًا مِنْ عَلَانِيَتِي وَاجْعَلْ عَلَانِيَتِي صَالِحَةً اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُتَجَنِّبِينَ
 الْغَرِّ الْمُتَجَلِّينَ الْوَفْدِ الْمُتَقَبِّلِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَبِاسْمِكَ الْعَظِيمِ
 مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّقِيِّ فِي الْحَقِّ بَعْدَ الْبَقِيَّةِ وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ يَوْمِ الدِّينِ اللَّهُمَّ حَبِّبِ الْمَوْتَ
 إِلَيَّ مِنْ يَعْزَمُ أَنْ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ اسْتَغْفِرُ
 اللَّهَ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ حُرِّمَتْ بِهِ عَنِّي كَيْدِي وَمَنَاجَاتِي وَحُضُورِي عِبَادَتِهِ
 وَاسْتَحَقَّتْ بِهِ طَرْدِي مِنْ بَابِ عِنَايَتِهِ وَمَنْعَةُ اسْتِجَابَةِ دَعْوَاتِهِ اللَّهُمَّ أَنْتَ
 رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ حَلَفْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا
 اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتَ أَبْوَدَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبْوَءِي بِذِي
 فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
 عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ
 وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ مِنْ تَبَرُّفِنِي وَمِنْ تَبَرُّكُلِ ذِي شَرِّهِ أَنْتَ أَخِذْ بِبِئْرَتِيهَا
 رَبِّي عَلَى صِرَاطِ مُسْتَقِيمٍ أَمِنْتُ بِاللَّهِ نَوَكَلْتُ عَلَى اللَّهِ اعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ خَوَّضْتُ
 أَمْرِي إِلَى اللَّهِ اللَّهُمَّ أَكْفِنِي كُلَّ مَهْمٍ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ وَمِنْ أَيْنِ نَشِئْتَ
 حَسْبِيَ اللَّهُ لَذِي حَسْبِيَ اللَّهُ لِمَا أَهَمَّنِي حَسْبِيَ اللَّهُ لِمَنْ لَبِغِي عَلَى حَسْبِيَ اللَّهُ
 لِمَنْ حَسَدَنِي حَسْبِيَ اللَّهُ لِمَنْ كَادَنِي بِسُوءِ حَسْبِيَ اللَّهُ عِنْدَ الْمَوْتِ حَسْبِيَ
 اللَّهُ عِنْدَ الْمَسْئَلَةِ فِي الْقَبْرِ حَسْبِيَ اللَّهُ عِنْدَ السُّؤَالِ حَسْبِيَ اللَّهُ عِنْدَ
 الْمِيزَانِ حَسْبِيَ اللَّهُ عِنْدَ الصِّرَاطِ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
 وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ الْهَيِّ وَاللَّهُ أَبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَإِلَهُ
 جِبْرِئِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عَافِنِي وَلَا تَسْلِطَنَّ أَحَدًا مِنْ
 خَلْقِكَ عَلَيَّ بِشَيْءٍ لَا طَاقَةَ لِي بِهِ وَأَسْأَلُكَ أَنْ تُسَجِّبَ دَعْوَتِي فَإِنَّا مُضْطَرِّقُونَ
 وَتُعْصِمُنِي فِي دِينِي وَإِنِّي مُبْتَلِيٌّ وَتُنَالِنِي بِرَحْمَتِكَ وَإِنِّي مُذْنِبٌ وَتُنْفِي عَنِّي
 الْفَقْرَ فَإِنِّي مُتَمَسِّكٌ وَتُرَدُّ عَنِّي شَرُّ الْأَعْدَاءِ فَإِنِّي عَاجِزٌ (ثَلَاثًا وَسَبْعًا) اللَّهُمَّ
 ائْتِنَا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ وَقَبْعِنَا مَا رَزَقْتَنَا وَبَارِكْ لَنَا
 فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لَنَا بِخَيْرٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَفِيَّةً وَ
 مَيِّتَةً سَوِيَّةً وَمَرَدًّا غَيْرَ مُحْزِيٍّ وَلَا فَاضِحٍ اللَّهُمَّ إِنِّي ضَعِيفٌ فَفَوِّقِي رِضَاكَ
 ضَعْفِي وَخُذْ لِي الْخَيْرَ بِبِئْرَتِي وَاجْعَلْ لِإِسْلَامِ مَنْتَهَى رِضَايَ اللَّهُمَّ إِنِّي فَضِيفٌ
 فَفَوِّقِي دَائِي ذُلِّي فَاعِزِّي وَإِنِّي فَاقِرٌ فَارْزُقِي وَإِنِّي مُذْنِبٌ فَاعْفِرْ لِي أَنْتَ وَلِيَّتِي
 فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفِّقِي مُسَالِمًا وَاجْتَنِبِي بِالصَّالِحِينَ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ
 قُوَّتِي وَقِلَّةَ جِلَّتِي وَهَوَانِي عَلَى النَّاسِ أَرْحَمِ الرَّاحِمِينَ إِلَى مَنْ تَكَلَّمُنِي إِلَى عَدُوِّ بَعِيدٍ

يَجْعَلْهُ مِنِّي أُمَّ إِلَى صِدِّيقٍ قَرِيبٍ كَلَفْتَهُ أَمْرِي إِنْ لَمْ تَكُنْ سَاخِطًا عَلَيَّ فَلَا أَبَا لِي
 غَيْرَكَ عَافَيْتَكَ أَوْ سَعَى لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي
 أَضَاءَتْ بِهِ السَّمَوَاتُ وَاشْرَفَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ وَصَلَحَتْ بِهِ أُمُّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 أَنْ تُنَزِّلَ بِنَاغَضَبِكَ أَوْ تُهْلِلَ بِنَا سَخَطِكَ لَكَ الْعُتْبَى وَالْأَحْوَلُ وَالْأَقْوَى
 إِلَهِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ عَمَلٍ يُخْزِيَنِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ صَاحِبٍ
 يُؤْذِيَنِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ مَلٍ يُلْهِمُنِي وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ فَقْرٍ يُمِيسِنِي وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنْ كُلِّ عَنِي يَطْغِيَنِي اللَّهُمَّ جَهْدُكَ انْصَرَفَتْ وَيَدِّي اعْتَرَفَتْ
 أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَرَمٍ مَا اقْتَرَفْتُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَكَاءِ وَعَدَا بِالْأَحْزَانِ
 وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُذَامِ وَالْجُدَامِ وَسَيْبِ الْأَسْقَامِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْقَهْمِ
 وَالْحَمَى وَالْبِكْمِ وَالْحَيْثَةِ وَالْحَقْرَبِ وَالْوَالِدِ وَمَا وُلِدَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي خَيْرَ مَا
 يَطُوبُونَ وَأَعِزَّنِي مَا لَا يَعْزُونَ وَلَا تَوَاجِدْنِي مَا يَقُولُونَ وَسَهِّلْ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ
 مَا يَأْمُرُونَ وَلَا تُضَيِّقْنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ اللَّهُمَّ لَا تَقْلُبْنَا فِجَاءً تَوَلَّيْنَا خَدَّ نَابِعْتَهُ
 وَلَا تَخَوَّلْنَا عَنْ حَقِّي وَلَا وَصِيَّةِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي عَيْنَيْنِ هَطَّالَتَيْنِ تَشْفِيَانِ
 الْقَلْبَ يَذْرُوفِ الدَّمْعَ مِنْ خَشْيَتِكَ قَبْلَ أَنْ تَكُونَ الدَّمْعُ وَكَأ وَالْأَضْرَامُ جَمْرًا
 اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجْرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَدَا بِالْآخِرَةِ
 اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي مِنَ الْعَفْلَةِ وَالنِّفَاقِ وَعَمَلِي مِنَ الْعُجْبِ وَالرِّيَاءِ وَوَسْأَفِي مِنَ الْكِبْرِ
 وَالْغَيْبَةِ وَيَدِّي وَعَيْنِي مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي
 الصُّدُورُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ تُوِيلَ الْأَنْوَارَ وَسَيَّرَ الْأَسْرَارَ وَقَدَّرَ الْعِزَّ
 وَجَلَاءَ الْأَبْصَارِ اللَّهُمَّ سَلِّمْ دِينَنَا وَإِيمَانَنَا وَاحْتِمِ بِالصَّلَاحَاتِ أَعْمَالَنَا

اللَّهُمَّ فَارِقَ الْأَصْحَابِ جَاعِلَ الْبَيْتِ سَكَنًا وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ حِسَابًا لَا تَقْضِ عَنِّي
 الذِّينَ وَأَعْنِي مِنَ الْفَقْرِ وَفُوقِي عَلَى إِحْمَادِي فِي سَبِيلِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ
 أَمْرٍ قَدْ تَشَيَّبَنِي قَبْلَ الْمَشَيْبِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ وُلْدٍ يَكُونُ عَلَيَّ وَبِالْأَعُوذِ بِكَ مِنْ مَالٍ
 يَكُونُ عَلَيَّ عَدَا بَارًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ صَاحِبٍ خَدَّيْغِي إِنْ رَأَى حَسَنَةً دَفَنَهَا
 وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً أَفْتَشَاهَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَضْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ
 وَحُبَّ الْمَسْكِينِ وَإِنْ لَعَفْتُ لِي وَتَرَحُّمِي وَإِذَا رَدَّتْ بِقَوْمٍ فِتْنَةٍ مَوَدَّةً مَوْفِي عَيْرِ مَفْتُونٍ
 وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ حُبَّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ لِيْفِي عِنِّي إِلَى حِكْمِكَ اللَّهُمَّ مَا مَنَنْتَ
 لِي مِنْ نِعْمَةٍ فَتَمِّمْهَا وَمَا أَعْتَمْتُ بِهَا فَلَا تَنْسَلِبْهَا وَمَا سَنَنْتَهُ فَلَا تَقْتُلْهُ وَمَا عَلَّمْتَهُ فَاعْفُ عَنِّي
 وَمَا رَجَوْتَهُ فَيَسِّرْهُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ فَإِنَّ جَارَ الْبَالِ
 يَتَوَلَّى وَمِنْ الْجُوعِ فَإِنَّهُ يَأْكُلُ الضَّعِيفَ وَمِنْ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا يَأْبُسُ الْبَطَانَةَ وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنْ عَمَلٍ لَا يَنْفَعُ وَقَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَدَعَاءٍ لَا يَسْمَعُ وَنَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنْ مَوْلَاكَ الْأَرِيحِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ يَرْجِعَ عَلَيَّ اعْتِقَابًا أَوْ لِقْنًا
 عَنْ دِينِنَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَلَمِ وَالزُّرْدِيِّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْغَرْقِيِّ وَالْمَرْقِيِّ
 وَالْمُهْرَمِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَخْبِطَنِي الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَمُوتَ
 فِي سَبِيلِكَ مُدْبِرًا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَمُوتَ لِي يَغَا اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ
 ذَوَالِ نَعْمَتِكَ وَتَحْوَلِ عَافِيَتِكَ وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمْعِ سَخَطِكَ اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَعْرِ سَمْعِي وَمِنْ نَعْرِ بَصَرِي وَمِنْ نَعْرِ لِسَانِي وَمِنْ نَعْرِ قَلْبِي وَمِنْ
 نَعْرِ مِثْقَلِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنَ الْعَاصِي لَا أَرْجِعُ إِلَيْهَا هَلْكَ اللَّهُمَّ رَضِيئِي
 بِقَضَائِكَ وَبَارِكْ لِي فِيمَا قَدَّرْتَنِي حَتَّى لَا أُجِبَّ بِتَحْمِيلِ مَا أَخْرَجْتَ وَلَا تَأْخِيرِ مَا عَلَّمْتَ

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وَإِذَا سَاءُوا اسْتَعْفَرُوا
 اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا تَنْزِعْ مِنِّي صَالِحَ مَا عَطَيْتَنِي اللَّهُمَّ
 إِنَّكَ لَسْتَ بِاللَّهِ اسْتَحْدِثَاهُ وَلَا يَرْبُ بِمِيدِ ذُلِّهِ ابْتَدِعْنَاهُ وَلَا عَلَيْكَ شَرِكَا
 يَقْضُونَ مَعَكَ وَلَا كَانَ لَنَا قَبْلَكَ مِنَ اللَّهِ نَجَاءٌ إِلَيْهِ وَنَذْرٌ وَلَا أَعَانَكَ عَلَى
 خَلْقِنَا أَحَدٍ فَشَرِكَا فِيكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ فَنَسْتَأْذِنُكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اغْفِرْ لِي
 وَأَقْضِ حَوَائِجِي وَسَهِّلْ عَلَيَّ أَعْوْذِيكَ مِنْ وَسْوَاسِ الصُّدُورِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ
 وَمَشَاتِئِ الْأَمْرِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَخْشَاكَ كَمَا فِي آدَاكَ أَبْدَلْ حَقِّي الْقَاكُ وَأَسْعِدْ
 بِتَقْوَاكَ وَلَا تَشْقِنِي بِمَعْصِيَتِكَ وَخَرِّجْنِي فِي فَضْلَاتِكَ وَبَارِكْ لِي فِي مَا قَدَّرْتَنِي
 حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا آخَرْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَلْتَ وَأَجْعَلْ غِنَايَ فِي صَدْرِي
 وَأَنْسَ وَحْشَتِي فِي قَبْرِي اللَّهُمَّ وَمَا أَبْلَيْتَنِي بِهِ مِنْ رَحْمَةٍ فَتَسْكِنِي
 بِسُنَّةِ الْحَقِّ وَتَشْرِيعَةِ الْإِسْلَامِ اللَّهُمَّ إِنَّ لِي ذَنْبًا فِيهَا بَيْنِي وَبَيْنَكَ وَ
 ذُنُوبًا فِيهَا بَيْنِي وَبَيْنَ خَلْقِكَ اللَّهُمَّ وَمَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَافْغُفْرَها وَمَا كَانَ
 لَخَلْقِكَ فَهَمَلْهُ عَنِّي بِفَضْلِكَ إِنَّكَ وَأَمْسِعِ الْمُخْطِئَةَ يَا سَمِيَّ يَا قَيُّومَ بِرَحْمَتِكَ سَتِغْتِ
 أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ رَضِيْتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَ
 بِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ
 وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ فَإِنِّي أَعْمَدُ إِلَيْكَ فِي
 هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَشْهَدُكَ وَكَفَى بِكَ شَهِيدًا إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا
 أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَكَ الْمَلِكُ وَلَكَ الْحَمْدُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَأَشْهَدُ

اِنَّ وَعْدَكَ حَقٌّ وَلِقَاءَكَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَاِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ
 مِنْ فِي الْقُبُورِ وَاِنَّكَ اِنْ نَكَلْتَنِي اِلَى النَّفْسِ نَكَلْتَنِي اِلَى ضَعْفٍ وَعَوْرَةٍ وَذَنْبٍ
 وَخَطِيئَةٍ وَاِنِّي لَا اَتِيَنَّكَ اِلَّا بِرَحْمَتِكَ فَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ عَهْدًا تُوَفِّيْنِيهِ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ وَاَعِظْ لِي ذُنُوبِي كُلَّهَا اِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا لِمَنْ
 تَابَ عَلَيَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَاَجْعَلْ لِي مِنْ عِبَادِكَ الَّذِينَ تَرْضَى بِهِمْ
 عَيْنَ الْقَتْلِ وَالْفِتَنِ وَيُطِيلُ اَعْمَارَهُمْ فِي حَسَنِ الْعَمَلِ وَتَحْسِنُ اخْلَاقَهُمْ وَتُوَسِّعُ اَرْزَاقَهُمْ
 وَتُخَيِّبُهُمْ فِي عَافِيَةٍ وَيَقْبِضُ اَرْوَاحَهُمْ فِي عَافِيَةٍ وَعَلَى الْفَرَشِ تُعْطِيهِمْ مَنَازِلَ
 الشَّهَدَاءِ اَللّهُمَّ ارْزُقْنِي شَهَادَةً خَالِصَةً فِي سَبِيلِكَ وَاَجْعَلْ مَوْتِي بِبَدَلِ
 رَسُوْلِكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ وَيَا سُنْدَ مَنْ لَا سُنْدَ لَهُ
 وَيَا ذُخْرَ مَنْ لَا ذُخْرَ لَهُ وَيَا عِيَاثَ مَنْ لَا عِيَاثَ لَهُ يَا كَلِيْمَ الْعَفْوِ يَا حَسَنَ التَّجَاوُزِ
 يَا كَاشِفَ الْبَلَاءِ يَا عَظِيْمَ الرَّجَاءِ يَا عَوْنَ الضُّعْفِ يَا مُنْقِذَ الْغُرَقَى يَا مُنْجِي الْهَلَكَايَا
 مُحْسِنُ يَا مُنْعِمُ يَا مُفْضِلُ اَنْتَ الَّذِي سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اَيُّوْمِ اللَّيْلِ وَنُورُ النَّهَارِ وَ
 ضَوْءُ الْقَمَرِ وَشُعَاعُ الشَّمْسِ وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَحَيْفُ الشَّجَرِ يَا اللهُ لَا تُشْرِكْ لَكَ
 يَا رَبِّ يَا رَبِّ (ثم تدعو بواجبتك لا تقوم من مقامك حتى يستجيب لك)
 اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ اَنْتَ عَلَيَّ
 وَاَنْزِلْهُ الْمَقْعَدَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَى اللهِ وَصْحِيهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
 كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ سَيِّدِ نَبِيِّنَا اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى اٰلِ سَيِّدِنَا اِبْرَاهِيْمَ اَفْضَلُ صَلَوَاتِكَ
 عَدَدَ مَعْلُومَاتِكَ وَمِدَادِ كَلِمَاتِكَ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ لَكَ صَلَوَاتُكَ تَكُوْنُ لَكَ رِضًا
 وَحَقَّةً اَدَاءً وَغَلْبَةً بِهَذَا الْعَقْدِ وَتَقَرُّ بِهَذَا الْكِرْبَابِ وَتَقْبَلُ بِهَذَا الرَّجَاءِ بِمِثْلَانِ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَتَبَارَكَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْحَمْدُ الْمُنَانُ بِيَدَيْهِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ يَحْيَى وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ
وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَى اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا
رَسُولِ اللَّهِ كُلِّ ذَلِكَ عَدَا خَلْقِهِ وَرِضَى نَفْسِهِ وَرِزْنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ
كَلِمَاتِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
الْحَكِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ رَبِّ
اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَاهْدِنِي وَارزُقْنِي وَأَعِزَّنِي بِحَمْلِكَ عَنْ
حَرَامِكَ وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ وَاغْفِرْ لِي
وَلِمَنْ لَكَ حَقٌّ عَلَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاقْبَلْ حَوْلِي وَحَوْلَ مَنْ أَوْصَانِي
بِالدُّعَاءِ وَاجْعَلْنِي وَأَوْلَادِي مِنْ عِبَادِكَ الْمُتَّقِينَ الْمُخْلِصِينَ الْفَائِزِينَ الْمُؤْتَمِنِينَ
الْمُعَافِينَ وَاسْعِدْنَا اللَّهُمَّ بِلِقَاءِ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ الْكَرِيمِ غَايَةَ أَمَلِي وَمَنَى لَدَيْكَ
إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنْ كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحِجْرِ وَالْكَسَلِ وَاعُوذُ بِكَ
مِنْ لَجَبِنِ الْبُرْسِيِّ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ إِنْ
أَسْأَلُكَ بِأَنْتَ أَتَمُّهُدِي أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الصَّمَدُ الَّذِي
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ مَنْ عَجِبَ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَا وَكَشَفَ
السُّوءَ سُبْحَانَكَ إِنْ كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ
سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ سَهْلًا إِذَا شِئْتَ اللَّهُمَّ إِنْ أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ
وَرَحْمَتِكَ فَإِنَّهُ لَا يَمْلِكُهَا إِلَّا أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ اسْتَغْفِرُكَ

وَأَتُوبُ إِلَيْكَ اللَّهُمَّ إِنْ أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ
 لَكَ الْحَمْدُ الْمُنَانُ بِدِيَعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ لِلَّهِ إِلَّا اللَّهُ
 الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لِلَّهِ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ لِلَّهِ إِلَّا اللَّهُ الْكَرِيمُ الْعَظِيمُ ط
 سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَا حَيُّ يَا قَيُّمُ
 بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ نَدَانَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَهُ الْعَلِيمُ
 الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ
 تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ رَحْمَتِكَ أَرْجُو
 فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصِلْنِي بِشَتَاتِي كُلِّهَا إِلَى إِلَهِ الْإِنْسَانِ اللَّهُ اللَّهُ فِي
 لَا أَشْرِكَ بِهِ شَيْئًا اللَّهُمَّ اغْنِنِي بِجَلَالِكَ عَنْ حَرَمِكَ يَا اللَّهُمَّ إِنِّي
 عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ نَأْصِبُتِي بِيَدِكَ مَا ضَى فِي حُكْمِكَ عَدْلًا
 فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ سَمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ كَفَسَكَ وَأَنْزَلْتَهُ وَقَلْبًا بِكَ
 وَعِلْمَتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ
 الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رِبْعَ قَلْبِي وَفَوْزَ صَدْرِي وَبَصْرَ وَجْهِ وَجَلَاءَ حَزْنِي وَذَهَابَ حُجْمِي سَتَجْعَلَ
 اللَّهُ لَأَحْوَلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ سَبْعَ مَرَّةٍ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَنْ يَخْذُلَنِي
 وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وِليٌّ مِنَ الذُّلِّ وَلَبَّيْكَ نَكْبِيرًا اللَّهُمَّ
 اقْذِفْ فِي قَلْبِي رَجَاكَ واقْطَعْ رَجَائِي عَمَّنْ سِوَاكَ حَتَّى لَا أَرْجُو عَيْدَكَ وَلَا أَدْعُو
 إِلَّا بِأَيِّكَ اللَّهُمَّ وَمَا ضَعُفْتُ عَنْهُ قُوَّتِي أَوْ قَصُرَتْ عَنْهُ عَمَلِي وَلَمْ تَنْتَه إِلَيْهِ عَمْرِي
 وَلَمْ تَبْلُغْهُ مَسْأَلَتِي وَلَمْ يَجْرَ عَلَى لِسَانِي فَمَا عَطَيْتَ أَحَدًا مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ
 مِنَ الْيَقِينِ فَخَصَّنِي بِهِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ

بِسْمَةِ اللَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْإِلَهَ الْإِلَهِ الْأَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ اللَّهُمَّ
 يَا عَلِيَّ فِي عِنْدِ مَنَدِي وَيَغُوثِي عِنْدَ أَرْبِي وَيَأْمُوسِي عِنْدَ حَسَنِي وَيُرْجَانِي عِنْدَ
 مُصَيَّبِي أَجْرَ سُنَى بَعِينِكَ الَّتِي لَانْتَامَ وَالْفَيْضِ بَرَكَاتِكَ الَّتِي لَا يَرَامُ وَارْحَمْنِي بِفَضْلِكَ
 عَلَيَّ وَلَا تَهْلِكْنِي وَأَنْتَ رَجَائِي يَا اللَّهُ يَا رَحْمَانَ يَا رَحِيمًا وَصَلِّ اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ وَاللَّهُ وَصِيحُهُ وَسَلِّمِ اللَّهُ كَافِي فَضَلَّتْ الْكَافِي وَجَدَّتْ الْكَافِي لِكُلِّ كَافٍ
 كَفَانِي الْكَافِي وَنِعْمَ الْكَافِي وَوَلَّى مُحَمَّدٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ اسْتَغْفِرُكَ اللَّهُ مَا تَمَرَّ
 وَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَهَبْ لَنَا اللَّهُمَّ
 مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَائِلَ الطَّيِّبَ مَا تَقْوُونَ بِهِ وَجُوهَنَا عَنِ التَّعَرُّضِ إِلَى أَحَدٍ
 مِنْ خَلْقِكَ وَاجْعَلْ لَنَا اللَّهُمَّ إِلَيْهِ طَرِيقًا سَهْلًا مِنْ غَيْرِ تَقَبُّ وَلَا نَصِيبَ
 وَلَا مَنِيَّةَ وَلَا تَبَعِيَّةَ وَجِنَا اللَّهُمَّ الْحَرَامَ حَيْثُ كَانَ وَإِنْ كَانَ وَعِنْدَ مَنْ كَانَ وَحُلَّ
 بَيْنَنَا وَبَيْنَ أَهْلِهِ وَاقْضِ عَنَّا أَيْدِيَهُمْ وَأَصْرِفْ عَنَّا قُلُوبَهُمْ حَتَّى لَا تَقْلِبَ إِلَيْنَا
 يَرْضِيكَ وَلَا تَسْتَعِيرَ بِنِعْمِي إِلَّا عَلَيَّ مَا نَحْبُ يَا رَحِمَ الرَّحِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَنِ الطَّاهِرِ الْأَكْرَمِ مَبْعُوثِ فَضْلِ شَافِعِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ
 وَعَلَى آلِ بَرَاهِيمَ فَضَّلْ صَلَوَاتِكَ عِدْمَ مَعْلُومَاتِكَ وَمِثْلَ دِكْهُمَاتِكَ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ لَكَ كَمَا
 ذَكَرَكَ وَذَكَرَ الذَّاكِرُونَ وَكَلِمَاتِكَ عَنِ ذِكْرِكَ وَذِكْرَكَ الْعَاقِلُونَ صَلَوَاتِكَ تَكُونُ لَكَ رِضًا وَرِجَاءً
 وَرَأْيًا وَسَبِيلًا وَفَضِيلَةً وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ وَالْمَقَامَ الْحَمْدُ الَّذِي وَعَدْتَهُ وَرَأَيْتَهُ لِقَدْرِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَلَوَاتِكَ
 تَجْمَعُهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْلِ وَالْأَفَانِ وَتَقْضِي لَنَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتَقْضِي لَنَا جَمِيعَ السُّؤَالَاتِ وَتَكْتَفِي
 عَنَّا بِحَبَابِ الْعَفْطَةِ وَالْخَطَرَاتِ وَتَرْفَعُهَا عَلَى الدَّرَجَاتِ وَتَمْلِكُهَا أَقْصَى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَطَرَاتِ
 فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ ط

فصل رابع

در بیان ملفوظات تشریفه و در ضمن آن بیان بعضی از کرامات و خوارق عادات
 و قصائد نعتیه که از شعرا می وقت بخدمت حضرت ایشان می رسیدند
 باید دانست که فقیر کاتب الحروف در این باب آنچه روایت میکند از دیده و شنیده خود خواهد
 یاز شخصی خواهد بود که در صدق آن شبهه و فتنه و لاف و غوغا نباشد چونکه مذاق حضرت ایشان بوجه تمام
 معلوم داشت اگر کدام حکایتی یا نقلی مخالف طبع و مذاق حضرت ایشان با شماع میرسید
 آنرا نامعتبر دانسته بایرود آن تقدیر نمود و چون مخاطب سیل چشم پوشی کرده باجماع رطب
 یا بس اوراق سیاه نکرده و قَوْل و بِاللَّهِ التَّوْفِیْقُ ماز خط مرحوم ملا عبدالحکیم منقول
مَرِضٌ قَاتِمٌ سال حضرت ایشان در شهر بھاگ تشریف آوردند و از طرف سرکار
 خان صاحب شابهاسی تلج محمد در شهر بھاگ مقرر بود بعضی معاندانش خوانند که در سرکار خان صاحب
 دشمنی کرده از نامی بھاگ او را بکشند آمده در حضور انور ملتجی شد حضرت ایشان فرمودند بعد از آن
 جواب داد و میباید دیگر زور بقاضی فرمودند که شابهاسی التجا کرده بود و عا نمودم آتخاره که روم
 قیل و قال بسیار واقع گردیده بعد گفتگو قلعه فتح شد و کلیدها آورده دادند و گفتند خوب کلید
 گرفته اند لکن عمر عدل و شابهاسی بگویند که خاطر جمع دارند نامی از شما کسی نخواهد گرفت
 آخر در ماه رجب حضرت ایشان بفرسند روانه شدند و شابهاسی در ماه شهبان بیمار شده
 وفات یافت بعد از وفات شابهاسی شش ماه تابستان کینه اش نیابت بھاگ میکردند
مَرِضٌ قَاتِمٌ منقول از ملا عبدالحکیم مرحوم م. یک ضعیفه در بدن بیماری داشت چنانچه
 در دوسه روشکی و گشت زرد می بودی در واقع و دید که حضرت ایشان تشریف آورده اند و شخصی

آن ضعیفه را زیارت و دعا طلبی بجز حضرت ایشان برده ایشان در مسجد شریف بر چهار پایه
نشاند فرمودند مانی نزدیک بیامید رفته رو بر نزدیک چهارپا نشستم بر سرم و کم رو
و نسوا رو خود دادند که ازین بدایع خود کشند در آنجا نشو اگر دم چون از خواب برخواستم همه عمل
رفع و رفع شده بودند و تا الآن از آن علامتها اثری در خود ندیدم **ایضا منہ** شخصی در
حضور خالصاحب بر این بنده غمازی کرده بود که ده هزار روپیه از مالیات او و مهر و زوی کرده بودند
بنده را برده در شهر و او هر نظر بند نمودند بعد یک دو ماه سر کار در شهر بجاگ منزل گزین شدند
و این حقیر حالت خود بجز حضرت ایشان پذیرای عریضه معروضه داشت ظهر الغیب دعا فرمود
روزی خالصاحب در دیوان خود بنده را طلب فرمود و ایما کرد که این شخص بنام تو چنان و چنین گفته
آخر الامر سر کار خالصاحب از روی مهربانی بان شخص قیل و قال میگردد و سخنان او را کنذیب فرمود
و بنده از میان سالها بر خلاست و نجات یافت **ایضا منہ** من بلغو ظالمه در روزی از
حقیر در ملک مستونگ در مسجد شریف با حدی در باب فقر چیزی سخن بزبان راند حضرت ایشان
متوجه شده فرمودند که فقیر آنست که از صبح تا شام بیج و نترانهاید و کمال تو غفل و اشته باشد با این چنین
حالت غفلت بر او راه نیابد از فقر میگویی **من نضراً فایه** منقول از مرحوم سید میران
محمد شاه رح در سنه کینهار و سه صد و ششست سمت شاری شهر بسلی خود رفتم در اوطاق قدیمه
که در نفضه حاجی بچیل حجام گداشته بودم رفتم دیدم که کو دوکان بسیار در آن حج اند چون دومی شستم
معلوم شد که این کو دوکان با هم یک صلاص شده کو دوکی از عاملان نبود مسلمان شده از آن خسته
کرده اند و آن کو دوک مختون نیز حاضر در دم خدشته آمد کما این اوطاق از من است اگر کسی از دانشان
نوسلم مارا وید مقدّمه صعب بر سرم خواهد آمد در آن وقت بنود آمده ویدند و بنای مقدمه بر من
کردند در حیدرآباد و فریادی شدند و بعضی ما دادند موجب قانون بغیر نبوت جس می شدند که از

شاق و کمال خفت دانسته غلام نبی شاه برادر خود را در شهر حیدرآباد و گداخته نمود و سرش را در حضور حضرت
ایشان رسیده با جزار اموضو حاضر و در ششم حضرت ایشان دعا کردند پس در حیدرآباد در ششم تا که
روز مقدمه یعنی آنها نامنظور گردیدند و مقدمه باطل شد و در شرفوانی نیا بملکه حیدرآباد گفت که
این کودک مخون را من دیده ام گواهی من در این مقدمه میباشد آخر بدعای حضرت چنان شد که
کسی از من نپرسید چون که خبر مانی بنده بحضور حضرت ایشان رسید خوشنودن شده بحضور چند نفر که
در آن حافظ عابد هم بود و فرمودند که دعا تو برای این بشارت بر ما خوانند لا تقدر و لا تقدر و لا تقدر
بَعْدَ اَيِّمَانِكُمْ اَلِ اَخِرَ الْاَيَةِ بجایال گذشت که ابن ابی شریف که در سوره توبه واقع است
بلفظ لا تَعْتَدُوا و اِذَا جِئْتُمْ بِالْحَقِّ رَايْتُمْ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَوَدُّونَ اَنْ يَّكُونَ مَعَكُمْ لِيُؤْمِنُوا بِمَا
تَاكُرُ حَقِيقَتِ اَنْ اَلْحَالِ حَلُومِ شَدِّ مَرْتَبَتِ فَا تَبَهْتُمْ بِمَنْ تَعْتَدُونَ منقول از سید صاحب مرحوم مذکور
که بدعت حاجی عاقل بخدمت حضرت ایشان در ساگره که از توابعات نکرته است فتم
وقت شام حاجی مذکور صبیبه صغیره خود آورد و بحضور انور مرصداشت که این صبیبه در چشمهای
دارد که چشمهای صاف نیستند کار صبیبه شده البته در برادری مطعون خواهند داشت و عاقلانند
که مرض عیونش رفع شود حضرت ایشان لعاب شریف خود بدست مبارک چشمهایش مس کردند
علی الصبیل همان دختر بازا آورد و دیدیم که چشمهایش صاف شده و مرض آن یک قلم دفع و رفع
گردید بنوعیکه گویا اثری از مرض نداشت **مَرْتَبَتِ فَا تَبَهْتُمْ** در سنه یک هزار و دو صد و نود
و شش که کفار فنگ بر ملک فغانیه مسلط بودند بعد چند گاه غوه میبوند که مکانی است از توابعات
قدما ربوقع آمد حضرت ایشان برای غزای شریف برده بودند نقل میفرمودند که در حینیکه آتش
حرب تهب گرفت فقیر در کار تفنگ زدن مشغول بود که ناگاه از طرف کفار کله تفنگ بشدت تمام
بر رخسار خود چونکه بغضیل الهی سوزانند و سپس بر زمین خود را میخندد که در فریاد است که گویا

اولا بر زمین خورده و حلالا نکه مار بغیر زد و آغی و قدری سوزش جلد دیگر بیخ ایند نکرده تا چند روزها
 اثر بر رخسار مبارک ظاهر بود باز داخل گشت **مرتبصراً فایه** هم در این جهاد کسانیکه همکار
 بودند به کاتب الحروف نقل فرمودند که چونکه حضرت ایشان پیش از وقوع حرب زیارت شیخ حرم
 میسندی که در آنجا باز نگاهبای دارد و تشریف بردند بعد توج فرمودند که انشاء الله ما همراه زلفا بخیر سلامت
 خواهیم ماند زیرا که حضرت شیخ هر دو دست خود بالای سر ما گرفته گویا که نگه بانی مایان میکنند -

مرتبصراً فایه حضرت ایشان بیرون شهر تندرست مشرق بسافت سی کرده یک
 قطعه زمین داشتند آنجا موعه عیال اکثر اوقات سکونت میفرمودند در ایام زمستان حسب عادت
 ملک که بوقت خفتن آتش بسیار کرده بالایش مثل چهار پایه خورد که آنرا در آن اصطلاح مزیلی
 گویند میگذاشتند بالایش لحاف انداخته خواب میکردند بالای لحاف صند و قهقه خورد میسند
 وقت صبح دیدند که صند و قهقه نیست اهل خانه از یک دیگر تقصص کردند هیچ کسی را از آن خبر نبود
 تحیر شدند چونکه حضرت ایشان بعد اشراق از مسجد بخانه تشریف آوردند آنجا خانه ما جراح خدمت
 عرض داشتند حضرت ایشان هر یک را از اهل خانه جدا جدا بطریق مطالبه میپرسیدند که شمار در
 یان بر همه از تحیر و عیب مانند و گفتند ما خبری نیست بعد از آن فرمودند چونکه برای تجمیع برخواستیم
 و دیدم که بعضی کسان از اجته آمده در صد و غدر خوابی شدند که مایان مسافر اشب در اینجا
 آمده بودیم کسی نا فهم از خدای ماگتسخی کرده در خانه حضرت آمده و صند و قهقه را برداشته
 بفلان جا گذاشته است الحال انان جرات معافی می طلبیم و چند روز اینجا در جوار حضرت
 می مانیم باز پس میرویم صند و قهقه را با هم میمانند بعد از آن عیال و اطفال را تسلی دادند که فکر نیست
 پس نخواهند آمد **مرتبصراً فایه** از کسی که بر قولش اعتماد دارم نقل است که حضرت
 ایشان میفرمودند که در سفری از سفرهای حرمین التشریفین به بندر کراچی رسیدیم در جائیکه

نوقت نمودم اهل آنجا گفتند که در شب بالای سطح نزدیک آنجا بسیار مردم از خوف بیلاکت رسیده
 اراده آمد این سخن نیز یادم رفت در آخر شب برای تجدید وضو بالای بام شدم در طرف بام خاش
 خورد بود در آن یک چهار پایه گذاشته بودند بالای چهار پایه چیزی مهیب در نظر آمد که از کلماتی
 تمام چهار پایه را پر کرده بود وقتیکه احساس ماکر و در تحریک آمد و از بازوهای چهار پایه بیوعی
 آمد که گویا در هم شکسته می شوند استاد هنده نصیبه شروع کردم اما فانا از شدت تحریک به آرامی
 می رسید تا که پس بر جای خود آرام گرفت و از نظر غاب شد تجدید وضو کرده پایان شدم.

مِنْ نَصْرِ قَاتِلِهِ منقول از حاجی محمد صدیق قنداری است که در سنه یک هزار و صد و پنجاه

که به تبهت معاندان خانه ما حکم حاکم وقت بتاراج رسید بجای غارت کردند که هیچ چیز باقی

نگذاشتند بجز از چهار پایه درخت خواب که برای حضرت ایشان مقرر نموده بودیم و وقت تشریف

آوردی بر آن آرام میگردید و عصای حضرت که با عطا فرموده بودند خاص همین اشیاء کسی تعرض

نموانست کرد و بر جا خود بود **مِنْ بَلْفِ ظَلَمَةٍ** حضرت ایشان در نگره نهشته بر دعوت قاضی میان عبدالحمید

صاحب تشریف داشتند قاضی صاحب بعضی حکایات و تصرفات حضرت کلان یعنی حضرت

قندمار و والد حضرت ایشان را قدس سره بیان نموده بعد از آن اشاره بحضرت ایشان نمودند

ایشان در جواب این مصرع بر زبان آوردند: چه نسبت خاک را با عالم پاک **مِنْ بَلْفِ ظَلَمَةٍ**

حضرت ایشان در مستحوی تشریف داشتند کسانی از علمای وقت در خدمت حاضر بودند در آن

آنها بعضی از آنها سوال کرد که برای میان کاتبی کتاب نوشته حاضر آورده پسید

که لقمه از کجی کردی گفت از فلان مهند و خرید کردم گفت که این کتاب از کار ما رفت که مداومت

از مهند آورده پس امر کرد و کتاب را در دیباغ فر کرد این کار چه ضرر بود و در کتاب بجهت مداومت

که از دوکان مهند خرید شده چه نقصان حضرت ایشان در جواب فرمودند حکایت **لَا بَرَّ سِيَّاتِ الْمُتَّقِينَ**

مِنْ بَصْرَةَ فَاتِيَه منقول اندر حرم ولی محمد بهر کرامی که در سنه یک هزار و دو صد و نود و پنجم
 حضرت ایشان مراجعت از سفر حرمین الشریفین فرموده بر دعوت ایچ فقیر تشرف یافتند چونکه عمر
 باخر سیده بود و پنج فرزند می داشتند و سیله بجز از ذات سائگی ندیده بواسطه سید میان غلام می شنا
 بخد مت عرصه داشتند که احوال سر اسیده ما را اینقرار است زیاده خود بهتر میدانشند حضرت ایشان
 و روقت خلوت بنده را طلبیده فرمودند که نشاوی دیگر که من حق تعالی فرزند او خواهر و برادر پس
 از این حافظ میان ابراهیم را طلبیده فرمودند از خانه قدیم حق تعالی و فرزند عطا خادم فرمود
 مهربان نشاوی دیگر باید کرد و همان سال از اطلبیه قدیم فرزندم غلام محمد نام حق تعالی عطا فرمود
 بعد دو سال برادرش عثمان تولد شد و از اطلبیه دیگر نیز دو فرزند جان محمد و غلام حسن عطا شدند
مِنْ خَوَارِقِ عَادَاتِهِ در سنه یک هزار و دو صد و نود و هشت که دوران ایام سکونت حضرت
 ایشان در شهر تکه بود روزی بعد نماز شراق خادمی را امر فرمودند که برو کدام پسی را زین انداخته
 بیمار خادم حساب لار نشا و رفته یک اسپ برای سواری حضرت و یک برای خود تیار کرده حاضر
 ساختند حضرت ایشان سواری شده روانه شدند از حاضرین کسی را جرات یرسان نشد روز دیگر وقت
 پس تشرف آوردند معلوم شد که مخوم حاجی موسی خان نظامانی را عمر باخر سیده بود حضرت
 ایشان آن مخوم را بطلبین کلمه شهادت و نماز جازه مشرف ساختند چنانچه همین قسم معامله
 خلیفه میان احمد خان نظامانی را همراه جناب حضرت صاحب کلان قندار مال قدس سره
 بوقوع پیوسته **مِنْ عَادَاتِهِ** حضرت ایشان کتمان سر بخدمت می نمودند که فوق آن مقصود
 نیست اگر کسی تیز پوشش و مجلس شریف می نشست بعضی احوالات شریف در ضمن حکایات دیگر
 استنباط مینوانست کرد و در نه خیر سه خوشتر آن باشد که سر دلبران بگفته آید در حدیث دیگران
 از این قبیل است آنچه روزی در مجلسی فرمودند من نزد لیثی اذا اولیا ما اثمی شنیدم که میفرمودند

من هر چند متوجه قلب علماء میان حبیب الله قنداری رحمه الله میشوم یک لمحہ در آن داخل
نمی بینم مراد از ولی قیوم زمان والد ماجد خود میداشتند تا تجدی در کمان ترمیکو شنیدند که اگر
کسی ناواقف از طبعش بلفظ ولی یا دوست خدا یا لفظی که باین معنی باشد حضرت ایشان را
مخاطب میکرد و در روی مبارک تخریر بسیار و آثار نارضا مندی هویدا میگشت آنرا که خبر تخریر بنام
مذتصر فایده حضرت ایشان در سالی از سفر حرمین الشریفین مراجعت فرموده بقصد
تشریف میبردند چونکه در حد افغانیه داخل شدند و از منزل چمن منزل برداشتند و آنرا راه
قطع الطریق از قوم اچکزنی بر جماعت رفقا و خدا با حضرت حمله آوردند و نقابانای جنگ و
حرب کردند حضرت ایشان منع کردند و جماعه وزوان را به زرمی هر چند فہمائش میفرمود اما ایشان
از کار خود باز نگشتند آخر الامر حضرت ایشان فرمود **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** خود بر تپه که نزدیک
بود نشستند و وزوان در کار غارت مشغول شدند قضای الہی رئیس قوم در رفت و آمد
چنان بر زوی افتاد که چشم و دمانش در نیم گشته پر خون گشت فی الحال انصرف غلبی دستند
جمله نائب شدند و خدمت آمده عذرخواهی کردند و مخص شدند حضرت ایشان محافی و ادب
لَعَمْرُكَ مَنْ كَانَ لِلَّهِ كَانَ اللَّهُ لَهُ مِرْعَابَاتٍ جماعت حضرت ایشان بنوعی بود که در
سارک صحاب بر جادہ انتقامت قائم میبودند چنانچه زرمی از این فصل اول مذکور گشت
یا دارم در سنی که هر دو صد و نود و هفت در ایامیکه غلبه کفار انگیز بر مالک خراسان
بوقوع آمده بود و جہاد آخرین در ماه رمضان شریف نزدیک شہر قندار بر پا گشت و از باعث
بی ریانتی بعضی اہل لشکر اسلام در لشکر اسلام شکست واقع شد و مجاہدین در فرار شدند حضرت
ایشان بحال کوشش آنها را از فرار منع میفرمودند و این الفاظ بصیحت میفرمودند ای مسلمانان
ذرا مکنید که گناہ کبیر است و کافر دشمن بین قرآن و نفوس و ماموس را بر خود دست و غلبہ بدید

مِنْ نَصْرِ قَاتِلِهِ از شخصی افتخار نفل یاد دارم که گفت در ایام جوانی در زمین حضرت ایشان
 بکار زراعت مشغول بودم و در آن قریه زنی صاحب جمال بود که چشمش مفتون بودم و شب و
 روز و فکر حیلۀ موصلت مستغرق بودم روزی تنهانشته بودم و همین خیال را در سوید قلب
 خود جامی داده در تدبیر حیلۀ بودم که ناگاه کسی از طرف پس دست برگردنم بضرب شدید زد
 چونکه روگشاندم دیدم که حضرت ایشان است فرمود ای احمق از این خیال های بیبوده
 هنوز دست بردار نمی شوی در آنوقت بر قدمش افتاده تا ب شدم **مِنْ مَبْقُوطَاتِهِ**
 حضرت ایشان نفل فرمودند که در سنه یک هزار و دو صد و هفتاد و یک جناب قیوم الزمان
 حضرت والد ماجدم در شهر قندار بر رحمت حق پیوست این مصیبت بجدی ما بانی طاقت کرد
 که قرارم به پنج صورت نمی آمد بهر حال تا چهل روز به سبب خدمت فاتحه خوانی بسر بردم بعد از آن
 باراده حرمین الشریفین و زیارت روضه حضرت امام ربانی محبوب بحالی مجدد الف ثانی
 قدسنا العبد بسره الاقدس از شهر قندار برآمده و در بطرف کابل نهادم و در آن عصر در غاندا
 حضرات معروصاحب ارشاد حضرت میان غلام صدیق صاحب نهر کاریز و اله بودند و
 نهر کاریز قریه است سمت مغرب شهر قندار بسافت پانزده کرده در آن ایام حضرت مذکور شهر
 تشریف آورده بودند برای تودیع بخدمتش رفتم چونکه ایام زمستان و شروع بر بناری بود حضرت
 ممدوح مانع شدند و فرمودند که در این موسم بهت سفر کابل قرین صلاح نیست لاجرا حسب
 فرموده اش معطل ماندم اما چونکه فراق حضرت والد ماجدم مضطرب کرده بودیم یا چهارم
 بنامی سفر کرده موزه باو اسباب سفر پوشیده بخدمتش رفتم و گفتم بسبب فرموده حضرت
 سفر را بند نموده بودم اما در اینوقت از کثرت تشویش توقف نمی توانم تهیه سفر کرده بخدمت
 آمده ام خصت بدیند پس حضرت ممدوح باز تکلیف منع فرمودند بفرموده و ما را کردند و ما

کرده روزان شدم سر رفیق دیگر از خدا مبراه بودند حاجی محمود نصر پوری و محمد سیح نام افغان حاجی
 الماس حبشی در عین برف و زمستان و سرما میردیم تا که رفتار بر ملاک خود و دستوران خود
 ترسیدند شبی حاجی محمود در خواب دید که جناب حضرت قیوم الزمان قدس سره میفرمایند که
 فلانی را بگو حزب الجور چرانی خوانید خوانده باش که انشاء الله تعالی از جمیع آفات و مکاره
 در امان خواهی ماند پس انان برقرات حزب الجور است نمودم تا که بجا بل سلامت رسیدیم
 در آنجا از سمین حضرت جناب حضرت میان عبد الباقی صاحب در حیات بود تفریحات
 اقامت آنجا بجای خود توقف نمودن فرمودند فالطاف و مهربانی زائد البیان میفرمودند
 بعد از آن خصنت دادند و بعزم زیارت سر نهادند شریف از راه پشاور سواری اسپان ملی سازال
 کرده زیارت سر نهادند شریف شریف شدیم که در آن ایام از سر کابل گریز اجزای میل نبود پس در آنجا
 روز دانی بیدمانم تسکین خاطر محزونم انا بجا میفرمودند حاجی الماس چهاره برای دیگران
 جدای پخت برای ما وقت افطار یک قرص جوین حاضر میکرد و اکثر بزرگات حزب الجور و کوفه
 آن مشغول می بودم بر تزیینی که بزرگان مقرر فرموده هستند بعد از مدت بسیار چونکه مرض شریف
 در خواب می بینم که جناب حضرت مجدد الف ثانی قدس سره بفقیر مهربانهای بسیار میفرمایند
 از آن جمله یک دستار نفیس بر رنگ سبز بفقیر عطا میفرمایند و دیگر هم رحمت های بسیار میفرمایند
 بعد از آن مرض شده اند از راه ملتان شریف بسکندر و شکار پور آمدیم از شکار پور حاجی الماس را
 سید خرچی بطرف قندهار برای خدمت عیال فرستادم خود باراده حرمین الشریفین پیشتر رفتم
 تم کلامه شریف **مربوطات** شبی وقت نماز عشا حضرت ایشان در مسجد کهنه شریف
 داشتند چونکه وجود شریفش بجا ماهی مساکین و مضطربین بود و هر دو رسانده بیدست و پا خود را
 بدرگاه شریف میسازد بلی سحر کجا چشمه بود پیشین به مردم مرغ و مورگر دایند.

از آنجا شخصی ساکن حدود لارکانه حاجی سلیمان نام که در خوروی بدن و صغرت حضرت الشیخ آقا
 بود که در عمر چهل سالگی چون کودکی پنج سالگی نمود در آن مجلس بحضور نشد این حاضر بود و در حرم^{خلیفه}
 سیان عبدالهادی هم حاضر خلیفه از روشی مطالبه عرض کرد که حضرت امروز حاجی سلیمان را براه
 فلان کودکی می‌کنانید اما حاجی بیچاره توانست کشتی گرفت حضرت ایشان بخلیفه
 فرمود که حاجی را همراه شما کشتی می‌کنانیم خلیفه عرض کرد حضرت من او را برداشته و رطاقچه مسجد
 می‌گذارم باز چه خواهد کرد حضرت ایشان برین نقلی فرمودند روزی در پس صعوه که قسمی است
 از صغرا کج شک بازمی افتاد و اوده آمد و دو بحضور حضرت شیخ فرید قدس سره آمدند حضرت شیخ را
 بر صعوه نظری افتاد چندان فوت در و پیداشد که رولطرب باز کرده مقابله نمود باز گریزان شد
 و او بر پشت افتاد و تم کلامه الشریف و قید انشاء و تلویح کمالا یعنی **مِنْ مَلْفُوطَانِهِ**
 روزی حضرت ایشان در مجلسی نشسته بودند یک شخصی عرب داخل مجلس شد حضرت ایشان
 به پیوستی خود جا دادند چونکه از وفشان بزبان عربی پرسان جایش نمودند او آنها را که من از سادات
 بیستم که در قرب حدیده شریفه یک خاندان سادات است که کلانش سید عبدالباری نام
 داشت من برادر زاده اویم فی الحال مسکن در دینه مطهره دارم حضرت ایشان فرمودند
 اسحق هوام توئی گفت بل توئی بعد از آن حضرت ایشان مخاطب به سید روح غلامی^{شاه}
 شد نقلی فرمودند که سالی باراده حج بجدیده شریفه برفاقت چند اشخاص اهل فضل از هندوستان
 رسیدیم و در زیارت حضرت قیوم جهان قدس سره جا گرفتیم در آن عصر سید عبدالباری حیات
 بودند چونکه اوصاف سید مذکور در عالم منتشر شده بود و فقار زاده کردند که مایان زیارت این شخص
 میردیم فقیریم عزم زیارت سید کردیم بلکه ستوران هم گمراشته شدند و همان شب بخواب می بینیم که
 در زیارت حضرت قیوم جهان قدس سره یک حلقه کلان از حضرت اجداد ما نشسته اند گویا که

سر حلقه ایشان جناب حضرت مجد الف ثانی قدس سره میبایستد و در جائیکه حلقه بهم میرسد حضرت قیوم جهان قدس سره نشسته اند فقیر بیرون حلقه در پس حضرت قیوم جهان قدس سره نشسته است حضرت قدس سره روی مبارک بطرف ماگشته اند میفرماید که شما از ما کجا میروید و شما از میان ما هستی و در این میان دیگر حکم هم بسیارند چونکه در خواب بیدار نشدم از اراده خود استغفار نمودم **من مکرم اخلاقه** روزی شخصی از اهل زمانه چند سخنی شنیده و نامناسب با اسم حضرت ایشان از طرف صاحبزاده میان عبدالکریم صاحب نقل نمود بعد از اتمام سخنهایش فرمودند که من این صاحبزاده را بسیار دوست دارم هر کس یکدک همیش خدمت و اخلاص میکند گویا که همراه ما میکند آن شخص از سخن چینی خود خجل شده برخاست **مر مبقوطانہ** حضرت ایشان شوق سکونت در مینه مطهره علی کنه الف الف صلوة و تحیه بحد کمال میداشتند اگر چه بار بار شرف آستانه بوسی رسیده بودند مگر در عمیه سکونت آن بلده مطهره همیشه در دل داشتند و این قضیه در دو عالم خوانند و همچو هذ

اللحیجی من کل ضیق	بجاء المصطفیٰ من کل جمیع	و هب فی مدينه قزاقا	بايمان وقتنا بالبقیع
ویر لخر و جاسر دیا	الوطیة و المزمع ربیع	و اول صلوة الی تتر بفضلا	و تخیر من الکلب الضعیف
و نخلتی مهاجر یا اخی	و ما جلا فی حر زمیع	و زرقی جهاد فی سبیلک	مع الهدی دعوی البدیع
و وفقنی حضور الجا	و حجة بالزعم و سیم	و تصل الذریقی و تمنن	بارعد عیس و فرز الشیم
و تمج بالمدینه ربی	با تمام آداب الخلاص	و زحمی و اسلانی جمیعاً	لقد نادیت بالموت السیم
فیا سحر قیوم حقو حیا	توسلت بالطعم و الموع	انادی عما فی ذلک نادی	لک انجو من الکرم اللسیم
فبسیحی من لا الذغیر	نزدیت بظلم و جمیع	تذکرت لبواؤت من ضریا	مشی نصره من الله الرفیع
یا ارحم عبدک مستحی	بشیر الذنب للقتل الذین	و لکر لاسمه عبدک و جانی	لحو الذنب بالرحم الوسیع

تجاوز عن خطا وخطئه
فألت شوقا و انصر انصر
منه

وتجید من خرج یوم
السعدی العشر الرضیع

جوار المصطفیٰ سآلك
صلوة علی من علیه السلام

النجوی من ذل شیع
لما حیل ما استجاب

مرعجات بحواله - روزی حضرت ایشان در سنه یکمیزار و سه صد و سه در محرم
مدینه مطهره علی صاحبها الصلوٰة والسلام التمجیث شده بودند بنده راقم الحروف نیز شرف حضور
مشرف بود حضرت ایشان از سفر پیشین خود نقل فرمودند که چون در سفر سابق زیارت
دآستانه نبوی این درگاه مشرف شده بودم در خاطر گذشت که نسبت حضرت کرام قد
السد تعالی ارواحهم بحضرات سادات کرام اگر چه چند جا از طرف ما درسی ثابت است
چنانچه در رسائل انساب معلوم اما فی الحقیقه امری طور خواهد بود ایشان خود را به سادات منسوب
کنند یا نه در خواب می بینم که جناب حضرت خاقان جتة بفضله حضرت خیر البشر صلی الله
علیه و آله وسلم گویند که در محرم مخرم مدنی بقرب جوه شریفش که الحال در قریه مبارکش آنجا
و بران پنجه است مگر ایشان بیرون پنجه در ضمن حرم شریف استراحت فرموده خوابیده هستند
و این فقیر خود را در حالت طفلی و شیر خواری می بیند و حضرت بی بی رضی الله تعالی عنها از کما
مرحمت پستان مبارک خود در دهن ما داده شیر میسیدد و در این آستانه می بینم که جناب حضرت شاه
مدان کرم الله وجهه از نزدیک می کنند در خاطر فقیر آمد که شیر خوردن کسی بجز اذن زوج ممنوع است
و در شرع - ایاد این امر ضمنی مبارک حضرت شاه خواهد بود یا نه فی الحال حضرت شاه کرم الله
وجهه رؤی مبارک خود بطرف ما می کند و رضامندی خود ظاهر می کنند و تبسم می نمایند و می گویند
متها - ایضا در همان مجلس نقل فرمودند که در سفر سابق شبی در خواب می بینم که گویا در میان
دو مومنان حرب شدید واقع است و فقیر هم مدان معرکه حاضر است تا که حق تعالی مومنان را

شاید اگر بولین تمیید تأیید تقدیر است اما پس از چهار خوبیت تلمیح حضرت ایشان می نماید و معلوم عند مدنی تعالی ...

فتح و او دو کفار را نهم یافت اسوال و غنائیم پیشما جمع شدند و قلعه کفار که بران حرب واقع شده
 فتح شد و مردم غنیمت ما را بطرف قلعه می برند و می بینم که جناب حضرت سید البشیر صلی الله علیه و آله
 نیز در آنجا بذات شریف خود حاضر اند فقیر هم در آن جماعت درون قلعه رفت و در حضور حضرت
 رسالت پناهی صلی الله علیه و آله و سلم استاده شدم و ایشان به کرسی حصه از غنیمت تقسیم میدهند
 چونکه نوبت حصه ما آمد آنقدر اسباب غنیمت عطا فرمودند که از آنجا تکلیف برداشته همراه دیگر جماعت
 بیرون قلعه فریم **من کمال صبره** روزی نقلی فرمودند که در سفری از سفرهای عربستان
 همراه جماعتی از افاضل هندوستان در کشتی سوار بودیم که از قضای الهی ناگهان طوفان شدید
 در رسید کشتی در وسط اضطراب افتاد و مردم کشتی غوغا نمودند و ما را بر داشتند و از نای گریه و
 زاری مردم بحد نهایت رسید رفیقان ما که مردم هندی بودند هم در گرداب تشویش و فغان و
 فریاد افتادند ما بر جای خود در سکوت نظر امر الهی نشسته بودم اینقدر تشویش بر جماعت غالب
 که یکی را از آنها دیدم که پارچه نائی لباس خود را از یخیری و اضطراب در روان خود جمع آورده
 و پاره میکند آخر بعد ساعتی بنایت الهی طوفان و لرزش کشتی رو بآرامی آورد و پوشش نائی
 رفته مردم بهی بر جا شدند یکی از آن جماعت نزد آمد و گفت که در این چنین حالت سخت شما
 بر جای خود ساکت نشسته بودی یا یان را یقین شد که این شخص از روح حالت عالی نیست
 یا ولی از اولیا الهی است که تفریض خود بکله با وسع و توانی کرده یا دیوانه است که تیر خیز و شتر
 و فتح و نقصان نتواند کرد حضرت ایشان فرمود در جوابش گفتم که زمین و دو طائفه که گمان برده اند
 در یکی نیستیم گمان اول بر خلاف است که در کوچ اولیا نگذشته ایم و گمان ثانی هم بر اینست
 که نفع و نقص ذیوی خوب می فهمیم بلکه بابی اثر هستیم که این چنین سختی ما در من اثر نمی کند
من مافوظاته حضرت ایشان از جناب حضرت قبله گاه خود قدس سره نقل فرمودند

که ایشان از والد ماجد خود نقل میکردند که روزی حضرت یعنی حضرت حاجی صاحب گلان
 یعنی جد حضرت ایشان قدس سره در شهر قم بار در نماز مشغول بودند حکیم سید ذوالفقار شاه
 که در آن زمان گوی خذاقت از محاصرین خود رپوده بود نیز حاضر بودند و بر پشتت بودند
 چونکه حضرت سلام گشتند سید صاحب موصوف بخدمت عرض نمود که چونکه حضرت در نماز بودند
 در روی مبارک حضرت یک رگ استقامت مایه نمودم که در جنبیدن آمد باید که حضرت
 فی الحال مقصدی علاج آن شوند و یا تبدیل آب و هوا نمایند و بکشمیه تشریف برند که آب
 و هوای آنجا بدون علاج واقع اکثر امراض است چونکه خذاقت سید صاحب مذکور بتواتر
 تاجر بر سیده بود حضرت رفتن کشمیه اختیار فرمودند و روانه شدند چند گاه آنجا سکونت فرمودند
 باز پس تشریف فرما شدند و نام امراض مذکور بفضل خدا جلشانه هیچ اثری ظاهر نشد و بلفوظ
 ایضا از خذاقت سید صاحب مذکور نقل میفرمودند که مستوره از مستورات پادشاه بیمار شده
 سید مذکور را برای علاجش حاضر ساختند سید گفت که تشخیص مرض بعد معاینه کردن نبض
 میشود باید که نبض دیده شود و ایشان ازین امر استعجاب کردند که چگونه دست مستوره حرم شاه
 در دست نامحرم داده شود علاج دیگر فرما فرمودند مستوره در پرده نشیند و روده گو سفند را
 از باد کرده بردست خود بر محل نبض بندند و طرف دیگر روده بنیرون پرده بدست ما بدهند
 که تعیین مرض شود و ایشان قبول کردند اما چونکه این امر بنظرشان بعید می آمد اولاً از روی
 امتحان روده را در گلوئی گریه بسته کردند و دیگر روده بدست سید دادند سید چونکه در آن مائل
 کرد و سر بالا کرده گفت و مطایبه نمود شاید گوشت موش بشب غذای مستوره بوده بعد آنان
 چونکه ایشان خذاقت سید بیقین پیوست روده را بدست مستوره بسته کردند و سید تشخیص
 مرض کرد و گفت که این مریض را بغیر قصد علاج نیست گفتند قصد نوعی فرما که احتیاج دیدن
 نشود

میدارم فرمود که در سخن سراسر یک مہینہ فرشتہ کنند و مستورہ پارہ ہنہ بران گذرد کہ ما فکر کنیم چو نکہ ارسید
 بجا آورند و سید داخل سہر گردید و در آشیانہ آنجا نظر کرد پس بیرون شد و امر کرد کہ مستورہ بر بجان آنا رسانند
 قدم بر قدم گذاشتند بر زمین سہی کنند کہ با مخالفت نیاید چو نکہ اینچنین کردند یکبار در زمین رفتن
 آہ کرد کہ در پایم خاری خلید چو نکہ نیک شخص کرد دیدند کہ نشتر می است کہ سید در ریگ تجمیع کرد و آہ
 و نفسش برابر آمدہ خون جاری گشت سید را اطلاع داد و نگفت بند بکنند تا کہ فلان مقدار خون
 برود و بعد از ان بند کردند و بعضی تفایات **منہا** حضرت ایشان در توصیف کتاب شرح
 المواقف بسیار مبالغہ می فرمودند و از زبان حضرت والد خود قدس سرہ نقل می فرمودند کہ شرح موقف
 طالب العلم را چہ تہدی ما زو۔ ایضاً در باب مطول علامہ تفتازانی بسیار توصیف می فرمودند و از
 ایام طالب علمی خود نقل می فرمودند کہ در صحن خواندن ما کتاب مطول را حضرت والد قدس سرہ
 متاہل کردند توفیق مطالعہ این کتاب بجدی بود کہ از نماز خفتن تا صبح مشغول مطالعہ می بودم و بدیگر
 طرف بیخ خیال نمی شد بعضی اوقات کہ حضرت والد مشاہدہ این احوال می فرمودند حملہ ای
 جل شانہ بجای می آوردند حضرت ایشان برای خواندن علم نحو و عربیہ طالب العلم را ترغیب بسیار
 می فرمودند و از مسقولات خواندن رسائل منطقیہ را ہم از لوازم می شمردند و می فرمودند کہ بغیر فہمیدن
 مسائل منطقیہ مقدمات محقولہ کلامیہ در فہم آوردن مشکل است زیرا کہ مدار علم کلام بہ تدلال و برآیند
 است و آن بغیر حصول ملکہ منطقیہ و استحضار مقدمات صحیحہ متجدد اشکال اربوہ صورت پذیر نیست
 اما تو غل بسیار را در منطق تصبیح اوقات عمر عزیز می دستند **من ملفوظاتہ** روزی سید
 تمثیل نقلی فرمودند آتش کہ یکی از استادان مصنف صحیح بخاری است در چشم خود مرضی داشت
 کہ بیستہ آب چشم جاری و بہم چسپیدہ می بودند و جہ تسبیہ او با ہمیش ہم ازین است و در بدن
 بسیار ضعیف و ناتوان بود و ک شخص خوش طبع و مزاج بود روزی بر کنار نہر جاری نشسته بود

کہ کئی از ملازمین حاکم وقت در رسیدہ و آتش را محکم گرفت کہ ما بر پشت برداشتہ از آب بگذران
 شیخ ہر چند عذر و زاری نمود و سوگند نیتا و تا کہ چار لاجار اورا بر پشت خود کرد و در آب آمد سپاہی
 مذکور چونکہ بسواری شیخ فرار گرفت گفت سبحان الذی یمنزلنا هذا و ما کنالہ مقربین
 چونکہ شیخ اورا بمیان آب رسانید یکبار اورا از پشت خود در آب انداخت و گفت و قل رب
 انزلنی من ذلک کما کذا و انت خیر للذلیلین اورا آب عنوط خور و خور و پس بیرون شد۔

ص۔ گرامانہ در سال یکمیزار و دو صد و ہشتاد و یک یا ہشتاد و دو حضرت ایشان از سبب
 ظلم و ناسازی حاکم قندمار سردار محمد امین نام ہجرت کردہ بشرقی قندمار قلعہ زمین خرید و موہو
 سکونت پذیر شدند شخصی دران قریہ سپاہی نام مستورہ را در جوار حضرت ایشان در نکاح آورد
 و شخص مذکور از نوکران حاکم وقت بود اورا بران مستورہ ظلم و تعدی زیادہ از حد سیکر و اقربار
 مستورہ استغاثہ آن پیش حضرت ایشان مینمودند حضرت اورا نصیحت میفرمودند اما از باعث
 تقاوت باطنی دران بے بہرہ پیچ از نمیکرد تا کہ روزی ہمان شخص در محابہ حضرت گستاخی
 در گفتگو و تجاسر بسیار ظاہر کرد و در این میان غیرت حضرت ایشان بچوش آمدہ اورا گشت برہ
 گم شوی۔ وہمان روز نامی قریب تقاوت ازلی و غیرت اولیا پریشانش آمدہ سلمانی
 بغیر حق بقتل رسانید و از خوف مواخذہ حاکم فرار نمودہ گمشد تا اینوقت کہ مدت سی و سہ سال
 شدہ است ہنوز پیچ اثری از ان پیدا نیست لغو بللہ مغضبہ اولیائہ من ملفوظاتہ
 روزی و مجلس حضرت ایشان ذکر مار را و مار گزیدہ ما میرفت فرمودند کہ ما صاحبان ہم شدہ حاجت ما
 این دشمن گاہی درست نمی شود و بر اولی می نباید کرد **من ملفوظاتہ** در ایامیکہ بندہ
 را تم الحروف کتاب صحیح بخاری بحضور حضرت ایشان سنجاند چونکہ در روایت نام حضرت عمران
 بن حصین رضی اللہ تعالیٰ عنہ می آمد میفرمودند کہ این شخصی است کہ دعائز و ذکرش مستجاب است

و قطب وقت خود بود حتی که بر باؤن ایشان هر جا که امر میکرد میفرستند و می باریدند ذلک
 فضل اللہ یؤتیه من یشاء و میفرمودند کہ صحیح البخاری اصح الکتب بعد کتاب اللہ
من ملفوظاتہ در سنہ یکمیزاروسہ صد کہ حضرت ایشان بجه عیال بعزم حرمین
 الشریفین داروبند بسبی گردیدند بجهت انتظاریہا تا نشی چند روز توقف افتاد حاجی احمد علیجا
 قنداری دران سال از سفر حج مراجعت کرده بودند بملاقات حضرت ایشان رسیدند از سفر
 حکایت میکردند کہ در وقت وداع حرم محترم کئی زاوہ اللہ شرفاً و عظماً تسکین قلب خود وجد
 احتراق جدائی باین کردم کہ مقصود و عید تقرب بولی خود است و آن بتابعت شریعت
 مطہر حاصل و شریعت شریف منحصر بر یک مکان نیست ہر جا کہ باشی تقرب بولی جلتانہ
 بتابعت شریعت شریف حاصل باید کرد و دران مجلس جناب حضرت میان عبدالقدوس صنایع
 نیز حاضر بودند ایشان فرمودند کہ ما در حین وداع و غصص جدائی تسکین خود باین کردم
 کہ اگر کعبہ شریفہ انجمنی مانند سب کعبہ در ہر جا ہمراہ است حضرت ایشان بعد از اتماع این فرمود
 کہ تسکین دل ما حین فراق از حرم کئی ودعی زاوہا اللہ شرفاً و عظماً باین سخنہا نمی شود غیر آنکہ
 ہر گاہ وقت جدائی بر خود لازم میکنم کہ اگر حیات باقی باشد باز عود خواہم نمود **من ملفوظاتہ**
 روزی در میان دو شخص طالب العلم در مسالہ خواندن سنت روانب و سفر اختلاف واقع شد
 یکی خواندن راستن میدانت و دیگری ترک را اولی میگفت این اختلاف را در حضور حضرت
 ایشان پیش آوردند فرمودند کہ در این مسالہ اختلاف بسیار است بعضی علماء ترک را اولی میدانند
 بعضی دیگر دانی آن بہتر و اولی میدانند لیکن اولی و نسبت و نقشی بہ قول مناخرین است
 کہ در مسالہ فرق است و سفر احوالات مختلف میباشند میفرمایند اگر خوف و فرار باشد ترک اولی
 و اگر حالت امن و قرار باشد اتیان دانی آن باید و این بحسب اماکن مختلف میشود زیرا کہ

سفر حجاز و قافلہ مدینہ مطہرہ نہ چون سفر نہند و دیگر بلاد است باید که روان قافلہ کہ محل خوف
 و خطر باشد ترک سنت اولی گفته شود و در سفرهای دیگر ای آن اولی - براین نقل فرمودند آمده
 کہ در بعض اوقات چنان اتفاق افتاد کہ حضرت امام ابوحنیفہ رضی اللہ عنہ و امام ابو یوسف رحمہ اللہ
 و سفری رفیق شدند وقت نماز فجر آب موجود بود و کوشش آب کردند تا کہ آب رسیدند وقت اخیر شد
 حضرت امام ابوحنیفہ رحم صاحب خود را فرمودند کہ نماز شروع کن کہ ما وضو کردہ میسیم او نشان در
 رکعت اول بعد از تحمید از سبب تنگی وقت نیم فاتحہ خواندہ رکوع کرد و در رکعت دوم نیم دیگر
 خواندہ نماز را با تمام رسانیدند حضرت امام فعل او را پسندیدند و فرمودند الان تفقہ یعقوب
 براین ماجرا نقلی و دیگر فرمودہ حضرت ایشان بخاطر آمدن برادران میر و فرمودند کہ رضی خلیفہ وقت
 بارون الرشید مع حرم خاص خود بی زبیدہ در کلم بود زبیدہ گفت در این بلای حکومت کہ تو
 گرفتار شدہ معلوم میشود کہ روز قیامت روی جنت نخوابی وید اتفاقا بزبان خلیفہ گذشت
 کہ اگر من جنتی نباشم تو بر من طلاق باشی بعد از ان هر دو در تحمیر افتادند و حرم خلیفہ برخاستہ دم پرده
 نشستند محبت خلیفہ بہ نسبت او بجدی بود کہ ساعتی بغیر او آرام نداشت آن خبر هر دو غم افتادند و
 مخلصی از حلف دست و پائی مینزدند حکم داد کہ قاضی ابو یوسف را حاضر کنید چون حاضر شد
 حکایت را بسامع ایشان رسانیدند و گفت اگر کدام حیلہ شرعیہ تویہ ممکن است کہ موصلت
 شود بہتر و اگر نہ این تفرق باعث خرابی ملک است قاضی از خلیفہ پرسید کہ اگر در عمر خود بر محرم
 شرعی قدرت یافتہ و از محض سبب خوف الہی جل سلطانہ باز شدہ تا این حیلہ آسان است
 گفت بلی چند مویخ شخصی کہ محبت او میداشتم قدرت یافتہ ام اما از سبب خوف خدا از دو باز
 شدہ ام و ترکب امر شنیع نشدہ ام قاضی او را گفت لا بأس علیک أدخل یا هلاک
 خلیفہ گفت اگر براین فتوی از قرآن دلیل صحیح یاری من بگردد قبول نخواهم کرد قاضی گفت اگر

نخوانند و اما من خاف مقام ربه و فی النفس عن الهوی فان الجنة هی المآوی
از استماع ابن خلیفه در تعجب و خوشی شد انعامات و افره بر قاضی عطا فرمودند و شخص شد چونکه
بخانه رسیدنی الغور بر دروازه آواز خادم شنید بر سپید خیر باد عرض کرد که این مبلغ صد سده اردویم
است که بی بی زبیده بخدمت فرستاده است در آن مجلس بعضی از خوش طبعان حاضر بودند گفتند
ایها الفاضل الهدایا مستنزه که باید که درین حصه ما باشد گفت خاموش باشید آن دریا یا یا
خرمایا مثل آن باشد نه صد سده در دریم خذها یا غلام و اذ دخلها الخزینة ایضا سفیر فرمودند که
چون خزینة قاضی ابولوسف بخدمت فرستاد رسید روزی خلیفه پرسید که در خزینة شما چند صبح است
گفت نمودند هزار و نینار گفت شما را این چه احتیاج باید که بدی که ما در مصارف و امورات
مسلمین صرف نمایم شما بقدر نفقه خود از او بگیری گفت این مبلغ را برای آن دانسته ایم که اگر تو
کافر شوی درین اسلام بگذاری بدوین مال با تو جهاد خواهیم کرد و خلیفه تحمل این سخن کرده بود
تا فل فرمود که مگر هزار و نینار دیگر بقاضی بد میدید که صد هزار برابر شود که ما همیشه خوف این سخن دل باشد
مِنْ مَلْفُوظَاتِهِ حضرت ایشان سفیر فرمودند روزی در حرم محترم مدنی علی صاحبها الصلوة
السعدی در محل مواجبه شریف استاده بودم که یک جماعتی از خاصان در گاه الهی انجامد رسیدند
(باقی حکایت از ظاهر مذهب اهلنا بقیان از نوشته حضرت علامه در صاحب ثبت میشود که آنجماعه شش یا هفت
نفر بودند در مواجبه شریف نجشوع و حضور عایتانند یک دیگر را برای تقدیم در دعا التجاب میکردند
تا که یکی از ایشان که در بدن نجیت بود یعنی شریف با اتفاق پیش کردند او دعا میکرد و دیگران آمین
میکردند ما هم در دعا با ایشان شریک شدم تا که خواستند آنچه خواستند بعد از ساعتی اکثرش از نظر
غائب شدند باز باقیماند ابر سپیدم که بجا رفتند گفتند الحال بر شام رسیده باشند گفتم سبحان الله درین
وقت قلیل این مسافت بعید چگونه قطع کردند گفتند **وَلِلّٰهِ عِبَادٌ عَلَى الْاَرْضِ عِنْدَهُمُ الْبُرُوقُ**

الخاطف اذ حکما قالوا بعد از آن باقی هم رفته حضرت ایشان میفرمودند که جماعت کورین از
 بد لا بنظم آمدند. والله اعلم **مِنْ مَلْفُوظَاتِهِ** میفرمودند که بعد از مقال جناب حضرت
 صاحب قبله گاه قدس سره مدتی در تشریش و اضطراب بودم که ایاز در گاه مقدس الهی
 جلش از چه معامله با حضرت ایشان پیش آمده باشد در آن نزوی شبی در خواب می بینم که گویا حضرت
 بابا س پاکیزه و عمده در مکان عالی بکمال خورشیدی نشسته اند و همین آیه شریفه بر زبان دارند
 الَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحَسَنَاتِ وَزَيَّاتُوا لِأَيُّهَا قَوْمٌ جَاهِلُونَ وَلَا يَكْفُرُونَ وَلَا يَكْفُرُونَ وَلَا يَكْفُرُونَ وَلَا يَكْفُرُونَ
هَمْ فِيهَا خَالِدُونَ مِنْ مَلْفُوظَاتِهِ در سینه بگیرم روزی در صد و پنجاه که بند مرا تم نمود
 به عنایت الهی و برکت و عاشی حضرت ایشان بشریف حفظ کلام الهی شریف شد که هر
 از مدتی شوق حفظ کلام الهی شریف را منگی بود و بوقت فرصت بقدر دوسر کوع هر چه میسر
 می آمد حفظ میکرد اما از کمال ادب اظهار این داعیه بحضور شریف نیتوانست کرد زیرا که روزی
 از زبان حق ترجمان در شنیدن آمده بود که ما را در صغر سن شوق حفظ کلام الهی شریف غالب
 بخد مت حضرت والد خود نوشتم که ما این داعیه غالب شده اجازت شود که گوشش و سی کرده شود
 حضرت والد در جواب منع نوشتند و تخریص بر حصول علم فرمودند و مصرع خواجه حافظ شیرازی
 در تمثیل نوشتند عی که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلمها پس از آن موجب فرموده
 حضرت کار کردیم باین عاجز از خوف آنکه مباد حضرت ایشان مانع فرمایند اظهار این
 وقتی بحضور شریف شد که در ملاوت از بیست و دو جزو گذشته بود حضرت ایشان خیلی
 خوشنودی ظاهر فرمودند و برای اتمام باقی گوشش فرمودند و استادی حافظ حاجی میان
 لعل محمد صاحب را از متعلومی برای شنیدن و در بنده طلبیدند و بعد ختم شریف طعام بسیار
 پخته گنایند و در دم را دعوت کرده خورایند بوقت تجویز طعام کسی از ملازمین عرض کرد که حضرت ما

حاجت اینقدر گوسفندان فوج کرون چسبست حضرت ایشان در جواب فرمودند که برای شکر آن
 نعمت حفظ کلام الهی شریف که فلانی را عطا شده اگر خود را فوج کنم هیچ نیست آن شخص
 از گفته خود نادام شده ساکت ماند **من ملفوظات روزی در مجلسی در باب حفظ**
 کلام الهی به نسبت بنده فرمودند که حضرت و الهی قدس سره برادر خودم میان غلام جهان
 مرحوم را بجا حفظ کلام الهی مامور ساختند ایشان سعی کرده بجزد رغبت بهشت بسیار حفظ کرده باز
 در اموش میگردید و حضرت و الهی قدس سره در دعای خود میگفتند الهی کسی را از اولادم توفیق حفظ
 کلام الهی عطا فرما تا آنقدر که این دعای حضرت در حق فلانی بدرجه قبولیت رسید قدسیه
 در میان دو بروی بسدک حضرت ایشان از زخمی دیده می شد روزی نقلی فرمودند که در ایام
 صغر سن که حضرت و الهی قدس سره استا و فرستاد و فوتی از اوقات به سبب تقاضای ایام طفولیت
 حاضر مکتب نشدم استادم بحضور حضرت ما جوار عرض داشت حضرت که مرود جلالیت الهی بودند نوعی
 متغیر شدند که ما را بر او داشته و زهری که آب جلدی داشت و بسبب سرما نهم شده بود دوران
 افتاخت پاره از پنج پنجه شیشه صورت برویم جراحت کرد و این زخم از همان جراحت است
 قدسیه منقول از محمد خان ناریجه در سالی که در سنده محمد خان سید نظر محمد شاه بروز
 کرده بود در جوع مردم و از دو حامی خواص و عوام برود گاهش بسیار شد ساوانان که هر راعض
 کردم کسی از شاهان حضور حضرت ایشان حقیقه احوال این شخص پرسید که تروش برای دعا
 رفتن باید یانه ایشان از باعث ادب گفتند که ما عرض کرده نیستیم آخر با اتفاق بحضورش
 آیدیم بگید بگر برای عرض داشت اشاره میگردیم حضرت ایشان از خود پرسیدند که چرخ در میان
 مرحوم سید اله بخش شاه عرض داشت که در باب سید نظر محمد چه میفرمانید حضرت ایشان فرمودند
 که در زمان حضرت پیر پیران قدس سره شخصی از اولیا وقت وفات یافت حضرت پیر

بام‌الهی شخص بند و کبر و کان خود و خواب بود بیدار کرده بر جامی بهمان اولیاء بعد تلقین کلمه
 شهادت قائم مقام ساختند این شخص مساوات و اهل بیت است اگر فضل الهی شامل اکثر
 شود چه عجب. اقول فیہ اشارة کمال الحیف. قد سبیه. هم از روی مذکور منقول
 است که در ایام حدیث مرض طاعون و ظلم حاکم که مردم را از مساکن خود جبراجدا میکردند و کوفتند
 مرحوم سید غلام نبی شاه را گفتم که از حضرت ایشان پرسیده شود که اینقدر انقلاب عظیم را سبب
 چیست سید مذکور از ملاحظه ادب گفت ما را طاقت پرسان نیست شما خود عرض نمائی آخر ما
 جرات نتوانستم و سکوت ورزیدم در حضور حضرت آمده نشستم در آن وقت حضرت برای طفل کسی
 توبیذ می نوشتند چون نگارنده برخاستن کردم حضرت از میان نوشتن سر بالا کرده بهما گفت این همه
 تکالیفات حاکم قضای آسمانی است و شامت اعمال ما است و در اول گفتم که اگر حضرت
 ایشان دست بالا کرده و ما بخوابد امید که حق تعالی رفع این بلیه نماید بجز و خطور این خیال
 حضرت ایشان دست بالا کرده و ما نخواستند **مکفوظات** یا در ارم که روز
 حضرت ایشان در باب سید نظر محمد مذکور بیان میفرمودند که مولوی عبدالصمد کراچی مالک برآ
 استفسار احوال سید مذکور به چهری نوشت ما در جوابش بیت شیخ سعدی نوشتم که در کرایه میز
 بیت. ز جاہل نیاید جز افعال بد و زو نشنو و کس جز اقوال بد و در آن گفتا کردم.
 قد سبیه در سنه کبیرا رسد و دوازده حضرت ایشان بقبری در شکار پور تشریف داشتند
 بنده جامع الکلمات را نیز هم کاب داشتند روزی مخلص خاص بیان علی بخش فرزند میان
 محمد حسین کویل عرض کرد که ایام گرمی است اگر حضرت وقت عصر یک ساعت بیاید ما که
 بیرون شهر است تشریف بکنفرن فرماید ما سعادت خود میدانم حضرت ایشان قبول کردند و گاو دیها
 اسی حاضر کرد و سوار شدند و در باغش تشریف بردند و ساعتی آنجا نشستند گلهائی گوناگون و بینه

خوب دیدند - این ابیات عربی بر زبان آوردند - وهو هـ ذ

تامل فنبات الارض ونظر لصنع اللذی المجد الملیک عیون الجنین ناظرات

باحدا من الذهب لیبیک علی ساق الزبرجد شاهدات بان الله لیس له شریک

و این محل بعض اشعار عربی و فارسی که گاه گاه بسبیل تمثیل بر زبان حق ترجمان خود می آمدند

در تحریر می آید آنچه در شنیدن راقم آمده و بخاطر مانده این است منها زمین از خلق خود خرد

منهوز از کبر سر بر آسمانی از منها - پوشیده رفقه اند خامی چند نه نارفته ره صدق صفا گامی

بگرفته زطامات العت الای چند به بد نام کننده نگو نامی چند پنهان آگس که تو نگریت نسیه

او مصلحت تو از تو به میدانند منها برای بعض مخلصان مینوشتمند - مجد و العت ثانی نهیران

همیشه دستگیر مخلصان با و منها - چو خنجر تنگ دل بودم که ناگاه به اتانی نطقه من رحمة الله

منها - گر بماندیم زنده بر روزیم به دامن کز فراق چاک نمده به و بگردیم عذایبند خودی بسازند و کفک

منها - ترسم که دوست با ما نماند آشنا بماند به تا دامن قیامت این غم با بماند به منها -

بیج جاز دولت بخیند نشد به بیج سو برزت سیانان به احسن تعبیر زمان کنی به که در لطافت گناه

منها - از ضعف بهر جا که نشستم وطن شد به وز گریه بهر جا که رسیدیم چمن شد به

منها - رفتم ز کویت می برم در در فراقش ز او خود به دارم به راه قافلہ از مال و نفس پاد خود

منها - و عند هب و الناشرات علی الحی به تمیل غصور البان الحجر الصلده منها فلا من کما انکم فی

منها و العذر عند کرام الناس مقبول منها کما انقلب حین - يقال یغدی بلبلی العاصمیه او یراح

قطا که غرها شترک فبانت تجاذبه و تدجو بالفلاح به فلا یلیل النالت ما ترو ولا فی الیوم کما هالک

منها - نیدانم که دل یا دوست گویا است به صدای قلقل از می یا زمین است عقل بخیا سالت میدانم

زانکه دل با او است یا خود او است دل به ابیاتیکه حضرت قیوم الزمان جد بزرگوارم یعنی دل

حضرت ایشان بطریق مناجات املافرموده حضرت ایشان درو عالجض اوقات سخن اندند

الهی خلقت آبا و دلم را دروستانی ده	ز زنگب حصیت آئینه جانم در صفائی ده
چون باد آفتاب روز محشر بر سر عالم	مرا جا از گرم زیر لوای مصطفائی ده
محمد را شفیع و چار یازن را ولیکم کن	سوئے اینها منم گم گشته ره دارا ستمائی ده
ابوبکر و عمر را دوستتگیرم روز محشر کن	مدو خواهی ز عثمان و علی ترضائی ده
لطیف حضرت زبیر را بسطین رسول تو	ز کید نفس و شیطان بعینم رنگاری ده
الهی عبد قیوم این قدر بگمانه کن باشد	ترحم کن ترحم کن سوئی خود آشنائی ده

منها - او در این سعی تا بما چه کند : ما در این فکر تا خدا چه کند : منها - پایه آخر دست و آویز
گشت محروم از مقام محمی : گر نگر دو باز مسکین زین سفر : نیست از وی بچکس محرومتر
منها - ما در چه خیالیم و فلک در چه خیال : ما خام خیالیم و فلک پخته خیال : منها
من سچیم و از هیچ نمی آید هیچ : من خستگم و از تشک نمی آید هیچ : منها - اذا ضاقت بك البلیة
ففكر في الله لشرح : فحسب من يسرین : اذا فكرت له لفرح : **مرکب امانه**
در سبیکه زار و سه صد و هشت جناب حضرت میان عبد القدوس صاحب رافندی تولد شد
و در آن ایام حضرت ایشان در مسافری ناره تشریف فرما بودند بمقدمتش احوال عرض شد آیتام امید
و آشتیم که حضرت ایشان بروز هفتمش تشریف خواهند آورد و عقیده و نام خود خواهند گذاشت
اتفاقا خط بجنوشش بر دیر رسید در جواب نوشتند که ما رسیده توانستم نامش عبدالفتاح مقرر
کنید و حال آنکه یا آن بروز هفتم نامش همین مقرر کرده بودیم همچنین حکایت بعینه در سنه
یکه زار و سه صد و سیزده به نسبت برادر زاده ام بوقوع آمد در آن ایام تشریف حضرت ایشان
فلک لس بلیه بود نوشته بودند که نامش محمد یعقوب گذارند و حال آنکه بروز هفتم همین نامش مقرر شده بود

من موقوفات حضرت ایشان کتاب تئومی را بسیار خوش داشتند نسخه قلمی خوشخط که موجود داشتند میفرمودند که درین نسخه حضرت قیوم جهان قدس سره وظیفه میکردند فرمودند که کسی از حضرت وادرم قدس سره پرسید که درین نسخه اغلاط بعضی دیده میشود و حال آنکه از وظیفه حضرت قیوم جهان قدس سره چند بار گذشته سبب چه باشد فرمودند که حضرت قیوم جهان قدس سره خود صحیح بودند اغلاط را در خیال نیاوردند. بیان چند اشعاریکه در ایام حیات شریف از فضلامی وقت در مالما آمده شیخ ابراهیم بن شیخ احمد غوی سنی الما فرموده :

الحمد لله نلتنا غایت الوطر	بالاجتماع بنجل المساة الغمرها	العالم الفذ مولانا الوجیدو
بالعلم حقا ما قد راعى البشرى	اکرم به و بما قد فاض شرف	فهو المقدم فی ورد و فی صدر
واقی الینایرید الحج محتسبا	فکیر و ختام الرسل مرصفا	فالله یجرسه من کل نائبة
والله یحفظنی السیر الحضر	والله یرزقه اسنا المرم له	والله کیفیه ما شق فی السفر
تالله ما كنت ارضى ان یفارقه	فالاتجاع به من غایت نظر	وکیف یرضی عجب ان یفارق من
احبه لکن الاشیار بالهدا	فقد شغفت به جبال العجب	ان سار برضری غیر مستر
فالله یجمعنی بعد الفراق به	والله ینظمنی فی سلک النضر	استنوع الله من یحفظ و دانه
هذا الحبیضیا القلب والبصر	وکل من معه یرجو بصجنه	من ربه الام من خوز و ضرب
یا سادتی ارجیتم تبرقظنا	یوم الحسامن الاهوال والخطر	فالبغض سلامی یا کرام و ما
لاقیتم من محنة الاقام کذا	لانصرتم فی دهر یقل به	اخو فاء الذی ضره و مقتر
لعل نظره عطف منه تو	والمرام یفیض منه منهر	واخبروه بشوق قدوها جسدی
عسا یرضی بالقریب والظفر	علیه صلح التسلیم خالفنا	والارواح صحت من هم خیر و خیر

اشادها الحقیق اسیر الذنب و التقصیر الراجی عفوره القدر ابراهیم بن احمد الغوی نسبا

والشافعی مذہبا عفا الله عنه ساکن الجدیدة الشریفة لمولایة العلامة العامل والولی
الکامل السید عبد الرحمن عافاه الله آمین۔ (تم نقل من خط المولف) منہا
در سنہ کبیرار و دو صد و نو و ہفت یام ہجرت نمودن حضرت ایشان از قندہار مت حرمن
الشرفین مرحوم اخوند امید علی مالانی چند بیت برای تہنیت قدم و عصار شدہ۔ و ہونہا۔

اے کہ از جیب گریبان سر فروزان بودہ
با دو طاق ابروان محراب پاکان بودہ
اے شہنشاہ ولایت مظهر نورانہ
اسم خاص و فیض عام و عبد سبحان الذی
مردم عین تخیلی عین مردم راجلا
با صباحت حسن رویت ملاحظت را جمیل
جلوہ برقی جمالت آتش اندر خرم نم
من بتاب خرقہ سوزت خرقہ سوز آتشم
در رہ وادی مجنون لجنون فنا بسی
تتج قہرت گردن اعدای دین از ہم پرید
باوہ نوشتم کہ بصحوم کہ بسکرا ندخار
ماگر بہست و زدم عاشق دم بے قدم
محم راز دل و دربان در دم نا پدید
یار سوم الفضل و الفیض الاعم عجبی بکر
گر نام تو بمانی النفس و آفاق را

مقطع خورشید و ماہ از مطلع جان بودہ
سجدہ گاہ قبلہ ارباب عرفان بودہ
مردہ دل را خضر راہ و آب حیوان بودہ
اے مرلی خوش مر بای ز رحمان بودہ
نور انسان وجود و عین انسان بودہ
یوسف مصری شبابت احمدی تان بودہ
نور استخوانی سپید او پنهان بودہ
اے زلف خرقہ سوزی خرقہ سوزان بودہ
لیلی محل جرس جنبان عنوان بودہ
در جہاد و دعوت بے کیف سلطان اجہد
ہر دم اے ہیر سخاں و جذب تان بودہ
اے بے شوقی نگومین کار زندان بودہ
اے طیب جملہ علتہا کہ دران بودہ
قبلہ اشیا عالم غوث یزدان بودہ
مرکز دور مدار و قطب دوران بودہ

ماسن شد در صنا جز باب و الایت کجا
 از نیم فیض بخشی نغمه بلبل فرست
 زلف مشکینت تنگن بر چین خطا برافزود
 از پے تعظیم تو کرد دعا لم فرشتس راه
 بر سر خوان خلیلی با همه عز و شرف
 با کمال حیرت از لطف فراموشت خوشم
 در گلونی خامه وصف تو سر مهر شد گلو
 گرد پیوستن حجاب دیده بگسستن است
 عمر شد بر باد جزا فوس باواند کف است
 تهیه کن نام خوش باش از در جانی حق عجم

گر ضعیف و بکیمم تو جمله احسان بودہ
 در مشام گلشن جان نغمه سبزان بودہ
 کا کل سنبل شکن چین راجہ پیمان بودہ
 دیدہ سے از هر دو عالم دامن نشان بودہ
 با چو من مشت گدایان نیک جهان بودہ
 در فراموشی بیاد با دہ نوشتان بودہ
 ہر چه گویم برتری سے نور سبحان بودہ
 بر رحمت بر عجل آلودہ باران بودہ
 حیف باویدل منور آن باوہ پیمان بودہ
 ای مہا ناسکتگی در دست شیران بودہ

حافظ حامد شج این کرده

لے سپہر عزرا ماہ درخشان بودہ
 لے برخ ماہی باب لعل بدخشان بودہ
 در مہ عالم گرفتہ دبیرستی بے نظیر
 چون نباشم چون زینماست دیدارت بخا
 کس ندارد در دیداری تو نقد جان مبلغ
 صورت عابد فریبد مایہ تقوی ما
 سر کپوہ و دشت بمنون دار میگرم دام
 در ماہرگز نگردو بہ بدمان طیب

مے جهان جاہ راشاہ جہانمان بودہ
 مے بتن سین بقدر سر و خرمان بودہ
 خوشتر از حور و پری فرزندان بودہ
 چون سخن و نماز مشک ماہ کنسان بودہ
 گر عوض جانہا تو باشی بیش از زان بودہ
 یک نگاہت لے تو نور پاک یزدان بودہ
 تابسان سلی از من دور و نہان بودہ
 علت عشاق را تو نیک در مان بودہ

<p>مانع مصروف بحق مستحقان بودہ تا کی فارغ زور و این حریفان بودہ روز و شب اندر کمال حسن نایابان بودہ از مطالع فضل حق نور درخشان بودہ در جہاد اصغر و اکبر چہ سلطان بودہ در مصاف و شمنان چون شاہ مردان بودہ زانکہ خاص کبریا و عبد رحمان بودہ گرچہ خود موجود در ملک خراسان بودہ کار فرمای جہان برازن بزوان بودہ ہم میسحائے زمان ہم خضر دوران بودہ از برائی غائب و حضار یکسان بودہ باز بیشتر سپاہ پیوہہ خندان بودہ</p>	<p>شاہد با آنکہ وارد حسن تو جہد نصاب مے نہی جانبا پیاپے بادہ بردست قریب مہر و ماہی در جہان اے مہر سیاہ رومی مہر و ماہیت از غلط گفتم بحق ایزد صنم اے مجاہد راہ حق مرو خدا والاہم کرد خضمان دین تیغ تو کار ذوالنقار سر تا ک آسانت خواجہ ذمی جاہ را تا دور اطراف عالم نہر جودت بہرہ انت مول القوم کلا انت من بھی العظام از دست فیض عیان و اندر قدم لطف پند گز فیض حضرت دورم چہ غم در فیض خلوت حاصل دہ شہر حیدرستی ہم نے گدا</p>
--	---

در سالی کہ تشریف مدینہ مطہرہ داشتند اخوندیار محمد حالات پریشانی روزگار خود
 عرضداشتند و اللہ در حق من حسن اقال۔

<p>آن دیاری کہ خرم و غارتش نام ما پیش عبد رحمان است مسکنش قسب سمت است قبلہ جملہ اہل ایقان است بر سپہر کرامت و عرفان</p>	<p>از تو برین ہزار احسان است در جہا نخواست پیرو مشد من آنکہ تہ تلج اہل عرفان است کتبہ عارفان راہ خدا پیشوای جمیع شیخان است</p>	<p>ای صباگر سوشی مکہ رومی بہتر از یاسمین در یجان است بست آل امام ربانی۔ وطن جلیش خراسان است مقتدای گروه مقبولان</p>
---	--	---

ماه تابان مهر نشان است
صاحب سلجوق و عطا
ادبی کن ادا که شایان است
بعد از آن گویند شیخ و خضوع
در حقش از توان چو زیباست
تا مگر او کاشی یا بدنه
آنک حسرت ز چشم بیزان است
چگونه رفت زان گد که شبا
بر سرش سنت فراوان است
و در عادت بر خدا برادر
مردی کن که وقت احسان است

غمزه بر جمله غمزدگان
ذی جلا و شرف نشان است
با رخوان بر شمس سلام ز من
که غلام تو بس پریشان است
حسب ارشاد تو و ولیفه او
در شب و روز سحر گردان است
در غم رزق و در دلبستگی
همه تن غرق بحر زمان است
بهر حق در حقش بخواه از حق
کو تقالی رحیم در همان است

چاره فرمای مستندان است
چون رسی و جناب قفس او
که همین رسم اهل ایمان است
بار مگر چه بر تو گفت و نوشت
حسبنا مد نص قرآن است
لیکد ز نخت ناساعه تو
سینه اش چاک دیدگر باران است
کرمی گزنی و گر گنسی
زانک ادا کار ساز و منان است
سید اسر و ما برائے خدا

تمت

القصیدة

در سالیکه حضرت ایشان از زمین شریفین مراجعت نمودند شیخ سیف الدین کشمیری که از مخلصان آنجا بود و جواب خط حضرت ایشان و پیرایش تمجید و طویل که زیاده از چهارصد بیت است عرض داشت چند بیت از مطلعش در تحریرین آید بسم الله الرحمن الرحیم

مخلص کترین سیف الدین
صافی از غش و بهر دعا و کیا
اتحاد محبت جانے
چه بود اتحاد و خور بسها
آن سلا میکه محض شوق بود

بعد عرض سلام عجز آگین
از هر صدق و اتحاد و دوا
در زکوة و سوره کوسلیمانے
اتحادی که هست همین نیا
محض شوق و کمال فوق بود

آن سلا میکه سر بسز و فاع
زانکسار و شکستگی و دوا
چه بود اتحاد و ارض و سما
بگذر شرح دین بسی است
میکند عرض خدمت قدر

بم حضور جناب پاک نفس
 بردبار سے ز خاکش اولیٰ تر
 نیک و بد پیرہ مندار علمش
 نام نامیش عبد رحمان است
 گنج تحقیق معدن ایقان
 هست بر سر شمع غارہ ان
 اے خداوند گار داور ما
 طالبان از فتوح دایم ازو
 مان نگہ دار رشتہ دوست
 کار دل از تو چون نیاید است
 در حضور شریف آور پیش
 بہ از فیض صحبتش محفوظ
 دیدہ نقاش گشتہ حال است

کتاب از دگو بہر طرقت ہا
 عز و رفعت ز گو بہر اعلیٰ تر
 عالم و فاضل و جنیب نیب
 قالب علم و فضل راجان است
 جانشین امام ربانی
 گلشن درع نیز تازہ ازو
 عون و امداد و اوش ز ہللا
 استن علم با دو قایم ازو
 این دعا شیوہ دل جان است
 طاقت شرح راز ہاش کر است
 مع گفتن باوز من ناید
 واروش درو کون محفوظ

خاک ہست و بیاد و او ہوا
 کرد مر فیضیاب از علمش تر
 عامل و کامل و شریف و نجیب
 بحر علم و حقیقت عرفان
 کہ ندر دو ہمین زمان ثانی
 سایہ اش کم سباد از سر ما
 حفظ و افرز نعمت اخلاص
 اے قلم چیست کجائست
 امر مکتوم و سر نہان است
 اندکے باز کرد مطلبش
 من منید انم آنچه میشاید
 نقش غیر نمکہ محو از دل است

المحرمات قال فی قصیدتہ سلمہ اللہ تعالیٰ امین

مخفی نمازکہ استیجاب این قصیدہ بجهت خوف طوالت میسر نیفتاد این چند بیت تبرکاً ذکر
 مولوی عبد الحامدی جز ناگد ہی صاحب قصیدہ شکل بر عرض داشت احوال خود و املات
 اگر چه موجب قوانین اوزان علم عرض این قصیدہ محل نظر است شاید کہ جناب مؤلف از
 کمال اشتیاق عنان خیال را بہرست و قائل شکر گوئی منقطع نساختہ قافیہ اندیشم
 و دلدار من بگویندم مندی شس جزویدار من - وحی ہند -

اے قطب عالم غوث اعظم گردان راز ہما
 وے مالی ملک ہدایت کو کب برج استہدا

اے مرکز علم نہ لیت بدراویج صرفت
 اے ہنگ بجز وحدت و احدیت راست ہو
 اکسیر اعظم نظر تو نفس مبارک فاس است
 ایچنین فیضت کہ دادہ کرو فیاض جہانت
 دو بزبونان الطاف کہ واری وروجو
 زانکہ این فدویت فاسق فاجرو مذمتیم
 ہر جنس عصیان و گناہ نویکہ باشد از بزه
 نفس و شیطانرا مطیع پرکب شد خوش گام
 و اطاعت شان شدہ چون بندہ حلقہ گوشت
 و از اطاعت مخالف پروردگار ذات پاک
 ہر دم اندر مرض اعراض او بار کشیر
 ایچنین محمور غفلت بود بدکار نسیم
 چون بشد بیدار و ہوشش باز پس آید بسر
 پر جہانرا در جہان دید از خرابیہاے خود
 شد پشیمان و پریشان از دل اندوہناک
 میدو اتیماز فکر از ہر طرف اندیشہ
 لیک از کوتاہ بینی چشم بد آلودہ اش
 و از شقاوت شامت کاریہ کاری خود
 پس شدہ نو میدوایوس از فل حسرت گزین

مے تیر چہن حقیقت آفتاب اجتبا
 گوہر دریای انست چشمہ فیض خدا
 کز خاک رو بد ز کنی و ز گس و ز نور ہما
 گر برای ذات او یک نظر اندازی ہما
 از مروت جو و فضل و از کرامت و سنی
 عاصی و مطرودہ چون راندہ دیوار سما
 ہم ہر سید کاری کہ بودی کسب کرد این چیا
 سہر کجا برد رفت و سہر کجا از غور عا
 بیج امر شان نکرده رد جسم با مضنا
 و از امور سرور عالم ہر دم آورده ایام
 بود بخت این کینہ گم ہے از اشقیبا
 بیج پروائی نبودش زین سر اوزان سرا
 چشم وارک وہ چو دید از ہر طرف ارض و سما
 از گناہان خودش خالی ندیدہ بیج جا
 باندامت حسرت خسران و قذلان از ہوا
 سا بگیر دوست این نقادہ کس اہل صفا
 از کوری زنگ گناہان قوت بد کردہ نا
 در نظر نامہ را در بیچکس حاجت روا
 کہ امیدایش شد گستاخ بیچ جانان در جا

زین سبب شد از غریق بحیرے پایان غم

سوج در وحش زده زیر زبر بردش بسا

سید میان اسد لشاه در اول شعر گوئی فرموده

راست گویم سروران و ہر اسرور تویی

اے کرہ گم کردگان را بے گمان برب تویی

چارہ بیچارگان در اول و آخر تویی

اے شہ ملک طریقت اے دلہ چارہ

تا جادہ تا جاداران سپہر نام آور تویی

نقشبند نقشبندان عالم علم لدن

آسمان وین احمد را سہ نور تویی

ہادی راہ ہدایت مہدی دوران بحق

مخزن اسرار و کان لطف را گوہر تویی

اختر بہج کرامات و در درج کمال

سطح نور سعادت فیض را منظر تویی

مالک ملک ولایت محرم ستر الہ

پیر پیران زمانہ قطب دین پر صولت تویی

حامی شریع محمد ماحی کفر و ضلال

ہر چہ گویم ہر چہ گفتم از مہ بہتر تویی

نیست تا بچہ تا بگویم و صفی انحال جناب

زانکہ اوراد و عالم نافع و ریسر تویی

کن نظر بر حال زار بندہ سکین ہمد

مخفی سہا کہ قضائے نعتیہ حضرت ایشان بلغات مختلفہ کہ از مخلصان نجدت میر رسیدند

نہ بجدی است کہ ایہ او آن جملہ در بیان مختصر گنجائش پذیر خواہد شد مگر بر این چندی مجالہ استغنا

رفت و فیہ الکفایۃ من ملفوظاتہ الشریفۃ۔ بسا اوقات کہ حضرت ایشان

انہما رکمال اعتقاد و موم میدیدند این دعا بر زبان مبارک می آوردند اللہم اجعلنی خیراً

فما یظنون و لا تخذلنی بما یقولون و اعزنی ما لا یقالون و من کمال توضیح

ہر گاہ حضرت ایشان از مجلس می برخاستند اکثر کوشش می بودند کہ پامی پوش مبارک

بدرست خود برداشته راست کنند حاضرین ہر کس این را سعادت خود دانستہ برای برداشتن

تعال مبارکت میکردند بار بار و شنیدند را تم الحوت آمدہ کہ میفرمودند الہی ازین کوشش و تلاش

مِنْ مَلْفُوظَاتِهِ - در سایه مرحوم دلی محمد بهر کوششی انتقال کرد و حضرت ایشان آن مرحوم را بکلمه شهادت و در قبر نهادن بدست شریف خود مشرف ساخت چون برجای خود و پس تشرف فرمائند که مال تاسف این خبر بیان میفرمودند و این بیت عربی بر زبان مبارک آوردند - **ذَهَبَ الَّذِينَ يَعَاشُ فِي الْكُفْرِ هُمْ : وَ بَقِيَتْ فِي خَلْفِ كَجِلْدِ الْخُرْبِ** **مِنْ مَلْفُوظَاتِهِ** در سنه یک هزار و صد که حضرت ایشان با عیال باراده سکونت و جواری درین الشریفین - بندر جدیه رسیدند و آنجا سخت بیمار شدند تا که امید حیات بحسب ظاهر نمانده روزی خطی بطرف سنده اسمی مرحوم میران محمد شاه نوشتند و در آن بسی عبارات شتو و انگیزه املافرمودند یکی از آن آنکه شاید این سگ گرگین را بحرم محترم خود راه نمیدهد و قبول نیفتد و برود و از به منع داشت و در آخر خط شریف مناجات عربی نوشتند و آن این است به

يا حَيِّبَ اِلٰهٍ خُذْ بِيَدِي	مَا الْعَجْرِي سِوَاكَ حَسْتَدُ	اِنَّ رَحِمًا لِّذَلَّتِي وَاسْتَفْع
يَا مُنْفِجَ الْوَرَى الْاَلَمِدِ	اِعْتَصَامِ سِوَى جَنَاهِكَ	لَيْسَ يَاسْتِدِي اِلَّا الْاِحْدِ
غَيْرُكَ وَ اَكْلِي فِي الدَّارَيْنِ	لِلذَّلِيلِ الْعَلِيلِ مَعْتَمِدِ	صَلَوَاتِي عَلَيْكَ فِي الْمَلُونِ
كَانَ مَعْتَمِدًا زَاعِنَ الْعَدُوِّ	وَ عَلَي الصَّغْبِ كُلِّهِمْ اِجْمَعِ	هَمْ نَجُومِ الْهُدَاةِ وَ الرَّشْدِ
وَ عَلَي التَّابِعِينَ هَمْ كَانُوا	لِحِيَامِ السَّلْدِ دَكَالِوَتَدِ	اَسْتَعِينُو الْعَاجِرَةَ ضَظَرِ
مُتَمَرِّدًا ذَلِيلِكُمْ اِلَى الْمَلَدِ	قَالَ اَلْعَنْدَرُ وِيَّةَ نَاجِمِ	يَا حَيِّبَ اِلٰهٍ خُذْ بِيَدِي

و همین قصیده در مرض اکثر که از میفرمودند علی الخصوص بیت استغینو عاجزه ضطر بسیار میفرمودند همچنان میفرمودند که در این مرض وقتی اعما غالب بود شیطان بعین داشت که شاید وقت اخیر است آمده در امور اعتقاد و پروعدانیت حضرت با یتعالی خطرات و سوال و جواب پیش آورد و آخرش گفتم قل هو الله احد الله الصمد لم یولد ولم یولد

و لم یکن له کفوا احدٌ - بیکت اخلاص تشریف از شرفش رستم هنوز همین سوره تبرک بزرگ
 بود که از انما پدوش آدم اللّهُمَّ سَلِّمْ دِیْنَنَا وَ اَیْمَانَنَا وَ اَخْتِمْ بِالصَّالِحَاتِ اَعْمَالَنَا
 نعم انّ عبادی لیس لک علیهم سلک کان نصی است صحیح بر سلامتی ایمان اهل ایقان
من ملفوظاتہ - ہم در این سفر ایام بیماری روزی فضائل پناہ استادیم حاجی
 حافظ میان لعل محمد متلوی والد را کہ نہ پیدان خاص بہر کاب بود برای امامت امر فرمودند
 میبایخی مذکور حسب الامر چون نماز و انود جهت رعایت ادب از جماعتی خود برخاسته و صفت
 نشست حضرت ایشان در شانہ چند الفاظ تحسین بر زبان مبارک آوردند یکی زبان
 این بود سخی فجعل اللّٰه لسعیہ مشکورا **مرکز امانہ** منقول از کسیکہ
 بر صدقش اعتماد دارم کہ حضرت ایشان روزی فرمودند کہ شب چونکہ برای وضو بیرون شدم
 قریب جاسی بسقین ستوران شخصی را بالاشی تپہ انبار ستادہ دیدم خیال کردم کہ شاید حاجی
 طیب خواہد بود چونکہ نزدیک رفتیم او ہم نزد یک مدشا ختم کہ شخصی است از مسلمین اجتناب
^{طایب طیب شخصے از خداوند حضرت امانہ} گفت کہ برای پرسان مسئلہ شرعیہ آمدہ ام گفتیم ہمیں تا پنچہ مشکل داری پس مکہ در باب سجود
 کہ تعین الفاظش از خاطر اداوی رفتہ نبود در پرسید جو ایش و ام منون شد گفت اگر کہ ام خدمتی با
 حاضر ہستم بخاطر گذشت بنام کسی از جوار کہ دران ایام ایذائی سخت رسانیدہ بود چیزی
 اشارہ اش بدہم باز ملاحظہ الہی و حقوق جو ایش آمد انان خیال در گذشتم و اورا حضرت
من کراماتہ منقول از خط فضائل پناہ مخلص خاص قاضی میان حامد استفاضی
 بہاک نازی کہ بعینہ عبارت قاضی صاحب در تحریری آید - و ہوندا - پیر ظاہر و باہر است
 کہ جناب قطب ربانی خوش حمدانی مولانا اور شدنا حاجی الحرمین الشریفین حضرت صاحب
 ایشان قدس الصدرہ العزیز فرید العصر و وجہ الدہر بودند در علم ظاہری و باطنی کامل و مکمل

وقت بودند در راه شریعت استقامت بکمال داشتند که وصف آن از تقریر و تحریر خارج
اغلب اظهار کرامات نسیف نمودند مگر اشاره و دلالت کرامات ایشان ظاهر و باهر که برخی اذنان
به تبیان آورده میشود **منها** حضرت صاحب قبله عالم گاه گاهی در نماز فریضه بین نماز
دوسه و پروتاخیر میفرمودند که شب و روز کار پوز نماز عشا میخواندند باز همین حال رو داد بدلم
گذشت که اینقدر فرصت بین فاتحه و سورت از چه باعث خواهد بود بعد پس از فراغت نماز
نقل شخصی بزرگ فرمودند که تشریح آن از صفحه خاطر مچوشده که از آن صاف معلوم
می شد که جواب خدشته من دادند **منها** از سال وصال دوسال پیش شتره نوزده
روز در بهاک نزد این عاصی تشریف داشتند بعد از روز جمعه برای فاتحه دادن برقیور
مرحومین نائب عبدالعزیز دستوفی فقیر محمد قدم فرمودند چونکه در باب ایشان شبیه بخدا هم
میقلید که مستوفی مرحوم از سبب عدم اطاعت اولی امر خود دوستی فرنگ مقتول شد آیا عاقلتر
چه خواهد بود هر گاه آنرا انجام اجبت آوردند شب گذشت بر روز اول هفته نماز فجر خوانده متوجه
مسکین بوده خطاب فرمودند که مستوفی فقیر محمد شما یکدادم سید طبا پنجه زده بود و پادشاه آن گرفتار
بود آن نیز حق تعالی او را صاف فرمود **منها** ایضا در آن ایام بر روز تیارگی حسین ظهر بخند
تشریف نشسته بودم و تسبیح عمیق بدست مبارک حضرت صاحب بود بخاطر مخطور شد که
این را اگر بر بنده عنایت فرمایند بهتر باشد چون تدارک تیارگی فرمودند بوقت برخاستن جان
تسبیح بمن اندانی داشتند و فرمودند که این تسبیح نشانی من پیش شما باشد **منها** مرتبه
آخرین که در بهاک تشریف آورده بودند و باز روانه شدند خود این خاک را تا امینین پیش
بخد مت عالی رفته در گاوی سوار شدند بنده اقدام بوسی نموده رخصت نمودم فرمودند که از کار
جیب بعد بشما سپارتن باشد که بازویدن ما و شما و صد علم بشو و یانه همان وقت دانستیم که

سابقا گاهی اینچنین نمیفرمودند حال آنکه همین الفاظ ظاهر نمودند خالی از معنی نیست ازان بعد بیشتر
 زیارت مشرف نشدم. الی ههنا ما کتبه القاضی صلبه الله تعالی **منها** در سنه
 یکهزار و سه صد که تشریف حضرت ایشان با عیال و سفر جوین بود چونکه از بندر سیبی بسواری
 جہاز آتشی رگلاشی سفر دریا شدند را تم الحروف در خدمت بود از عجایب اتفاقات آنکه
 قریب بندر حدیده شریفه طوفانی و طیفانی در رسید که هر کس از ابل جہاز امید زندگانی منتقل
 کرده در گریه و فغان بود و ملاطم امون گلگنا از بکدی سر ایسمه و پنج بر ساخته بود که بر نوبه محشر صد
 نفسی نفسی مرتفع در آن اثنا حضرت ایشان بر جایی خود کمال خشوع و خضوع عانت
 قطرات اشک از دیده مبارک میریختند بعد ساعتی سر بالا نموده فرمودند که از خوف دریا و غرق
 شدن نمیگیرم بلکه گریمن ازان است که فردا بجزم محترم ملی زادنا الله شرفا و غظلا میرسیم و بیج لیات
 و مناسبت خود به آن اکنه مطهره نمی بینیم ازان در افعال از استماع این قره رسیدن بمل
 سلامت رفقا و خادمان را گویا جان تازه در بدن دمیدن گرفت فوق **کما قال**
منها منقول از مخلص خاص قاضی عبدالرحمان که در ۱۳۳۰ تقریباً بنده را بقضای
 الہی وجج الوردک بکدی غالب بود که طاقت رفتن پا پیاده با کمل لاچار بود و بجزم و طلبی
 اراده حضور حضرت ایشان کردم از بندر حاجی پور که بقدر نیم میل از درگاه شریف دور بود
 سه چهار روز نشستن اتفاق افتاد چونکه بحضور حضرت ایشان رسیدم و احوال خود
 عرض داشتم فرمودند که بقدر یک کف دست حمل که عبارت از تخم سپند است چهارده روز
 سفوف ناکه ازان فائده خواهد شد زیرا که در این در خوف عرق النسانی باشد بنده عرض
 نمود که برای دوای پرسی نیادم و عافز نایند که از این سختی نجات یابم پس فرمودند بیا و ضلعهای
 کن چون بحضورش پہلوا افتادم حضرت ایشان دست مبارک خود را بر موضع وضع فرمودند

و دوم فرمودند بقدرت الہی از بہان ساعت با زمانہ وقت اتومی ازان ندیدم۔ بلکہ
 فیض روح القدس از باز مدد فرماید دیگران ہم بکنند آنچه مسیحا میکرد
منہا منقول از اخوند حاجی خدا بخش نجف در پوری کہ در سال حضرت ایشان از سفر
 شمال مراجعت فرمودہ در تعلقہ سیونستان در شہر غلام محمد داوچ تشریف داشتند۔ ملا
 عبدالحکیم بہاگی کہ شخصی پیرین و لطیف المزاج بود در خدمت پیراہ بود از قضای الہی
 عبدالحکیم مذکور را در ان ایام اتر فاجعہ لقمہ عارض شدہ بود چونکہ بندہ بشارت پابوسی
 مشرف گشت و حضرت ایشان معلوم داشتند کہ بندہ در طب در کی و استقامتی دار و
 فرمودند کہ حاجی خدا بخش ملا عبدالحکیم را بہین کہ چہ عارضہ دار در رفتہ احوالش دیدم عرض کردم
 کہ حضرت فاجعہ لقمہ دار و فرمودند علاجتش باید نمود عرض کردم کہ۔ تپ تپ چون و فلان پیر
 فلاطون گرہیاد نیست تدبیر کار طبیب یونانی نیست طبیب الہی باید کہ علاجتش بفرماید
 فرمودند معجون فلاسفہ درست نمودہ بخورانی و امر و زہد پیشتر میردم تو در خدمتش باشی و فردا
 بنزل فلاطون اورا بہا برسان لاچار امر قبول کردم حضرت ایشان روانہ شدند ما در ساعت
 معجون مشغول شدم وقت نیم شب عبدالحکیم فریاد برآورد کہ اسی فلاطون گرسنگی غالب شدہ کہ
 دو سہ وقت چہیز خوردہ ام اگر چہیز باشد بخوان و رحمت ماندم نان و گوشت خوردن حاضر
 بود پیشش آوردم بدست راست شروع لقمہ برداشتن کرد گفتم کہ بدست چپ کہ مفلون جہت
 باید خوری بہر حال دستش لرزیدہ لرزیدہ لقمہ برداشتہ تا دامن رسانید و خامیدہ فرود
 نان بسیری خورد و بہان دست ناس کشید صبحی اورا برداشتہ اندہ در گلائی نشانیدہ بخصو
 حضرت ایشان روانہ شدیم چونکہ بہ ایشان رسیدیم حضرت ایشان آنجا پیشتر تشریف داشتند
 فرمودند خدا بخش عبدالحکیم را چہ کردی عرض کردم کہ حاضر است فرمودند بیا بقدرت الہی برقا

عصا و دست گرفته خود پایان شده بجنود حضرت روان شد گویا که هیچ اثری نداشت تهنای
 اینچنین مرض مهلک در عرصه کیش بنیر علاج از کمال تصرف حضرت ایشان که حکیم الهی
 بودند و انتهم **منها** هم از او تهنید کوز منقول است که روزی از اسپ اقتادم کرم شکست
 بر چند علاج کردم سودی نبخشید تا که بفضل الهی از حسن اتفاقات حضرت ایشان در وادو
 تشریف فرما شدند زرد افق که غلام خان زاده حضرت بود نزوم فرستاد که حضرت سلام میرزا
 و میفرمایند که فواش اشارت برای خیریت پرسی شما در اطاق شما خواهم آمد عرض کردم که حضرت را
 از طرف ما بندگیات برسان و عرض کن که فلان گفته که برای خدا حضرت بر اطاق ما جبت
 عیادت تشریف نیارند بلکه فرمایند که ما آمده آنجا حاضر شوم و جوابا فرموده بودند خوب فوا بیا دیدت
 صبح که خود را حکم عصاره دست کرده در فوطات فتن دیدم برخاسته به حال بختی رسیدم و حاضر بود
 بسا که نجال سخنونه در وقت این فوطات در خدمتیم که استاد حضرت ایشان جمله زبان فریادیم چونکه از آنجا شهرب اصلی
 ما نجاور پور تشریف برادر کلانم حاجی سچیدنه را فرمودند که خدا نخواست را بگو که از فلان گناهی
 که از تو صادر شده بود این آسیب بشمار سیده و فقیر در میلان آمد و راهی یافتی بعد از این اگر ترکب
 همان گناه شوی این فقیر خود را در میان نخواهد آورد زیاده اختیار بعد از آنکه حضرت ایشان
 برادر این حکایت نمود استفقار که دم و زبان اراده باز گشتم **المهنا ما قال الراوی**
 فقیر کاتب خود میگوید که در این حکایت فقره اخیر که منقول از قول برادر کلان خود
 حاجی سچیدنه میکند از عادات حضرت ایشان بعبیدی نمایم زیرا که عادت تشریف همیشه
 ستر احوال و انخامی بود مگر آنکه در این قصه سبب سصلحت وقت قدری بیان فرموده با
والعمدة علی الراوی منها از قول قاضی محمود منقول است که در سال از سالها
 حضرت ایشان قدس سره بملاک سنده تشریف آورده بودند و شهر باقر خان نظامانی

منزل داشتند بنده نیز بجهت حصول زیارت بترتیب قدوسی رسیدیم اتفاقاً کسی برائی نخواست
 طریقه شریفه بحضور شریف آمد چونکه حضرت ایشان شروع در تلقین میرید فرمودند اسپهسالک حاضر
 بودند و توبره آبی دانه در سر داشتند هر سه از خوردن دانه باز ایستادند و بنوعی مشغول ذکر و
 فکر شدند که گویا زبان فصیح بلفظ مبارک **الله الله** گویان هستند و هر سه حضار مجلس
 از این تفسیر در تحیر ماندند - **انتہی منها** - ہم از قاضی موصوف منقول است که در رسال
 که سید عبدالشاه فرزند سیدالکعبش شاه در مقدمه تفنگ در زیر دوا گویا حکام انگریز بود
 سیدالکعبش شاه کمال اضطراب در سببگی بحضور شریف آمده عرض کرد که احوال فرزندم
 که اصلی طبع ضعیف در دور اینچنین صدمات و در یافتن سرکاری حالتش چه طور میشود
 و اگر زیر مصا درت می آید او ای آن بچگونه صورت پذیر خواهد شد آخر الام حضرت ایشان
 فرمودند که شاہ صاحب چر اپیشانی میکنی چه پیشه و کیکارتا مایلی می رود و یک رویه جریانه
 دوا می آید چینیانکه فرموده بودند حاضر می در مایلی شدند و به جریانه یک رویه وادون در جهان
 رشتگار شده بخیر و خوشی بمانند خود رجوع نمود - آرسه اولیا را هست قدرت از ازله
 تیر جسته باز گردانند ز راه **متها** - از قول غلام محمد خان منقول است که وقتی مرا وایلم
 طفولیت کلا نهامی و ذوی الحقوق بخدمت حضرت ایشان بخدمت درانه جهت دعا طلبی
 بجهت تقاضای متن طفولیت از رفیق خود امتدعای آن کردم که از چند مبلغ سه رویه
 کشیده بخرچ خود می آرم باقی را بحضور شریفش میرسانم رفیقم از آن منع نمود و گفت
 در نزد حضرت ایشان حیانت گاهی نخواهد شد آخر بجهت صبر کرده تمامی مبلغ را بحضور
 عرض داشتیم و دعا طلبیدم و حاضر بودند از آن مبلغ سه رویه برداشته بمن عنایت نمودند
 در حیرت ماندیم **متها** از حضرت حاجی عبدالقدوس صاحب منقول است و عبا

نوشته اش بجهت بخت ایراد میرود دو سال میشود که این حقیر اراده نمود و شریف نموده بود
 یک روز پیش از رفتن از اینجانب پرسید که آنجا برای اقامت چند روز اراده داری اگر چه در
 فقیر چهل روز بودی که از خوف مانعیت ایشان گفتم ده پانزده روز در جواب گفتند خوبست
 از پانزده روز زیاد آنجا بمانی چونکه آنجا بجا آمد و منته رسیدیم و پانزده روز سکونت در زیدیم بعد
 از آن یک ساعت ماندن بهم مشکل شد و اینقدر سببها که باعث روانگی ما بود پیش آمدند که چیزی
 ماندیم خصوصاً بزرگوار شدیدی که بعد از پانزده روز روز شانزدهم در آگوت نشسته بودیم و آگوت
 بعد از یک شبانه روز در آن ایستاد گردید و ما را طاقت نشد که پس بتهر برویم **منها**
 هم از نوشته حضرت مدوح منقول است سال اول که این فقیر بنیابت جناب اطهر
 شیخ یوم الحشر صلی الله علیه و آله وسلم شرف شدم بجای حضرت شیخ محمد مظفر صاحب بلوی
 ثم المدنی ولد حضرت شیخ احمد سعید قدس سره سکونت نمودم و قبل از رسیدن ما سر رفت
 حضرت شاه عبدالغنی صاحب محدث رحلت نموده بود و در این میان شیخ محمد مظفر پانزده
 و کنایات این فقیر را برای مرید شدن سعی با من نمود و چونکه ایام اقامت آنجا سه ده روز بودی
 فی انما ایل و اطراف النهار اکثر در حرم مخرم میانند چونکه این فقیر بکارم اخلاق و محاسن
 او صاف حضرت بابا صاحب خود دیده بود بجا و جلال شیخ محمد مظفر اتفاقاً نمودم در آن
 آثار بکفرت ایشان آنکه تا در آنجا نماند حضرت ایشان است
 آثار خوابی دیدم که از طرف پاشی مبارک آنحضرت صلی الله علیه و سلم اینجانب استاده
 و از طرف سر مبارک نبوی صلی الله علیه و سلم جناب حاجی بابا صاحب استاده اند و
 شهاب روضه منوره اینقدر شفاف و لطیف است که مایان یک دیگر را خوب می بینم
 یک قافل می را بگویند که پیروز آنست اشاره بحضرت ایشان میکنند پس والله اعلم
 که گویند که کیت چونکه بقدر رسیدم این کیت را بلکه صبح ما سوار متصل سپریند و بعضی سخنان جمله می گفتند

بیان حلیہ شریف - بود حضرت ایشان سیاه قد نحیف البدن مثل
 الاعضا لطیف المزاج فصیح اللسان قوی القلب صادق الفرائض حلیم الطبع سفید پوست
 نازک اندام روی مبارکش از جوانی تا آخر عمر چون گل سرخ میدرخشید موسی سر همیشه تیز داشتند
 بلکه صاحبزاده گان و دیگر اجاب را موسی سر داشتن پند می فرمودند کثرت پشیمانی در میان
 دو ابرو از زخمی که در صغیر سن رسیده بود بقدر عدم بدقت میند و ظاهر می شد سیاه چشم بلکه
 به ریزگی اقرب سیاهی چشم بنایت سیاه در آخر عمر نظر کم شده استعمال عینک می فرمودند
 بنیم عینک خطا و دقیق را بدستواری میخواندند اثر در آنها که میاعت ضعف بصارت از حکیم
 قندماری دانیده بودند بر صد عین ظاهر بلند بینی که نورانیت از آن ظاهر بود و باریک
 با وجود بلند می فراخ دان و میان لب در خنده دندان که تا آخر عمر دندان مبارکش چون
 مروارید میدرخشیدند میان دندان ازرق الثنایا محاسن مبارکش انبوه و مسترسل و در آخر عمر
 محاسنش اکثر سفید از محاسن مبارک زیاد از قبضه و طول میگرفتند سبب شریف انبوه
 کثیر الشراط و لا و عرضا موسی سبب است از تیز شد بقدر چهار انگشت لب فوقانی را صاف
 میکردند و خطا میگذاشتند خضاب نیز فرمودند که در ۳۹۹ هجری یکبار خضاب حنا بجهت متابعت
 امر حدیث روز جمعه فرموده بودند دوران ایام سکونت در مکه داشتند و باز تا آخر عمر گاهی
 نکرند خضاب و همه را مباح میدانستند سینه مبارکش پر بود خط موسی سینه تا ناف رسیده
 انگشتان دست سیاه اشتر الساعدین و الساقین با وجود ضعف پیری در نشست و برخاست
 و سوار می سفر قوی تر و چالاک تر از جوانان بسا اوقات با بعضی از فقرا خوش طبعی موزون
 و حکایات رنگین میفرمودند و از خوش طبعی و بختی اهل مجلس و تنگ نمی شدند و در آخر عمر
 پدیدار روی تکیه بر عصا میفرمودند اکثر اوقات امراض مختلف چون بواسیر و نزول ریزش

و سر فرقیست شدید پیداوند با وجود آن اکثر چنان تحمل میکردند که غیر واقف از مرخصش آگاهی
 نداشتند انگشتان قدم مائل بطول تکیه گاه قدم از زمین بسیار رفیع قلیل التکلم کثیر التفکر و قول
 الشاهد صبور علی المصائب رضی الله سبحانه و تعالی عنه وارضاه

خاتمه

در بیان انتقال صوری حضرت ایشان زمین و آرفانی و ذکر توفیق و مرآت که از فضیلتی عصر درین شب
 الما شده چونکه طغرانویس از نام بقای جاودانی بزبانہ پیچ آفریده جز بخانه کل نفس
 ذائقة الموت رقم نمروده است و نقاش صور و جودات نقش حیات در صومگنات هر
 ذی روح مگر بقلم کل منکئی هالک الا و جده شبت ز نموده است هر که از بجهان اهل فخر خواهد بود
 و آنکه پائیده و باقی است خدا خواهد بود و تشریح این مقال و توضیح این قصه سرسره طالع است
 که جناب مخفور سیر در حضرت ایشان قدس سره را از مدتی و اعیبه سکونت حرمین الشریفین
 و انگیز بود شب در روز در این تهیته بهیته و اراده شریفه بسیر میرد تا که در سنه یکم در و سه صد
 و پانزده بتاریخ ۲۴ ماه جمادی الاول کسی از مخلصان بند کراچی بر سبب تاکیدات حضرت
 ایشان در باب استخبار جهازات آتشی خطی بخدمت نوشت مضمونش آنکه در مدت چهار خجوز
 جهاز تیار خواهد شد چونکه این فروده بسبب شریف در سیر سیرت تمام تهیته اسباب سفورده
 از مستلقات و اجاب خواه و خواه و واع نموده بتاریخ سوم جمادی الآخر بسواری کشتی بسجده
 صاحبزاده ما و جماعت ساواتان کرام و مریدین و مخلصین از شهر کبهر و آنه کوشی بندر گردیدند
 از باعث حدوت بلتیه طاعون و ممانعت حکام وقت در روز و گرد و بندر توقف افتاد و بهر حال
 بتاریخ پنجم ماه مذکور بانامی جماعت وقت شب کراچی تشریف فرما شدند بصبح آن دلایل جهاز

طلب فرمودند سالیق نول خود کسانیکه بهم کباب بسفر مقرر شده بودند با و تقویض نمودند کواخذات
 چیزی نماند دست آوردند بنده خود را هم الحوت را بخیرین اسباب سفر مجازا مامور فرمودند بعد موجودی
 اسباب سفر معلوم شد که در تیارسی چهار مینوز چند روز دیر است بنابراین حسب عرض داشت
 مریدان و صاحبزادگان اسباب و خادمان را آنجا گذاشته خود مجبور برای چند روز و پس تشریف فرما
 شدند شب در روز کمال انتظار بسر میبردند تا که بر انجام تیارسی چهار بنده را برای خبری
 چهار بکر ای فرستادند آنچه پوسیده احوال بوقوع عمیرت از راه پال بخدمت عرض میدادند
 حضرت ایشان جواب می نوشتند چونکه تحقیق آمدنی چهار بخدمت نوشتند در محنت نامه اخیر
 بدستخط شریف خود نوشتند هر چند سعی کردیم گنذاشتند فلا ادری الی خیر ام الی خیر
 بهر حال شما اسباب و رفقای خود بروشته پس بیایند حسب الامر بحضور شریف رسیدیم اسباب
 و صندوقهای سفر را امر کشا و ن فرمودند بلکه همچنان بسته داشتند ماه مبارک رمضان و پیشتر
 آمد بنده را بسفر نامه مامور فرمودند و فرمودند که بتایخ پانزدهم ماه خود را پس برسانی که ختمه شریفه
 دیم و پس شما ادا شود حسب الامر الشریف بتاریخ پانزدهم بخدمت رسیدم و ختمه شروع کردیم بتاریخ
 بیست و یکم با وجود کمال ضعف نفس نفس خود متکلف شدند و بانواع ریاضات شاقه و بیداری
 شب با اعتکاف را با خراسانیند روز عید نظر بمصلی تشریف برون پیاده چنانچه عادت مستره
 ایشان بود کمال ضعف توانستند بسوری اسپ تشریف بردند ضعف و قلت تناول
 غذا بجدی رسیده بود که فوق آن مقصور نباشند بهر حال تا مسجد آمد وقت میفرمودند بلکه یکبار
 نمانده محمد خان حسب امر عاصی سیادت آب سید میان الخمش شاه از غایت مهر بانی که
 بر رسیدند کور داشتند تشریف فرما شدند روز جمعه دهم شوال مسجد جامع تشریف بردند چونکه کپیر
 مسجد خود حسب عادت خود که همیشه نماز جمعه آنجا ادا کرده آخر ظهر و سخن را در مسجد خود ادا میفرمودند

تشریف آوردند ضعف انقیز طاری گشت که نامتی بر جای نماز استراحت گیرین شدند
 و طاقت ادوی سنن و آخر ظهر نداشتند از همین روز شروع بیماری ماسی گوناگون شدند و چون
 تشریف محل عوارض مختلف گردید اطلب که مذاق وقت بود و چون سیادت پناهی سید
 میان انجمن شاه و برادرش میان غلام شاه و محمدوم میان بصره الدین و سید غلام بنی شاه
 و شیخ احمد و غیرهم از استماع این خبر بخدمت شتافتند و علاج حضرت ایشان را بجان منت
 دانسته که مهت در خدمت بستند و مدت بیست روز انواع حیل و انقسام تدابیر بحالات ظهور نمودند
 باقضا نیست آنچه تدبیر و یغیبل الله را بشمار قدر بود از بار بجز حرارت و از حار بجز سردت
 بنظهور پیوست - از قضا سرکه انگبین صندل و زرد و روغن بادام خشکی می خوردند از طبلیه بفر
 شد اطلاق رفت به آب آتش را مدونند همچو نعت و حضرت ایشان از بتدای مرض
 میفرمودند که ستمال دور خاص بجهت خاطر شمایان میکنم در نه ازین مرض شقایالی بنظر نمی آید
 و بجهت از جناب اولاد و اخدا و خدام خود صبر بجا و کنایت و دواع میفرمودند و اگر کسی دعای
 شقایالی بحضور اقدس عرض میداشت میفرمودند دعای سلامتی ایمان بکنند و ذکر بعضی
 قدسیات و کلمات شریفی که در ایام مرض بلسان حق ترجمان خود می آوردند بیست و یکم
 شوال که روز اربع بود نماز ظهر با وضو و آداب ادا فرموده پرسیدند و نگذاشت کسی از حاضرین
 خدمت عرض کرد که نوز اربع است فرمودند جمعه زود رسید و ما در وجود خود هنوز طاقت می نمانیم بنده
 غمیده در آن وقت بخدمت ما نش گفت پای مبارک مشرف بود که حضرت ایشان این رباعی را
 تکرار میفرمودند و از چشم مبارک آب حسرت میباریدند و بر عمده گذشت تا سرف میخوردند رباعی
 روز قیامت کبری در دست گیر و نامه من نیز حاضر میشوم تفسیر قرآن در بغل
 قدسی ندانم چون شود سوامی باز از جزا او نقد آموزش کف من جنس عصیان بر

در اکثر اوقات ابیات حضرت مرشدنا جناب حضرت قیوم جهان قدس آمد سرود قصیدہ طویلہ
میخوانند کہ مطلعش این است۔

الہی گر چه بدکارم عفو بت را سزاوارم	امید از حضرتت دارم توئی رحمان یا
نشسته صوم و صلوة از من بیخ و بی زکوٰۃ از من	رسمی در ثبات از من بجز بظلمان یا

از جناب حضرت میان عبدالکریم صاحب منقول است کہ در وقتیکہ مخدوم میان
بصر الدین بخدمت رسید بنیض دید و گفت کہ حرارت جگر بہت عللج آن بہ مبروات معرطہ
چنانچہ کافور و کاسنی وغیرہا میباشند باید کرد حضرت ایشان بین مصرع بر زبان آوردند
کہین رہ کہ تو میروی بہ ترکستان است پد روزی در اوائل بیماری قاضی میان ابو الحسن
بعیادت حضرت ایشان آمدہ در حضور نشسته بود عرض کرد کہ حضرت تا بنا بچ سین و بیم یا چہا ہر
ماہ ذلیقہ انجام شادی کتخدانی فرزندم غلام محمد مقرر است حضرت صاحب رائز دعوت
سید ہم کہ تشریف فرما شوند و خس خانہ مارا سوز فرمایند حضرت ایشان فرمودند قاضی صاحب
خوب است اگر حیاتی و فاکر و اما یک خدمت ما است آزار تو سبگد از م قاضی عرض کرد
کہ آن کہ ام خدمت است حضرت فرمودند کہ در وقت غسل ما حاضر شوی و بطریق مسنون
کا غسل را با انجام رسائی کہ غاسلین دین دیار از باعث جہالت خود طریق مسنون بنیدند
از استماع این سخن در تمامی مجلس اضطراب و گریہ و ماسی و مہوی ظاہر شد حضرت باز سخن
دیگری در میان آورد کہ آن توحش را از قلوب حاضرین بر طرف فرمودند و بایام مرض ہمیشہ
با تنجاسی تمام بد گاہ الہی عرض منیو و الہی گر خاک پاک زمین الشریفین نصیب ہم نشد و نہ در زیر پائی
والد قدس سرہ و اجداد کرام جایانتم باری از روز جمعہ ما ربے نصیب گردان۔ روزی برادر زود
کاتب الحروف برخوردار میان محمد امثال کہ بمرہنت نہ سالگی بود در حضور نشسته بود بطرفش دیدہ

گفتانده بلذت انعمانی کلامی بر زبان آوردند که معنی اش این است - پس از امید بجا آوردند
 تعالی امید نبود است - در ایام شدت مرض بسا اوقات کلمه الرقیق الیخلف بر زبان مبارک
 می آوردند - روزی در ایام شدت مرض بعد از ای نماز ظهر این بنده را مخاطب فرموده
 بغیر یک شخص که محرم راز بود دیگر هیچ کس حاضر نبود و وصیتهای لطیف فرمودند و نواز شهابی
 زاهد التخریبی حالت این مسکین نمودند و فرمودند که مرضم ساعت بساعت در زیادت و غلبه
 است و احد علم که بعد از این در وقت فرصت فرصتی دست دهد یا نه به او امری که در آن
 مصلح معاش و معاوا باشد مأمور ساختند و از احوال و اوضاع ابناء زمان که بظاہر در لباس
 دوستانند منصل مطلع ساختند و امری که واجب الکتمان است در میان آوردند در آخر این
 حکایتها و امر از نهانی این بیت خواهد حافظ شیرازی بر زبان مبارک آوردند -
 آسایش و گیتی تفسیر این دو حرف است با دوستان مروت با دشمنان مدارا
 باز فرمودند آقوال قولی هذا و انستغفر الله العظیم از جمعی نماز بارگاہ التفات
 نمودند و آرام فرمودند - روزی برای عیادت حضرت ایشان ساداتان کرام حاضر آمده بودند
 سید زین العابدین شاه در آن جماعت حاضر شد چون چشم مبارک بر سید کور افتاد بلسبب
 تمام باو مخاطب شده فرمودند تو میران محمد شاهی چنانچه بسیار می آئی سید مذکور و غیره حاضرین
 مجلس همه در گریه شدند چشم مبارک حضرت ایشان هم پر آب گشت در این مرض اخیر
 از خویش و دیگران بطریق تودیع و عایینخواستند و به التجای تمام ساعت بساعت بدرگاہ
 الهی متوجه میشدند - بلی - در هر پیره زن می زد و پیر می زد کلامی زن دروعلما یا دم آری
 شنیدم که شیران شکاری - در این ره خواستند از مور یاری - اطباء حاضرین علمای
 عجیب و غریب بمل می آوردند اما بجز تاثیر مخالف دیگر نتیجه بران مترتب نبود میان محمد

برای دفع صدمت بواسیر بخور عشبۀ ضد اشتها بود چونکه در استعمال آوردند هر آینه تشخیصی در مرض
دیدند صبحی آن میفرمود و قرابادین او اکسیر نامه دروغ محمد هشتم کلمری و اله راست
علی کل حال مرض نیونافینما درزاید و ضعف در غلبه و اشتها می غذا در قلت تا که روز
خمیس غره ذلیقده بر وجودش تریش ضعف قوی طاری گشت و علاجه را بنده فرمودند
مگر خاکه مروارید و امثال آن که مضر قلب باشد موجب خاطر اطباء تناول میفرمودند و
ناز را بر وقت خود بشوق تمام ادا میفرمودند تا که طاقت استعمال آب داشتند و وضو میفرمودند
بعد غلبه ضعف تیم میگردند نماز ظهر و عصر و مغرب روز خمیس در کمال ضعف و بیخبری از امور
دنیا ادا فرمودند نماز عشا را بر چهار پایه به تیم ادا نمودند و بر جای خود استراحت نمودند اضطراب
خواق آرامش نیندا و در شب دوسه نوبت اشاره نشستن میفرمودند راقم الحروف بشرف
حضور شرف بود و خدمت مشغول به نقل می نشانید حضرت ایشان می رسیدند آیا نماز عشا خوانده ایم
یا نه عرض میگردم که بلی نماز عشا ادا فرموده اند باز بر جای خود مستغرق شهود حضرت سجود می نشند
و از دنیا و انبیا نظر شریف برداشته منتظر حمت الهی که چاره ساز چاره گان است و رحمت فرما بجال
در ماندگان است می بودند وقت اشراق روز جمعه در عین استراق باو در بلند و لسان فصیح
بفضب و شدت تمام کلمه بزبان افغانی دود تیره فرمودند که سنی آن این است بیرون شوای
ببرکت یا این بد بخت را بیرون کنی حاضرین از آن و تعجب مانند که نکلیم با کیست و مخاطب که
آخرواستند که سخن از جای دیگر در میان است در آن وقت در کمال اضطراب تفسیر جلالیه
که در وظیفه حضرت ایشان بود و همه را بخواستی متفرقه بدستخط شریف خود مین کرده بود و در طاق
نهاده بود و نظر شریف بر آن دوخت بنده راقم کتاب شریف که مجبوش بود بر داشته بر سینه مبارکتر
نهاد و در همان حالت هر دو دست مبارک را بالائی کتاب بر سینه خود داشتند و از اضطراب

تسکین فرمودند آنقصه جماعه صاحبزادگان و حضرات بقرات قران تشریف و تهلل مشغول
 بودند حضرت ایشان بحمال استقلال و ثبات تن را بقضای حبیب خود سپرده منتظر امر الهی بودند
 تا که وقت چاشت روز جمعه تاریخ دوم ماه ذیقعد سنه یکم هزار و صد و پانزده طارح تشریف
 از سنگنای قفسین دارفانی با وج عزت وصال الهی پرور نمود و جهان شیرین بجان آفرین
 تسلیم نموده شربت وصال حضرت جواد لایزال چشیدند **لَمَوْتُ جَسْرًا يَوْمَئِذٍ الْحَبِيبُ الْحَبِيبُ**
 سه من زتن خالی شوم و از خیال نه تا خرامم در نهایات الوصال به داغ مفارقت و الم هم
 بر دلها می آید گدازند سه بر آنکه زو با چار بایدش نوشید به ز جام و هر می گل من علیه با کله
 چون که هم این زخم دلدن در مصوری نه و علاج این مرض جگر سوز غیر از نگیبای نیست با چشم گریان
 و سین بریان غلغله کلمه طیبه **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** از بنگان بنگ لافلاک رسید عزیز
 رباعی فرموده که مناسب این مقام است - سر با عی

که می نویسم و مغضول میشود فی الحال	دوست گریه کتابت نمیتوانم کرد
که صدگره بگلو می فتد بوقت مقال	ز آه و ناله حکایت نمی توانم کرد
شرح فراق میدهم و دیده پر آب میشود	یا در وصال سیکم سینه کباب میشود
از قطرات اشک من نامه خراب میشود	گر بقلم در آورم شرح ملال حزن را

الحاصل شرح این حادثه جانگدازانه بجدی است که در تحریر آید و بیان این ساینده حضرت
 نه بنوعی است که در تقریر آید اما چون چهره نگر و دهننگ قضا سپهر نیست مر بنده را جز رضای
 زخم دل را بهم کلمه طیبه **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** تشنی و ادن اولی قاتش مفارقت و مهاجرت
 را بآیه کریمه **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** تطفی نمودن از حزی است
 زمین مصیبت جاسی آن دارد که چشم کتاب | دامن گروون ز اشک گرم آلاید بخون

لیک با حکم رضا جان چومی انت رجوع مرجع دل نیست جز انا الیه راجعون
 القلب یحزن والعین تدمع وانا یفراقک کحزونی یا قلیتی ولا اقول الا ما یرضی الله
 تعالی شأنه اللهم اغفره وارحمه واکرم منذک وببارک له فی مسفره طوره لکن فی قبره
 اللهم اجرنا فی مصیبتنا ولا تغیرنا اجرا ولا تفتننا بعدا واجعلنا فی البأساء والضراء
 من الصابرين الذین اذا اصابتهم مصیبه قالوا نالنا الله وانا الیه راجعون
 وامنک حسن الخاتمة یفضیک وکرمک وجودک یا ارحم الراحمین
 نوکر تواریخی که بعد از وصال حضرت ایشان از فضلا و شعرا می وقت رسیده اند -
 از جناب سید بیان اسلامه شاه تخلص بنده اسکن شهر کهنه دهنها

ای حبیب خالق کیتا امیر جان ما
 یا ایسی یا عظیم الخلق یا کشف الکروب
 مانده ام جان برب از بجز تو ای و جلیل
 از چنین و بسند عالم چون نگرید خون شفق
 چون تنال لبیل سکین چو و در رفتند گل
 جمله جانهای جهان بیجان ملند از حشمتش
 از فراتش در مریدان ناله و احسرتا
 ای درینا از سر مارفت آن سرتاج برین
 اولیاد اعدا خوفت علیکم کمنتش
 نایب شرع نبی محبوب رب العالمین
 از عطای حضرت فاروق و عثمان و علی

و طیب جمله علتها و در دم را و او
 یا دلیل یا کبلی یا ولی البت با
 تا بچند از نماز بر رویت مجاب مانا حقا
 از ثقال حزن او پشت فلک در انحنا
 آن گل در بجان گلشن نمی بینم چرا
 چشم عالم تیره گشت از صرصر رخ و بلا
 در ملائک حور و علمان خیر مقدم راصد
 تا جدار انامیشی ملیک استدا
 از ولا هم بخزن آمد مقام اتضا
 صدقش از صدیق اکبر یافت زیب انجلا
 سلطت اعدای دین علم و حیا علم و ولا

در مقام اذ غلوا فی السلم از سلمان سلیم
 بر محک آمد چو جعفر همچو زر جعفری
 از مزید منتش منون سلطان پایزید
 از کمالاتش مجد و در کمال افتخار
 صِبْغَةَ اَمْرِ دَنْ حَسَنِ بْنِ اَلْمُهَاجِرِ
 قطره از بحر فیضش خلوت اندر انجمن
 آفتاب برج معنی ما بنیاب اوج فضل
 عرش و فرش و تحت و فوق از استغایش
 زو تجدد مآب تالوث و رابع عشر
 نقش بند نقشبندان سرور سر مندیان
 واقعت آیات قرآن کاشف حق یقین
 از اصفافاش عبودیت بر همان الرحیم
 روز بود ویم از ذمی تقدۀ نصف الزهرا
 چون نیاید از اساطیر کمالش نقطه
 یا الهی تا ابد با او منور این زمان
 آه بے سر ماند از ترحیل آن قیوم دین
 هر دو مصراع اخیر و مهملات و معجمات
 مصدره العقایق و فرد علم و بے بدل
 صد سلام از بنده مسکین فدا زو یک علیک

قسمتش از قاسم آمد جمله قاسم تقا
 از طلائی کیمیا شس مس و لها چون طلا
 از سر نو یافت ز نقش بهاء الدین بها
 باغ احمد تازه تر شد از سحاب اعتنا
 رنگ برنگیش از رنگ نبی مصطفی
 ابتدای استغیضش انتهای منتهای
 سر و بستان ولایت مطلع صبح صفا
 شمس با ذغ از دوشش برق او مثل بها
 در شریعت در طریقت در حقائق اتقا
 قطب ارشاد مدار و دور شاه اصفیا
 خط او فرحق ز علم من گداز کردش عطا
 زان بشاه عبید رحمان شد شبه ارض سما
 شد شرف با وصال حق بحسب اقتضا
 بهتر است این تا کند اهل اجابت این دعا
 از لموع حضرت نوزین شمسعی ابتدا
 ملک و دین و علم و عقل و وجود کرم فیض بر
 گیر تا آید وصال آن مرفق اعسلی
 قطب انطاب نوره عدل مکمل منتظرا
 باد خاک مرقدش در هر دو چشم تو تپیا

ایضا از خدایاری که از هر مصرع ماده تا بیخ می برآید مع سائر صنائع و بدائع

۱۳۱۵	بر سپهر علم انور ماہتاب	۱۳۱۵	آہ از ترحیل آن حسن آفتاب
۱۳۱۵	بر طریق از بہر حق استادہ	۱۳۱۵	مخزن اسرار حق و لداوہ
۱۳۱۵	مقتدای عمدہ مستکلمان	۱۳۱۵	نور پاش قدودہ روشنندگان
۱۳۱۵	بحر عمان خازن علم و عمل	۱۳۱۵	دورکنون نقش او نقش ازل
۱۳۱۵	بکیسان را دستگیر چارہ ساز	۱۳۱۵	عیسوی دم کاشف مکتوم راز
۱۳۱۵	در پناہ دین فضل لایزال	۱۳۱۵	باب علم و ماحی کفر و ضلال
۱۳۱۵	سرور دنیا و دین عالی تبار	۱۳۱۵	کوکب برج ولایت تاجدار
۱۳۱۵	در کمال ارشدہ در عالم علم	۱۳۱۵	سرور سر ہندیان ابر کرم
۱۳۱۵	شاہ عالم قطب ارشاد مدار	۱۳۱۵	بایزید وقت صاحب اعتبار
۱۳۱۵	لمعہ نور و خازن علم صلی	۱۳۱۵	کعبتی شدہ عبد رحمان منجلی
۱۳۱۵	ماہ تابندہ سر اج الاقتیا	۱۳۱۵	اسطوانہ دین ختم الاولیاء
۱۳۱۵	کعبہ دل دستگیری دستگاہ	۱۳۱۵	خواجہ کونین ارشاد پناہ
۱۳۱۵	کعبہ اشرف و کان محنات	۱۳۱۵	بادشاہ اسلام و کاشف بینات
۱۳۱۵	بر سپہر سلطنت بدر کمال	۱۳۱۵	بحر انوار الہی ذواجلال
۱۳۱۵	از سماک آمد مشرف تا ملک	۱۳۱۵	مضحی از نور او ملک ملک
۱۳۱۵	مصدر نور الحق صدر الکرام	۱۳۱۵	نختر علمای جهان و الامقام
۱۳۱۵	با احد اہل تشریح را امام	۱۳۱۵	شمع مجلس و صاحب ارشاد عام
۱۳۱۵	سال اوفق آن رفیع اقتدار	۱۳۱۵	دیان بطنع مہلالت ای ہوشدار

۱۳۱۵	سورہ اسرار و مسرور کمال	۱۳۱۵	سورہ احرار صدر مع وال
۱۳۱۵	ظاہر المصدر و مدار کرم	۱۳۱۵	روح سرور و روح ارم
۱۳۱۵	مان براری وصل اہر اتقیا	۱۳۱۵	جامع الصناعات گیری پیشو
۱۳۱۵	یک بیغز اضر ب جب سہ سہ بقا	۱۳۱۵	کن توزع چار چند ہر کلمہ را
۱۳۱۵	زن در اسلام خمسہ عدہ میفرما	۱۳۱۵	طرح عشرینی نما ای دلکشند
۱۳۱۵	قدوة الارشاد محبوب خدا	۱۳۱۵	گیر ہر مصرع زد وصل شاہ ما
۱۳۱۵	آفرین طراز خدا احقر شنو	۱۳۱۵	حام تو لید مقرب راہ رو
۱۲۴۴	مصدر اعطف مکرم مہندا	۱۲۴۴	شاہزادہ زاد ہا فیض و ہدا
۱۶	باید اجواد اہدایا کباز	۱۲۴۴	عمر اعلا معلم مکتوم راز
۱۳۱۵	از فیوض ساطعہ نور ہدا	۱۳۱۵	باد فایز فیض مصطفوی خدا

صفت صنعت جامع ادلاہر کلمہ را کہ خواہی از او اخذ وصال حضرت قدس سرہ نمای اعدا و ہفت کلمہ را چہا چند کن و یک بر او اضافہ کن بعدہ در وہ ضرب وہ و از ما حاصل ضرب بیست و ہفت طرح کن پنج باقی ماند اور ضرب سلم وہ و در ما حاصل ضرب بیست و ہفت اضافہ کن تا سال وصل مہربن بر این جناب طریقت مآب مسند آرای در گاہ لواری شریف جناب میان محمد سعید صاحب تاریخ نویسی نوشت کہ از نصف اول ہر مصرع تاریخ تولید و از نصف آخرش تاریخ وصال آنحضرت ظاہر گرد و غولے در بیان حال در اول اور روند و ہوندا :-

سہ در این صنعت اعداد ہر کلمہ گرفتن اتفاق است و ہند ہر حرف متقی عدو الف کہ کثرت میں فائدہ بہر عمل می بخند
 نیز چہا چند کن اتفاق گنہ چہا چند کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن گنہ کن
 جا کہ در این صنعت بر نیات یک است کہ بعد از ضرب عدہ بہر حاصل می بخند سوای حال این یک ہند ہند کہ
 میشود ہر ضرب سلم و اضافہ پنج سال وصال ظاہر می سازد ۱۲

غزل بیان حال

ہر یکے طرزِ بلاغت را گفت	ہر یک از شرعے در سالِ غنت
سیر و روزینہ کردن نہفت	لیک طرزِ گفتہ شان باز گفت
یابش کہ خوردنِ صبرست جفت	باقی آوردن و نامِ جدید
نئے باغِ شاعری آن گلِ گلگفت	اے بیاید تخم نہادن کہ پیش
صاف و دواور بھل پیش مہفت	پہو جامی کن رہا شہرِ مندگی
کے بزاو کے تخت کو خفت	بادہ بخش و ساقی دین دل رہا -
خارِ غم از صحن کلخ دل برفت	بین بطرز نو سید اشک دیز

تاریخ بطرز جدید

دست بوسان گلشن گیران عشق جوشان جلالت	فضل اور بوجہ عالی خواجہ گرش سرمدیان
یاسمن بلخ نویدی دوحہ دل ارغوان	خاتم علم پیامی لمبارزہ شیخ و شتاب
غازی حق عدل مجدد نرسخ و ملحق جان	کاشفِ فرقان حاجت سحر مخفی را عمید
عشوہ شد ہوش دروم باز کشش در گیان	مد بجلوت انجن زسی اننا بخشش برین
زین کہ فرزین دم بدستش بیدق از عرصہ طمان	چاق شطرنج نضف سیریک شہر بادداشت
قبض ماوسی قطب کبر کشت بہ ذر جان	فخر عالم جہد داور عبد رحمان فضل جو
سد ہوجیان جان تبارش خاک در سر طوس جان	حق بدیدہ مخلصانش خون گریان فرغ کار
عشوق سازمان اندر بلجویل دھرخان	کبیت کہ بر سر نوزی خون نگرید زار و فاس
بروہ میلاداد خوشی گہ در صحن برفت شان	دل سعیدین مصرت بہ شیب نو لید و وفات

تاریخ بطرز جدید

پراہن سیادت پناہی فداسینی تاریخی نوشتت کہ از ہر مصرع سندہ عمر

چه محنت است چه نعمت چه آفت و چه بلا است
خروش و جوش جهان بر قیام یوم قیام
بروی مه که خط نیل از کلف بکشید
عصا خط شاعی از ان بدست خورست
چه حالتی است جوش که در صومع قدس

که شور و زلزله در قصر کن فکان انگند
سپهر بر شده را نیز در کمان انگند
ز گوش چرخ که در ایامی اختران انگند
که ظلمت غم خاکش بدیده گان انگند
خروش و غلغله در جمع قدسین انگند

اگر نه سایه حق سایه از جهان برداشت

نفته زمان و مکان راه لامکان برداشت

در بیخ و در دو که حال جهان در گون شد
فغان که مهر نیر سپهر بیض و قفا
مجوسی علم معارف که کفر بفضل و کمال
فغان که گوهر بحر حقائق و عرفان
زمین برش مقدس فرو نیار و سر
ز حزن لیل سیاه پوشش شد چو لیلی گشت
ز چشم مای زمین چشته با چنان جاری است

که جان پاک جهان از جهان بیرون شد
افول گشت و چو سایه بنجاک مقرون شد
چو گنج در تپه خاک سیاه مدفون شد
چو قطره در صدف تیره رفت کمون شد
کنون که در دل وی اندر پاک مخوف شد
ز غم شفق چو بخون در نشست مجنون شد
که رفته رفته در آینه خستند همچون شد

سزود که افتد بر سنگ شیشه افلاک

مکونات دو عالم کنند بر سر خاک

ببین که چرخ جفا پیشه گرم بیدار است
در این چمن گل بیخار عاقبت نشکفت
ز بند غم تیر سرد گشته عقده دل

نگر که از شمش عالمی بفریاد است
که مثل لاله بر اوان غمگ نهاده است
فسانه ایست که گویند سر و آزاد است

چو چشم خویش ازین غم ملول شد ز گس
ز عمر کید مر صد غنچه باشی خوش دارد
سحاب را ز غمش تا ابد بصد حسرت
بزار گر چه ز عشرت هزار زمره داشت

چو خورشید به بیج و به تاب شمشاد است
گل است آنکه زمین غم برگ خود شاد است
بچشم آب بدل آتش و بلب باد است
کنون ز نظم مرئیش جمله انشاد است

فغان و دور که انوار شمع و ادوی طور

ز چشم ما شده در پرده حفاستور

کجائی ای که بدل بے تو دور و موغور است
کجا است نور الهی که چشم غور بے او
گهی است طالع که غارب آفتاب جهان
چو حشر صبح شب فرقت ممت آمد
از ان همیشه سحر میکند گریبان چاک
کشیدنی است مرابار هجر تاعصا
باختی یارند اویم و امن تو ز دست

دل خراب ز جنس غموم معمور است
چو صبح ما و چو شام فراق بے نور است
فغان که مهمم تا روز حشر مستور است
پندم از همه اصوات صوت ناقور است
که روی روز ز ماتم چو پیل و بچور است
فغان که بارگران است و راه هم دور است
مے به خواهش جبار بنده مجبور است

اگر چه پیش شده فائز فنا و بقا

فنائی محض کنون گشت در بقای خدا

ورائی حیطه وصف است رفعت ثنائش
ز کلاک بال ملائک بلوچه محفوظ -
سپهر نامه شجر خامه بجز آمده شود
قضا ز روز ازل تا ابد بنجامه مهبر

سواهی حوزه مدح است قدر ججائش
تمام می نشود وصف علم و عرفائش
چو جبرئیل طراز و ز سر اقیائش
بلوچ چرخ کشد وصف ذوق و وجدائش

شمائی او تحقیقت بود شنائے خدا
فراز عرش چو صداعروج کرد آخر
ز علم او چه نگارم که عقل کل صد سال

شدند زان همه کرد میان شما خوش
عروج عید سر انجام شد بر حالتش
علوم عقل همچو اندور دستا نش

ز فرقتش بجهان است دور و درون و عید
ز مرقه بش بجهان است عیش و عشرت عید

مگو سخن ز گلستان که ضمیران رفت
مران قلم به نکات بدیع سر سندی
هزار گل که آشنگفتی بگلشن طبعم
سخن چو پیش کنم در بیان آن جسے
از ان شده است و ماغ جهان چنین تبار
ندید و نور خود کارگاه و نیار را

مگو خبر ز بهاران که ارغوان رفت
که شعر فهم نماند است و کتبه دان رفت
کنون زین سخن بران بوستان خزان رفت
که فرق از وسط گاه وز عفران رفت
که قطب و قبله عالم اذین جهان رفت
بیان خلد از این تیره خاکه ان رفت

خدا به جنت عرش چنان مقام دهد
که فکر هیچ بهشتی بکنه آن زسد

دل ز عقل چو تارنج حلتش در خواست
که هر چه هست در این جلوه گاه کون
چو خواستی که ز چیزی تو این خبر پرسی
پس آن زمان ز کرم تاج اسم ذات بند
اگر ز خواب گران هیچ دیده نکشاید
اگر هنوز نغهد ز هر چه مالک او است

ز سومی عالم بالا چنین صدای خواست
زبان جمله بتاریخ حلتش گویا است
نا احترام دو چندان نمودنش اولی است
بفرق او که بسی نور بخش حسن افزاست
بگیر آب بر فتن که این علاج و دواست
بگیر شش ششش از فکر زابوای زنا است

اگر بماند قلیله چو برق شعله در او
 دو گل بدیده پس این تاشووز تو خورسند
 بصبح جمعه بروم زومی قصده
 گرفتار کتاب کنون از حمل بود تا بان
 هزار گونه سلام و دعا ز سر سندی

بزن مترس که بخشنده گناه خداست
 بپرس تا بتو گوید جواب بے کم و کاست
 ز روی انور خود باغ خلد را آراست
 ز نور قبله ما باغ خلد پر ز ضیا است
 رسد بروح تو تا خاتم الکلام و عیاست

بهار بارغ جان سال صلتش می آن

چو شد ز فضل الهی بهار بارغ جان

بدانکه برای طرز جامع طریقه که اختراع کرده چنین است که از هر چیزی که خواهد
 که تاریخ معلوم کنند نخست عدد آن مضاعف کنند و تلج اسم ذات یعنی الف بیفزایند
 بعد برو آب زند یعنی در عدد دهم که سه است ضرب کنند بعد از آن چه مالک است
 شش شش بگیرد آنچه باقی ماند در او شعله که عددش چهار صد و پنج است زند بعد
 دو گل بدید یعنی عدد دو گل که صد می شود بر آن بیفزاید تا تاریخ ظاهر شود
 فصاحت شعار اخوند لطف علی تاریخی نوشته و خوش گفته و هوندا

ای وای دلم خون شد زین دو مقام
 فریاد که فریاد رس مال شد از ما
 ایام نشاط و طرب از ما بگذشتند
 صد وای کردین عالم بگذشت ز ما پیشتر
 آن خواجده ما خواجده دوران که با کش
 آن پیشتر و اهل کرامت و کمالات

کو آنکه میگردم در حرم بر عالم
 بیچاره ام اکنون که کند چاره کلام
 ای همنفسان وای که ما ندیم بهاتم
 آن مشتق و آن مرشد ما غوث محترم
 تو عبد رقم ساز و بر حمان کبن ضم
 تا بود در اقطاب زمان بود مقدم

از غوثیتش خلعت فرمود و عطا حق
 و دیدم نه عدلیش بزین پنج زمانه
 گلزار جهان داشت بدو آب و نضارت
 زین دارنارفتش اندوه با دو
 پسیدم تا بخشش برداشته آھے

وز فرودیت و خلعت و قیومتش هم
 بهم پیر فلک پیر چین دیده بود کم
 که فیض و عطا بود بسالم یوم قلام
 در خلد پشرفیش جوران همه خورم
 فرمودین بافت در الم و غم $\frac{۱۳۲۱}{۱۳۱۵}$

ایضا خوانند که فرموده قطعه ثانی

هزار آه زین رنج و درد و ملال -
 شه عبد رحمان مولا سے ما
 ز نسل مجدد شه ملک وین
 ز به جامع علم در شد و بدی
 ز به غوث دوران قیوم وین
 طایقت چنان یافت ز و تازگی
 ز فیضش جهات جهان بهره مند
 در اینا کزین دارنا پاید ار با
 در اینا که بگذشت قیوم و هر
 چه سازم بیان از غم زفتش

که شد ناگهان ز اتصال انفصال
 بسنی و صورت عدیم المثال
 شد از فصل قیوم صاحب کمال
 ز به قاصح جہیل و کفر و ضلال
 سر جمله اقطاب و تاج الرجال
 که از خواب احرار و سیر کلال
 چه شرق و چه غرب و جنوب و شمال
 نموده بدار البقا ارتحال
 توأم جهان گشت از اعتدال
 ز بانم در این گفتگو بست لال

ساخته قطعه سن ۱۰۰۰ شتا نقطه سادش ده مفاصت کرم ۲۰۰ یک برین از زمین ۲۰۰ در غرب کرم ۲۰۰ زفتش بخشش طبع کرم ۲۰۰ اندوه خود
 ۱۰۰ شد صد بران از زمین ۱۰۰۰ شد درین صفت کرم ۱۰۰ ای آن ایوان شد مکن اگر بدولت قدمه چیزه ۱۰۰ اگر صد جز گفته می شد باقی می بود
 و انقیاد اول وقت با جوی گلیمت و نه چندم چندم چندم بود بر محل همین قائده میدم مدارین صفت بر غیب هود و است که بدین مطلقا بخشش
 شد میان نزدیک و بخشش است در سنه ۱۰۰۰ بخشش ۲۰۰ درین میان در شمال با ایوانت همه برین تا پنج خانه یکدیگر که درین وقت بندرت آن پنج سال بود
 درین تا پنج یک قائده است درین تیر ما بقدر جزاها در فریاد است و جلا لاس - شتا بر عدد که تقصیف آن ایوانی که در وقت سادس فریب خود در میان خود
 خود در ده انسان ساخته گردانی دارد صد سنه خود یک بیان اما در خود جان قائده می بخشند اگر در تصاریح بران سهل است مانند در صورت خود

بروحش پیایے و برہم قدش
 پے سال و تارنخ ترحیل او
 ز بائف شنیدم کہ با صدق گفت
 حال دل با کہ گویم و غم او
 شیخنا خواجہ عبدالرحمان شاہ
 نادوی الخلق فی سبیل اللہ
 از پے نقد فیض او پیش
 تا کجا و صف او توان گفتن
 ناگہان کرد رحلت از دنیا
 گفت بائف کہ سال وصلش را
 زان غم و دردی کہ وارم دل زمین
 سوخت خرمہا سے عقل و ہوش را
 آہ و احسرت کہ حضرت شیخنا
 ناگہان زین دار فانی بے ثبات
 جان عالم بودہ است آن جان جان
 رفتہ و در صدر جنت کرد جا
 وصل عریان یافت خود آنجا و شاد
 بین کہ بر افلاک رفت از ماتمش
 زبہ نسل مجذوف بود

رسد رحمت از حضرت ذوالجلال
 نمودم چو سے و در دل خود خیال
 ز دردی بداری نمود انتقال
 ۱۳۶۵ ۱۹۴ ۱۱۷۱
 ۱۱۳۱
 ایضا منہ کہ چہ پیش آمدش مصیبت نو
 سعدن علم و علم و خسلق نکو
 رشد می یافتہ جہانے ز و
 عالمے کرد جان خود بگرو و
 غوث و قیوم عصر بود شنو
 زینت و زین یافت خلد بود
 قطب و غوث بود بے شکا و
 ۱۳۶۵ ۱۱۷۱
 ایضا منہ حسن اللہ لہے را بین کہ گشت اند و گہین
 یارب آملینچہ برق آتشین
 عبد رحمان شاہ قطب الواصلین
 شد سوی دار البقار حلت گزین
 قالب بیجان جہان شد بعد ازین
 حید انعم المکان نعم الکین
 جانم اینجا در فراتش بس حزین
 شیون و مزاید از اصل مزین
 قدوہ ال امام العارفین

بود حضرت خواجہ معصوم را
از وجودش سدا رشا و داشت
دست فیض عام او ہم لطف او
بودم افتادگان را دستگیر
سر زمان سب ساعت و سب لحظه
از برائے سال ترحیلش چو من
بانتف آید بر کشیده آہ و گفت
بے سریم دگر رہ باز گفت

نیز قیوم زمان را جانشین
بچو اجداد کرامش زیب و زین
شش جهت را داشت در زیر
واز پے بیچاره گان جل المین
رحمت حق باد بر جانس قرین
جستجو کردم ز جمع مخلصین
مقتدا و بر شد قیوم دین ۱۳۲۶
آقابیحان جهان گشت است بین ۱۳۱۵

آہ و احسرتا و اسفا
چکنم چاره و روم بکجا
نور چشم مجد و نوروق
فانز شد صورت معنی
بشنید از جمعی بنا گامان
مرحل شد بسوی دار بقا
خو و بفر دوس رفت خرم نشا
زدندی پیش حل مشکها
دارم از دست بخت بد فریا
رو زیم کن رفاقتش صدا
خوشتم آمد سانی وقتش

که شدم از جیب خلیفان
پیر ما خواجہ عبد جان شاہ
قرۃ العین عودۃ الوثقی
از پے سالکان راہ شہود
بدلتش تازه گشت شوق لقا
روز مجھ ویم زو لبقعدہ
سنم اینجا بدور رخ و عنملہ
چکنم آہ نیست در دستم
دورم از وی نمود و کرد جفا
رو کن این دعا کن باز
کہ بخواب از دم سو گفتا

سخت در ماند ہم بکار خود
بے مثال زمان و بی ہمتا
صاحب شرع ہم طریقت
رہبر بود نیز راہ نسا
رخت بر بست زین خاں
گشت عانم بخت الملوک
صعب شد آہ کلام از
باقضا چارہ بغیر رضا
دور گشتم کنون ولی در حشر
استجب یا مجیب دعوت ما
کز پے حلتش بگو مطلق

از اخوند لطف سعید آبادی

بوخت صحیح نمودم گذر ز طرف چمن
 شکسته نگ چمن بود برگ گل افشرد
 ز کف نهاده قدح لاله از سر حسرت
 در این تحمیر آن لب بل حزین گفتا
 غریق رحمت حق نقش بند سر بندی
 فتا بذات خدا بافتنا شده باقی
 صفای نور رخس شمع ظلمت و لها
 در این زمان که اندین واقعه شدم آگاه
 در بلخ و آه که مهر کرامت و برکات
 بچشم باطن بین جلوه اش نمایان است
 تو چشم باطن بکشا و کن زیارت او
 چو زین سر کس فنا بایست بدون فتن
 تو بروی و ترار مینا چنین باشد
 نشین بکلفه مردان حق که حق بیستی
 گراز حقیقت خواهی که سود برگیری
 ز روح اطهر و فیضیاب گروی تو
 تو خاک مرقد او کحل چشم بندش کن
 چو این اثناوت از دل مرابند معلوم

نشسته دیدم بر شلخ عنایب حزین
 بر بخت سنبل از فرق کامل مشکین
 نمیده گشت قدس و چون کمانچمین
 که کرد رحلت آن در شد زمان و زمین
 سفر گزید ز دار الفنا بخلد برین
 وصال یافت بیدار حق بحق یقین
 فرود ذوق کلامش قلوب را تسکین
 فغان و آه بر آوردم از دل غمگین
 افول گشته ز چشم جهان ظاهر بین
 و لے نگر دو در چشم کور جلوه گزین
 بخاک مرقد پاکش بیابا می حسین
 بگیر و امن آن رهبر و طریق مبین
 بمنزل برسی با سلامت و تمکین
 که بر حقیقت سودت نه نشد آن و نه این
 بر قدش زیارت خرام و باش کمین
 کفارت گناهات میشود زیارت این
 که باطن تو منور شود و منور یقین
 نشانیتم بزارش من از سر تمکین

بساک سیدی خود را رسانده
 خرد سالی شکر ملک توی
 آه و احسرتا و اورقا
 قطب قطاب عارف مولا
 حال عالم بچشم باطن بین
 مس دل را نمود همچو طلا
 بر علیله که آمد اندر دم
 نافع الخلق افضل اعلی
 چون دشن اینجا بلال گرفت
 داشت سینه بخت لمانوی
 پاره ای سال و صلش گو
 ز تقدیر و قضای حق تعالی
 امام الخلق هم شیخ البر ابا
 ز مشرق تا مغرب نور فیضش
 بدل اهل دلان گرفت غم جا
 دل یوسف چو سالتش جنت آ
 ای داکو گذشت ز عالم بهر علم
 گفتا ملک که از زیبا چراغ دین
 سال نقلش چون بل پرده هم از عقل جنت

چنه تاریخ آن قطب المدار
 ولی محو ذات حق چغت
 رفت آن راهنمای راه هدای
 آگه از رو بکار لوح و قلم
 چون کف دست شد عیان اول
 کار مشکل جمع محتاجان
 یافت صحت ز علت مرضی
 در سخاوت چو نکته آتش نم
 کرد آهنگ عالم بالاب
 یوسف با هر مرشد کامل
 کعبه عارفان راه خدا
 بفرود برین شد پیر اعلی
 بدگاه میدان وقت تعیین
 رسیده همچو خور در زیر وبالاب
 بود بهیاسی گفتار زن و مرد
 گفتا تا ای ذوالارشاد دانا
 و احقر تا خوان شده سر سبز باغ دین
 رفت از عالم کسی که بود خرد عالمان
 گفت آفت

دل یوسف چو کرده انظار
 ایضا منده
 آفتاب رشادت و ارشاد
 بود واقف ز ما ز ارض و سما
 راه ارشاد یافت زو ترویج
 بر سر وفق دل نمود روا
 مجمع الغیض منج المنات
 بود دریا شال بحر عطا
 روز مجبوریم ز ذمی قعد
 باش با تعزیت بصبح و مسا
 ایضا منده
 نعاود و دو مان نعتش بنان
 از و حاصل شده کار سجا
 چو رحلت کرد آن قطب نور
 همه اهل جهان خرد و کلان
 از میان ابراهیم نعتشندی ثوی
 سانش بر عهد چو پریدم از خود
 پر خمر خواب بر رونق بگیرم
 با ای بوده خاتم العلما شمی هند

جناب قاضی میان عبدالتیث والافرموده

از وفات خواجه ما قطب عالم شاه دین
عارف و کامل مکتب سالک راه بر سے
وہ چه آمد عبد رحمان خوش مبارک ہم شان
حد ولایت احمدیہ ربوی رحمان چہست
شد مجدد این زمان دیگر جگوم وصف آن
ماہ زمی قعدہ گذشتہ روزیک ز جملہ ماہ
دراغ فرقت شان بریدہ بر سر جان جہان
گفت این تاریخ بشنو کہ باندوم سلوک
ہم بتاریخ و حالش بر کشیدہ آہ و ای
لفظ دروی در کشید و گشت از روز قال زدو

از بسی اندوہ و حسرت شد سپہ روی زمین
در نسب آل مجدد آفتاب ماہ و دین
در عبادان گشت داخل نام آن ماہ بسین
بین دو چشمی ماہ پے صاحب رمز چنین
ختم شد سر این ولایت بر سر این صاحب یقین
شد جناب آن غوث اعظم با جیب خود قرین
بادل خود گفتگو کردم چه سال است این بین
شد دان آن سالک دین سو فرودس برین
شد روانہ بای دین سوی فرودس برین
از بشارتہای رضوان اذ غلوا ما خالین

و ای زمان حضرت بی فیض جود
نت بفرودس برین دلا محلود
دراغ فرقت گر چه سوزان است دیک
گفتل و ای ز قضا نیکم ز
لے ویفا آن شد قلب یقین
مہبط انوار غوث الکاملین
زینت ہر اولیا و اصفیا
کامل و اکمل امام التیقین

خلق را راہ ہدایت می شود
روز روشن گشت بر عالم سیاہ
جز رضائی بر قضا دیگر چه سوو
جناب حضرت میان رفیع الدین صاحب سر منہدی فرمود
شرح اصفیا صاحب کمبزو
صاحب حالات و اسرار عجیب
تاج بخش ما بدین و سالکین
آن ولی مستغان تیوم حق

چونکہ رحلت کرد دین دار القنا
عقل مہوش از مغز دوران بلوہ
سال رحلت شان چو رسیدم دل
شایبہ ازواج برج اہنندا
رونق اہل صفا و رفین
عبد رحمان شاہ فرخندہ پیر
رفت زین عالم سو خلد برین

بود از فیض مجد و منجلی	نور گل قیوم بدر الواصلین	ماه تابان بروج احمدی
رونق قیوم شد روشن جبر	عند لیب گلشن معصوم شاه	گوهر بروج امام العارین
بهر کی از ما تم آن ماه فضل	دیده عالم نه دیده اینچنین	مثل این ماتم که سوزش آتش است
نور حق گو خواجه معصومین	گفت ائمت سال و صلوات رفیع	چشم گریان سینه بریان بلزین

عبدالرحمان شاه فرخنده سیر
گفت ائمت سال وصل آن ولی

رفت صدافسوس آن نور القمر
بار فیح الدین گو اقدس نظر

۱۳ ۱۵

جناب بیان فضل حق صاحبندی

اهل اندر پیش لائق بهرش دل چسبندی	عبثت این و هر دنیا را که درونیت نورندی
غریق رحمت حق شد ز تقدیر خداوندی	جناب حضرت خواجده گلشن عبدالرحمان بودی
نتابان جانب مقصود و علی بار صاحبندی	بروز جمود از ذلیقده دویم بود شد روشن
نه مانند حکیم صبر و هوش و نه مستندی	تمامی اقربا و ماتمش و احسرتا گویان
که رفت از محفل مایان جناب پیر سر بندی	مرید و مخلصانش هر کس گریان و تالان نهد
بفیض مقدمش در بند حوران آرزو مندی	بشد در جنت الماوی قریب مصطفی جایش
گرفته ما حقیر از لطف خود بفرزند می	جناب حضرت خواجه شفیق و مهربان بودی
بجیرت رفته بودم تا سر و شوم از سر و مندی	چو بیستم سال تاریخ وفات حضرت در حوم
بشد از دهر دنیا سومی حق و اصل بخورد می	بگفتا فضیلتیاد در وسط مصرع هفت را افزا

از مولوی میان محمد هشتم کنری یسین واله

شد فلک نماندوه در خون شفق	شد فلک زانفوس ز بهان و ترق
بود خاص حضرت رب الفلک	عجز که تا سراج او گفته فلک

ازا خود لطف سعید آبادی

بوقت صبح نمودم گذر ز طرف چمن
 نکتہ رنگ چمن بود برگ گل انسد
 ز کف نهاده قدح لاله از سر حسرت
 در این تحمیر آن بلبل حزین گفتا
 غریق رحمت حق نقش بند سر بندی
 فتا بدات خدا با فنا شده باقی
 صفای نور رخس شمع ظلمت و لها
 در این زمان که ازین واقعه شدم آگاه
 در بلخ و آه که مہر گرامت و برکات
 بچشم باطن بین جلوہ اش نمایان است
 تو چشم باطن بکشا و کن زیارت او
 چو زین سرے فنا بادت برون فتن
 تو بروی و تمار ہنہا چنین باشد
 نشین بلقمہ دران حق کہ حق بی سنی
 گرا ز حقیقت خوابی کہ سو در گیری
 ز روح اطہرا و فیضیاب گروی تو
 تو خاک مرقد او کحل چشم بندش کن
 چو این اثناوت از دل مرشد معلوم

نشسته دیدم بر شلخ عند لب حزین
 بر بخت سنبل از فرق کاکل مشکین
 خمیدہ گشت قد سرو چون کمانچہ چین
 کہ کرد در حلت آن مرشد زمان و زمین
 سفر گزید ز درالفا بنا بخلد برین
 وصال یافت بیدار حق بحق یقین
 فرود ذوق کلاش قلوب را تسکین
 فغان و آہ بر آوردم از دل غمگین
 انول گشته ز چشمہ جهان ظاہر بین
 و لے نگر دو در چشم کور جلوہ گزین
 بخاک مرقد پاکش بیاباسی حسین
 بگیر و امن آن سہر و طریق مسبین
 بمنزلے برسی با سلامت و تسکین
 کہ جز حقیقت سودت نہ شد آن دنہ این
 بمرقدش زیارت خرام و باش مکین
 کفارت گنہات میشود زیارت این
 کہ باطن تو منور شود بنور یقین
 نشانیتم بمنزہش من از سر تکمین

چو برادر رسیدم زیارتش کردم و
 غریب فکر شده لطف بهر تارخیش
 چو از سر دوش سپیدم از سر حسرت

و حامی خواستم و گفتم از پیش آیین
 که یادگار زمانه بود بروی زمین
 رسید عبد رحمان بجله گفت چنین

از مولوی غلام رسول مختیار پوری

آه از دور زمانه آه از جور فلک
 گرچه ذراتش هست مستغنی نوح ملو جان
 سر بر نور الهی کان شمس الاولیاء
 ثابته ماه شریعت مستقیم صدر شرع
 قاهر اخلاق شان بد تابع قرآن مجید
 بحر علم ظاهری بد قلم علم خفا
 قوت روح پاک شان بد تابع راه شرع
 سر دای سالکان و مقتدر علی اصفان
 نام نامی اسم سامی آن معظم رهبری
 نسل نامی از مجد و الهف ثانی داشتند
 کوهن حلت کوفت ملک الموت بر اهل خدا
 از وقعه قضیه جان کاه این در شد جهان
 ناله قطب الرجال آمد عیان از هر لسان
 شکر خجسته معرفت بد کوکب عالیجناب
 مر جافوش آمدی آمد ندا از قدسیان

کو گشت بر تق بر دو محلا کهن و ملک
 لیک از مع چنین مرغان سعادت خنده نشا
 از طلوعش جمله عالم گشت پر نور و ضیا
 بود بر پیرین و دنیا سرور صاحب مع
 باطنی عادات شان بر وفق احکام حمید
 ماحی بدعات سنگ میخی سخن صفا
 نئے تفاوت تار موشد در سلوک راه درع
 پیشوای واصلان در مهابت گریان
 خواجده عبده رحمان در دو عالم سروری
 گوی قرب حقیقی کاملأ برداشتند
 طیر شد طیران غصه رای شد صدوای او
 جمله عالم گشت پراز ناله و نوحه فغان
 ظل رحمت ایزدی رفت از مقام غایب
 المصیبه واقعه کما نوارت با کجاب
 بهر قدش شد محلی روضه خلد و جان

آن کاشف اسرار حقین ثابت قدم پراه پین
 آن مطلع الذاخر حق آن مشرق اسرار حق
 آن رهنما راه حقیق آن رهبر و طرز انبیق
 گسترده بودش فیض عام کسین بقدرت خمر کلام
 و گیش چون ریتا العقیق کسین تا کسین مثنیق
 گل بود از زمین عمر اشجار فیضش پندر
 هم از مجد و مشربش از بو حنیفه ند میشش
 رحمان ز بس عبیدش بخشید تلج حمتش
 اسمش منور جان و تن و در زبان انجمن
 چون نور بخش آفتاب ز نور آتش نور یاب
 آمد چو در نظرش قفس این کلبه پر خار و خس
 روز حبه آمدند ملک اجل کردش صدا
 دویم ز ذلقتد چنین افتاد ماتم در زمین
 با نفع رسالی این خبر روشن بگفتا چون
 سه چند اصدادش کمن روی بدر تا بخش کمن
 اعدا و باقیانده را مثل این محر خاوه را
 پس تلج را دامن بر او افراسی تا گرد او زو
 دیگر بر جاذب را از سانش این داده صدا
 بیچاره عبید قیوم افتاده در دام هموم .

بر مسند غوا نشین از کار دنیا بر کران
 اواز همه برده سبق آن برگزیده حلقه
 آن موصل از هر طریق بر خوروه نهج صادق
 انس و جنبش در حکم رام از فضل بودش سا با
 بے راه را بر برین گمراه را علم و نشان
 نخلات حرمش بر تر چاره نابے چارگان
 هر جا سحله منتقش آن شاه سرتلج زنا
 تحت مرین حکمتش آن پیشوای خانقا
 حرزول اهل زمن آن فیض بخشش تا کس
 عالم بگشت و کامیاب آن سرور صاحبان
 بر کس بانده در دوس انداخت خست اند جان
 راجع بشو سوی خدا لے بهترین مسلمان
 هدم بگریان و حنین آمد خلایق در فنا
 هر چه بر صدر آن شمر منظر و دایره جنبش دان
 اکرام در معضش کمن تقسیم بر دس و دان
 کن کان حد و بر خوانده را اندر مفرغ حضرت
 سانش بخوبی طرز نوبے رنج کرد و در میان
 کو منظر اعطافها آن مقتدا ای عارفان
 لشکر غمش کرده بجوم سیدیه سوی آسمان

ملک خدا کردش صدکای در غم او مبتلا
یابی خلاص از غم الم بخند نجات از سهرتم

خاک خرم بچش تو تیا کن در و چشم خود را
بر خوان و عابجے در و غم بر روی پاکش میرا

مخفی نماند که تو این حضرت ایشان غیر از آن چه در تحریر آمدند مخلصین بسیار گفته است
از انجمله تاریخی بلنہ ارو در زعاجاس علی خلی موزون فرموده دیگر تاریخی بقدر شصت بیت
محمد صالح نام ما بنجو و الہ در تحریر آورده۔ دیگر تاریخی میان گل محمد ز ندبسی طویل در قصیدہ
که قریب صد بیت باشند اما نموده چونکہ ایراد جمایہ تطویل وار و توضیح طلب اند در این وقت
بر آنچه مذکور شد نماند کتعارف و فیدہ الکفایت۔ اگر بعد از این نظمی در لیاقت درج کتاب
در رسد انشاء اللہ تعالیٰ ملحق خواهد گشت۔

تقریظ خادم حق محل محمد زرداری مہندی نقشبندی در تاریخ شریف خود علی التمثال

ادب دین نیش علف دین ^{۱۲۳۲} ظہور
قمع بدعت کہ نماید کہ جهان پر ز شورش
سخن فسق و ابلی شده چون نکتہ لطور
مادی و امر سر و ف بنزدیک و بدور
زان سبب جلالت زخم دل و زخم صدور
علم و تقویٰ بعبورش ز جهان کرده عبور

نقل جمع غم دین خوان درین دور فتور
صوت طنبورہ وز نبورہ شد بہ زنبور
رفض و الحاد و خروج است بہر جا مذکور
بود حضرت کہ ہمہ سیرت او نور نبور۔
حدیث باصرہ خوریز مسلمان غیور
ورس عسر برورش ز جهان کرده مرور

سندند و خراسان ستمہند و عرب
ہر مسلمان از آن آمدہ در شور و شب

کتوبات شریف مع صید و دیگر حکمت عربیہ علوم اسلامیہ علیہ السلام۔ مطبوعہ مولانا محمد رفیع صاحب دہلی۔
کہ قابل اطمینان آسانی دار زانی ملاحظہ دارد۔ نویسنده ترازن عبید در حرف شکرش باشد بعبیک آئینہ از کس حکمت قابل دیدہ است۔ والسلام
پتہ بہ کتوبات شریف مع صید۔ مطبوعہ مولانا محمد رفیع صاحب دہلی۔

بہر گشت کہم فخر ابدار جیست المدونہ فی ہائل استلین ادا بندہ می کہ بہ کتہ تر سید علم ہا مہر و کفر در است عدو او ہر عدو علی التمثال
انتشار در وقت و در طبع کہوی لکرتہ زہرا جام شہی نمی بخش صاحب نقشبندی کہدی ایک مکتبہ کہ در مولانا محمد رفیع صاحب دہلی

محل وصول این کتاب

۱. صاحبزادہ آفا حاجی عبدالوحید جان صاحب سرہندی، نقشبندی،
فاروقی منظرہ العالی

تلق مسجد مورو۔ ضلع نواب شاہ

۲. احجاج کریم بخش جتوئی
نیو جتوئی، تحصیل مورو۔ ضلع نواب شاہ سندھ

۳. نور محمد پٹھان

حضرت خواجہ محمد حسن جان اکیڈمی
ملکیٹ روڈ۔ حیدرآباد

۴. حاجی غلام اکبر جتوئی

AC-II/5۔ چیکب لائسنز کمپلیکس کراچی

حضرت خواجہ محمد حسن جان اکیڈمی کراچی

حضرت خواجہ محمد حسن جان کی یہ تصنیف "انیس المریدین" مہتمم حاجی کریم بخش خان
جتوئی صاحب نے حیدرآباد پرنٹنگ پریس، کپھری روڈ کراچی سے چھپوا کر نیو جتوئی، ضلع
نواب شاہ سے شائع کیا۔

خواجہ محمد حسن جان اکیڈمی

کی طرف سے حضرت خواجہ محمد حسن جان اور حضرت آغا
عبد اللہ جان المعروف بہ حضرت شاہ آغا کی مندرجہ ذیل دینی
کتابیں شائع کر کر محضت تقیم کرنے کے سلسلے میں اگر کوئی دیندار دوست مالی تعاون
کرنا چاہیں تو اکیڈمی کے ایڈریس پر رابطہ قائم کر سکتے ہیں۔

نور محمد پٹھان

حضرت خواجہ محمد حسن جان اکیڈمی
مارکیٹ روڈ، حیدرآباد

فہرست کتاب

حضرت خواجہ محمد حسن جان	(عربی)	العقائد الصیحة	۱
"	(فارسی)	شرح حکم	۲
"	(عربی)	طریق نجات	۳
"	(فارسی)	تذکرۃ الصلحا	۴
"	(فارسی)	انساب الانحاب	۵
"	(فارسی)	الاصول الاربعۃ	۶
حضرت عبد اللہ جان	(فارسی)	انتخاب مکتوبات	۷
"	(فارسی)	اربعین مکتوبات	۸
"	(فارسی)	برگت سیر	۹
"	(فارسی)	مونس المنصین	۱۰

